

1 § Aktuell debatt: Klimatet

*Aktuell debatt:
Klimatet*

Anf. 1 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman och värderade tv-tittare! Folkpartiet liberalerna har begärt debatten just nu på grund av två rapporter som nyligen har lagts fram om klimatförändringar i världen.

Nyss publicerade FN:s klimatpanel sin fjärde rapport om klimatförändringar. Sålunda skriver i den rapporten naturvetarna: ”Det finns en ökad säkerhet kring bestämningen av den observerade globala uppvärmningen och dess orsaker” och ”huvuddelen av den uppvärmning som skett sedan år 1950 är mycket sannolikt orsakad av ökade halter av växthusgaser i atmosfären”.

Som en illustration av detta anger man att under de tolv senaste åren har elva av de varmaste åren sedan år 1850 inträffat. Elva av de tolv varmaste åren sedan år 1850 har alltså varit de senaste tolv åren.

Detta är vårt utgångsläge. Författarna och naturvetarna säger att de nu överlämnar sin rapport och dess resultat till politiker och andra beslutsfattare för åtgärder mot temperaturökningen.

Vilka är då åtgärderna, och vad kostar de? De frågorna tas upp i en andra rapport, den så kallade Sternrapporten, som innehåller framför allt en ekonomisk analys av klimatförändringar och metoder och styrmedel för att hantera situationen.

Ett första syfte med den här debatten är rimligen att klarlägga i vilken utsträckning partierna accepterar den verklighetsbeskrivning som är ganska samstämmig i de två rapporterna.

Framför allt bör vår debatt handla om vilka politiska mål och medel som kan och bör användas nationellt och internationellt för att stabilisera temperaturökningen på vår jord.

Denna politiska uppgift förefaller helt möjlig att lösa. Ju tidigare och mer internationellt vi arbetar, desto mindre svår blir uppgiften.

Anf. 2 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag välkomnar verkligen Folkpartiets initiativ att be om den här debatten. De två rapporter som Carl B Hamilton nämner visar bakgrunden. Det är också en del i att klimat- och energifrågorna för första gången har dominerat ett EU-toppmöte.

Alliansregeringen hörde till de allra första att ta ställning för att minska utsläppen av växthusgaser med 30 procent till år 2020. Det drev på de regeringar som var mer ovilliga. EU har nu enats kring de mest radikala och ambitiösa mål som någon ländergrupp har ställt upp.

Det innebär att EU har tagit ledningen för att nå en ny global överenskommelse om klimatet senast år 2009. Siktet är att engagera USA i arbetet och dra in snabbt växande ekonomier som Kina och Indien. Sverige ska axla sitt ansvar under det svenska ordförandeskapet.

Alliansregeringen vill att Sverige ska visa ledarskap både genom det vi gör här hemma och internationellt. Sverige ska vara en ledande förebild för ett modernt samhälle, som är miljöanpassat och byggt på hållbara resurser, där en tillväxtvänlig politik kan bedrivas i samklang med jordens klimatvillkor.

Därför bedrivs nu ett intensivt arbete runt om i landet, och alliansregeringen bidrar. Jag ska snabbt läsa upp olika åtgärder vi genomför.

- Allianspartierna etablerade koldioxidskatten under den förra regeringsperioden. Nu fortsätter vi att ta vara på det styrmedlet.
- Klimatinvesteringsprogrammet fortsätter med ½ miljard kronor i år och 400 miljoner kronor nästa år.
- Gröna elcertifikat, som infördes år 2003, fortsätter under alliansregeringen och leder till snabbare utbyggnad av förnybar energi.
- För att få fram mer miljövänliga bilar satsar regeringen i årets budget 400 miljoner kronor på forskning och utveckling, och lika mycket satsas nästa år. Sex stora program drivs med fordonsindustrin.
- I år satsar regeringen 100 miljoner kronor på utveckling och forskning kring andra generationens biodrivmedel och lika mycket 2008.
- Också via årets budget betalar staten omkring 1 miljard för miljöforskning, som den brukar göra. Därutöver betalas miljöforskning via universitet och högskolor.
- Regeringen satsar i år 135 miljoner kronor på kommunal energirådgivning och regionala insatser.
- Vi satsar både i år och nästa år 700 miljoner kronor i stöd för energiinvesteringar, energieffektivisering och förnybara energikällor.
- Regeringens budget innehåller också särskilda stöd för vindkraft och solvärme.
- Regeringen satsar 150 miljoner kronor under år 2006 och 2007 på tankställen för biogas.
- Kraven för statens inköp av miljövänliga bilar har skärpts, så att 85 procent av de nya bilarna som köps ska vara miljöbilar.
- Skattebefrielsen på etanol har förlängts.
- Den svenska bilparken ska bli mer miljövänlig. Därför har regeringen gjort det kostnadsfritt att lämna in bilen till skrotning. Producentansvar har införts.

- Trängselavgifter införs nu i Stockholm för att förbättra miljön.
- Mellan 2007 och 2009 satsar Banverket 1,6 miljarder kronor i järnvägar och även i SL.
- Mål har satts att personbilar i EU inte ska släppa ut mer än 120 gram koldioxid per kilometer. De frivilliga europeiska överenskommelserna har inte räckt till, och därför vill regeringen ha bindande europeiska lagkrav.
- För Sverige och övriga EU-länder sänks nu stegvis taket för utsläppshandeln. Regeringen vill skynda på utsläppsminskningarna genom ökad handel under taket.
- Sverige vill att utsläppshandeln ska utvecklas också för flyget. För att få ned utsläppen snabbt vill vi att tilldelningen ska ske genom auktion i stället för administrativ fördelning.
- Miljöministrarna i 25–30 länder har bjudits till Sverige i juni för dialog som förbereder nästa globala överenskommelse om klimatet.
- Ett miljötekniksamarbete har inletts med USA. Jag reste med svenska företag i Kalifornien i januari. Nästa månad åker USA:s ambassadör i Sverige till Silicon Valley och har med sig 30 svenska miljöteknikbolag.

Så ser listan av insatser ut. Kom sedan inte och säg att inget görs och att det mesta stannar av! Dessutom ska mer ske framöver.

För det första: Om klimatet ska kunna räddas måste vi runt om på jordklotet leva i samklang med jordens klimatvillkor. På toppmötet sade EU:s ledare att industriländerna behöver klara utsläppsminskningar på uppemot 80 procent till år 2050. Klimatfrågan är global och kräver ett globalt svar. När vi gör Sverige till en förebild vill vi ha tryggheten att de nödvändiga förändringarna också görs jorden runt.

För det andra: EU är Sveriges hemmaplan. När bilarna på den europeiska marknaden nu måste minska sina klimatutsläpp gäller det också bilarna här hemma. När taket för utsläppshandeln nu sänks i EU gäller det också industrier och energianläggningar här hemma. När EU:s toppmöte satte bindande mål för minskade utsläpp och mer av både förnybar energi och biobränslen innebär det mindre utsläpp och mer miljövänlig energi också här hemma.

För det tredje: Vägen till ett miljö- och klimatanpassat samhälle går över brett samarbete runt om i det svenska samhället. Allianser måste skapas över traditionella gränser: mellan politiker och näringsliv, mellan regering och opposition, mellan företag och forskare. Att vara en alliansregering innebär att utöva det ledarskap som krävs för att sådana allianser ska bli möjliga. Därför har vi bildat Kommissionen för hållbar utveckling under statsministerns ledning. Därför bjuder vi också in alla riksdagspartier till den parlamentariska beredningen för klimatfrågor. Och därför har det vetenskapliga rådet bildats.

För det fjärde: Vägen till ett miljö- och klimatanpassat samhälle går också över utveckling av teknik, marknader och näringsliv. Det handlar om utveckling i riktning mot en lågfossilenergiekonomi. Genom innovationer och ny teknik har vi människor löst stora uppgifter förr. Den

svenska miljötekniksektorn omsätter drygt 100 miljarder kronor och ger mer än 50 000 jobb. Och potentialen blir större när länder runt om i världen klimatanpassas. Men Sverige rankas en bra bit ned på Europalistan för omsättning i miljötekniksektorn. Mer behöver göras. Politiken ska skapa villkoren och näringslivet behöver gå i spetsen för att ta vara på chanserna och skapa nya jobb och större export.

Därför satsar regeringen både stort och brett på forskning, också tillsammans med näringslivet. När regeringen i år satsar ½ miljard kronor och nästa år 400 miljoner kronor på klimatinvesteringar är det med sikte på det förslag om en klimatmiljard som vi kommer att lägga fram framöver.

Den offentliga sektorn ska skynda på utvecklingen. Miljökraven vid offentlig upphandling ska skärpas. Regeringen har i dag lämnat en handlingsplan till riksdagen för arbetet i kommuner, landsting och stat. För att stödja miljökrav i offentlig upphandling får Miljöstyrningsrådet 10 miljoner kronor under 2007 och 6 miljoner 2008 och 2009.

En av de svenska utmaningarna är att klimatanpassa trafiken. Sverige är ett stort land med långa avstånd. Vi klarar oss inte utan bilen. Men bilåkandet får inte förstöra klimatet. Utan bilen stannar Sverige, men utan miljöanpassad bilism tvingas bilen stanna för klimatets skull. Steg för steg ska skatter och ekonomiska styrmedel gynna miljövänliga val. Det är inte bilen som ska straffas ut, utan belastningen på klimat och miljö.

Miljöbilsförsäljningen stiger nu månad för månad. Den miljöbilspremie regeringen ska införa kommer ytterligare att stimulera utvecklingen. Det ska löna sig att vara miljövänlig.

För att göra det möjligt för miljömedvetna bilägare att efterkonvertera bensindrivna bilar till alternativa drivmedel lägger regeringen nu fram förslag som gör att Vägverket kan godkänna typkonverteringssatser. Lagändringen kan gälla från den 1 januari 2008.

Både konsumenterna och bilindustrin ska ha klara spelregler. I dag spretar regler och definitioner för miljöbilar. Regeringen kommer att presentera en nationell definition, som gynnar lägre utsläpp och snålare energiförbrukning och som man kan hålla sig till över hela landet, i regelverk och vid upphandling.

Det måste bli lättare för konsumenterna att välja miljön. Därför ska regeringen lägga fram förslag om miljömärkning av personbilar. Vi kommer att bygga på förslag i höst från Konsumentverket med Vägverket och Naturvårdsverket. Det kan jämföras med hur vi i dag märker vitvaror som visar energiförbrukning.

Sverige ligger långt framme i utvecklingen, men globalt sett är vi ett litet samhälle. Hur ska vi ta vara på våra möjligheter och vårt ansvar? Jag är själv övertygad om att den stora utmaningen för vår generation av politiker är att i bred samverkan åstadkomma lösningarna. Frågan ställs till sist också till var och en som sitter här i kammaren, vald som svenska folkets representant: Kan vi gräla oss ur klimatproblemen eller behöver vi samarbeta? Det är bra att inleda en debatt som den i dag med att ställa den frågan också till oppositionen.

(Applåder)

Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Tack, Andreas Carlgren, för anförandet och för den mycket omsorgsfulla genomgången av regeringens politik och den svenska situationen!

De naturvetenskapliga resultaten är ett bättre beslutsunderlag än det som politiker normalt har, skulle jag vilja hävda. Klimatförändringen är ett allvarligt globalt hot, och utvecklingen kräver snabba och globala åtgärder.

Av växthusgaserna utgörs ungefär 80 procent av koldioxid. Av de globala utsläppen kommer 12–13 procent från EU-länderna. Sveriges bidrag till de globala koldioxidutsläppen är endast 0,2 procent.

Slutsatsen av detta är inte att Sverige kan slå sig till ro, utan slutsatsen är att vi måste vidta åtgärder både hemma, i Europa och globalt. Vi har ingen trovärdighet om vi ska uppmana andra länder att vidta åtgärder. Vi har ingen möjlighet att övertyga andra om vi inte själva vidtar åtgärder på hemmaplan. Vad vi gör i Sverige betyder inte så mycket globalt om vi bara tittar på insatserna för koldioxidutsläppen. Men det har en helt avgörande betydelse för vår förmåga och trovärdighet när det gäller att övertyga andra länder om att de ska vidta åtgärder och delta i internationella, bindande överenskommelser.

Den beslutssituation som vi – världssamfundet – står inför är unik på flera sätt. Det finns en fördröjning mellan utsläppen av växthusgaser och deras effekt på temperatur och havsnivåer. Redan har temperaturen i världen sedan mitten på 1800-talet stigit med 0,74 grader. Även om vi stannar alla utsläpp i dag lär vi inte kunna hindra att den stiger med upp till 2 grader.

Det som nu sker med klimatet är oåterkalleligt. Koldioxidutsläppen kommer att stanna kvar i atmosfären under minst 1 000 år och där bidra till fortsatt uppvärmning och höjning av havsytans nivå. Konsekvenserna av temperaturhöjningen faller mer på fattiga människor i fattiga länder än på oss i i-länderna.

Alla de här tre faktorerna – fördröjningen, de oåterkalleliga konsekvenserna och deras orättfärdiga fördelning över jordklotet – understryker betydelsen av att vi agerar omgående. Det är bråttom!

Det är också ett av Sternrapportens resultat – det är ekonomiskt att starta tidigt. Om världens länder inte skulle förmå sig att agera under kommande decennier och i praktiken acceptera att temperaturen fortsätter att stiga blir kostnaden kanske 5–6 procent lägre bruttonationalprodukt varje år. För Sveriges del – mycket förenklat räknat – är i så fall besparingen med att agera nu i stället för om några decennier uppåt 150 miljarder kronor varje år.

Världens koldioxidutsläpp och energiförsörjning måste i huvudsak lösas med modifieringar av i dag känd teknik. Det faktum att vi – världssamfundet – har begränsat med tid innebär att vi inte bör fly till alltför stora förhoppningar om att ny teknik löser energifrågan åt oss. Det finns knappast tid att vänta in i dag okända tekniker, om de alls kommer fram i större utsträckning och till konkurrenskraftiga kostnader.

Icke desto mindre är det också sant att kostnaden för att klara klimathotet skulle bli lägre om det skulle komma fram nya kolsnåla tekniker som även är kostnadseffektiva. Till exempel kan det få enorm betydelse om man kan få fram kostnadseffektiv teknik för så kallat *clean coal* –

Aktuell debatt:
Klimatet

rent kol – det vill säga avskiljning av koldioxid för kolförbränning för deponering i underjorden. Det gäller också en fortsatt allt effektivare kärnkraft.

Eftersom målet är tämligen entydigt definierat som minskade koldioxidutsläpp bör de ekonomiska styrmedlen gynna inte bara så kallade förnybara energislag utan alla slags kolsnåla energislag, det vill säga även inkluderat kärnkraft. Man ska också uppmuntra forskning och investeringar i så kallat rent kol.

Ett grundläggande problem är att det har varit gratis sedan 1800-talet att släppa ut koldioxid i atmosfären trots att utsläppen kostar genom att skada klimatet. Hade vi haft koldioxidskatter eller handel med utsläppsrätter sedan 1800-talet så hade inte klimatproblemet uppstått.

Men bättre sent än aldrig – genom att nu sätta ett pris på användningen av atmosfären som avstjälningsplats för växthusgaser kan vi minska utsläppen. Ju större minskning vi vill åstadkomma, desto högre pris på rätten att släppa ut koldioxid i atmosfären vare sig det sker genom att man tvingas köpa utsläppsrätter eller betala koldioxidskatt.

Handel med utsläppsrätter är en formidabel metod för att få de producenter och konsumenter som kan göra detta till minsta ekonomiska uppoffring att dra ned på utsläppen. Därmed får vi också, vilket är politiskt mycket viktigt, den minsta störningen av jobb, välfärd och ekonomi. Betydelsen av kostnadseffektivitet i åtgärder mot koldioxidutsläpp ökar dessutom mer än proportionellt när utsläppen ska reduceras ytterligare.

Det viktigaste vi politiker kan göra i den här situationen är sålunda att skapa och vidareutveckla ekonomiska styrmedel som driver företag, hushåll och den offentliga sektorn i alla länder i alltmer kolsnål riktning när det gäller deras produktion och konsumtion av energi. Det gäller både pågående energianvändning och investeringar för framtiden.

Kyotoavtalet var en viktig, men i ärlighetens namn tämligen ineffektiv, början på väg mot lägre koldioxidutsläpp. Nu måste världen öka takten och minska utsläppen väsentligt mer och snabbare.

Vi politiker ska dock inte uppträda som klimatfakirer och försöka piska väljarna med en mängd måsten och regleringar. Det är fel väg att gå, om inte annat finns risken att väljarna slår bakut.

Ju större utsläppsminskningar vi vill åstadkomma, desto viktigare blir det att genomföra minskningarna kostnadseffektivt och därmed minska risken för ett oövertägligt politiskt motstånd mot åtgärder.

Anf. 4 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Sällan har människor varit så upptagna av en fråga som den om klimatet. Runt om i samhället och runt om i världen ställs kraven på handling och skarpa förslag. I ljuset av detta är det nästan obegripligt hur passivt den nya regeringen agerar. Märk väl att den lista Andreas Carlgren här läser upp för kammaren nästan enbart består av förslag som den tidigare socialdemokratiska regeringen har lagt fram. Stora delar av de förslagen är sådant som miljöministern själv har gått till kammaren med och begärt stöd för att avskaffa.

Tyvärr har regeringen inte legat på latsidan i andra frågor. Snabbt har man försämrat a-kassan, slagit på de arbetslösa och startat utförsäljningen av de statliga företagen. Varför är det så mycket viktigare för regeringen att slå på de arbetslösa än att agera mot klimathotet?

Trots bristen på handling går det nu inte en dag utan att Fredrik Reinfeldt dyker upp med en hjälm i tv och pratar klimat. Men det yrvakna intresset stannar tyvärr vid just prat. Inte ett enda skarpt förslag, inte en enda proposition har lagts fram i denna kammare.

Varje gång vi säger att det är bråttom säger regeringen att de vill vänta lite till. Varje gång vi presenterar konkreta förslag säger regeringen att de vill bereda dem ytterligare. Varje gång vi säger att det krävs krafttag säger regeringen att det kostar för mycket. Varje gång vi säger att vi måste börja här hemma säger regeringen att de vill börja internationellt och inte göra någonting här hemma.

Det blir inte bättre av att vi har en miljöminister som inte verkar ha sin regering bakom sig. I Ekots lördagsintervju kommer han med en rad förslag men betonar gång på gång att det inte är regeringens politik som han för fram. Än värre blir det när statsministern samtidigt som intervjun sänds står i en annan talarstol, i Örebro, och lägger fram helt andra förslag bara för att avsluta med att det inte heller är regeringens politik.

Den enda rimliga slutsatsen är att regeringen saknar klimatpolitik.

Herr talman! Regeringen är fortfarande mer orolig över lösningarna och åtgärderna än över själva klimatproblemet, precis som Bush som hävdade att problemen ska lösas av någon annan någon annanstans vid något annat tillfälle. När Bush nyligen höll ett tal där han fortsatte sin vägran att skriva på Kyotoavtalet sade Carlgrens partikollega Maud Olofsson att hon var imponerad. Hon sade: Det är för mycket att påstå att jag har skrivit hans tal, men jag har definitivt inspirerat honom.

Precis som för Bush blir varje åtgärd mot växthuseffekten ett hot för regeringen. Åtgärderna ses endast som kostnader och uppoffringar snarare än möjligheter.

Jag ska ge några exempel på de möjligheter som den borgerliga regeringen blundar för. Reinfeldt skrattar åt EU-förslaget att byta ut glödlampor. I dag går en fjärdedel av vår hushållsel i landet till belysning. Skulle vi byta ut varenda glödlampa skulle en vanlig familj spara 400–500 kronor. Skulle vi göra det i offentlig sektor skulle vi spara 250 miljoner av våra skattepengar.

Bygger vi ut vindkraften ger det miljövänlig energi, men det skapar också 7 000 nya arbetstillfällen i något som håller på att bli en ny viktig exportnäring för Sverige.

Som ett sätt att göra Sverige oberoende av olja vill vi använda bioenergi med råvaror från skogen och åkrarna. Vi minskar vår klimatpåverkan, vi minskar vårt energiberoende av omvärlden och skapar tusentals nya jobb i Sverige. Hittills har omställningen av uppvärmningen sparat 700 000 ton koldioxid och skapat över 10 000 nya jobb.

Under den tid som Socialdemokraterna styrde Sverige blev vi ett av de första länderna i världen som minskade utsläppen av koldioxid samtidigt som tillväxten ökade. Vi minskade utsläppen av växthusgaser och är nu bland de länder i västvärlden som har de lägsta utsläppen per capita. Hade denna kammare i stället röstat på de moderata reservationerna hade vi haft 20 procent mer utsläpp av koldioxid.

Alternativen på klimatområdet är tydliga. Regeringen nöjer sig inte bara med att passivt avstå från skarpa förslag; den har i stället antagit ett antal förslag som förvärrar klimathotet och ökar utsläppen av koldioxid.

Trots att Carlgren här tog åt sig äran av de lokala klimatinvesteringsprogrammen, som varit en framgångsrik åtgärd mot klimathotet, vill regeringen avskaffa dem. Vi vill i stället satsa 2 miljarder på forskning och investeringar för att stärka utvecklingen av solenergi, vätgas och bränsleceller.

Den borgerliga regeringen har förbjudit Stockholm att använda trängselavgifterna till kollektivtrafik, vilket gör att hundratals bussar har försvunnit från Stockholms gator. Vi vill i stället låta stockholmarna använda pengarna till kollektivtrafik.

Den borgerliga regeringen har rivit upp stora järnvägssatsningar för att i stället satsa pengar på stora vägprojekt. Vi vill pröva införandet av en kilometerskatt för den tunga lastbilstrafiken både för att gynna andra trafikslag och för att gynna de åkerier som tar sitt miljöansvar.

Herr talman! Vi har en miljöminister som saknar stöd i regeringen, vi har en regering som saknar miljöpolitik och vi har ett Sverige som redan längtar efter en ny regering.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann Arleklo, Christina Axelsson, Aleksander Gabelic, Monica Green, Berit Högman, Ann-Kristine Johansson, Jan-Olof Larsson, Lars Mejern Larsson och Ronny Olander (alla s).

Anf. 5 SOFIA ARKELSTEN (m):

Herr talman! Mitt parti, Moderaterna, har länge pratat om miljöfrågor. Förvaltartanken och naturvärden är centrala delar i moderatpolitiken. Med frihet följer ansvar. Vi tror på äganderätten. Vi har länge drivit frågorna om forskning och utveckling och det fria företagandet. Vi är teknikoptimister. Vi tror på innovationer. Vi försöker förenkla för alla de människor som företar sig saker och för alla de människor som uppfinnar. Vi har länge pratat om det internationella samarbetet och Europatanken. Lönsamma lösningar och politiska styrmedel är också delar av vår politik.

Många duktiga miljömoderater arbetar ute i kommuner och landsting och levererar bra lokal miljöpolitik i miljönämnder, exploateringsnämnder, tekniska nämnder och byggnadsnämnder bland annat. De är vardagshjältarna som jobbar och driver vardagspolitiken. I Växjö kommun driver man till exempel projekt om att utveckla fossila drivmedel. I Stockholm bygger man smart, utvecklar fjärrvärmerna och gör stadsmiljön mer miljöbra.

Däremot har vi varit dåliga på att prata om det arbete som vi gör på miljöområdet. Vi har låtit andra formulera problemen. Det gör vi inte längre. Vi är ödmjuka i vår politiska gärning. Vi tror aldrig att politiker sitter inne med alla svar, och det är den största skillnaden mellan alliansen och oppositionen.

Politikens roll är att skapa långsiktiga, trygga regler och goda förutsättningar för alla, och vi ska vara stolta över det engagemang och den kunskap som finns. Vi ska tala ännu mer om miljö. Nu kommer vi moderater att utveckla vår miljöpolitik ännu mer, och det gäller även alliansen.

Herr talman! Klimatfrågorna är den största utmaningen just nu. Vi vet att vi människor påverkar klimatet. Vi vet att havsnivåerna stiger, växthusgaserna ökar i atmosfären på ett sätt som aldrig tidigare observerats och vi ser hur medeltemperaturen stiger. Det finns naturligtvis ingen jämvikt i naturen och ingen exakt punkt när allting är perfekt balanserat. Allting förändras, och ingenting är statiskt. Men förändringarna som sker nu har gått snabbare än tidigare.

Vi påverkas direkt av de förändringarna, och ännu kan vi inte säga vilka följderna blir. Det otäckaste ordet som jag hör i de här diskussionerna är ordet "flippa". När ett system flippar betyder det att det havererar, och då finns det ingen återvändo. Vår utmaning är att hindra ett förlopp som orsakas av många diffusa påverkanskällor. Vi vill inte ha de otäcka flipparna.

Den goda nyheten är att vi kan göra någonting åt klimatförändringarna, och den bästa nyheten är att vi gör det.

Andreas har på ett föredömligt sätt berättat om de åtgärder som regeringen vidtar. Som politiker kan vi välja nu om vi vill vara med på tåget eller om vi ska stå utanför och sura.

Herr talman! Vi levererar lösningar på alla nivåer. Jag tror på människans inneboende vilja att vilja göra rätt. Vi får aldrig underskatta det civila samhällets kraft: alla människor som byter sina glödlampor till lågenergilampor, alla som bär ut sina tidningar till insamlingen, alla som pantar sina burkar och flaskor – alla som handlar för att förändra.

Därför är en så grundläggande fråga som sopfrågan otroligt viktig. Det är väl producentansvar för förpackningar som har lett till att pensionerade poliser jobbar som sopsponer. Vi har övervakningskameror där vi återvinner. Vi har råttor, snusk och nedskräpning vid fulla återvinningsbubblor. Vi har en helt okontrollerad sopförbränning på vissa ställen. Det är lite oklart vem som betalar det här systemet och hur det fungerar. I slutändan leder det till att sådana människor som Astrid, 76 år, som försöker lämna tillbaka sin stekpanna i en metallbubbla åker fast för en soppolis och får åka på rättegång. Det är inte vår politik.

Vi har en politik som utgår från människor. Därför är jag glad att vi i vår budget hade med just den frågan att vi ska se över och utreda förutsättningarna för att ändra dagens förpackningsbaserade producentansvar så att vi ser mer på materialströmmarna, och vi ska titta på insamlingssystemen. Vi måste mäta vår politik i hur många vi hjälper, inte hur många vi sätter dit. Som politiker måste vi göra det enkelt att göra miljöbra saker.

Samtidigt behöver vi sluta de stora, internationella traktaten med världens länder. Andreas har också talat om det redan. Det handlar om att sätta gränser och hitta gemensamma mål och system för att komma till rätta med utsläpp och påfrestningar på miljön: förnybar energi, rena transporter, fungerande handel med utsläppsrätter och energieffektiviseringar – allt är på gång, men det går inte riktigt fort nog. Därför ligger vi på.

Vårt samarbete inom EU är en förutsättning för att lyckas. EU är faktiskt oöverträffat som miljöorganisation. Bit för bit når vi framgångar. Jag, Moderaterna och alliansen är stolta över att vara en del i detta.

(Applåder)

Anf. 6 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! I dessa dagar ser vi ett fantastiskt skifte ute i naturen. Det knäpper och sprakar i buskar och snår, och i helgen hörde jag lärkan slå sin drill i skyn när jag var på besök i Danmark. Det var underbart. Vi ser på väderleksrapporten hur gränsen för hur långt våren har nått sakta förskjuts norrut.

Jag tänkte på det när jag förberedde mig för den här debatten. Det är något liknande som har skett när det gäller synen på och intresset för klimatfrågorna de senaste två åren, kan man säga. Det är ett paradigmskifte, och det finns ett nytt engagemang och en kraft i arbetet på alla nivåer i samhället, från näringsliv till enskilda människor och i politiken. Det är en nytändning, en ny ansats, som nästan är att likna vid vårens inträde.

För ett par år sedan var vi och lyssnade på Al Gore, när han körde sin *slide show* vid en stor konferens här. Det var förspelet till den film som han sedan producerade och som har gett många ny inspiration och kunskap. Vi har hört talas om Sternrapporten, som visar på de samhällsekonomiska kostnaderna för om man gör något respektive inte gör något, och när man gör det. Vi har också fått rapporter från FN:s klimatpanel som på ett tydligt sätt slår fast den mänskliga påverkan och vilka konsekvenser det får, och vi börjar få konsekvensstudier av om klimatförändringarna slår igenom på det sätt som scenarierna visar – för Sverige och för Europa. Visst är det bekymmersamt om Karlstad översvämmas, men det kanske mest allvarliga i klimatförändringarna på global nivå är att det är världens fattigaste och mest utsatta människor som drabbas mest.

Insatser krävs på alla nivåer. Det duger inte med bara övergripande globala insatser och insatser på EU-nivå. Det duger inte heller med ensidig nationell aktivism, där man med batong jagar enskilda människor för att de ska göra sitt bästa. Insatser krävs brett. Kristdemokraternas riksdagsgrupps miljö- och trafikkommitté presenterar i dag en rapport, *Bekämpa klimathotet – Ett åtgärds paket på fyra nivåer*, en exempelsamling med insatser på minst fyra nivåer: globalt, i EU, nationellt och individuellt. Låt mig ge några axplock.

På den globala nivån krävs att EU går före och att vi globalt ser till att få en ordentlig fond för energitekniksamarbete för att bästa möjliga teknik ska kunna genomföras i de länder som nu har en snabbt växande ekonomi, så att man kan undvika de utsläppsökningar som annars blir resultatet. Vi behöver ha en diplomatisk offensiv och åtaganden och gemensamma överenskommelser på global nivå, där också USA, Australien, Kanada, Brasilien, Indien och Kina deltar. Det är avgörande för fortsättningen. Klimatfrågan måste vara huvudnummer på G 8-möten, på FN-möten och inom WTO-systemet.

På EU-nivå har viktiga steg tagits vid statsministrarnas möte nu senast, men det måste fortsätta. Det gäller arbetet med bördefördelning, reformering av handeln med utsläppsrätter, att moms- och tullsystemet måste kunna gynna förnybara bränslen och hela transportsystemet i Europa.

Nationellt måste vi ha en kolsnålare energimix, till exempel genom energisparande och effektiviseringar naturligtvis. Den offentliga upphandlingen har en nyckelroll. Det handlar också om utveckling av tåg, om Citybanan, om *ecodriving* i all körkortsutbildning och handledarut-

bildning och om fortsatt satsning på vätegasforskning, där Sverige ligger i framkant. Det handlar också om att de här frågorna måste komma in i utbildningen på alla nivåer, inte minst i ekonomutbildningen. Det får inte fortsätta att inom all nationalekonomi på något sätt verka vara gratis med utnyttjande av resurser.

På det individuella planet finns mängder att göra, till exempel aktiva och personliga val som gör skillnad vid transportsätt, bilköp och vilka livsmedel vi handlar. En stor del av ett hushålls klimatpåverkan sker ju genom det sätt vi handlar livsmedel på. Det handlar också om hur vi värmer upp och belyser, om vi använder apparaters standbylägen och hur vi själva framför våra fordon.

Regeringens arbete är brett och samlande. Det vetenskapliga rådet, Hållbarhetskommisionen, den parlamentariska klimatberedningen, arbetet i EU och arbetet med kontrollstationen kommer att vara avgörande och ge viktiga bidrag för framtiden. Kristdemokraterna välkomnar det brett nyvaknade intresset för klimatfrågorna. Det stämmer väl överens med vårt arbete utifrån förvaltarskapstanken och att ha ett brett och engagerat arbete för att komma till rätta med den påverkan som utsläppen ger.

(Applåder)

Anf. 7 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Herr talman! Det är bra att vi fortsätter debattera klimatfrågan i riksdagen, för trycket både internationellt och från svenska folket och medierna är jättehårt. Det är så hårt att vi nu har en regering som prioriterar miljöfrågorna – eller har vi det? Det är det som är frågan.

År efter år har allianspartierna konsekvent röstat emot förslag efter förslag här i kammaren, förslag som ändå har gått igenom och som har gjort att Sverige är i topposition i internationell jämförelse på klimatområdet med bibehållen välfärd. Det är unikt, men vi måste göra mer, och det omgående.

Man undrar om man nu ska tolka det som en omvändelse under galgen när statsminister Fredrik Reinfeldt äntrat klimatfrågetåget, som det kallas, och reser runt för att se om det verkligen är sant att isarna vid Svalbard smälter. Är hans engagemang på allvar? Man kan ju undra eftersom det inte är mer än nio månader sedan som Fredrik Reinfeldt under Almedalsveckan framhöll att miljön inte är en prioriterad fråga för alliansen, och Kristdemokraterna ville då sänka bensinskatten.

Vi ser förstås positivt på detta om det är fråga om ett nytt och seriöst intresse, för bättre sent än aldrig. Men, som sagt, det är bråttom. Det är viktigt att inte tappa tempot i det viktiga och brådskande arbetet med att minska klimatutsläppen. Det är för oss i de partier som under åtta års tid aktivt drivit frågorna inte alltid så lätt att ha tålamod. Vi säger det igen: Det finns beprövade metoder och åtgärder för att sätta arbetet. Varför vänta?

Sveriges miljöminister gick tillsammans med Danmark i bräsch för att EU skulle minska utsläppen av växthusgaser med 30 procent. Det är förstås jättebra. Därför gäller samma sak här – målen är satta och nu väntar vi på innehållet med åtgärder för att vi ska nå dem. Hur det sedan rimmar med att regeringen i samma veva protesterade när EU-kommisionen ville att Sverige skulle minska tilldelningen av utsläppsrätter

till de svenska företagen är nog en logik som inte många förstår. Den fråga som inställer sig är om allt ska göras någon annanstans än i Sverige.

Viktiga åtgärder på EU-nivå är att utveckla handelssystemet med utsläppsrätter. Tilldelningen måste förstås minska och rättigheterna auktioneras för att styra bort från de systemfel som försöksperioden möjligen haft med sig. Det ska kosta att släppa ut klimatgaser, och det ska löna sig att minska utsläppen.

Utsläppen från flyget måste minska genom beskattning på internationell nivå, och utsläppen från trafiken måste minska genom kilometerskatt inom EU. Vi måste dock göra mer på svensk nivå, även om vi är hyfsat bra. Senast i förra månaden sade statsministern att det främst är andra länder, som Brasilien och afrikanska länder, som måste minska sina utsläpp för att möta klimathotet, eftersom det är det mest kostnadseffektiva. Kostnadseffektivt? I Sverige släpper vi ut mer än sex ton koldioxid per person och år. I Brasilien och Afrika släpps det ut mellan ett och två ton koldioxid per person och år. Det är enkelt att se var åtgärderna gör mest nytta.

Vänsterpartiet har efter Sternrapporten, FN:s klimatrapport och också med anledning av den stora forskningsrapport som bland annat Greenpeace står bakom, *Energirevolutionen*, gjort värderingen att det nu är nödvändigt och möjligt att minska utsläppen av växthusgaser med minst 35 procent till 2020 för att värna tvågradersmålet.

Jag hörde i en bisats något om kärnkraften. Kärnkraftslobbyn vädrar nu morgonluft. Vi menar dock att vi kan nå den här utvecklingen utan kärnkraft. Kärnkraften bör kunna avvecklas. Bland annat visar rapporten *Energirevolutionen* att förnybar energi tillsammans med smart energianvändning kan leverera hälften av världens energibehov 2050. Inte vill vi väl backa in i framtiden med en ålderstigen, otrygg och ännu mer osäker och omodern fossil form? Vi har en mängd vrak som behöver avvecklas. Inte ska vi väl bota koleran med pesten, för att låna ett uttryck från Eva Moberg i Aftonbladet nyligen.

Det är enklare, renare och roligare med förnybar energi. Här finns potentialen för framtiden. Här finns också de nya jobben, de gröna jobben som nu försvunnit med den nya regeringen. Kärnkraften är en återvändsgränd. Varenda krona som investeras i kärnkraft är en krona mindre på förnybar energi, det vill säga en krona mindre för framtiden. Kärnkraften är inte på väg in. Den är på väg ut. Tyvärr gäller det inte de radioaktiva resterna. Vi vet fortfarande inte vad vi ska göra av dem.

Precis som miljöministern sade ska vi naturligtvis inte gräla oss fram till en lösning av klimathotet. Vi är gärna med. Vi tycker att det vetenskapliga rådet, Hållbarhetskommissionen och den parlamentariska beredningen är bra. Kanske är det inom regeringen man behöver en sorts miljömedlare när statsministern och miljöministern verkar stå lite väl långt ifrån varandra.

I detta anförande instämde Jacob Johnson (v).

Anf. 8 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Meddebattörer och lyssnare! Den okunskap, ignorans och nonchalans som vi såg i valrörelsen för ett drygt halvår sedan har

från den borgerliga regeringen och den allians som då bildades nu ersatts av en insikt om att de måste skaffa sig en politik. Jag tycker att det är bra. Men först vill man tydligen genomföra rejäla försämringar av den klimatpolitik som vi dragit i gång de senaste åren.

Jag vill påminna om att man i höstas började med att ta bort flygskatten, som vi tråkklarat igenom riksdagen. Man erkände till slut att man förlorade folkomröstningen om trängselavgifterna i Stockholm, men man vill använda pengarna till att satsa på nya motorvägar. Man tog bort investeringsprogram som fanns för att få i gång satsningar och investeringar, för att få i gång en förändring i kommunerna runt om i landet. Man krävde högre tilldelning av utsläppsrättigheter när EU, för en gångs skull, verkade mena allvar med att successivt försöka minska utsläppsrättigheterna så att de får en funktion i verkligheten; än så länge har vi ju inte sett någonting av det.

Nu vill man, som sagt, försöka skaffa sig en politik. Jag tycker att det är bra även om det tar tid och även om det ännu så länge inte hänt någonting. På Andreas Carlgren låter det i dag som om man redan löst frågan när han läste upp listan över sådant som vi redan genomfört. Det är inte så imponerande. Jag är inte alls så stolt att jag kan hävda att problemen i stort sett är lösta. Vi har genomfört en del mindre förändringar och förbättringar för att få en klimatpolitik i Sverige. Vi var på gång. Vi har visat att det inte är nödvändigt med ständiga ökningar av olja och el, utan vi kan ha en bra ekonomisk utveckling ändå.

Det som hittills hänt är dock bara början på någonting som måste bli mycket, mycket större. Jag känner stor oro över ifall vårt politiska system klarar av de svåra omställningar som krävs för att hantera klimatfrågorna. Jag pendlar ofta mellan en form av hopp och förtvivlan. Klarar politikererna av att fatta långsiktigt nödvändiga beslut? Det är inte alltid man känner att det är så. Detta är antagligen demokratins stora utmaning i vår tid, betydligt större och mer avgörande än kampen mot terrorism, som tydligen får kosta hur mycket som helst, eller de militära hot och krig som tidigare ofta dominerat mänsklighetens historia.

Klarar mänskligheten av att stoppa klimatförändringarna? Tyvärr tyder inte så mycket på det ännu. Olja och gas finns i begränsade mängder, vilket väl är hoppet just när det gäller dem. Däremot gör tillgången på kol i världen att de ekonomiska drivkrafterna för att öppna nya gruvor och bygga nya kolkraftverk är oerhört starka. Trots att vi vet att det inte går att fortsätta som vi gör i dag startas fortfarande nya kolkraftverk både i Europa, Asien och USA. Och statliga svenska Vattenfall är med och driver på. Det tycker jag att vi ska skämmas för.

Det som emellertid är hoppfullt är att det under den senaste tiden kommit rapporter som på ett helt annat sätt än tidigare visar på sådant som även en del politiker begriper, nämligen att här finns kostnader om vi inte gör något. Det är fråga om enorma kostnader, i storleksordning kanske jämförbara med ett nytt världskrig, om vi inte gör något för att stoppa förändringen. Det är den magnituden dessa frågor handlar om. Ofta måste det till siffror för att politiker och företagare ska förstå.

Det finns stora möjligheter i en grön omställning. Det är ingen tvekan om det. Vi behöver politiker som tar ansvar, politiker som inte bara pratar, politiker som vågar ta beslut och företag som vågar agera. Vi behö-

ver en modern och framtidsinriktad energipolitik, och då handlar det framför allt om förnybara energikällor och effektivisering.

”Effektivisering” är nyckelordet som måste finnas med, och Miljöpartiet vill ha ett årligt mål för effektiviseringen och ett samlat arbete för en mycket smartare energianvändning. Det är en stor del av framtidens lösning. Vi måste vara smartare när vi löser energifrågorna och när vi använder energi i framtiden.

Vi måste också våga använda ekonomiska styrmedel, för det är det som har visat sig fungera. Det är med ekonomiska styrmedel vi har fått bort villaoljan från marknaden i Sverige. Det kanske är det som vi har lyckats bäst med. Det är med höjda skatter och grön skatteväxling som vi har fått bort villaoljan. Människor har ersatt den med biobränslen, värmepumpar och fjärrvärme.

Vi vet också att man ofta kan effektivisera bort 30–40 procent av industrins energiförbrukning. Transporter som bygger på fossila bränslen måste också minska. Vi kan inte fortsätta att acceptera att till exempel flyget ökar med flera procent varje år, när vi vet att det inte finns något alternativt bränsle. Vi behöver både nationella insatser och bilaterala avtal med andra länder för att få till stånd en förändring.

Jag skulle vilja fortsätta och tala om satsningen på hållbara energikällor som vi behöver, men nu är tyvärr talartiden ute.

Anf. 9 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Efter att ha lyssnat på oppositionspartierna tycker jag verkligen att det är dags att upprepa frågan: Tror ni verkligen på allvar att Sverige kan gräla sig ur klimatproblemet, eller tror ni att det behövs ett samarbete över traditionella gränser runt om i samhället?

Jag har inget behov av att ta på mig lånade kläder. Jag skäms inte för att säga att en del av de åtgärder som vi nu genomför startades under den socialdemokratiska regeringen. En del av det vi nu gör är nya initiativ som regeringen har tagit. Annat är sådant som etablerades under den förra borgerliga regeringen, som koldioxidskatten som kanske var ett av de allra mest verkningsfulla medlen. Det infördes av allianspartierna förra gången vi satt vid regeringsmakten. Vi höjde den och ni har fortsatt att höja den. Varför ska vi slåss om sådant?

Det finns en risk att till exempel Anders Ygeman låter mer och mer som ett cirkulär från partikansliet. Men vissa saker byts ut. Han brukar alltid säga att vi har skurit ned på SMHI. Nu har han slutat att säga det, eftersom vi har löst det. En sak som Peter Eriksson brukar säga är: Varför fattade ni beslutet om fördelningsplanen när det gäller utsläppshandel? Det har Miljöpartiet slutat att säga, eftersom vi sedan visade att Miljöpartiet var med och tog fram den fördelningsplanen. Vi ärvde ärendet. Nu är det bara Wiwi-Anne från Vänsterpartiet som fortfarande nämner det här. I själva verket har vi gett beskedet att vi kommer att acceptera kommissionens besked, förutsatt att man ger lika spelregler, därför att vi vill sänka utsläppstaket mer än vad den förra regeringen ville.

Så här kan man fortsätta. Sluta säga att vi drar ned på klimatinvesteringarna, när vi i själva verket satsar ½ miljard i år. Nästa år satsar vi 400 miljoner. Vi kommer, precis som vi har sagt, att lägga fram förslaget om en klimatmiljard. Varför håller ni på så här? Det nya i dag var glödlamporna. Ingen har skrattat; det har bara påståtts att det inte räcker. Men det

är en av de åtgärder som är möjliga med det uppdrag som vi i dag ger till Miljöstyrningsrådet och som framgår av skrivelsen till riksdagen – när Anders Ygeman sedan läser den.

Det som jag saknar är insikten att EU är vår hemmaplan. Det nämndes över huvud taget inte av oppositionspartierna. Vi gick i spetsen inom EU genom att lansera 30-procentsmålet. Precis som sades fick vi som tur var i slutskedet stöd av den danska regeringen. Vi var den regering som mest konsekvent stod för den hållningen hela vägen. Det är klart att det har en oerhörd betydelse när nu EU antar de mest radikala och långtgående målen och på det sättet också kan ta ledningen i det internationella och globala miljöarbetet. Men den plattform som EU skapar nämner inte Anders Ygeman, och Peter Eriksson och Wiwi-Anne Johansson vill egentligen lämna den. Om det blev som ni ville skulle vi inte använda oss av det verktyg som EU innebär, inte ta den möjlighet som EU ger oss att påverka det globala miljöarbetet.

Till sist: Så småningom närmar sig sanningens minut. Ska ni intressera er mest för att angripa alliansregeringen, också när vi genomför många av de åtgärder som ni själva stödde? Ska ni fortsätta att kalla det för handlingsförklaring när vi fortsätter att genomföra en rad åtgärder som ni var med och startade och sådana som vi har startat? Räcker det att fortsätta att låta som ett cirkulär från partikansliet? Att vara utsedd till sitt partis företrädare som talesman i miljöfrågorna är en ganska stor uppgift. Ska det bli viktigare att lösa klimatproblemen än att försvara sitt eget parti och angripa de andra? Välj sida! Nu handlar det om att lösa klimatproblemen, och därför behöver vi ett långt bredare samarbete än det vi har haft hittills.

(Applåder)

Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jag nämnde i mitt inledningsanförande att Sverige står för 0,2 procent av de globala koldioxidutsläppen. För att travestera Tony Blair: Sverige kan göra skillnad, men bara om vi fokuserar Sverige på problemen, inte låtsas som att Sverige är problemet. Vi måste diskutera hur Sverige ska agera effektivt internationellt för att få ned de globala koldioxidutsläppen.

Som Andreas Carlgren nämnde har EU fattat ett antal viktiga klimatbeslut tidigare, men framför allt vid det senaste toppmötet, och de är bindande. EU befäster sin ställning som den internationella organisation som fattar de beslut som bromsar klimathotet. Det var EU som räddade Kyotoprocessen för några år sedan, när USA hade hoppat av. EU har ingått ett 50-tal internationella avtal på miljö- och klimatområdet och fattat beslut om 100-tals direktiv.

Det brukar vara intressant att lyssna på Miljöpartiet och Vänsterpartiet, framför allt Miljöpartiet, när det gäller miljö- och klimatfrågor. Men ni saknar helt trovärdighet när det kommer till genomförandet av en global klimatpolitik. Wiwi-Anne Johansson talade om och lutade sig mot kommissionen och åtgärder på EU-nivå, internationell skatt på flyget och kilometerskatt i EU. Men båda era partier är ju emot Europeiska unionen! Ni argumenterar för att Sverige ska lämna Europeiska unionen. Ni vill bekämpa den enda organisation som har visat sig kraftfull i de här sammanhangen. Att be era partier att presentera en klimatpolitik på glo-

*Aktuell debatt:
Klimatet*

bal nivå är som att be en enarmad person att klappa händerna. Det fungerar inte, det går inte! Det finns i dag inga förutsättningar för en global klimatpolitik utan ett kraftfullt EU-agerande.

Sanningens minut är inne även på detta område. Ni som är EU-motståndare måste välja vilket ni tycker att det är viktigast att bekämpa här i världen. Är det viktigast att bekämpa den europeiska unionen, eller är det viktigare att bekämpa det globala klimathotet? Är det EU eller klimatet som är viktigast, Peter Eriksson? Finns det ett svar på den frågan? Jag tror att tittarna och kammaren är intresserade av att höra ett sådant svar.

Som ordförandeland 2009 kan Sverige komma att spela en viktig roll i de globala klimatförhandlingarna. De ska gå i mål i december 2009, det vill säga strax innan vårt ordförandeskap upphör. Den största utmaningen i det sammanhanget är att alls få till stånd ett avtal om internationell samordning på klimatområdet och dessutom få bindande åtaganden från alla parter om en minskning med minst 30 procent. Den något paradoxala förhandlingsuppgiften är i detta sammanhang att förmå länder att frivilligt sätta sig under gemensamt tvång. Historien visar att det går, men också att det är väldigt svårt. Ett viktigt svenskt bidrag bör dessutom bli att hjälpa till med att överföra energiteknik och resurser till fattiga länder för att underlätta för dem att acceptera bindande och kontrollerbara åtaganden om mindre koldioxidutsläpp.

Herr talman! Jag ser fram emot en mindre torftig opposition än den som vi hörde gnälla tidigare här.

Anf. 11 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Det här är den tredje klimatdebatten jag och Andreas Carlgren har här i kammaren. Jag har vid de två tidigare lovat att stödja varje klokt, skarpt klimatförslag som den borgerliga regeringen lägger på riksdagens bord. Det har varit ett enkelt löfte, för det har inte funnits ett enda sådant förslag att ta ställning till. Jag hoppas att de ska komma, men hittills har jag hoppats förgäves.

Jag kritiserade besparingarna på SMHI. Då sade du, Andreas Carlgren, här i kammaren att det inte hade något med klimatet att göra. Sedan beslutade den borgerliga majoriteten att ta 20 miljoner från SMHI. 14 dagar efteråt går din statssekreterare ut med ett pressmeddelande och säger att ni har räddat klimatpengarna! Två veckor tidigare hade du sagt att de pengarna inte hade något med klimatet att göra. Vad är det för politik?

Nej, Andreas Carlgren, vi kan inte gräla bort klimathotet. Men att som regeringen försöka prata ned klimathotet gör ingenting för att lösa problemet. Om du menar det minsta lilla allvar med ditt fagra tal om samarbete, ta då chansen här i kammaren. Du har sex minuters debattid kvar. Är du beredd att riva upp ert beslut om att lägga ned det klimatinvesteringsprogram som du skryter om här i kammaren?

Om du menar allvar med ditt tal, är du beredd att pröva införandet av en kilometerskatt för att minska den tunga trafiken, som nu ökar i galopperande takt? Om du menar allvar med ditt fagra tal om samarbete, är du beredd att låta stockholmarna använda trängselavgifterna till kollektivtrafik?

Om du menar allvar, så säg det här i kammaren! Då har du vårt socialdemokratiska stöd. Men om du inte kan det, sluta tala om att samar-

beta! Sluta prata om att ni har en skarp klimatpolitik! Andreas Carlgren, det är dags att sluta prata och börja handla!
(Applåder)

Prot. 2006/07:74
14 mars

*Aktuell debatt:
Klimatet*

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Aleksander Gabelic, Monica Green, Ronny Olander, Helén Pettersson i Umeå och Börje Vestlund (alla s).

Anf. 12 SOFIA ARKELSTEN (m):

Herr talman! En viktig del av det politiska arbetet sker här i talarstolen när vi presenterar vår politik. Det är ibland ett ganska handfast arbete att vara politiker. Rent fysiskt står vi upp för vår politik här i talarstolen. Det är här det händer. Här testar vi åsikterna och värderingarna mot varandra.

I debatten ser vi intressanta skillnader. Å ena sidan finns en aktiv alliansregering som gör saker och som bjuder in till samarbete. Å andra sidan finns en väldigt splittrad opposition.

Det som är tristast är att ett av oppositionspartierna, Socialdemokraterna, valde att i höstas inte ens lämna in ett eget förslag till budget när det gäller klimatfrågorna. Det var tomt och blankt på det papper där det socialdemokratiska förslaget skulle ha funnits.

Men nu har vi fått nytt hopp om att det ska komma lite spännande oppositionspolitik. Medierna har berättat att Socialdemokraterna tar ett nytt tag i klimatfrågorna. Tyvärr sker det inte här i talarstolen. I stället väljer Socialdemokraterna att visa handlingskraft på ett helt annat sätt. Jag har förstått att det görs från partihögkvarteret på Sveavägen. Man startar nämligen en klimatblogg. Det är ju fantastiskt roligt!

Vi hade hoppats att man i stället skulle debattera och visa sina förslag här och ta aktiv del i den parlamentariska beredningen. Det är så smärtsamt tydligt att miljöfrågorna inte längre går att placera på höger-vänster-skalan. Vänsterretoriken håller inte, och det finns inte längre någon betonghöger att skrämmas med. I stället behöver vi samarbete.

Vi i alliansen kommer att leverera den bästa miljöpolitiken, och vi låter alla partier vara med. När vi uppnår våra mål med miljöpolitiken kommer vi faktiskt också att göra Miljöpartiet helt onödigt för väljarna. Jag är ledsen för det, Tina och Peter. Det bästa ni har är faktiskt ert namn, och det är jag verkligen avundsjuk på. Det bästa vi i alliansen har är innehållet i vår politik, och den kommer ni att vara avundsjuka på. För nu är vi tillsammans i gång för att rädda världen.

(Applåder)

Anf. 13 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Den här debatten är en av många debatter i en av de allra viktigaste frågor som det politiska systemet har att hantera för närvarande. Det är en viktig framtidsfråga för dem som bor i Bangladesh, Afrika och Karlstad.

Då är det beklämmande och pinsamt att höra Anders Ygemans grälsjuka inlägg. Vilken planet har Ygeman befunnit sig på den senaste tiden? Det arbete som vi nu gör i regeringen bygger vidare på och utvecklar den tidigare regeringens arbete, senast med en proposition från juni 2006 om klimatet. Den hade ett skarpt förslag, och det var att målet om

utsläppsminskningar skulle ligga fast och att resten av förslagen skulle följa en tidsplan som handlade om kontrollstationen 2008. Fram till dess skulle vi jobba med mål, delmål, sektorsinriktning och så vidare. Vi i oppositionen försökte förgäves få besked om hur detta skulle komma att ske: Skulle det bli en parlamentarisk beredning? Skulle vi få vara med? Inget svar – det var tomt och tyst. Men riksdagen ställde sig bakom förslaget, och det jobbar den nuvarande regeringen vidare med.

Sluta med det tramsiga grälandet på områden där det i grunden finns en samsyn om vägen framåt! Regeringen har nu skapat viktiga förutsättningar – det vetenskapliga rådet, Hållbarhetskommissionen och en parlamentarisk beredning – som ska jobba med mål, delmål, åtgärdsplaner och program.

Jag hoppas att samtliga partier i den här kammaren kommer att delta aktivt i det arbetet. Vi kristdemokrater kommer att göra det med glädje och engagemang. Tack, Carl B Hamilton och Folkpartiet, för initiativet till den här debatten!

Anf. 14 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Herr talman! Här står alltså en gnällig oppositionspolitiker. Det är lite svårt att veta vad man ska börja med att bemöta och hur gnällig man ska vara. Jag ska försöka att inte vara så gnällig.

Vi i Vänsterpartiet kan tänka två tankar samtidigt – apropå det som Carl B Hamilton säger om att vi inte har rätt att uttala oss om miljöfrågor inom EU eftersom vi inte ville gå med i EU. Men den gången fick svenska folket säga vad man ville, och då valde svenska folket att gå med i Europeiska unionen. Vi arbetar naturligtvis i ett sådant forum som redan finns. Vi skulle också kunna arbeta med miljöfrågor i Europa på ett annat sätt, men vi jobbar hårt inom EU.

Vi tycker att man ska ta folkomröstningar på stort allvar. Jag vill återigen påminna om att vi hade en 1980 som gällde kärnkraften och kärnkraftens avveckling. Den folkomröstningen gäller väl också fortfarande, kan man hoppas.

Det är klart att vi tillsammans ska lösa klimatpolitiken om det är någon som vill lyssna på våra förslag. Vi är inte sura över att alliansregeringen har anammat de samarbetsförslag som vi tidigare har kommit med. Det är tvärtom mycket bra.

Det skulle vara bra om miljöministern kunde vara tydligare med klimatmiljarden. Det är rätt jobbigt för dem som sitter ute i kommunerna och vet att pengarna är slut om ett och ett halvt år. De vet inte vad som kommer om det inte blir någon proposition förrän tidigast våren 2008. Då famlar de lite grann i mörkret och tappar tempo i arbetet med miljöfrågorna lokalt. Så blir det när man till exempel tar bort Hållbarhetsrådet i Umeå. Det tycker vi inte är bra.

Men jag lovar att vi inte ska vara ett enda dugg gnälliga. Vi går in i den parlamentariska beredningen för att försöka hjälpa er till en bra miljöpolitik.

(Applåder)

Anf. 15 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Läget är såvitt jag förstår att vi har fått en ny regering i Sverige som tyvärr inte hade någon klimatpolitik när man tillträdde.

Innan använde man i stället all kraft och energi till att motarbeta och rösta nej till de förändringar vi faktiskt drev igenom i Sveriges riksdag. Jag kan ta fram långa listor på allt ni har röstat nej till.

Men nu har man insett att man nödvändigtvis måste ha en politik på området. Det är en av de stora och viktiga internationella frågorna som vi måste jobba med i Sverige – både nationellt och internationellt. Det är bra. Det är bra att det blir en sådan förändring. Det är bra att Fredrik Reinfeldt nu verkar försöka ta till sig den kunskap som finns på området. Jag hoppas att det också leder fram till handfasta politiska förslag från den nya regeringen. Då är vi gärna med och samarbetar.

Klimatfrågan är den viktigaste frågan, Carl B Hamilton, som vi har att ta ställning till nu. Vi måste använda alla möjliga plattformar, både Sveriges riksdag, EU och alla andra som finns internationellt, som vi är med i i dag för att genomföra allt det vi kan för att få förändringar, förbättringar och en omställning på området. Det råder inget tvivel om det.

Vi vill också samarbeta med den svenska regeringen. Jag har träffat både Fredrik Reinfeldt och Andreas Carlgren för sådana diskussioner. Men hittills har det tyvärr inte kommit mycket. Det som den svenska regeringen hittills har kommit med är nya utredningar och nya kommissioner. Därför väntar vi otåligt på något lite mer än det, någonting handfast, något som har betydelse. Det är bra att det börjar hända saker med det internationella arbetet, men det räcker inte. De resultat som vi hittills har fått är långt ifrån tillräckliga. Det är bara allmänna mål. Vi måste också komma till ett läge där de ersätts av konkret politik för förändringar.

Anf. 16 Miljöminister ANDREAS CARLGRÉN (c):

Herr talman! Det är ofta intressant att höra vad som sägs men också vad som inte sägs i en debatt. Hittills har oppositionen sagt bara några enstaka ord om det viktiga arbete som sker i EU. Jag tror att Anders Ygeman inte har lyckats säga något om det arbetet under hela debatten. Det säger också något.

Det är naturligtvis modigt att göra frågan om handling till huvudnummer i en debatt. Den klimatproposition som riksdagen senast fick lades fram av den förra regeringen. Jag kan inte låta bli att visa för kamraren den sida i propositionen där förslagen till riksdagsbeslut ska finnas. Det är den här sidan: Den är helt tom. Det fanns inga förslag till åtgärder.

Nu väljer Anders Ygeman att gå till starkt angrepp i sin sista replik. Men då vill jag säga att vi vidtar åtgärder i mycket högt tempo. Det går inte att förneka. Samtidigt skapar vi plattformarna för ett mycket brett samarbete både runt om i hela samhället och över partigränserna. Jag var när vi valde strategin väl medveten om att den var nödvändig, annars skulle Sverige inte kunna motsvara de krav som skulle komma att ställas på oss också i ett globalt sammanhang. Där delar jag Peter Erikssons uppfattning. Det är klart att det inte går att säga att vi hittills har gjort tillräckligt. Det är just därför vi riggar det stora. Vi inser omfattningen av det arbete som ligger framför oss, trots att vi redan nu vidtar åtgärder i ett mycket högt tempo.

*Aktuell debatt:
Klimatet*

Det är klart att jag och regeringen var medvetna om att det här kan missbrukas i en debatt. Man kan låtsas som att vi inte gör detta därför att vi inte kan handla. Sedan låtsas man att handlingarna inte genomförs eller skulle ha gjorts ändå, vilket inte är sant. Det kräver att en regering lägger fram ett budgetförslag, och det är precis vad vi gjorde efter att ha varit endast några timmar och dagar på Regeringskansliet.

Man kan missbruka en sådan linje genom att låtsas som att regeringen inte tycker att den har tillräcklig kunskap, när man egentligen är väl medveten om att vi, precis som andra, säger att det inte är kunskapen som saknas utan den breda förankringen. Vi vill göra den möjlig. Det är klart att man kan missbruka en sådan handlingslinje genom att låtsas som att det är fråga om en försening, när man i själva verket vet att det är ett sätt att skapa en process där vi också kan höja ambitionerna långt mer jämfört med det som gällde tidigare men där vi samtidigt håller den tidsplan som riksdagen var överens om förra våren.

Till sist måste sägas i debatten att det återstår fortfarande att visa om oppositionspartierna, och de företrädare oppositionspartierna har, faktiskt är mogna uppgiften att stå för vad ett samarbete kräver. Nu valde Anders Ygeman i sin sista replik – som jag vet att Anders inte får svara på, men du valde det själv – att säga att han kan samarbeta om vi gör som han vill. Det är precis det gamla vanliga – som inte räcker. Jag tror att vi kan göra mycket av det du vill, men det behövs mer. Det gäller att ge och ta. Det gäller att också kunna göra det man själv från början inte ville men som den andra vill. Då blir det samarbete. Det är den typen av samarbete som regeringen inbjuder till. Frågan kvarstår fortfarande: Ska oppositionen välja att bara ta debatt och säga att inget görs eller vill man på allvar vara med? Det här är inte ett 100-meterslopp utan det är ett långdistanslopp som Sverige ska klara. Det återstår många chanser, och vi kommer att återkomma. Vi menar allvar.

Anf. 17 TALMANNEN:

Jag vill till kammaren anmäla att det blir lite konstigt i avslutningen av debatten med många frågor till Anders Ygeman från ett antal partier när han inte har möjlighet att replikera. Jag kommer att nu släppa in Carl B Hamilton och därefter ge Anders Ygeman 30 sekunder extra innan miljöministern avrundar debatten.

Anf. 18 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Det var bra att ge socialdemokraterna en möjlighet. Hitills har de inte tagit den.

Målet är att förhindra att uppvärmningen i världen ökar med mer än 2 grader – max 2 grader. Då är det, som Andreas Carlgren säger, krävande att från oppositionens sida göra handlingen till ett huvudnummer. Jag återgår till Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Handling på global nivå innebär att man försöker diskutera att också genomföra den politik man har. Ni kan inte genomföra er politik så länge ni säger att Europeiska unionen inte är bra. Ni förespråkar ju – ni har kongressbeslut på det – att vi ska lämna Europeiska unionen. Er politik blir trovärdig först när ni överger anti-EU-linjen.

Man kan inte samtidigt vara för en aktiv handlingsinriktad trovärdig klimatpolitik och bekämpa Europeiska unionen. Det går inte. Det är inte trovärdigt.

Herr talman! Jag vill också framföra det lite mer försonliga anslaget som Andreas Carlgren hade. Man ska vara lite försiktig med att sälja in klimatfrågan genom att säga att den ger flera jobb. Den innebär en strukturomvandling. Den ger flera jobb på vissa håll, men den ger färre jobb på andra håll, nämligen på de ställen där det är för mycket koldioxidutsläpp. Där ska ju jobben bort. Där ska ju produktionen och konsumtionen minska. Driv inte detta som en enkel fråga om att rädda sysselsättningen och få flera jobb. Driv det i stället som en blandning av miljöpolitik, klimatpolitik och etisk politik, det vill säga ansvaret för framtida generationer och det globala ansvaret – inte flera jobb i Södertälje. Det är inte det som är målet. Målet är att få maximalt 2 graders uppvärmning av jordklotet.

(Applåder)

Anf. 19 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag har två enkla påpekanden.

Om Andreas Carlgren vill ha samarbete, varför ljuger du om klimatpropositionen? Du håller upp en blank sida när du vet att samma dag som klimatpropositionen lades fram lades sammanlagt fem propositioner fram från den socialdemokratiska regeringen med skarpa förslag. Det var elcertifikatspropositionen, vindkraftspropositionen, budgetpropositionen och infrastrukturpropositionen. Där fanns de skarpa förslagen.

Jag har i alla mina repliker sagt att jag är beredd att stödja varje skarpt och klokt förslag från regeringen, men jag har inte haft några att ta ställning till. Därför föredrog jag tre förslag som vi har lagt fram, men du valde, trots din långa debattid, att inte svara på något av förslagen.

(Applåder)

Anf. 20 Miljöminister ANDREAS CARLGRÉN (c):

Herr talman! Kanske jag ska tolka den här debatten, som ju har ändrat tonläge vartefter den har pågått, så att det växer fram en insikt runt om i samhället om att vi verkligen behöver denna breda ansats för att långsiktigt kunna genomföra all den handling som kommer att krävas för att verkligen möta klimatförändringarna. Den insiktsförändring som pågår i samhället kommer säkert också vartefter att tränga in i oppositionspartierna, och jag hoppas att vi då kan ta vara på det tillsammans. Det är den chans vi har att brett och tillsammans ta vara på möjligheten här i Sverige som är ett litet samhälle globalt sett men mycket välutvecklat. Vi kan använda den möjligheten att vara en förebild internationellt.

Det kanske också kommer att bli lättare vartefter att erkänna att flera åtgärder, till exempel tre av de propositioner som Anders Ygeman nämnde här på slutet, är precis sådana åtgärder som mitt parti var med om att förbereda, som bekant. Alliansregeringen fortsätter nu med det. Det kanske också blir lättare vartefter att erkänna att det inte behöver vara ett nederlag att genomföra åtgärder som beslutades under en annan regering. Det kan vara en vinst, därför att det breddar insatserna i samhället.

*Aktuell debatt:
Klimatet*

Vartefter kanske vi kan se till att klimathotet också leder till en klimatförändring i politiken. Jag tror att det skulle göra nytta i större mening, därför att det vore bra om partikulturen i svensk politik kunde utvecklas mer. Möjligen är det detta vi har inom räckhåll i framtiden, även om vi inte är där ännu.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Catherine Persson* (s) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 9 april.

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM51 Förordning om reform av frukt- och grönsakssektorn
KOM(2007)17 till miljö- och jordbruksutskottet

2006/07:FPM52 Grönbok om konsulärt skydd i tredjeländ
KOM(2006)712 till utrikesutskottet

4 § Beslut om förkortad motionstid

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2006/07:72 *Fortsatt svenskt deltagande i Förenade nationernas insats i Libanon* skulle förkortas och utgå onsdagen den 21 mars.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2006/07:73 till trafikutskottet

Motioner
2006/07:So10–So15 till socialutskottet
2006/07:Fi1 och Fi2 till finansutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Prot. 2006/07:74
14 mars

Föredrogs och bordlades åter
Justitiekammarens betänkande 2006/07:JuU9
Civilutskottets betänkande 2006/07:CU12
Trafikutskottets betänkanden 2006/07:TU6, TU7 och TU10

7 § Klimatpolitik m.m.

Klimatpolitik m.m.

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07:MJU5
Klimatpolitik m.m.

Anf. 21 LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Det är roligt att få ägna tiden åt frågor som har så stort gehör hos såväl unga som gamla. Det är roligt med politik som engagerar och inspirerar till handling.

Jag träffar elever till exempel på Påskallaviksskolan i Oskarshamn som har bildat miljöråd och som källsorterar på skolan.

Det är familjeföretaget som har blivit Läckeby Water och som nu expanderar och tillverkar och säljer vattenpumpar över hela världen.

Det är Sustainable Sweden, som målmedvetet arbetar med att samordna miljöföretag i sydöstra Sverige. På så sätt underlättar man för miljöexporten.

Jag måste säga att jag imponeras av alla jag möter som är så otroligt uppdaterade, av sopsortering, energilampor, att undvika standbylägen och att köpa etanolbil, av alla de människor som har sett Al Gores film och som nu kräver handling från oss beslutsfattare. Det är förpliktande för oss alla i den här kammaren.

Jag besökte regeringens klimatseminarium förra veckan, en heldag i Vinterträdgården på Grand Hôtel för att visa att fler i regeringen nu har förstått, eller i alla fall börjar förstå, allvaret i klimathotet. Rubriken som visades på en *power point* mellan varje föreläsare var *Nuläget och framtida åtgärder*. Nuläget stod namnkunniga professorer för tillsammans med bland annat EU-kommissionen och framstående företagare. Men de framtida åtgärderna, som jag antog att regeringen skulle komma med, lyste med sin frånvaro, precis som i det betänkande som vi nu ska debattera, MJU5, med en ständig hänvisning till en klimatproposition 2008.

Statsministern inledde med ett verkligt – och jag menar det – vackert tal. Han berättade att han nu reser land och rike runt för att besöka passivhus i Alingsås, smältande isar i Svalbard, etanolfabriker och biogasanläggningar. Sedan varnade han alla med ett finger, alla dem som under betydligt längre tid varit insatta i och medvetna om frågans storhet, för att vilja ha frågan för sig själva, för att inte vilja släppa in andra på området. Jag tror inte att det är någon som vill stänga någon ute, allra minst beslutsfattare som regering och riksdag.

Välkomna alla till miljöarbetet, till arbetet med att minska utsläppen och därmed hotet mot vårt gemensamma klimat! Okej för att insikten har kommit i senaste laget – ungefär samtidigt som sänkta opinionssiffror. Men i stället för att som Reinfeldt kräva förståelse för att vara sen i starten tycker jag att högeralliansen ska koppla ur handbromsen, flytta foten från bromspedalen och gasa, kanske till och med rivstarta lite – naturligtvis med ett miljövänligt drivmedel. Men varje gång vi säger att vi ska börja här hemma för att lyckas har vi en ständig diskussion om att det i stället ska ske globalt och på EU-nivå.

Vi måste ha ett djärvt klimatmål, av flera orsaker: för att vi ska ta vårt ansvar som ett land med relativt höga per capita-utsläpp, för att visa andra länder att vi menar allvar och för att kunna spela en fortsatt viktig roll i internationella förhandlingar.

Nu har till och med EU satt ett mål, och under våren ska också landfördelningen göras. Frågan är: Hur djärvt ska då Sverige vara? Ja, om vi inte börjar ta mål, åtgärder och kostnader blir det bara svårare och dyrare ju längre tiden går.

En minskning av utsläppen på minst 80 procent till 2050 måste ske, och vi vet att för en del kommer den här utmaningen att bli betydligt större än för andra. Det gäller för USA till exempel, som i dag står för de största utsläppen i världen, som nation eller per capita. Det gäller för Kina och för övriga utvecklingsländer, som står i begrepp att öka både välstånd och tillväxt och samtidigt av oss andra förväntas, och säkert också själva har visionen, att hålla utsläppen nere.

Det finns ingen anledning att vänta till klimatpropositionen 2008 innan vi kan besluta oss för ett mål. Vi kan här och nu besluta om minst 30-procentiga minskningar. Jag är helt övertygad om att det är en mycket lätt börda för miljöministern att bära till rådmötet i vår.

På EU-nivå borde vi vara drivande för en sektorsintegration av klimatfrågan. Toppmötet borde fatta beslut om att varje relevant sektorsråd ska utarbeta en strategi för hur klimatutsläppen ska minska i relation till det nyligen fattade beslutet om reduktion till 2020.

Vi borde arbeta för ett EU-initiativ för en utvecklad global utsläppshandel, som inkluderar möjligheten att frivilligt ansluta sektorer. Det skulle kunna innebära att till exempel Kina och Indien kommer in i systemet på ett smidigt sätt och skulle samtidigt gynna de här länderna eftersom det stimulerar utländska direktinvesteringar med en modern, koldioxidsnål teknik.

Ett förslag är att närma oss en miniminivå på miljöskatter med bäring på klimatfrågan, där initiativet borde vara den öppna samordningsmetoden, som inte rubbar självbestämmandet men som sätter fokus på de länder som inte har styrande skatter eller avgifter. Det är naturligtvis också en fråga om konkurrensneutralitet.

Jag tycker att regeringen låter lite som Alfons Åberg, ni vet han som säger ”jag ska bara” och ”sedan”: Vi ska bara utreda lite till. Vi ska bara fråga fler experter om råd. Ingenting ska göras före klimatpropositionen 2008.

Nog är det märkligt att regeringen avvaktar i just klimatfrågan med hänvisning till att man vill göra rätt saker, att man vill att det ska förankras hos forskare, parter och olika intressenter. Så lät det inte när chockhöjningarna i a-kassan skulle införas. Så lät det inte när vuxenutbildning-

en bantades. Så låter det inte när statens egendom ska säljas ut. Så låter det bara när vi ska göra insatser för att minska koldioxidutsläppen.

Folkpartiet undrade här förut om regeringen är ense i klimatpolitiken, och därför hade vi morgonens debatt.

Det finns någonting som oroar mig. Jag läste nyligen morgontidningen. Svenskt Näringslivs chefsekonom Stefan Fölster försöker där att prata bort IPCC:s rapport. Och på fullaste allvar menar han att klimathotet är överdrivet. Temperaturökningarna framöver kan visserligen vålla problem, men de naturliga variationerna har varit betydligt större, och det är snarare miljörelsens krav som driver på en allt snabbare uppvärmning av jorden. Han avslutar med: ”Sverige bör sluta satsa flera miljarder kronor varje år på lokal miljömässig hållbarhet, och i stället satsa pengarna på de större tekniksprången som verkligen kan ersätta fossil energi. På vägen dit bör Sverige bejaka tillväxt, ökad handel och transporter.”

Jag hoppas att Svenskt Näringsliv som i vanliga fall har många alliansöron att viska i inte har det i den här frågan. Men dessvärre är detta uppfattningar som också är rotade i den moderata riksdagsgruppen. Ledamoten Jan Ericson skriver i sin blogg. Han menar att Sverige inte ska gå i spetsen på miljöpolitikens område med motivet att det allvarligt skadar Sveriges ekonomi, konkurrenskraft och arbetsmarknad. Uppenbarligen har miljöpolitiken drivits av ”en liten grupp svenska miljöfanatiker som helst av allt vill slå undan benen för svenska företag, transporter och arbetstillfällen i Sverige, trots att det inte påverkar jordens totala miljöens marginellt”. Men Ericson är ändå hoppfull och avslutar med att säga: Den nya regeringen verkar bli en stark motkraft mot de destruktiva miljöfanatikerna.

Som vanligt har vi en debatt om antingen–eller, svart eller vitt, tillväxt eller sämre levnadsstandard. Antingen tror man på teknikutveckling eller så slår man undan benen på industri och utveckling – detta trots att Sverige under socialdemokratiskt styre blev ett av de första länderna i världen där utsläppen minskade samtidigt som tillväxten ökade. Vi minskade utsläppen av växthusgaser och har bland de lägsta utsläppen per capita bland världens industriländer. Det är en minskning med över 3 procent sedan 1990. Samtidigt har tillväxten ökat med 30 procent.

Hade kammaren röstat på de moderata reservationerna hade vi i stället haft 20 procent högre utsläpp av koldioxid. Jag skulle under den här debatten gärna vilja få ett svar på om Svenskt Näringsliv och moderata riksdagsledamöter är ute och cyklar i debatten eller om de har stöd för sin argumentation hos högeralliansen.

De insatser som har gjorts och som har föreslagits där Sverige går i spetsen kommer att gynna export. De kommer att gynna tillväxt, och de kommer att gynna klimatet globalt. Det finns så mycket att göra. Jag tror att vi är helt överens om att vi har en gemensam uppgift. Vi har till exempel föreslagit 2 miljarder kronor för forskning och investering för att stärka utvecklingen av solenergi, vågkraft, vätgas och bränsleceller. Det handlar om att förbereda införandet av kilometerskatt för den tunga lastbilstrafiken, både för att gynna andra trafikslag och för att gynna de åkerier som tar sitt miljöansvar. Det handlar om att riva upp nedläggningen av de lokala klimatinvesteringsprogrammen. Det handlar om att införa gröna certifikat för bränsle. Det handlar om att låta trängselavgiften gå till kollektivtrafiken. Det handlar om att ta initiativ till en höjd lägstanivå

Klimatpolitik m.m.

för miljöskatt inom EU genom öppna samordningsmetoden. Vi vill fördubbla etanolinblandningen i bensin och införa inblandning av biodiesel. Vi vill göra det enklare och ekonomiskt fördelaktigt att välja kollektivtrafik. Vi vill ha en verkningsfull utsläppshandel för flyget för att bryta ökningen av flygtrafiken och låta flyget bära sina egna miljökostnader. Det finns så mycket att göra, kära vänner. Det går inte att vänta på en kommission som talar om sanningen eller det enda rätta. Det är dags att flytta foten från bromspedalen. Jag yrkar bifall till reservationerna 10 och 11.

(Applåder)

I detta anförande instämde Aleksander Gabelic, Ann-Kristine Johansson, Jan-Olof Larsson, Ronny Olander och Helén Pettersson i Umeå (alla s).

Anf. 22 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Denna debatt om MJU:s betänkande om klimatpolitik med mera äger rum direkt efter den särskilda klimatdebatten tidigare på morgonen. Låt oss tolka det som att riksdagen ägnar klimatfrågan dubbel uppmärksamhet. Det gör riksdagen rätt i, eftersom frågan om hur vi hanterar hotet mot jordens klimat är en ren överlevnadsfråga för mänskligheten.

I betänkandet tecknas bakgrunden i ärendet genom att man beskriver det internationella arbetet mot klimatförändringar. Det handlar naturligtvis särskilt om Kyotoprotokollet och EU:s system för handel med utsläppsrätter. Här är det sorgligt att konstatera att det land som släpper ut överlägset mest växthusgaser per capita, det vill säga USA, inte har ratificerat Kyotoprotokollet.

FN:s klimatpanel publicerade den 1 februari en rapport som sammanfattar kunskapsläget. Det är en ökad global medeltemperatur – 0,74 grader – och en 35-procentig förhöjning av halten av växthusgaser i atmosfären under de senaste hundra åren. I rapporten understryker man att människan har orsakat större delen av uppvärmningen genom

1. förbränning av fossila bränslen
2. utsläpp från jordbruk
3. förändrad markanvändning.

Herr talman! Jag hämtar detta från betänkandet därför att det är viktigt att påpeka att människans påverkan inte endast sker genom förbränning av fossila bränslen. Även utsläppen från jordbruken och den förändrade markanvändningen, det vill säga i huvudsak avskogningen, är viktiga faktorer.

Vid Europeiska rådet förra veckan antog EU mål för klimatpolitiken fram till 2020. Det var många 20-procentsmål. Det handlade om minskning av växthusgaser, energieffektivisering och en ökad andel förnybar energi. Det var bra att regeringen argumenterade för ett högre mål, 30 procent, vad gäller minskningen av växthusgaser. Men Sverige kan och bör enligt Vänsterpartiets uppfattning unilateralt, enskilt, gå före. Det tjänar både miljön och den svenska ekonomin på i det långa loppet. Och vi har tidigare här i kammaren fått höra från Wiwi-Anne Johansson att

Vänsterpartiets ambition är en minskning med minst 35 procent fram till 2020.

Herr talman! När det gäller själva betänkandet föreligger det sex reservationer från Vänsterpartiets sida samt två reservationer som vi har gemensamt med Miljöpartiet. Jag står naturligtvis bakom alla dessa reservationer men begränsar mig här till några aspekter och ett yrkande.

I reservation 1 tar vi upp att Sverige bör vara drivande när det gäller uppfyllande och förstärkning av Kyotoprotokollet och att USA måste ansluta sig till det internationella klimatsamarbetet. Det borde vara en moralisk självklarhet att världens enda supermakt som tillika har de största utsläppen per capita inte bara ansluter sig till utan även är ett föredöme i det internationella klimatsamarbetet. Trappan måste, så att säga, städas uppifrån. Det är enligt min uppfattning dags för omvärlden att börja fundera på sanktioner som kan riktas mot USA om de inte ansluter sig till internationella klimatuppgörelser.

Tillsammans med Miljöpartiet tar vi i reservation nr 2 upp förslag om att införa klimattullar på importen från energiintensiva industrier från länder som inte ratificerat Kyotoprotokollet, och det kan ju sägas vara ett exempel på sanktioner mot USA och andra bakåtsträvande länder.

I reservation nr 3 tar vi upp att taket för antalet utsläppsrätter successivt ska sänkas och att utsläppsrätterna ska fördelas genom auktionering. Erfarenheterna av EU:s handel med utsläppsrätter hittills har inte direkt varit lysande. Det stod till exempel i Svenska Dagbladets näringslivsdel förra veckan om en ”fullständig flopp för utsläppsrätter”. Företagen har ju helt gratis fått utsläppsrätter som de sedan kunnat tjäna stora belopp på genom att sälja vidare. Och detta har inte heller påverkat deras miljöpolitik särskilt mycket.

Som framgår av betänkandet rekommenderar nu även Naturvårdsverket och Energimyndigheten, i redovisningen av ett regeringsuppdrag, att aktörerna bör köpa sina utsläppsrätter via auktion.

Jag nämnde tidigare FN:s klimatpanels beskrivning av jordbruket som en av de viktiga faktorerna bakom klimatförändringarna. Och det kom för någon tid sedan en rapport från FN som visar att jordbrukssektorn eller boskapssektorn, globalt sett, står för hela 18 procent av de globala växthusgasutsläppen. Det är större än hela trafiksektorn.

Det är bland annat för att man odlar mycket foder för köttproduktion som sedan går till export i Europa och även till Sverige. Genom den höga köttkonsumtionen medverkar man indirekt till en negativ klimatpåverkan. I reservation nr 8 föreslår vi att regeringen bör återkomma med ett samlat förslag för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser. Tyvärr avslås det av utskottsmajoriteten.

Slutligen, herr talman, yrkar jag bifall till reservation nr 16 där Vänsterpartiet föreslår ett nytt miljö kvalitetsmål, nämligen begränsad miljöpåverkan i andra länder. Sveriges miljöpåverkan i andra länder växer med ökad import av varor. Detta orsakar indirekt miljöpåverkan genom utsläpp och förändrad markanvändning i andra länder, till exempel just avskogning för att odla foderväxter för uppfödning av boskap för köttkonsumtion. Det handlar, som vi ser det, om att verka för ett internationellt sett rättvist miljöutrymme. Vi kan inte här i Sverige konsumera på bekostnad av miljön i andra, ofta fattiga, länder.

Anf. 23 TINA EHN (mp):

Herr talman! Klimat, klimat, klimat. Alla vill synas i det här ämnet. Alla vill tala om att vi är medvetna om vad som sker. Folkpartiets initiativ i dag till klimatdebatten är ett exempel. Alla överträffar varandra med kloka ord, procentsatser och mål. Att vara miljöpolitiker är inne. Att vara medveten om att åtgärderna ska till är också inne. Och något annat vore helt fel.

IPCC:s rapport, Sternrapporten och även den sårbarhetsutredning som vi har tagit del av har alla bidragit till att dra i gång debatten effektivt. Hela hösten och vintern har präglats av klimatrappporter i våra medier.

Vi ska i dag behandla miljö- och jordbruksutskottets betänkande *Klimatpolitik* och motioner från den allmänna motionstiden som faktiskt var innan klimatfrågan blossade upp så stort som den sedan har gjort. Under valrörelsen var den inte lika stor som den har varit nu. Vad jag vill säga i samband med det är att vi från Miljöpartiet lämnade in en ambitiös klimatomotion under motionstiden. Den har hamnat i dagens betänkande.

Att Miljöpartiet uppstod ur kunskapen om att klimatet och miljön höll på att ta stryk är vi några som minns. Det är därför både ett framsteg och en svindlande känsla av hur trögt vissa saker går som gör att jag gör den här reflexionen just i dag. Det är mycket man ska stå ut med när man är föregångare, när man är stigfinnare eller när man har kommit till en synvända.

Det är ett framsteg att höra den moderata statsministern i onsdagens uppstart av Hållbarhetskommisionen, som jag fick lov att ta del av, lite ödmjukt visa lite distans till sin egen politik och då själv uttrycka det ungefär så här: Nu sitter nog några här och tänker att det är kul med en moderat som har fattat detta. Det var alltså statsministern själv som sade så ungefär. Jag kunde inte ha sagt det bättre själv.

Man kan inte lösa klimatpåverkan genom en enda åtgärd som kanske består av bonus på miljöbilar, även om den åtgärden kan vara bra för en del i samhället. Därför är den ett instrument som pekar åt rätt håll, och därför är det ett förslag som vi i Miljöpartiet har med också. Men klimatfrågan är större än så. Det krävs mer, och det krävs återigen ett helhets-tänkande, ett perspektiv som lyfter lite.

När jag som barn cyklade i Göteborg på väg till stallet minns jag att det luktade fruktansvärt skarpt från en industri med något slags plasttillverkning. Jag vet inte vilken verksamhet som pågick där, men jag kommer ihåg stanken av fräna ämnen och att man inte mådde så bra i den miljön. Själva produktionen var något som förknippades med utsläpp. Då var det knappast människors fria tid som förknippades med miljöpåverkan. I dag är det transporter av olika slag och väldigt ofta vår rätt till frihet som påverkar miljön, vår rätt att förflytta oss med bilen, vår rätt att flyga till någon annan plats på semestern men även vår rätt att konsumera vad som helst, när som helst, producerat var som helst på jorden.

Det är ett på många sätt intressant utvecklingsmönster som vi människor har, men vi är ju inte ensamma här. För vår egen existens behöver vi de klimathållande funktionerna, de molnbildande regnskogarna, den viktiga mångfalden av liv och balansen i systemen. När glaciärisarna kalvar ned i havet, när saltvattnet ändrar sin sammansättning och blir sötare, när regnet ökar på redan fuktiga ställen, när torkan ökar på torra ställen, när

havet blir varmare är frågan vems frihet som vi inkräktar på. Ska vi ta ansvar i Sverige, vara pådrivande och visa att det är dags?

Jag ser inte förslagen som bör komma från en svensk regering som säger sig ha insikt i vad som sker. Jag säger: Ska vi vara tuffa och gå före i Sverige?

Vi i Miljöpartiet ser klimatfrågan som en viktig solidaritetsfråga, en solidaritet mellan generationer. Kommande generationer kommer inte att kunna elda med fossila bränslen i samma omfattning som vi har gjort. Det är en fråga om solidaritet med naturen och därmed vår framtid. Klimatrubbingarna kommer att kunna påverka livsbetingelserna negativt för en rad arter.

Klimatfrågan är i hög grad en fråga om solidaritet mellan rika och fattiga. Det är vi i den rika delen av världen som står för den största förbrukningen av fossila bränslen. Vi vet att vi bidrar till klimatförändringarna. Vi vet förmodligen mindre om deras konsekvenser än att de är på gång. Likväl är det vi i den rika världen som har det största ansvaret för utsläppen av koldioxid och andra drivhusgaser.

Miljöpartiet anser att i handeln med utsläppsrätter bör en auktionering av utsläppsrätter råda. De svenska utsläppen av växthusgaser bör minska med 80 procent till 2050. Och man talar om liknande mål, vet jag.

Det är frestande att ta långsiktiga radikala mål och sedan skjuta upp åtgärderna för att nå målen, men då måste merparten av minskningen ske mot slutet av perioden. Så är inte ansvarsfullt att göra. Eftersom drivhusgaserna är kvar i atmosfären under lång tid får en minskning på 1 procent nu en betydligt större samlad effekt år 2050 än en minskning med 1 procent som sker om först 35 år.

Det är också frestande att se storskaliga satsningar som lösningar på problem. Det är inte lämpligt att vi i Sverige tillåter naturgasen att breda ut sig oifrågasatt, eftersom den är en fossil energikälla. I Sverige ökar den på utsläppen, när det finns alternativ energi.

Vilka satsningar som ska göras är viktigt. Storskaliga lösningar som rent tekniskt på ritbordet ser fullkomligt genomförbara ut ska också fungera i verkligheten. Därför är det bra att inte heja på det som kallas CCS som innebär storskalig koldioxidavskiljning och lagring i berggrunden. Hur som helst är det inte en färdigutvecklad metod, och vi har mer bråttom än så. Vi ska minska utsläppen nu och inte skjuta på frågan.

Det är också viktigt, som vi har påpekat i Miljöpartiet, att vi i samband med en diskussion angående EU:s utsläppshandel och angående trafiken ser ett problem i att trafiken och industrin hamnar i en gemensam utsläppsbubbla. I så fall kan den svenska industrin komma att konkurreras ut, eftersom det finns en större betalningsvilja inom transportsektorn. Flera rapporter visar att arbetstillfällena i Sverige och Europa kan hotas om transportererna ingår i samma bubbla som industrin.

Sofia Arkelsten, du sade något om att Miljöpartiet var hotat. Jag ser inte det som att vi är speciellt hotade. Jag tycker att det är väldigt kul att vara föregångare många gånger. Jag kan inte tycka att klimatbloggar, coola bilar eller ”Moderaterna de gröna” är ett skarpt förslag – som Anders Ygeman brukar säga: skarpa förslag. Sofia sade att försurningen breder ut sig, men inte hos Miljöpartiet, skulle jag vilja säga. För vi har sett möjligheten att utveckla ett hållbart samhälle som ger människorna i samhället meningsfulla liv där miljö och människor lever i samklang, där

hållbar utveckling betyder hållbar utveckling. Det handlar om ett människovänligt samhälle där barn kan växa upp med satsningar på kollektivtrafiken och cykelvägar i samhället, med alternativa bränslen till bilar, med vind- och vågkraft och med utökad ekologisk produktion av livsmedel som leder till djurs och människors välbefinnande.

Att Miljöpartiets politik är framåtskridande ser vi också på opinionsmätningarna och i våra medlemsantal. Vi vill förändra till en smart energianvändning, och här ingår inte kärnkraftsutbyggnad. Vi måste använda ekonomiska styrmedel. Flygets ökning är inte hållbar. Vi behöver alla järnvägssatsningar.

Klimatinvesteringspengarna till kommunerna och pengarna till SMHI hade vi med i vår budgetmotion.

Vi tror inte heller att man kan gräla sig ur klimatproblemen. Det kan man absolut inte. Men att vara föregångare kräver mod och en hel del riktiga förslag. Ni hör ju själva hur miljöpartistiska alla nu vill vara, men det krävs att man vill förändra och driva på. Ibland kallas vi utopiska, men när det gått en tid vill många vara med och hoppa på förslagen, mer eller mindre. Man vill vara med på det gröna tåget. Jag säger bara välkommen!

Till sist vill jag säga att jag står bakom Miljöpartiets alla reservationer, men för att spara tid i kammaren yrkar jag bifall bara till reservationerna 6 och 7.

Anf. 24 SOFIA ARKELSTEN (m):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Alldeles nyss hade vi en omfattande klimatdebatt där vi fick prata lite om visioner och även om de lite mer handfasta sakerna. Nu får vi tillfälle att diskutera alla de motioner i ämnet som kommit in till utskottet. Det är intressant, som också Tina påpekade, att det bara finns 33 yrkanden. Det är alltså inte så många motioner som kommit in. Samtidigt berör ju klimatfrågorna väldigt många delar av politiken, och många frågor ligger egentligen hos andra utskott än just miljö- och jordbruksutskottet.

Betänkandet beskriver tydligt det internationella arbete som sker mot klimatförändringar. Det beskriver den globala uppvärmningen och det svenska systemet med miljö kvalitetsmål.

På första sidan står det: ”Samtliga motionsyrkanden avstyrks, bl.a. med hänvisning till pågående arbete nationellt och inom EU och då regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen med en klimatpolitisk proposition under 2008 och med en proposition med uppföljning av de nationella miljö kvalitetsmålen under 2009.” Jag har ju lärt mig nu hur systemet fungerar. Det är ju så: Alla motioner som väcks avstyrks. Dock är det ganska intressant att se med vilken välvilja och värme de avstyrks.

Miljö- och klimatfrågorna har nu lämnat höger-vänster-skalan. Detta är frågor som berör oss alla. Det viktiga att ta fram är att vi måste arbeta på flera nivåer, vilket vi pratade om redan i den förra debatten. Samtidigt som vi bejakar det civila samhällets önskan att förbättra världen och underlätta för människor att göra miljöbra saker behöver vi sluta de här stora internationella traktaten mellan världens länder.

Det är tydligt att alliansen och oppositionen skiljer sig åt på flera punkter. Det gäller synen på det internationella arbetet, synen på EU och

inställningen till politikerrollen. Vi i alliansen tror på Europatanken. Det senaste toppmötet var framgångsrikt. Vi driver en offensiv miljöpolitik både här och utomlands. Jag tyckte om det Andreas Carlgren sade: EU är vår hemmaplan. Det är så vi måste se det. Vi vill inte välja att arbeta nationellt eller internationellt, för nationella åtgärder räcker inte till. Vårt samarbete inom EU är en förutsättning för att lyckas. EU är faktiskt överträffat som miljöorganisation. Bit för bit når vi framgång.

I en motion föreslås tullar på varor från energiintensiv industri i länder som inte är anslutna till Kyotoprotokollet. Vi tror inte – det är väldigt tydlig moderatpolitik – att införande av tullar är rätt sätt att lösa problem, tvärtom. Däremot jobbar vi för att ta bort tullar. Vi vill få bort EU:s etanoltullar.

Vi tror på det internationella systemet för handel med utsläppsrätter. Det är inte perfekt ännu, men vi jobbar på det. Var skulle vi vara utan det? Det ska vara effektivt, och det ska fungera. Vi driver frågan att utsläppsrätter ska auktioneras ut, inte delas ut. Men vi vill också jobba med mekanismerna för ren utveckling och gemensamt genomförande, för det gör skillnad.

Både regeringen och utskottet tycker att det är viktigt att de svenska insatserna fortsätter när det gäller utsläppsminskningar och allt det andra arbete som pågår, men också när det gäller att skapa nya marknader för den svenska miljö- och energitekniken. Vi tror på tekniken. Vi är teknikoptimister.

Sedan kommer vi till den största skillnaden, som är otroligt tydlig här i debatten, nämligen att vi i alliansen har en ödmjuk inställning till vårt uppdrag och vår roll. Vi tror inte att vi politiker vet och kan allt och sitter på alla lösningar. Vi tror på breda lösningar i alliansen. Det är därför vi har skapat Kommissionen för hållbar utveckling. Det är därför vi har skapat det vetenskapliga rådet och den parlamentariska beredning där vi bjuder in alla till samarbete, även Socialdemokraterna. Vi vill fatta beslut baserat på fakta och politiskt samarbete med forskare, näringsliv och intresseorganisationer.

Herr talman! Alliansregeringen arbetar med miljöpolitiken och klimatfrågorna. Vi tar detta på stort allvar. Det är otroligt spännande att se det förarbete som nu pågår inför den klimatproposition som kommer nästa år. Vi tar ett helhetsgrepp. De svenska miljö kvalitetsmålen ligger fast och ska utvecklas. Regeringen återkommer till frågan hur målen ska utformas. Vi har en god uppföljning och utvärdering av arbetet redan nu. Både Naturvårdsverket och Energimyndigheten arbetar fram underlaget.

En hel del av de saker som tas upp i de olika motionerna bemöts i klimatpropositionen, och därför har vi valt att avstyrka dem.

Sammantaget visar det arbete som nu pågår handlingskraft. Det är viktigt att vi samlar oss kring miljöpolitiken. Vi behöver en aktiv miljöpolitik och en ekonomisk tillväxt med lite tanke bakom. Vi behöver fundera på det här. Vi måste skapa en rättvis och långsiktigt hållbar global utveckling. Här är det viktigt att miljöpolitiken inte används för att trycka ned och hindra utan som en hävstång för att lyfta upp. Vi tror att det kan ske en otrolig utveckling tack vare de utmaningar vi står inför just nu.

Sedan vill jag vända mig till Tina Ehn. Det var inget hot mot Miljöpartiet jag uttryckte i den förra debatten. Däremot tror jag att den politik vi bedriver i alliansen är så pass bra – Miljöpartiet har ju också ganska

tydligt profilerat sig som en enfrågerörelse – att vi kommer att göra er onödiga för väljarna. Jag tror på vår miljöpolitik så himla mycket.

Vi är ändå inte nöjda med allt det arbete vi genomför. Vi vill faktiskt mer. Vi ser fram emot hösten 2009 när Sverige är ordförandeland i EU och leder förhandlingarna. EU är vår hemmaplan, och det är där vi ska arbeta. Ordförandeskapet ger oss en möjlighet att påverka hela världen och se till att samarbetet ökar. Vi startar redan i juni i år med det informella ministermötet.

Herr talman! Detta har varit en himla intressant debatt, även om den blev uppdelad i två. De politiska skiljelinjerna är väldigt tydliga. Vi har en enad allians som utför saker och agerar, och vi har en ganska splittrad opposition som inte riktigt vill följa med på tåget. Jag skulle dock vilja vara den som säger välkommen.

Anf. 25 LENA HALLENGREN (s) replik:

Herr talman! Sofia Arkelsten återkommer flera gånger under sitt anförande och också under den aktuella debatten till att oppositionen inte skulle bry sig så mycket om EU och att det kanske ändå är där som rätt mycket av politiken ska genomföras. Jag vill säga att jag delar uppfattningen att vi ska jobba på EU-nivå – *och* här hemma, *och* lokalt. Men när man granskar den moderata klimatpolitiken i EU måste man ändå få fråga: Vad är det för fantastiska förslag som Moderaterna uppenbarligen lägger fram och driver i Europaparlamentet? Gång på gång röstar ni ju där emot förslag som faktiskt skulle bidra till ett bättre klimat.

När det till exempel skulle antas en resolution om klimatförändringar i anslutning till Kyotoprotokollet uttryckte Moderaterna mycket stor tveksamhet till om Kyotoprotokollet verkligen var rätt väg att möta klimatförändringarna. Till exempel sade man i röstförklaringen: "Klimatförändringarna och dess orsaker är komplexa och därav följer att åtgärderna också bör ifrågasättas och ständigt vara föremål för en mer kritisk prövning än vad resolutionen ger uttryck för."

Luftfarten är en annan sådan fråga. Koldioxidutsläppen per personkilometer är upp till tio gånger högre för flyg än för tåg. Med anledning av det antog Europaparlamentet en resolution om att minska luftfartens inverkan på klimatförändringarna. Resolutionen stöddes av en mycket bred majoritet i Europaparlamentet med några få undantag, däribland de svenska moderaterna som till och med gick emot sin egen partigrupp och röstade emot.

När man talar om hur viktigt det är att saker görs på EU-nivå tycker jag också att man ska klämma fram några förslag om hur det faktiskt ska se ut. Det är min ena fråga: Hur ser Sofia Arkelsten egentligen på det arbete som Moderaterna bedriver i EU-parlamentet? Skulle du kunna ge några exempel på framstående och viktiga förslag som ni har bidragit till?

Den andra frågan handlar om de tre bästa förslag som lagts fram i denna kammare som vi i oppositionen har röstat nej till.

Anf. 26 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Herr talman! Det är jätteintressant att höra hur Lena Hallengren väljer att vinkla det här med EU. Ni har ju företrätt ett regeringsunderlag med två stödpartier som aktivt vill gå ur EU. Vi hade en ganska rolig debatt i

kammaren när en av miljöpartisterna berättade vilken typ av EU och vilket globalt samarbete han egentligen skulle vilja se. Det hade väldigt lite med verkligheten att göra, tyvärr.

Det är faktiskt så att Socialdemokraterna i sig kanske har blivit lite mer EU-positiva, men samtidigt fanns inget stöd för att samarbeta inom EU i det regeringsunderlag ni hade. Det syntes, och det märktes. Jag har talat med många människor som har varit aktiva inom EU och som säger: Vilken skillnad det har blivit nu! Vilken skillnad det är när alliansen har tagit tag i frågorna, väljer att delta och skickar sina politiker att delta och vara aktiva på mötena! Det har inte varit så innan.

Sedan handlade det en del om vilka frågor som fungerar bra i EU. Då kan vi titta på det senaste mötet som Fredrik och Andreas var på. Vi kan titta på kraven när det gäller bilarnas utsläpp och på utsläppshandeln för flyget – en fantastiskt intressant fråga. Från 2011 ska handel med utsläppsrätter införas för de europeiska flygbolagen, och från 2012 vill man införa det för hela världen. Det är en jättestor framgång, och det hade aldrig hänt om man hade valt att stå utanför EU.

Anf. 27 LENA HALLENGREN (s) replik:

Herr talman! Det här är knappast en debatt om vi ska vara med i EU eller inte. För övrigt har jag själv alltid tyckt att EU är otroligt viktig arena. Det är helt självklart att vi ska vara med i EU och där diskutera bland annat klimatfrågor. Men det är inte därför, Sofia Arkelsten, som vi står här just nu. Vi pratar om klimatpolitiken, och jag vill upprepa frågan: Vad är det Moderaterna har gjort i EU-parlamentet eftersom det uppenbarligen ska fattas beslut där i en hel del frågor? Man är ju kritisk till åsikten att Kyotoprotokollet är rätt väg att gå och tycker dessutom att det här med luftfarten kanske inte heller är riktigt rätt sätt att arbeta på, även om hela EU-parlamentet i övrigt i princip var enigt i frågan.

Min sista fråga som jag hoppas att Sofia Arkelsten hinner svara på är: Vad är det för förslag som har lagts fram i denna kammare? Det räcker med tre förslag, som oppositionen uppenbarligen har röstat nej till, som majoriteten och som regeringen tror skulle förbättra vårt klimat.

Anf. 28 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Herr talman! Lena Hallengren frågar om kritiken mot Kyotoprotokollet. Jag kan tänka mig att det har varit en utvecklingsfråga; man funderar på om Kyotoprotokollet verkligen har varit det absolut bästa sättet att arbeta. Jag tycker att man ska respektera att det inte alltid har varit enkelt att veta åt vilket håll vi ska gå. Det tror jag vi ska respektera när det gäller all politik. Vi har inte alltid tyckt som ni har tyckt. Ni har utvecklats åt något håll i alla fall, och vi får se vad som händer nu när ni får en ny partiledare.

När det gäller de tre förslagen i kammaren vill jag återigen hänvisa till det arbete som vi just nu lägger ned för att kunna presentera ett helhetsgrepp, en klimatproposition som omfattar alla de frågor som vi behöver ta tag i. Vi behöver verkligen lägga tid på det, och det handlar om inställningen till politikerrollen. Vi tror inte att vi har alla svar. Vi har en väldigt ödmjuk inställning. Vi vågar inte säga att vi exakt vet vad som är rätt och fel i alla frågor och svar, och det är jag rätt nöjd med. Jag skulle inte vilja vara en politiker som går ut och försöker hitta politiska lösning-

ar på allt, utan vi tror på forskning, på utveckling och på teknik. Vi ser hur det civila samhället stiger fram och försöker rädda världen. Det vill vi bejaka.

Anf. 29 ERIK A ERIKSSON (c):

Herr talman! Ledamöter av kammaren, medborgare av detta gamla land och övriga intresserade! Det är bra med dessa debatter som berör klimatet. Det är vårt ansvar och vår plikt att diskutera detta brett och inte bara här i kammaren. Jag hoppas att det märks en skillnad mellan de politiska alternativen. Det är själva avsikten med den här debatten. Det finns en skillnad, och vi kommer icke att bli helt överens när vi debatterar här i kammaren. Så fungerar det, och så ska det också vara. Jag hoppas att de som lyssnar märker detta.

Ära den som äras bör, brukar man säga. Tidigare i debatten har en del ärat sig själva, och det är imponerande. Jag vet inte om jag ska drista mig till detsamma, men visst kan man ära att Centerpartiet tidigt tog ett miljöansvar och skrev den första miljömotionen i riksdagen. Men det är väldigt länge sedan. Jag tror inte vi ska vila på gamla lagrar och fundera över vad som var så bra för 35–40 år sedan. Vi lever ju nu. Vi tar ansvar nu för de handlingar vi utför och de beslut vi fattar, och det är till det goda för kommande generationer och för ett samhälle som vi hoppas ska vara mer hållbart och mer kretsloppsanpassat. Begreppet ”hållbart” kan också diskuteras, men vi har valt att använda det. Det är ett begrepp vi använder i dag men sannolikt inte om 20 år – vad vet jag.

Någon som var före mig i debatten tog upp lokala exempel, och det är lite grann så det fungerar. Var och en har vi lokala exempel som vi känner igen oss i. Det är goda exempel på människor som genom initiativkraft, drivkraft och entreprenörskap har tagit miljöansvar och, har det visat sig, även klimatansvar. Klimatfrågan anses vara ny, men så är det ju inte. Det är inte mycket som är nytt på denna gamla planet och i detta universum, men att vi debatterar frågan här och nu är naturligtvis nytt.

Jag vill återgå till de lokala exemplen. Det är ändå vad som sker lokalt som är avgörande. Vad vi får våra medborgare och våra medmänniskor att ta ansvar för i sin vardag och i sitt arbete eller i sin familj är det som gör skillnad. Vi kan i bästa fall hjälpa till genom att fatta kloka beslut, herr talman, men det som sker lokalt är viktigast.

Jag vill utgå från min hembygd. Det blir lätt så, och jag hoppas att ni ursäktar det. Det är hembygden man känner allra bäst. Jag är från Arvika kommun, och Arvika drabbades av en översvämning för styvt sju år sedan. För invånarna i Arvika kommun satte detta fokus på orsaken. Vi som jobbade inom jord- och skogsbruk upptäckte att det regnade varenda dag under detta långa år. Ett år blir som ni vet längre ju mer det regnar. Det regnade även när solen sken. Till slut var alla vattenmagasin överfyllda, och översvämningen var ett faktum. Detta var ingen sensation för människor som befann sig ute i naturen i arbete med jord och skog. Det var självklart.

Vi behöver alltså lyssna på de människor som befinner sig i verkligheten, men vi behöver också lyssna på forskningen. Vi får inte heller utestänga de människor som inte är forskare eller som inte befinner sig i naturen dagligdags. Det är precis tvärtom – dessa människor måste känna sig välkomna i miljöarbetet och känna att de är en viktig del i det som

händer. Vi får inte heller, herr talman, ha ett A- och ett B-lag när vi debatterar klimat- och miljöfrågor i stort. I så fall gör vi bort oss.

Norr om Arvika, i Brättne, finns en man som heter Christer. Han är bland annat rörmokare och jazzmusiker. Han är ett skönt exempel på en medborgare som man bara kan tycka om. På sin fritid, när han har stängt sin VVS-verkstad, har han studiecirklar för människor som vill komma dit och bygga sin egen solpanel. Nu gör jag lite reklam för Christer, som förstås inte har någon egen vinning i den här studiecirkelverksamheten: Det arbete han har gjort under många år är att hjälpa vanligt folk att förstå att det spelar roll om man har en solpanel! Man minskar sin oljeanvändning, och på sikt kanske man väljer att byta ut oljebrännaren mot någon annan energikälla.

Detta är ett typiskt exempel på hur det kan fungera lokalt. Arvika är också intressant när man diskuterar hur man i kommunen kan påverka klimatfrågan. Där har kommunpolitikerna valt att lyfta fram frågan. Kommunalsrådet är inte centerpartist, men jag är glad att det har skett ändå. Naturligtvis har det skett en överenskommelse över partigränserna. När en kommun drabbas så tydligt som Arvika är man överens och funderar över hur man på bästa sätt kan möta problemet.

Nedströms i Glafs fjorden ligger Säffle kommun som naturligtvis också drabbades av översvämningen. Där har man tillsammans funderat över hur man kan göra för att påverka klimatfrågan.

I Säffle finns ett karosseri där man monterar ihop de bussar som sedan går på gatorna, bland annat här i Stockholm. De drivs i stor utsträckning av biogas, vilket är positivt.

Dessa goda exempel vill jag, herr talman, gärna föra fram. Jag hoppas att alla vi ledamöter, jag utgår från det, har goda exempel och att vi använder oss av dem. Det är när de landar som det gör skillnad.

Det finns andra exempel på bra projekt. Återplantering i Afrika för att hindra jorderosion på lättflyktiga jordar är mycket viktigt och mycket bra. Här finns svenska initiativ också. Det spelar faktiskt roll.

Det arbete som sker i våra skolor är också viktigt. Våra lärare är budbärare och viktiga i våra elevers lärande. Ibland kanske eleverna är duktigare än lärarna, men det är väl bra. Vi ska lära varandra. Ungdomens miljöriksdag är ett projekt som jag som ledamot har stött på här och som jag känner är ett bra projekt. Det finns många andra bra projekt också.

Herr talman! Det var en konferens för en vecka sedan exakt. Den handlade om klimatet. Temperaturen har stigit alltsedan 1850. De senaste 50 åren har vi sett en kraftigare ökning. Detsamma gäller för havsnivåerna. De stiger, och vi ser ett direkt samband däremellan. Det är inga nyheter. Men det intressanta är att vi nu väljer att debattera det här, och vi har en statsminister som väljer att driva frågan i EU tillsammans med sina kolleger. Vi fick en återrapport i kammaren i går. Det statsminister Reinfeldt sade då tycker jag är bra. Det står Centerpartiet bakom, och vi är nöjda med hans sätt att föra fram kraven på att minska utsläppen.

Vi har olika utgångspunkter. Sverige har redan gjort mycket på området. Vi har ett stort utbyggt fjärrvärmesystem, vilket kanske övriga Västeuropa saknar till stor del. Då har de en resa kvar att göra. Men låt oss hjälpa till! Låt oss visa på goda exempel som vi kan hjälpa till med.

Vad gäller energin finns det många spännande nya energiteknikföretag. Jag har själv besökt Morphic i Karlskoga, ett fantastiskt företag som

kan tillverka bränsleceller till mycket lägre kostnad än man tidigare har kunnat göra. Det finns många andra intressanta företag. ITT Flygt i Emmaboda är ett bra exempel. Det visar att det finns en marknad för det här, eftersom vi konsumenter faktiskt efterfrågar ny teknik.

Jag och många med mig har en etanolbil. Men vi efterfrågar att den ska bli mer bränslesnål. Då blir forskningen i Göteborg, som Volvo och Saab anför, viktig. Detta spelar roll. På en fri marknad kommer även miljöhänsyn att tas på ett naturligt sätt.

Detta är viktigt att säga eftersom de som certifieras har ett säljargument som är klokt och vettigt. Vi som konsumenter vill ju köpa varor som är certifierade. Här kan vi delvis hjälpa till genom politiska beslut. Det gäller inte minst den fortsatta satsningen på biobränslen.

Men jag vill även nämna jord- och skogsbrukets viktiga del i att vara kolsänka, att ta hand om det kol som släpps ut i alldeles för stor utsträckning. De gör ett miljöarbete som de inte får betalt för i dag. Kommer de att få betalt i framtiden? Kommer det att bli kopplat till utsläppsrätter? Det blir vi snart varse. Det är en spännande utveckling. Kan det vara så att den som äger ett hektar skogsmark är den stora vinnaren i framtiden? Jag ställer frågan, men jag kräver inget svar här. Jag riktar inte heller frågan.

Forskningen har debatterats här tidigare. Det har anförts att vi inte ska vänta på någon forskning. Men det vore väl tämligen dumdrigt eftersom forskningen måste stå i samklang med det övriga arbetet.

Låt mig ta ett exempel som gäller metangasen, herr talman. Våra kor har utpekats som miljöbovar eftersom de släpper ut mycket metangas. Man drar kanske på munnen åt det här, men här finns osaklighet i debatten också. När detta först blev ett faktum målade man ut korna och deras metangasutsläpp som ett faktum. Det är så, basta, oavsett vad korna äter. Men det spelar ju roll vad vi stoppar i korna, vad kon väljer att äta. Det spelar roll för hur metangasutsläppen kommer att bli. Vi tror generellt att grovfoder gör att det inte blir så mycket metangasutsläpp. Men forskningen säger att det kanske är en kombination med andra foder som gör att det inte blir samma stora utsläpp av metangas. Vi måste vara ödmjuka och öppna inför vad forskningen säger. Det får inte bara bli snabba nyheter.

Låt mig ta ett exempel till, herr talman. På Vetenskapsradion hörde jag för fyra år sedan en glädjande nyhet. Äntligen hade man kunnat räkna ut hur det går till när lättflyktigt material hamnar ovanpå tyngre och större material. Nu hade man hittat formeln. I ett cornflakespaket hamnar som ni vet nötterna överst. Varför är det här viktigt? Jo, därför att när vi bygger vägar behöver vi veta hur vi ska räkna ut detta för att bygga en väg miljöriktig och säker.

Herr talman! Jag gör ingen koppling till politiker vad gäller nötter och att komma överst på listor och annat. Det är också viktigt att säga. Men den här forskningen spelar roll och den måste vi naturligtvis väga in i arbetet. Vi ser fram mot en proposition.

I övrigt har vi Lena Ek i EU-parlamentet som är *mycket* duktig och anför arbetet i ALDE-gruppen. Ett folkligt engagemang kan ge ett samhälle som är miljödrivet tillsammans med god tillväxt.

Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandet.

Anf. 30 LENA HALLENGREN (s) replik:

Herr talman! Jag kan bara notera att Sofia Arkelsten hade ett inlägg som handlade om EU och att Erik A Eriksson hade ett inlägg som handlade om det lokala. Ni kanske har delat upp ansvaret så mellan er i alliansen. Jag vet inte om Erik har någon kommentar till att Moderaterna så sent som 2005 ställde sig tveksamma till Kyotoprotokollet. Det vore spännande att lyssna till det.

Med det lokala engagemang som Erik A Eriksson har är jag lite nyfiken på hur han ser på det faktum att Klimp inte ska fortsätta efter 2008 och hur Erik A Eriksson också ser på det faktum att Hållbarhetsrådet läggs ned. Det talas ju om hur fantastiskt det är med alla dessa råd, kommissioner och parlamentariska beredningar som regeringen tillsätter. Men det finns liksom en lite annan aspekt också. Det är att Hållbarhetsrådet ju jobbade praktiskt rådgivande. Det var ett stöd för dem som arbetade lokalt. Det kan man väl knappast säga om det vetenskapliga rådet eller om den parlamentariska beredningen. De har ett helt annat syfte.

Hur ser Erik A Eriksson på att Hållbarhetsrådet läggs ned? Hur ska Arvika och många andra kommuner nu få stöd och hjälp i sitt arbete? Det tror jag att man många gånger behöver.

Klimp:en, Hållbarhetsrådet och kanske någon kommentar till att Moderaterna var tveksamma till Kyoto så sent som 2005.

Anf. 31 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågorna. Vad gäller Moderaterna är det så, som jag sade i mitt anförande, att vi lever nu, vi ser framåt. Vad som tidigare anförts i den här kammaren av olika partier är väl inget som vi kanske generellt sett ska grota ned oss i för mycket. Jag kan tänka mig att även mitt eget parti har anförts åsikter här inne som jag kanske inte biträder i dag. Det som har varit, Lena, låter vi vara. Nu ser vi framåt. Vi har en överenskommelse om hur vi ska jobba, och jag är nöjd med att den finns.

Vad gäller Klimp, råd och annat: Har vi råd att ha råd? Frågan är vad dessa råd ska göra och om de är effektiva. Det är framför allt det arbetet som regeringen har gett i uppdrag till våra myndigheter att se över. Hur kan vi minska regelkrånglet med 25 procent? Hur kan vi minska byråkratin? Det ligger i detta arbete. Hur kan man bli mer effektiv?

Men du kan ha en poäng i detta. Vi får se vad som händer. Vi får se detta an. Jag tror att det finns andra vägar än de som du anför. Jag tror inte att vi är politiskt eniga här.

Anf. 32 LENA HALLENGREN (s) replik:

Herr talman! Nej, jag tror inte heller att vi är helt politiskt eniga. Jag är ganska säker på att jag har en poäng när det gäller Hållbarhetsrådet. Man lägger ned det som är lokalt rådgivande, arbetar praktiskt, ger stöd till kommuner och andra och som vi skulle kunna bygga vidare på. I stället väljer man att lägga ned det för att starta vetenskapliga råd och den typ av instanser som jag inte säger är fel, men som man inte kan undgå att se egentligen ställs mot varandra. Man kan väl inte ha hur många råd, kommissioner och delegationer som helst. Då gör man valet att lägga ned det som riktar sig till den lokala nivån.

Jag är nämligen rätt säker på att det arbete som sker lokalt är otroligt viktigt. Det är viktiga beslut vi fattar i den här kammaren. Men det arbete som görs lokalt innebär att vi tar steg för steg.

Det som sades om EU måste jag också kommentera. Problemet är inte att vi i den här kammaren, om vi går tillbaka 40 år i protokollen, hittar någonting som någon har sagt. Problemet är ju att vi har företrädare, inte minst från Moderaterna men även hela regeringen, som menar att vi ska göra saker på EU-nivå. Det tycker jag är rätt att vi gör. Problemet är att när man sedan följer upp det som sker på EU-nivå ser man att det är något helt annat än det som sägs i den här kammaren. Den krocken tycker jag är ett problem.

Vi vet ju själva vilken dålig återkoppling det finns av det som sker i EU. Då menar inte jag bara det som sker i den här kammaren utan det som sker allmänt i medierna. Vi vet inte alltid vad som händer. Då är det lätt att ställa sig i den här kammaren och säga: Det där ska skötas av någon annan. Det ska skötas av EU. Det ska skötas globalt. När det väl hamnar på andra arenor har vi dålig koll, och när vi läser på vad som har hänt ser vi att det är någonting helt annat än det som sades.

Jag vill bara fråga Erik A Eriksson en gång till: Är Hållbarhetsrådet någonting som skulle kunna tänkas återuppstå, eller är det slut på de lokala initiativen nu?

Anf. 33 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Herr talman! Som svar på frågan kan jag säga att det är möjligt att det återuppstår, men inte som det ser ut i dag. Framför allt är det väl det arbete som sker i de nätverk som finns som det är vettigt att luta sig mot. Vi ska inte ha något uppifrånperspektiv, utan det ska vara underifrånperspektiv och lokalt engagemang. Jag kan inte ge ett rakt svar på frågan i dag, utan det får jag tyvärr passa. Hoppas att du tycker att det är okej.

Jag ser att det är likheter i mycket av det vi anser. Det är ju så att i Sverige är vi överens om hemskt mycket vad gäller miljö- och klimatfrågorna. Men jag tycker att du har fel i det andra du anför, och det är att vi inte kan lita oss till att ett råd sköter det här självt. Lyckligtvis sker det saker, trots att vi har råd och statliga instanser, på lokal nivå. Det är jag glad över. Skulle vi invänta alla utredningar, propositioner, råd och annat skulle det inte bli mycket gjort egentligen. Vi är inte överens, och jag tackar för dina frågor.

Anf. 34 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Vi kan utan tvekan säga att klimatfrågan är på många läppar. Men för att det ska bli mer än ord och mer än läpparnas bekänelse krävs det nu konsekventa åtgärder som är vetenskapligt väl underbyggda och en strävan att vi både nationellt och internationellt optimerar och breddar våra insatser.

Vi har tidigare här i dag haft en särskild debatt där miljöministern pekade ut en mängd åtgärder som regeringen vidtagit och som man kommer att igångsätta. Min partikollega Carl B Hamilton, som för övrigt initierade debatten, betonade i den debatten vikten av ekonomiska styrmedel och nödvändigheten av internationella överenskommelser. EU:s betydelse i detta avseende kan inte nog betonas, varför det för många av oss är fullständigt obegripligt att resonera som Miljöpartiet och Vänster-

partiet. Det är ologiskt att vilja värna miljön samtidigt som man aktivt vill arbeta för att gå ur EU, som är det organ där vi kan arbeta framgångsrikt med just miljö- och klimatfrågorna.

För alla lyssnare som följt dagens särskilda klimatdebatt och som också tagit del av de inlägg som redan har förts fram från talarstolen kan det väl inte råda någon tvekan om regeringens engagemang, vilja och förmåga att finna lösningar både på nationell och på internationell nivå, för världen behöver finna gemensamma lösningar på de problem som vi står inför, och vi har också ett uppdrag att klara av det inför framtida generationer.

De rapporter som under den senaste tiden presenterats har talat sitt tydliga språk – Sternrapporten, Klimat- och sårbarhetsutredningens delrapport och FN:s klimatpanel IPCC som denna gång, till skillnad från i sin förra rapport, betonar att människan med mycket stor sannolikhet orsakat den största delen av uppvärmningen. Det sker bland annat genom förbränning av fossila bränslen, utsläpp från jordbruk och en förändrad markanvändning där avskogning är ett stort problem.

Vi har nu tillgång till geologiska arkiv som är 800 000 år gamla, och det ger oss en god och säker kunskap. FN:s klimatkonvention utgör basen för det internationella klimatsamarbetet och står också bakom Kyoto-protokollet, det protokoll som vi har tagit upp här i dag. En fortsättning på Kyoto är något oerhört angeläget, varför jag enormt har uppskattat miljöministerns initiativ att ha ett informellt möte i juni med miljöministern i syfte att försöka arbeta och lobba för vikten av att fler ansluter sig till ett post-Kyotoavtal.

Herr talman! När jag tar del av en del av de reservationer som oppositionen har lämnat i detta betänkande kan jag inte annat än upprepa det jag sade häromdagen i anslutning till landsbygdsbetänkandet: Oppositionen slår på många fronter in helt vidöppna dörrar. Jag vill ändå ta det här tillfället i akt och kommentera några av de åsikter som torgförs.

Socialdemokraterna för fram vikten av att klimatmålet ska ligga fast. Det kan väl inte vara hugget i sten om regeringens bedömning blir att det är nödvändigt med en ytterligare ambitionshöjning? Då hoppas jag att Socialdemokraterna är med och är beredda att höja ambitionsnivån.

Vänsterpartiets reservation om ”en radikal miljöpolitik med god välfärd” har vi givetvis inget att anföra emot. Yrkandet om att få in flyget i handelssystemet ser ju ut att bli tillgodosett i och med kommissionens ställningstagande.

För egen del har jag vid ett antal tillfällen dessutom fört fram vikten av att ta in sjötransporter och sjöfarten i bubblan vad gäller handel med utsläppsrätter och också så småningom övriga trafikslag. Detta vet jag att miljöministern också står bakom.

Vänsterpartiet fortsätter att reservera sig för att auktioneringssystem ska råda framgent. Det är något som de facto är regeringens politik.

Miljöpartiet reserverar sig till förmån till följande: ”Vi anser att regeringen bör prioritera miljöarbetet i EU.” Svaret från min sida är: Javisst, självklart.

Miljöpartiet kräver vidare i en reservation en utredning om jordbrukets miljöpåverkan. I det sammanhanget vill jag påminna Miljöpartiet om att Folkpartiet som det enda partiet krävde en motprestation i form av förnybar inblandning när det togs beslut om dieselskattesänkningen un-

der förra mandatperioden. Varför ville inte Miljöpartiet yrka bifall till det förslaget?

Nu sker det mycket inom jord och skog. Många bönder tar själva initiativ. Det är angeläget, precis som utskottet skriver, att regeringen följer utvecklingen i syfte att kunna vidta ytterligare åtgärder för att minska jordbrukets negativa miljöpåverkan. Det är egentligen först när vi kommer till det som förkortas CDM, handel med utsläppsrätter i samband med utvecklingsländerna, som det råder delade meningar. Jag ställde frågan i den här delen om de flexibla mekanismerna när utskottet nyligen fick tillfälle att träffa forskare och representanter för SEI, Stockholm Environment Institute. Där framkom det mycket tydligt att systemet fortfarande har vissa brister. Det är viktigt att utvärdera, granska och förbättra, men nu ligger färdiga avtal på kostnadseffektiva projekt med Brasilien, Indien, Kina, Nepal, Botswana och Vietnam på bordet. Utsläppsreduktionen förväntas bli hela sex miljoner ton koldioxidkvivalenter, vilket motsvarar en minskning med 1,6 procent av Sveriges beräknade utsläpp. Inom EU, Helcom och Nordiska rådet pågår också ett intensivt arbete för att komma till rätta med Östersjöproblematiken. Östersjön befinner sig i ett akut tillstånd. Kraftfulla tag krävs nu för att åtgärda diffusa källor från jord och skog men också för att få till stånd avloppsrening i de städer runt om i Baltikum och Ryssland där man inte har fungerande avloppsreningsverk eller där man till och med helt är i avsaknad av dessa funktioner. Här behövs samarbete och också gemensamma ekonomiska åtgärder, och det kommer att krävas betydligt rejälare satsningar på havsmiljön än vad tidigare regering mäktat med.

Det kommer också att krävas ökade forskningsmedel och ökade klimatsatsningar men också ett främjande av gröna drivmedel. Detta är några exempel på skarpa förslag.

Som folkpartist och frihandelsvän är jag angelägen om att tull på etanol tas bort. Det är också något som är positivt och som regeringen mer och mer driver. Jag är också angelägen om att satsningar görs för att bevara den biologiska mångfalden. Och den biologiska mångfalden är någonting som jag tror att många förknippar med just Folkpartiet.

Det som en forskare för ett tag sedan nämnde känns så oerhört viktigt, att om vi bevarar en biologisk mångfald finns det också en buffert för att klara en del av de klimatförändringar som vi står inför.

Herr talman! Det finns inte *en* enskild lösning på de klimatproblem som vi står inför. Det är inte heller möjligt att vi som enskilt land ska klara det här, utan vi måste arbeta tillsammans. Problem för inte minst människor i de mest utsatta länderna, där man redan lever under problematiska förhållanden, kan bli fullständigt akuta och outhärdliga om vi inte nu solidariskt är med och löser problemen.

Nu handlar det om mångfald. Det handlar om samarbete. Det handlar om forskning och utveckling, om smarta ekonomiska styrmedel och miljödriven teknikutveckling. Sist men inte minst handlar det om attityder, livsstil och konsumtionsmönster.

I detta arbete krävs det både en folklig och en politisk mobilisering. Det är vi vuxna som har ansvaret att ge ett hopp och en framtidstro till våra efterlevande och efterkommande.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 35 JACOB JOHNSON (v) replik:

Herr talman! Jag begärde ordet när Anita Brodén upprepade anklagelsen, som tidigare har framförts av Carl B Hamilton, att Vänsterpartiet och Miljöpartiet agerar ologiskt eftersom vi är förespråkare för ett utträde ur EU men samtidigt verkar för en bra miljöpolitik, till exempel inom EU. Jag vet inte vilken logik Anita Brodén använder sig av och följer, men jag hävdar rätten att tänka två tankar samtidigt. Vi kan vara principiella motståndare till EU därför att vi anser att EU vilar på marknadsfundamentalistiska principer, till exempel kapitalets fria rörlighet inom EU och globalt samtidigt som EU har skarpa begränsningar av rätten till invandring till och asyl i EU. Det är ett exempel på problemen med Europeiska unionen.

Anita Brodéns och Carl B Hamiltons sätt att argumentera innebär ett slags tankeförbud. Det är en bristande demokratisk respekt mot företrädare för andra politiska partier när ni säger på det sättet. Jag tycker att Anita Brodén ska lämna den retoriken, så kan vi diskutera hur klimatpolitiken, också inom EU, kan förbättras och drivas framåt.

Anf. 36 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Herr talman! Det som är poängen är hur man ska kunna arbeta kraftfullt och trovärdigt i en gemenskap som EU när man samtidigt talar om att man inte tror på den möjligheten. Det är det fundamentala som är svårt för mig att logiskt få ihop. När man finns med är det viktigt att visa att man tror på idén och möjligheterna. Men jag respekterar det svar som jag har fått.

Det viktiga här och nu är att vi jobbar gemensamt, för nu handlar det om att vi som nation ska ha kraftfulla förslag som helst hela riksdagen står bakom och som vi kan framföra i EU men också i övriga internationella sammanhang. EU är *ett* verktyg, men vi har också FN-verktyget och andra bilaterala instrument.

Nu gäller det att vi samlar ihop krafterna, för klimathotet kräver kraftfulla insatser. Då är det viktigt att vi gör gemensam sak.

Anf. 37 JACOB JOHNSON (v) replik:

Herr talman! Trovärdigheten för hur vi driver vår miljöpolitik i till exempel EU måste ligga i sakinnehållet i våra krav. Från Vänsterpartiets sida har vi stött regeringens ambitioner att EU ska anta ett mål om minskning av växthusgasutsläppen med 30 procent. Vi stöder också att regeringen går ännu längre fram till 2020. Vi stöder minskningar med 35 procent.

Vi har en trovärdighet när vi agerar på det här sättet inom EU, samtidigt som vi har rätten att kritisera EU från olika aspekter.

Anf. 38 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Herr talman! Vi har ett gemensamt problem, och det har vi som ledamöter i Sveriges riksdag ansvar att lösa.

Det skulle vara intressant att höra Vänsterpartiets syn på de tankar, idéer och faktiskt skarpa förslag som har kommit från regeringen. Är Vänsterpartiet berett att backa upp dessa förslag? Ibland har det hörts andra tongångar i debatten, inte minst från socialdemokratiskt håll.

När det gäller klimatkommissionen, kommissionen för hållbar utveckling, finns det nu en möjlighet att sprida informationen och få hela samhället delaktigt. Det handlar om att ta bort de hinder som finns för människor att agera miljövänligt. Är Vänsterpartiet nu berett att tillsammans med regeringen aktivt vara delaktigt och arbeta för en bättre miljö hemmavid, inom EU och också på internationell basis?

Anf. 39 LENA HALLENGREN (s) replik:

Herr talman! Jag är lite nyfiken på det resonemang som Anita Brodén förde, som vi också har hört i utskottet och återfinns i betänkandet, som handlar om utsläppshandel med flyget. Jag vill fråga Anita Brodén om hon inte är bekymrad över vad som kommer att kunna hända med svenska energipriser och den svenska industrin om vi lägger flygets utsläppshandel i samma handelssystem. Det innebär faktiskt att flyget kommer att kunna köpa upp rättigheterna. Vi kommer inte att kunna stimulera utvecklingen av drivmedel, flygplansmotorer och liknande om flygets utsläppshandel läggs i samma system och vi värderar de utsläppen på samma sätt.

Anf. 40 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Herr talman! Det viktigaste som vi nu måste lyfta fram är att flyget kommer att få betala sina miljökostnader. Det är den stora framgången. Vi hörde tidigare i ett inlägg att det 2011 handlar om Europas samtliga flyg. Vi hoppas och tror att vi 2012 ska kunna få med all världens flyg. Det betyder så oerhört mycket. Detta är den stora frågan.

Vi vet inte tillräckligt om vad det betyder med utsläpp på marknivå jämfört med på de höga höjder som våra flyg trafikerar. Det är därför som det är så viktigt att få med forskningen. Den stora framgången är att vi nu får med flyget internationellt i stället för nationellt.

Det som Lena Hallengren tar upp om de olika bubblorna är en teknisk diskussion. Här måste man fortsätta att diskutera så att inte det bästa blir det godas fiende. Det får inte ske. Här ska vi se till att det blir optimalt.

Framför allt är det fantastiskt att vi nu får med flyget, men det räcker inte, Lena Hallengren. Vi behöver få med sjöfarten, och vi måste också få med övriga trafikslag.

Anf. 41 LENA HALLENGREN (s) replik:

Herr talman! Vi är helt överens om att det är en otrolig framgång. Det är en framgång att vi börjar i EU och kan vi dessutom hitta möjligheter till globala system är det naturligtvis alldeles fantastiskt.

Men det är inte bara en teknisk finess. Europaparlamentet sade också i sin resolution när det skulle behandla frågan att flyget borde få ett eget system för handel med utsläppsrätter samt att flygbränsle borde beskattas.

Jag är mycket bekymrad över vad som händer om vi lägger in flygets utsläppsrätter i det befintliga utsläppshandelssystemet. Visst innebär det att flyget kan ta sina miljökostnader, men på vilket sätt köper det då upp utsläppsrätter? Ser inte Anita Brodén problematiken i att lägga in kapitalstark flygindustri i det utsläppshandelssystem som finns i EU och vad som då kan hända med de industrier och verksamheter som redan är en del av handelssystemet? Det bekymrar mig om inte majoriteten ens ser

detta som ett problem. Då kan det goda bli det ondas fiende eller hur det nu var.

Prot. 2006/07:74
14 mars

Anf. 42 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Herr talman! Vi ser uppenbart problematiken, men vi ser också möjligheterna till lösning. Vi hade den diskussionen med miljöministern i vårt utskott, så visst har vi diskuterat hur man tekniskt ska kunna hantera om flyget ska vara i en särskild bubbla och övriga industrin i en annan. Här måste diskussionerna gå vidare så att det inte blir att det tar ut den effekt som Lena Hallengren efterfrågar. Självklart är vi öppna för problemen, men vi ser också möjligheter till lösning.

Klimatpolitik m.m.

Anf. 43 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Även om det kanske inte har varit det dominerande inslaget i alla anföranden på talarlistan är det betänkandet MJU5 som vi ska debattera ytterligare en stund. Det har varit en klimatdebatt av mer allmän karaktär tidigare, och eftersom jag deltog i den väljer jag att nu koncentrera mig på det som finns i betänkandet. Det är mycket bra som har sagts om klimatet i allmänhet även i denna debatt, så det var inte en kritik mot innehållet i anförandena.

Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer – inte för att jag tycker att reservationerna är så förfärligt dåliga, utan på grund av bland annat det som Anita Brodén sade om att mycket av det som finns i reservationerna är tillgodosett. Det finns mycket bra i de reservationerna som kommer att tas till vara i det fortsatta arbetet där reservanterna och deras partier kommer att kunna vara med och bidra genom det parlamentariska arbete som kommer att inledas i klimatfrågorna.

Jag tycker som sagt att betänkandet ger ett bra svar på de 33 olika motionsförslag som behandlas och som utskottet helt fräckt har valt att avstyrka, vilket har renderat 17 reservationer. Jag ska kommentera några av dem. Här beskrivs hur alliansen vill arbeta med klimatfrågan framöver. Jag påminner igen om att det är ett sätt att fortsätta och utveckla det arbete som den tidigare regeringen har lagt grunden för i den klimatproposition som lades i juni 2006. Vi följer helt den tidsplanen och förstärker det arbetet i fortsättningen. Vi vidgar det i kontakt med hela samhället, med forskning, med näringsliv och inom politiken.

Jag går vidare till några av reservationerna. Vi börjar med reservation 1 från Vänsterpartiet om utveckling av Kyotoprotokollet. Där talas det om att förstärka Kyotoprotokollet, att föra in den internationella luftfartens klimatpåverkan och så vidare och att USA ska ansluta sig till det internationella klimatarbetet. Det är precis riktigt som Jacob Johnson har sagt, och som framgår här, att det är avgörande för framtiden att de länder som inte har ratificerat eller anslutit sig och gjort åtaganden kommer med så att det blir framgångsrikt. Regeringen delar helt den åsikten, och det är åt det hållet som vi i alliansen arbetar – med hänsyn taget till hur bubblan ska konstrueras när transporterna ska in. Det är en viktig fråga, precis som Lena Hallengren påpekar. Detta ska inte införas i morgon utan det blir tidigast under nästa åtagandeperiod. Då finns det tid att arbeta med hur bubblan ska utformas och att undersöka att det blir på rätt

sätt så att inte de effekter uppstår som Hallengren påpekar och som regeringen är väl medveten om.

Detta är alltså tillgodosett.

Reservation 3 gäller handeln med utsläppsätter och behovet att förändra det. Att det finns ett sådant behov har beskrivningar under de senaste dagarna tydligt visat. Här är det viktigt att säga att ministerrådet har gett kommissionen i uppdrag att återkomma med ett förslag om att se över och reformera handeln med utsläppsätter. Det finns alldeles uppenbara brister som måste åtgärdas. Detta är alltså också tillgodosett.

Socialdemokraterna har en reservation, nr 4, om torvens roll i EU:s system. Den har Hallengren inte yrkat bifall till. Det är väl ändå på sin plats att säga att just det som reservanterna föreslår, nämligen att den så kallade *opt out*-lösningen skulle utnyttjas, har undersökts, och det verkar vara svårt att få till ett sådant agerande.

Men det pågår ett arbete med att se över torvens roll. Vi kristdemokrater är inne på samma linje och personligen hoppas jag att det ska gå åt det hållet i det fortsatta arbetet. Det pågår arbete på det området och en redovisning till regeringen ska ske.

Vi går vidare till de fluorerade växthusgaserna i reservation 5 från Miljöpartiet. Även där kan vi konstatera att beslut har tagits på EU-nivå. Arbetet med att införliva dessa direktiv i svensk lagstiftning under våren pågår nu i Regeringskansliet. Det innebär att detta alltså är tillgodosett.

Vi hoppar raskt vidare till reservation 7 om tillämpning av systemet för handel med utsläppsätter. Där är Miljöpartiet särskilt oroligt för de flexibla mekanismerna. Det finns skäl att vara det. Jag tycker att vi noga ska följa den utvecklingen och se vad som händer. Det sägs att just runt de flexibla mekanismerna finns ett kontrollsystem och bedömningar som är mer noggranna än på något annat område. Det granskas på höjden, längden och tvären innan några sådana projekt genomförs. Det är några som görs nu i Sverige, Brasilien, Indien, Kina, Nepal, Botswana och Vietnam. Där pågår ett arbete, och man ser att här finns möjligheter till tekniköverföring och att detta kan vara en del i fattigdomsbekämpningen. Det kan leda till minskade utsläpp. Man räknar med att det kan minska med sex miljoner ton CO₂-ekvivalenter.

Det här arbetet ska vi följa, inte rusa åstad med stora åtaganden, utan steg för steg utvidga detta i den takt som visar att det ger resultat, framför allt för de fattiga ländernas bästa.

Miljöpartiet har en reservation, nr 9, om åtgärderna inom jordbrukssektorn. Jordbrukssektorn är en av de sektorer som sedan 1990 har minskat sina utsläpp allra mest, nämligen med 9 procent, medan Sverige i övrigt har minskat utsläppen med 7 procent. Det har kanske inte alltid berott på någonting bra, utan det har många gånger varit en följd av strukturrationalisering och minskad produktion.

Det är viktigt att säga att det nu växer fram ett väldigt arbete när det gäller att producera förnybara bränslen genom RME-tillverkning bland annat. Landsbygdsprogrammen har detta på sin agenda. Jordbrukssektorn kommer att vara en del i det sektorsarbete som kommer i samband med kontrollstationen 2008.

När det gäller utvecklingen och efterlevnaden av klimatmålen står det tydligt i reservation 11 från Socialdemokraterna: Vi anser därför att de svenska klimatmålen ska ligga fast och vidareutvecklas. Inför den kon-

trollstation som är planerad till 2008 bör regeringen utreda hur samhällets olika sektorer kan bidra till att klimatmålet uppfylls.

Det står också att man ska återkomma med klimatmålen i samband med kontrollstationen.

Ledamoten Hallengren får prata med kamraten Ygeman om att något tona ned den frustande efterfrågan på konkreta åtgärder. Ni påpekar själva att det är den tidtabell som ni lade fast i klimatpropositionen som ska gälla. Det är det ni skriver om i reservationen. Den är alltså verkligen tillgodosedd.

Jag tycker att det här är ett bra betänkande som på ett seriöst sätt tar till vara de förslag som finns i motionerna. Jag ser fram emot det fortsatta parlamentariska arbetet, inte minst i klimatberedningen där många av de förslag som partierna har framfört i reservationerna kommer att kunna komma in i processen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

8 § Utlåtande om diplomatiskt och konsulärt skydd av unionsmedborgarna i tredjeland

Föredrogs
utrikesutskottets utlåtande 2006/07:UU11
Utlåtande om diplomatiskt och konsulärt skydd av unionsmedborgarna i tredjeland.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

9 § Statliga företag

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2006/07:NU4
Statliga företag (skr. 2005/06:120, framst. 2005/06:RRS19 och redog. 2006/07:RRS3).

Anf. 44 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! I går kom resultatet för förra året för de statliga företagen. Det var rekord igen. Det passar väl ganska bra att vi i dag har en debatt om just de statliga företagen.

Den här debatten handlar om utskottets behandling av den förra regeringens skrivelse om förvaltningen av de statliga företagen. Den handlar om Riksrevisionens granskning som heter *Vad och vem styr de statliga bolagen?*

Det finns ett antal motioner, både följdmotioner till det jag först nämnde och motioner från den allmänna motionstiden.

Skrivelsen från den förra socialdemokratiska regeringen visar att vi har välsköta statliga företag som utvecklas väl och som fyller viktiga

Prot. 2006/07:74
14 mars

Klimatpolitik m.m.

Statliga företag

funktioner för samhällsmedborgarna med ca 190 000 anställda i 55 företag eller koncerner. De ligger sammantaget i frontlinjen när det gäller öppenhet och redovisning av sin verksamhet.

Det är inte av en tillfällighet som vi socialdemokrater anser att staten ska vara en aktiv ägare av företag i motsats till den nuvarande regeringen som har aviserat en massiv utförsäljning av statliga företag av ideologiska skäl.

Detta har vi utvecklat i reservation nr 1 till utskottets betänkande.

De flesta statliga företag är uppbyggda med offentliga medel. De har utvecklats genom att samhället har haft behov som marknaden inte har kunnat eller velat tillfredsställa. Många har utvecklats från statliga verk eller myndigheter till konkurrensutsatta företag på den internationella marknaden. Det är alltså svenska folkets egendom. Den är inte till salu för kortsiktiga vinstintressen.

Frågan är hur ni borgerliga regeringspartier tänker när ni säger att ni vill ha ut ett maximalt pris för skattebetalarnas företag och samtidigt få ägare som långsiktigt vill fortsätta att utveckla företagen. Hur kan ni garantera att en privat ägare vill fortsätta med forskning och utveckling i Sverige?

För några år sedan drev ni en intensiv debatt – inte minst här i kammaren – om privatföretagens huvudkontors placering. Hur kan ni garantera att privata ägare inte flyttar huvudkontoren för de privatiserade statliga företagen utomlands?

Herr talman! Utdelningen från de statliga företagen stiger och ser ut att bli större än de drygt 26 miljarder som delades ut 2005. Uppgifter från gårdagen pekar på att det blir ytterligare 10 miljarder, alltså 36 miljarder.

När ni i högeralliansen har sålt företag som ni har aviserat och amorterat statsskulden med intäkterna innebär det en räntelättnad för staten med endast ca 5 miljarder. Det är alltså ett betydligt mindre belopp än de utdelningar som staten får från det statliga ägandet. Man behöver inte vara ekonom för att räkna ut att det är rena förlusten.

Det tycker tydligen också den moderata ledamoten i utskottet, Anne-Marie Pålsson, som i en artikel i går uttryckte att det här är för magert för skattebetalarna.

Det är ungefär som om målaren skulle sälja penseln och amortera bostadslånet med intäkterna. Var ligger logiken i detta?

Ett statligt företag som nu står på försäljningslistan är bolåneinstitutet SBAB. Statliga SBAB har varit ett värdefullt tillskott på bolånemarknaden för att öka konkurrensen och därmed pressa ned boendekostnaderna. Enligt riksdagens utredningstjänsts beräkningar har SBAB:s agerande medverkat till att en familj med ett tvåmiljonerslån på sin bostad sparat omkring 14 000 kronor årligen på ökad konkurrens och sänkta räntemarginaler.

Det är en årlig vinst som ligger i närheten av kostnaden för fastighets-skatten. Det ni nu är på väg att göra är inte att sänka några boendekostnader. Ni är på väg att fördubbla en kostnad motsvarande fastighetsskatten, och pengarna kommer inte staten till del. De lär väl hamna i finansbolagens fickor. Var finns logiken i detta?

Herr talman! Jag har inte bara ris; jag har lite ros också.

Ett enigt utskott har ställt sig bakom förslaget i en socialdemokratisk motion om att rädda kvar i statlig ägo den konst som nu finns i de statliga

företagen, om regeringen fullföljer sina planer på försäljningar. Det gäller framför allt de konstsamlingar som ägs av Vin & Sprit. Där finns en av de mest betydande samlingar av den senare 1900-talskonsten som finns i svensk ägo. Den är unik också ur ett internationellt perspektiv.

Det är bra att vi har nått enighet på den punkten och att vi får behålla de värdefulla konstsamlingarna i samhällets ägo.

Just nu pågår en mycket intensiv avtalsförhandling mellan arbetsmarknadens parter. Näringslivets företrädare har varnat för att framtida konkurrensproblem kan uppstå, och man har uppmanat till stor återhållsamhet utan större lönelöft. Samtidigt ser vi hur lönerna för ledningarna skenar i väg. Det är bäddat för stora spänningar på arbetsmarknaden. Ledningarna har en svår pedagogisk utmaning när de ska förklara för löntagarkollektiven varför de som har mycket ska ha mer och de som har lite inte ska få så mycket mer.

Detta är en fråga för arbetsmarknadens parter. Men när näringsministern går ut och meddelar att det så ökända fenomenet med vd-bonusar skulle kunna återinföras för ledningarna i de statliga bolagen blir detta ett politiskt inbrott i avtalsrörelsen. Varför ska de anställda i den nu så vinstrika industrin begränsa sina lönekrav när ministern för de statliga företagen anser att ledningarna kan få bonus när företagen går bra? Det är väl inte helt obekant att sådana bonussystem kan spåra ur?

I reservation 4 framgår vad vi socialdemokrater anser att riksdagen bör besluta. Det är de riktlinjer som den socialdemokratiska regeringen införde 2003 för att de avarter som då fanns i det privata näringslivet inte skulle smitta av sig på de statliga företagen.

Det innebär i korthet att de statliga företagen ska ha konkurrenskraftiga löner och anställningsvillkor men inte vara löneledande jämfört med andra likvärdiga företag. Bonussystem ska undvikas, men om styrelsen trots allt skulle bevilja sådana ska bonusprogrammet omfatta alla anställda men inte vd och uppgå till maximalt två månadslöner.

I årsredovisningarna ska ersättningar till koncernchef, vd och ledningsgrupp redovisas per person. Min fråga är: Står de borgerliga regeringspartierna bakom näringsministerns uttalande om att införa bonussystem till de statliga företagsledningarna? Om ni inte gör det har ni möjlighet att tillsammans med oss rösta bifall till reservation 4.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 4, och i övrigt står jag bakom utskottets betänkande.

I detta anförande instämde Berit Högman, Eva-Lena Jansson, Börje Vestlund och Thomas Östros (alla s).

Anf. 45 KENT PERSSON (v):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservationer 2 och 5. I övrigt instämmer jag till väldigt stor del i det som Alf Eriksson sade i sitt inlägg.

Statliga företag har historiskt spelat och spelar fortfarande en viktig roll som välståndsskapare och motor för utvecklingen av Sveriges näringsliv. Utan denna aktiva samverkan mellan stat och näringsliv hade vi inte haft så många och så kunniga företag i dag. För att säkra en fungerande konkurrens på olika marknader och klara långsiktiga uppgifter, som att bygga upp ett hållbart energisystem, minska utsläppen av växt-

husgaser och bygga en effektiv infrastruktur för IT, behöver vi fortsatt statliga företag och myndigheter. Marknaden ensam klarar inte denna enorma utmaning.

För att kunna garantera en bra sjukvård till alla och utbildning i världsklass till rimliga kostnader har vi inte råd att sälja ut vår gemensamma egendom.

Regeringen har nyligen lämnat sin utförsäljningsproposition till riksdagen, alltså innan vi har behandlat det betänkande som vi diskuterar i dag och innan kammaren har beslutat om de motioner som föreligger med anledning av budgetpropositionen. I en kommun hade det aldrig kunnat gå till på detta sätt.

Sex statliga företag till ett värde av mer än 250 miljarder kronor står först i kön, men regeringen har redan förklarat att detta bara är början. På sikt ska de flesta av statens företag, däribland Vattenfall och Sveaskog, säljas ut. Vänsterpartiet avvisar bestämt regeringens utförsäljningsplaner.

Det faktum att de statliga företagen är mycket välskötta och varje år ger viktiga bidrag till välfärden ger därmed inte några hållbara skäl till att regeringens omfattande utförsäljningar måste genomföras med sådan brådska.

Vi reagerar särskilt mot att regeringen trots sina massiva utförsäljningsplaner inte har gjort någon som helst analys av hur berörda branscher och marknader kan komma att påverkas. Telia Sonera och SBAB är två goda exempel på hur långsiktigt statligt ägande kan bidra till att skapa mycket större värden, såväl ekonomiska som samhällliga, än vad utförsäljningens engångsintäkter gör.

Om en kommun hade tänkt sälja ut sin egendom på det sätt som regeringen föreslår så hade det inte gått att genomföra. Det minsta man borde kunna kräva är att det finns en analys. Och i en kommun hade det föregåtts av en miljökonsekvensanalys innan det ens hade kommit upp på fullmäktiges bord. Detta är ett hafsverk.

I propositionen nämns att motivet för detta är att minska statens räntebörda genom att minska upplåningsbehovet. Tanken är att minskningen av räntekostnaderna möjliggör satsningar på mer angelägna ändamål. Då finns det anledning att reflektera lite grann över det och titta på hur det egentligen ser ut med den svenska räntebördan.

Inom OECD är Sverige ett av få länder som har offentliga nettotillgångar i stället för skulder. Detta gynnsamma ekonomiska skuldläge samt de starka offentliga finanserna kan inte på något sätt motivera att statliga företag ska säljas. Detta handlar om ett ideologiskt återtag till ett gammaldags tänkande från 70-talet, som någon tidigare har sagt.

Detta framstår som en mycket dålig affär för ägarna, alltså skattebetalarna. Statens intäkter från de företag som föreslås säljas ut beräknas till 16 miljarder 2006. Och besparingen i fråga om räntor av utförsäljningen ger endast omkring 5 miljarder kronor. Det blir alltså en årlig förlust i storleksordningen 10 miljarder kronor.

Vänsterpartiet menar att en viktig del i synen på att hela Sverige ska leva är att viktig infrastruktur och naturtillgångar ska vara ett ansvar för hela samhället. Statliga företag spelar en viktig samhällsekonomisk roll och skapar jobb i landets alla regioner. Vi tycker att det är bra att företagen är vinstskapande. Det ger ett tillskott till statskassan i år på över 30

miljarder. Det är med andra ord ekonomiskt vansinne att sälja lönsamma och väl fungerande statliga företag.

Statens ägande i Telia Sonera ska säljas. Där ingår det fasta telenätet. Det är en strategisk fråga och handlar om framtidens infrastruktur. En privatisering av koptarnätet innebär sannolikt högre priser för konsumenterna och en sämre konkurrens.

Jag anser att planerna på att sälja ut Vin & Sprit står i strid med de folkhälsopolitiska mål som riksdagen har ställt sig bakom. Genom att sälja ut företaget minskar kontrollen. Och det finns kanske anledning att vara lite självkritisk till hur staten tidigare har utövat sin ägarstyrning inom Vin & Sprit. Men med en utförsäljning kommer vi att tappa all kontroll över alkoholmarknaden.

Herr talman! Avslutningsvis: Det som regeringen gör är att privatisera våra gemensamma tillgångar och socialisera förlusterna. Detta är ingenting annat än en gigantisk förlustaffär för svenska folket.

Anf. 46 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservationer 3 och 6.

Jag kan konstatera att det statliga ägandet som det bedrivs i dag är mycket problemfyllt. Det finns flera studier, bland annat från offentliga organisationer och från Riksrevisionen, där det påpekas att de statliga bolagen i dag drivs på ett sätt som inte är förenligt med principer som har slagits fast av Sveriges riksdag och i andra sammanhang.

Riksrevisionen har till exempel i flera studier påpekat att statliga bolag drivs på ett sådant sätt att styrningen ofta är mycket otydlig och att det därför blir oklart vilka krav bolagen egentligen ska uppfylla genom sin verksamhet. Det gäller framför allt de samhällspolitiska kraven som man kan förvänta sig att statliga bolag uppfyller.

Det konstateras också att de statliga bolagens årsredovisningar är spretiga och att de saknar en redogörelse för hur bolagen har uppfyllt sina samhällsuppdrag. Det tycker vi är djupt problematiskt och någonting som måste åtgärdas för att statens ägande ska vara berättigat.

Det är också så att det finns många olika rangordningar av företagens etiska arbete. Statliga företag har tyvärr ofta hamnat långt ner på de här listorna. Många privata företag inom samma branscher har i stället hamnat långt upp i rangordningarna av hur man tar etiska hänsyn till exempel i sin affärsverksamhet.

Vi i Miljöpartiet anser att de statliga företagen borde vara föregångare när det gäller värnandet av mänskliga rättigheter och omställningen till ett hållbart samhälle, men i dag är det ofta tvärtom.

Nordea, delvis ägt av svenska staten, är ett exempel. De hamnar alltid långt under många av de privata bankerna på listor över hur väl man bedriver etikarbete och det som brukar kallas för *corporate social responsibility*.

Ett annat bolag som bedriver en verksamhet som är mycket tveksam ur etisk synvinkel är Vin & Sprit. Också det bolaget ägs av staten. Man driver i dag storskaliga och kostsamma reklamkampanjer runt om i världen, även i många u-länder, för en ökad alkoholkonsumtion. Det tycker vi är väldigt tveksamt. De här kampanjerna strider till exempel fullständigt mot de regler som riksdagen har satt upp för marknadsföring av

alkohol i Sverige. Vi tycker därför att det är väldigt underligt att man i andra länder kan föra reklamkampanjer som strider mot svensk alkoholpolitik.

Amnesty Business Group har också starkt kritiserat statliga bolag för att antingen sakna en global etikpolicy eller för att inte följa upp den policy man har. Det gör att företagens representanter riskerar att bryta mot mänskliga rättigheter i andra länder runt om i världen.

Vi ser också att det finns stora problem med hur statliga bolag agerar i miljöfrågor. Där vill vi lyfta fram Vattenfall som ju är helt ägt av staten men som ändå agerar på ett sådant sätt att riksdagens klimat- och miljömål totalt motverkas.

I flera länder runt om i Europa investerar man i tysk och polsk kolkraft. Man bedriver också lobbykampanjer i bland annat Tyskland och Polen för ökad kolkraft och för ökade utsläppsrätter, vilket medför mer utsläpp av klimatpåverkande gaser. Man agerar för mer kärnkraft. Man agerar också för åtgärder som försvårar vindkraftsutbyggnaden.

För oss i Miljöpartiet är det självklart att statligt ägda företag ska verka i linje med de mål och principer som riksdag och regering har antagit. Vi tycker att det ofta är tvärtom man driver sina företag.

Därför tycker vi att riksdagen ska göra uttalanden om att de samhällspolitiska målsättningarna för statliga bolag ska tydliggöras och att de måste vara utvärderingsbara och mätbara. Det måste tydliggöras hur de samhällspolitiska målen för de statliga bolagen förhåller sig till de ekonomiska målen och hur de statliga bolagen vid intressekonflikter ska prioritera mellan samhällspolitiska mål och ekonomiska mål. De statliga bolagens samhällspolitiska mål måste göras aktiebolagsrättsligt bindande. Det här är synpunkter som också framförs i Riksrevisionens skrivelse.

För att åstadkomma en uppstramning av statligt ägda företags agerande när det gäller miljön bör riksdagen be regeringen att ge samtliga statliga bolag i uppdrag att utreda hur de kan agera på sina respektive marknader för att vara ledande i omställningen till hållbar utveckling och därmed aktivt bidra till de svenska miljömålen och genomförandet av Sveriges politik för global utveckling.

Riksdagen bör också uppmana regeringen att göra en utvärdering av de statliga bolagens position när det gäller arbete med socialt och miljömässigt ansvarstagande.

Sedan några år bedriver Utrikesdepartementet verksamheten Globalt ansvar. Syftet är att främja svenska företags arbete med socialt ansvar. Under senare år har ett antal statliga företag anslutit sig till det här arbetet, men det saknas en aktiv uppföljning av hur de medverkande företagen bedriver hållbarhetsarbetet. Det skulle därför kunna bli ett mycket effektivare arbete om man införde krav på företagen att redovisa sitt hållbarhetsarbete på ett transparent sätt så att det blir mer uppföljningsbart.

Vidare tycker vi att staten ska ställa tydligare krav på flera av sina bolag. Det gäller då till exempel SJ. Där tycker vi att man ska ändra på statens utdelningskrav och i stället ställa trafikpolitiska krav på bolaget så att det bättre bidrar till att uppfylla till exempel de klimatmål som riksdagen satt upp.

Vi vill också beträffande Vattenfall att man har en diskussion med regeringen om hur ledamöter nomineras till Vattenfalls styrelse. Syftet är att få en styrelse som består av personer som har integritet och relevanta kunskaper bland annat när det gäller miljön.

Slutligen: När det gäller försäljningen av statliga bolag har vi i en aktuell debatt tidigare lämnat en redogörelse. Miljöpartiet anser att det är tveksamt att bolag som verkar på fullt konkurrensutsatta och väl fungerande marknader och som helt saknar samhällspolitiska målsättningar ska vara statligt ägda. Vi tycker därför att det finns starka skäl att se över statens ägande. Vi tycker också att det ofta är så att det statliga ägandet har historiska skäl och inte så mycket beror på en aktuell analys av vilka behov som i dag faktiskt finns avseende statligt ägande.

Däremot vill vi varna för att en försäljning av SBAB kan leda till höjda räntor generellt på bolånemarknaden. Vi är därför tveksamma till en sådan försäljning.

När det gäller Vin & Sprit tycker vi att det av alkoholpolitiska skäl finns betänkligheter som talar mot en försäljning.

Anf. 47 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Per Bolund, det blir lite problem. Det tycker jag efter att ha lyssnat på dig. Du tar upp alla de problem som jag håller med om när man rent historiskt tittar på hur det har fungerat med ägarstyrningen från statens sida. Men vad jag *inte* förstår är hur det ska bli bättre om vi privatiserar Vin & Sprit, Nordea och SBAB. Här har vi ju ett paket. Det handlar om att samtliga sex bolag ska säljas ut. Det är inte så att man kan behålla ett och annat företag. Demokratiskt sett hade det varit betydligt enklare och bättre om vi hade kunnat behandla bolag för bolag här i kammaren. Då hade vi kunnat diskutera utifrån de principer som gäller, men nu är det fråga om ett helt paket. Antingen är man för det här paketet, eller också är man mot det. Frågan är: Var står Miljöpartiet här?

Blir det en bättre ägarstyrning och kommer vi att uppnå de alkoholpolitiska målen genom att sälja ut Vin & Sprit? Det är en konkret fråga till dig, Per Bolund.

Anf. 48 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag delar inte riktigt uppfattningen att man måste säga ja eller nej till hela paketet. Självklart kan de enskilda partierna lägga fram motioner med förslag om vilka bolag man vill sälja och vilka man inte vill sälja. Miljöpartiet tänker agera på precis det sättet. Vi tänker säga nej till några av de försäljningar som den borgerliga regeringen har föreslagit. I stället kommer vi att föreslå andra bolag som kan säljas och som vi tycker ska gå före.

Frågan om hur ägarstyrningen ska bli bättre är en intressant fråga. Det framstår ibland lite grann från Vänsterpartiet som att Miljöpartiet vill sälja ut alla statliga bolag. Men jag tycker att jag klart har redogjort för att det inte alls är vår ambition. Tvärtom finns det väldigt många statliga företag som spelar en väldigt viktig samhällspolitisk roll. De företagen ska vi självklart inte sälja ut.

Däremot finns det bolag som, tycker jag och Miljöpartiet, det är väldigt svårt att se hur man kan använda för att uppnå samhällspolitiska mål. Det gäller då till exempel de små ägarandelar som staten har i Nordea

eller OMX. Hur ska man använda dem för att uppnå samhällspolitiska mål? Vi kan inte se att det finns några bra sätt att göra det på. Därför tycker vi att det finns starka skäl att sälja ut de bolagen.

Det är också så, vilket Vänsterpartiet tyvärr ofta har en tendens att missa, att det när staten äger bolag också finns problem. Det blir svårare för staten att ha en bra styrning av marknaden.

Jag har själv tidigare arbetat på Näringsdepartementet så jag har väldigt starkt sett hur det statliga ägandet faktiskt motverkar möjligheterna att ta relevanta beslut och genomföra en sådan styrning av marknaden att man får till en omställning mot ökad hänsyn till mänskliga rättigheter och en omställning i hållbar riktning.

Statligt ägande medför alltså också restriktioner för statens handlingsfrihet. Det ser vi som ett stort problem. När det gäller den här omställningen kan det därför finnas fördelar med att i vissa fall minska det statliga ägandet.

Anf. 49 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag noterar Miljöpartiets syn här. Genom en privatisering uppnås fördelar som gör att vi på ett bättre sätt kan styra när det gäller mänskliga rättigheter. Jag är djupt tveksam till att vi på det sättet kan gå in och styra privata företag.

Vad är er syn på Vin & Sprit och det förslaget till utförsäljning? Anser du att vi genom en privatisering av företaget kommer att uppnå de alkoholpolitiska mål som Sveriges riksdag har slagit fast?

Avslutningsvis: Det finns anledning att på många sätt rikta kritik mot hur staten som ägare styr sina företag. Det har Vänsterpartiet vid flera tillfällen tidigare påpekat, och det har vi också påpekat i vår motion.

Anf. 50 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Man kan säga, tycker jag, att Kent Persson och Vänsterpartiet i allmänhet utgår från att statliga bolag alltid är bättre styrda än privata bolag och att de alltid tar bättre hänsyn exempelvis till etiska principer eller omställningen till en hållbarare utveckling. Så är dock tyvärr inte fallet.

I exempel efter exempel ser man att de snarare är bakåtsträvande. De har också fått hård kritik från till exempel Amnesty Business Group för att inte gå tillräckligt långt fram.

I de fallen är det alltså svårt att säga att en privatisering skulle få negativa effekter vad gäller etiska hänsyn. Att staten har ägt dessa bolag – till exempel Nordea – har tydligen inte fått några positiva effekter så här långt i alla fall.

Vi tycker, som jag också sade, att de företag som staten äger och som vi tycker att staten ska fortsätta att äga självklart ska styras mycket striktare och hårdare än i dag. Där ska vi ställa väldigt hårda krav från staten på att de etiska regelverk och de principer som man har tagit ställning för här i riksdagen uppfylls. Man ska se till att de företag som staten äger också medverkar till att till exempel de klimatpolitiska målen som riksdagen har tagit ställning till också uppfylls.

När det gäller Vin & Sprit, som du ställde en fråga om, är vi från Miljöpartiet tveksamma till att medverka till en utförsäljning av Vin & Sprit. Det är just de alkoholpolitiska skälen som ligger bakom. Vi ser att det

kan finnas negativa effekter av att man inte har ett styrmedel för att verka för minskad alkoholkonsumtion i Sverige och i resten av världen. Till detta är vi alltså mycket tveksamma.

Prot. 2006/07:74
14 mars

Statliga företag

Anf. 51 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Det som vi debatterar i dag är inte frågan om propositionen om försäljning av statliga bolag, utan redogörelsen för statens bolag för 2006. Den kom faktiskt till riksdagen i juni förra året, men vi är inte framme vid slutbehandling förrän i dag. Det var ju en händelse som såg ut som en tanke att det kom en rapport i går om året efter. Men det är inte heller den som vi ska diskutera!

Även om det sägs att upprepning är inläringens moder tänker jag inte upprepa riktigt allt som har sagts i tidigare debatter och inte heller en hel del av det jag hade tänkt säga eftersom Per Bolund på ett föredömligt sätt framförde många bra argument och fakta. Jag hoppas därför verkligen att ni andra lyssnade noga på vad han sade.

På den första textsidan i redogörelsen står det att statens mål med företaget är att skapa värde och i andra hand att i förekommande fall se till att de uttryckta samhällsintressena infrias.

Den första tanken som slår en är: Jaha, finns det företag med statligt ägande som *inte* har uttryckta samhällsintressen? Varför då? Det är den första fråga man måste ställa sig. Vad finns det då för intresse av att driva dem?

Vi hörde här tidigare att det till exempel ska vara för att garantera sjukvård och barnomsorg och för att garantera statens finanser. Men då måste man ändå ställa sig frågan om det är rimligt att sjukvård, barnomsorg och barnbidrag är avhängiga av att staten lyckas locka svenska folket att spela mer, eller att man lyckas locka människor i andra länder att köpa mer svensk sprit. Är det rimligt? Mitt svar på den frågan är nej.

Den andra frågan är om det är rimligt att man garanterar sjukvård och äldreomsorg genom att de är beroende av resultatutvecklingen i konjunkturberoende verksamheter ute på konkurrensutsatta marknader i Sverige och i många andra länder ute i världen.

Ska sjukvård bli en konjunkturfråga? Ska skickliga vd-rekryteringar och ledningsgruppsrekryteringar vara grunden för om vi ska få barnbidrag som är högre eller lägre? Svaret på den frågan måste naturligtvis vara nej.

Sanningen är att man av denna redogörelse för statligt ägande kan konstatera att av dessa viktiga värden som vi finansierar den offentliga sektorn med är faktiskt 4 miljarder pengar som man har spelat av svenska folket. 4 000 miljoner kronor har staten spelat av svenska folket! Är det rätt och riktigt, och är det vad vi ska bygga den offentliga verksamheten på?

Från Vin & Sprit har vi fått över ½ miljard – ungefär 600 miljoner kronor – i inkomster till staten av att sälja sprit i andra länder. Den häftiga utdelningen från Telia Sonera kom ju till fem sjättedelar från tidigare gjorda vinster som man nu lämnar tillbaka till aktieägarna för att man har tagit ut mer pengar än bolaget kan använda.

Ändå har avkastningen i de statliga bolagen på senare år faktiskt varit sämre än börsgenomsnittet. Värdetillväxten i bolagen har också varit

sämre än genomsnittet. Även om den har varit mycket kraftig har den alltså varit sämre än hur det varit ute på den privata marknaden.

Som nämndes här tidigare kan man på punkt efter punkt se att de statliga bolagen inte heller är något föredöme när det gäller vare sig socialt ansvar eller miljöengagemang. De agerar inte heller på något annat sätt för att leva upp till de statliga mål som vi sätter upp på olika områden.

Det är lustigt att det blir väldigt mycket debatt om att sälja vissa statliga aktieinnehav. Jag har inte under mina år i denna verksamhet hört någon som har haft invändningar mot att statliga bolag avyttrar egendom. Vi har ju till exempel Venantius – ett statligt bolag som bidrar med mycket pengar till statskassan just nu. Deras uppdrag är att avveckla sig självt – att avveckla sina tillgångar. Nordeainnehavet är en rest från bankkrisen. Det finns inte något genomtänkt ägande eller något samhällsintresse där.

Man kokar alltså ned det hela till att om ett bolag är delägt av staten kan man inte agera för att särskilt uppfylla vissa samhällspolitiska mål och bedriva bolagsverksamheten på ett sådant sätt att målen uppnås. Om bolaget är helägt och agerar på en konkurrensutsatt marknad kan man inte heller göra det. Framför allt kan man inte göra det annat än på vissa specifika områden, för gör man det på andra områden räknas det snarast som statsstöd och snedvridning av konkurrensen.

För ett helägt bolag som inte är konkurrensutsatt finns det stora möjligheter att agera utifrån de samhällspolitiska mål som gäller. Där finns det ett tydligt befogat statligt ägande.

Sex speciella företag är utpekade i den proposition som vi sedan ska behandla, men det finns ett 50-tal kvar. Det är dem denna debatt borde handla om.

En viktig del i det hela är ägarstyrningen. Där har vi också i dag att fatta beslut kring Riksrevisionens granskning av den framställning som har gjorts. Granskningen visar att det minst sagt finns en hel del övrigt att önska. Nu har den nya regeringen satt i gång ett arbete med genomlysning av dessa statliga bolag, en översyn av vad som är samhällsintressen och inte, av hur man ska förtydliga ägarstyrningen, se över kapitalstrukturer och så vidare. Det gör man med utgångspunkt i den kritik och de förslag som Riksrevisionen har givit. Därmed blir det alltså inte så att vi formellt tillstyrker Riksrevisionens rapport, utan vi konstaterar att den redan ligger som underlag för regeringens arbete och att man redan i förväg har tagit till sig detta.

Nu handlar som sagt inte detta betänkande om själva försäljningen utan om driften under tidigare år, men eftersom det finns förslag i vissa motioner behandlar vi detta också.

Utskottet har enigt – vilket ju är bra – sett anledning att påtala att när man framöver säljer hela eller delar av innehav ska man göra en tydlig genomgång och se över vilka av bolagens tillgångar som det kan finnas anledning att flytta över så att de kvarstår i någon form av statligt ägande. Det kan exempelvis handla om en konstsamling som bör hängas upp på ett museum eller andra värdefulla typer av innehav som inte passar att sälja med själva bolaget.

Till sist, herr talman vill jag säga att en viktig del i den ägarstyrning som staten bör utöva är ersättningssystem. Jag tycker att det är viktigt att man inte låter det bästa bli det godas fiende – framför allt att man inte låter sig ryckas med av moralpanik. Bonusar kan faktiskt vara ett bättre alternativ än fast lön om det innebär att man inte i dåliga år och vid dåliga prestationer behöver betala ut samma lön som var framförhandlad vid de goda prestationerna.

Jag tycker att det är ett bra förslag att man ytterligare ska se över riktlinjerna för att komma bort från sådant som kanske kan sticka i ögonen om det står på en Expressenlöpsedel och från att långsiktigt behöva betala mer eller inte ha möjlighet att rekrytera rätt personal för att kunna sköta bolagen på bästa sätt.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 52 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Först har jag en kommentar till Karin Pilsäters anförande. Jag undrar om svenska folket mår bättre av att avkastningen från Svenska Spel hamnar i privata spelbolags fickor. Är det bättre än att det är kvar i statlig ägo och avkastningen kommer idrotten till del? Jag tycker i varje fall att det sista är betydligt smakligare.

Så kommer jag till min fråga. År 2003 införde den socialdemokratiska regeringen riktlinjer för anställningsvillkor för ledningarna i de statliga företagen. Det var då som debatten rasade som allra värst om vd-bonusarna. Det är väl inte helt utrett än hur det ska gå.

Det var i varje fall då inte någon i den här kammaren som försvarade bonussystemet. Tvärtom var det nästan så att det riktades kritik från dåvarande oppositionen att det var den socialdemokratiska regeringens fel att det fanns bonusar som spårade ur i det privata näringslivet.

Det uttalande som näringsministern gjorde är därför ganska uppseendeväckande. Hon säger att hon tycker att riktlinjerna för de statliga företagen är alldeles för detaljerade. Sedan nämner hon att bonusar är en sådan del som inte bör höra hemma i riktlinjerna. De vill hon föra över till beslut av bolagsstyrelserna.

Ställer sig Karin Pilsäter bakom det uttalande som näringsministern gjorde före jul och är beredd att släppa fram bonusar till ledningarna i de statliga bolagen?

Anf. 53 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Det är väl känt att Svenska Spel behåller väldigt mycket mer av spelarnas insatser än vad som sker i andra bolag. Poängen är att det tjänar sina pengar genom att spela av svenska folket dem. Det ägnar sig åt en ganska påträngande marknadsföring hem i vardagsrumsoffan.

När man står i kassakön på Ica är det inte längre godiset som ungarna skriker efter som är det stora problemet. Det är den påträngande spelreklamerna medan man står i kön. Där sägs: Spela, spela och spela. Du behöver inte kunna någonting. Staten har i praktiken dessutom inget monopol.

Vad jag vill ha sagt med detta är att det är ganska uppenbart att det inte är samhällsintresset som ligger i fokus. Man kan sätta upp betydligt tydligare riktlinjer och spelregler för spelverksamheten om man inte själv har ett överordnat vinstintresse, vilket i dag uppenbarligen är fallet.

Det handlar just om ägarstyrning. Att bonusar spårar ur beror på bristande ägarstyrning. Att ha ett resultatorienterat ersättningssystem är i grunden inte någonting som i alla givna lägen är fel. Det kan vara en fördel i vissa fall.

Därför är jag glad att man ska se över riktlinjerna för ersättningssystemen så att ägarna och styrelsen måste ta ett betydligt större ansvar för respektive verksamhet och för vad som är vettigt i respektive läge.

Det gäller att inte bara springa som lämlar från den ena sidan till den andra och aldrig ta något ansvar.

Anf. 54 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Det finns ingen forskning och inga undersökningar som på något sätt visar att bonussystem för bolagsledning skulle vara något positivt för företagen. Det är tvärtom. Det ger spänningar.

Bonusarna drar i väg när vinsterna är höga. Det ger med all rätt de anställda en känsla av att de också vill vara med när det går bra och plocka ut så höga andelar som möjligt av vinsten. Frågan kvarstår. Är Karin Pilsäter beredd att släppa in bonusar för bolagsledningarna i de statliga företagen?

Jag har en annan fråga. Jag har haft diskussion med en vän hemma i Varberg i stort sett varje år. Det har handlat om fastighetsskatten. Han har inte haft någon fastighetsskatt på huset eftersom det varit så nytt. Men den kommer snart.

All debatt som har varit har gjort att han har blivit orolig. Vi har börjat resonera om hur det ser ut, vad han har för lån, och så vidare. Varje gång har vi kommit fram till att 2 procent på räntan på hans bostadslån ger mer än vad hela fastighetsskatten skulle innebära.

Det är just den debatten som frågan om SBAB handlar om. Ska han få betala någon eventuell fastighetsskattesänkning genom högre räntor till bankerna? Eller hur ska ni ordna till det med konkurrensen på bolånemarknaden om ni vill sälja ut SBAB?

Anf. 55 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Jag ska med nöje gå igenom den genomgång av forskningen som jag förutsätter att jag kan få av Alf Eriksson. Det ska vara en fullständig genomgång av tillgänglig forskning om alla olika ersättningssystem som visar att det i alla lägen är dåligt.

Jag är fullt beredd att ta tillbaka allting och hävda motsatsen när jag har fått den genomgången av forskningen som visar just det som du nu sade. Annars har de genomgångar som jag har sett snarast visat att det handlar om hur konstruktionen är, vilka belopp det är och vilka verksamheter det gäller.

Det finns också forskning som visar att det exempelvis kan vara mycket lyckosamt och bra att också ha vinstandelssystem för de anställda. Men det är en helt annan debatt. Det brukar vi också ha lite delade meningar om i Socialdemokraterna och bland annat Folkpartiet.

Det handlar om huruvida man ska underlätta för olika typer av vinstdelningssystem, personaloptioner och annat som gör att personalen får del av en bra utveckling.

Bonusar som spårar ur är felkonstruerade. Därför är det viktigt att ta ett ägaransvar. De excesser som har pågått har i hög grad berott på att företagen inte har varit tydligt ägarstyrda.

Den statliga ägarstyrningen har blivit bättre. Men det finns fortfarande mycket kvar att önska. Det kommer vi att arbeta vidare med.

Statliga företag

Anf. 56 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna till Karin Pilsäter när hon tog upp problemen med Svenska Spel och Vin & Sprit. Jag håller med om att det är påträngande när man står i affären med all reklam för att vi ska spela mer. Frågan är: Blir det verkligen bättre om vi frånhänder oss den möjlighet att kunna styra Svenska Spel som vi faktiskt har i dag genom att privatisera?

Samma sak är det med Vin & Sprit. Kan vi uppfylla de alkoholpolitiska målsättningar som riksdagen har fastställt genom att vi säljer ut det? Super svenska folket verkligen mindre om vi privatiserar det? Mycket tyder på att det försvinner ut till något stort utländskt bolag.

Blir det inte en än mer aggressiv marknadsföring internationellt? Det verkar åtminstone så om man tittar på ett av de större bolagen som har anmält sitt intresse. Den internationella marknadsföringen är betydligt mycket mer hårdhänt än vad Vin & Sprit står för.

Karin Pilsäter tar upp frågan om intäkterna. Vi frånhänder oss faktiskt dem. Intäkterna från de företag som man föreslår ska säljas ut är betydligt mycket större än vad räntekostnadsminskningen innebär.

Det betyder att det blir ett glapp i statskassan på ungefär 10 miljarder. Så har det sett ut under fem år på 2000-talet. Är det en bra ekonomisk affär om vi nu också ska klara av att öka insatserna för forskning och utveckling, skola och sjukvård?

Anf. 57 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Man får se affärerna över lite längre sikt. Man måste titta ett antal år tillbaka i tiden, och inte bara på det senaste året. Då ser man att värdetillväxten och resultatet hos de statliga bolagen har varit sämre än genomsnittet. För ytterligare några år sedan var det mycket pengar som fick skickas in i de statliga bolagen. Man kan inte räkna med att Telia ska fortsätta med att göra gamla engångsutdelningar år ut och år in. Det är en engångspost, som är en mycket stor andel av pengarna.

Om man ser framåt över tid måste man i så fall göra bedömningen att svenska staten är så oerhört mycket skickligare än det privata näringslivet på att driva företag att man kan tjäna mycket mer pengar genom att staten driver bolag. Men om man gör den bedömningen måste man också ställa sig frågan: Varför nöja sig med att bara äga en bit av en bank? Varför inte köpa fler? Varför nöja sig med bara ett bolåneinstitut när man kan köpa fler? Varför nöja sig med Svenska Spel? Varför inte starta statliga bordeller? Det går säkert att tjäna oerhört mycket pengar på det också. Det är jag helt övertygad om.

Jag inser att ni tänker: Nu är hon inte klok! Men om det inte var så att vi redan ägde ett bolag som kränger vodka i Kina och i u-världen med

stora braskande annonser så skulle det vara ett lika bisarrt förslag som förslaget om att starta statliga bordeller. Vin & Sprit är inte en del av den svenska alkoholpolitiken. Tvärtom är det enda som Vin & Sprit har bidragit med på senare år att försöka muta Systembolagets personal – och man har inte bara försökt, utan uppenbarligen också lyckats. Det är Vin & Sprits bidrag till den svenska alkoholpolitiken. Det har inte varit någon pluspost, i alla fall.

När det gäller Svenska Spel, spelmonopolet och så vidare kan vi ju sätta upp tydliga restriktioner för hur marknadsföring och ålderskontroll ska gå till. Det kan vi också se till att följa upp, om vi nu själva – inte jag – inte har ett överordnat vinstintresse och vill tjäna så mycket pengar som möjligt. Man kan reglera reklamen på lika villkor för alla aktörer. Det finns en massa andra saker som man också kan sätta upp regelverk för, där det inte görs i dag.

Anf. 58 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag anser nog att Karin Pilsäter många gånger är en klok person. Du ska inte nedvärdera dig själv på det sätt som du gjorde nu. Det finns nog ingen tanke på att starta några statliga bordeller; den diskussionen hoppas jag aldrig kommer upp i den här kammaren åtminstone.

Jag noterar att det finns planer på att sälja ut ytterligare företag. Då ska man begränsa marknaden genom ny lagstiftning och nya regler för hur det här ska gå till. Det innebär med andra ord att utredningen och arbetet med att minska regelverket kommer att få ses över ytterligare med nya regler och lagar framöver.

Min fråga är: Blir det verkligen bättre om vi frånhänder oss möjligheterna att styra företag genom att sälja ut dem? Jag är principiellt inte för att vi ska äga allting. Det är inte heller Vänsterpartiet. Vi har varit med och sålt av företag och delar av företag tidigare. Det är ingenting som vi tänker ta tillbaka. Men vi är medvetna om att den dagen vi säljer det vi äger kommer vi aldrig att ha möjlighet att ta tillbaka det. Det är praktiskt och ekonomiskt omöjligt att göra det. Det här är definitivt.

Min fråga är: Hur ska vi finansiera vår fortsatta välfärd om vi nu gör oss av med de tillgångar som vi har byggt upp tillsammans med skattemedel?

Anf. 59 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Vi har byggt upp tillgångarna, säger Kent Persson. Många av tillgångarna har vi ju tagit över därför att man stod på ruinens brant. Det har varit industriproblematik och så vidare. Efter många års – olika många års – mödosamt arbete, förändrade strukturer och så vidare står man nu med ett antal bolag som verkar på en konkurren utsatt marknad. Då knoppar man av allteftersom; det är en naturlig del. Det har skett under 90-talet och tidigare under 2000-talet utan att det har varit några stora konventioner kring det.

Nu blir det helt plötsligt någon sorts ideologisk fråga, och man tror att det bara är staten som kan driva företag som pressar ned boräntorna. Jag satt hemma nu i helgen och gick igenom olika erbjudanden från ett antal olika ställen som hade bättre räntor att erbjuda, om jag ville lägga om mina bolån, än vad SBAB har.

SBAB gick in och gjorde ett bra jobb, men det var ju inte på statens uppdrag! Man gick in och gjorde ett bra jobb, sålde en produkt och satte stenhårt på den. Det var ledningen som gjorde det, och det var inte staten som hade bestämt att man skulle göra det. Det fanns inga ägardirektiv om det. Det är inte relaterat till det statliga ägandet att man har lyckats göra en bra grej i det sammanhanget. Om det vore så så vore logiken att man på varje marknad där man tycker att priserna är lite för höga och konkurrensen för dålig gick in och startade statliga företag, till exempel matvarubutiker och byggindustrier. Men det är ingen som föreslår det eftersom tanken är så absurd.

Vi måste sätta upp regelverk på marknaderna och skärpa konkurrensen och konkurrensövervakningen. När det gäller samhällsintressena, exempelvis spel, måste vi se till att vi i stället har regelverk som faktiskt skyddar och ser till att upprätthålla ålderskontrollen. Jag har en 16-åring hemma. När han än sitter och tittar på tv blir han matad med spelreklam. En del är helt förbjudet – Unibet och andra – men finns ändå. Men Svenska Spel är fullständigt tillåtet.

Anf. 60 STAFFAN ANGER (m):

Herr talman! Statligt företagande är stort i Sverige. År 2005 omsatte statliga företag tillsammans 311 miljarder kronor och hade 188 000 anställda. De har vuxit även under 2006. Det är en gigantisk företagsgrupp där svenska staten helt eller delvis äger 54 företag, varav fyra är börsnoterade. Den goda konjunkturen under 2006 har förstärkt lönsamheten i många företag.

Uppbyggnaden av denna företagsgrupp är historisk. Vårt gamla telemonopol, järnvägen och vattenkraften är grunderna för statens företagsgrupp. Statens ägande ökade under kriserna på 70-, 80- och 90-talen – framför allt i banksektorn och även i andra sektorer. Staten var tvungen att ta över företag för att rädda sysselsättningen. Under många år var resultaten för de statsägda företagen mycket dåliga.

Staten behöver endast äga de företag där det föreligger särskilda nationella intressen eller samhällsuppdrag som svårtligen kan hanteras utan ett statligt inflytande. Målet för regeringen är att skapa förutsättningar för fler växande företag, nya företag och fler arbeten i mycket tuff internationell konkurrens för många av våra exportberoende företag.

Herr talman! Det bör vara en tydlig rollfördelning mellan privat och offentligt ägande. De resurser som i dag är bundna i statligt ägande kan göra mer nytta i offentlig sektor. De företag som är till försäljning – Telia Sonera, Nordea, SBAB, Vasakronan, Vin & Sprit och OMX – verkar på marknader som kommersiella företag. På dessa marknader är fritt tillträde möjligt för nya företag, och man är konkurrensutsatt. Det är viktigt att komma ihåg detta.

En privatisering av statliga företag kommer att leda till renodling av statens roll som lagstiftare och den som sätter upp regler för näringslivet. Det är också viktigt.

En försäljning av de statliga bolag som jag har nämnt ska ske med stor omsorg om skattebetalarnas intressen och på ett mycket ansvarsfullt sätt med en noggrann analys av de marknader som företagen arbetar på. Det gäller konkurrenssituation, marknadsandelar, forsknings- och utvecklingsläge, möjligheter till exportökning och naturligtvis, kanske det

viktigaste, synergieffekter med andra företag med mera. Det handlar helt enkelt om att se till att en försäljning är bra också för de sålda företagen och att de passar väl in i sin nya struktur.

Försäljningen av företagen får ta den tid det tar så att vi får en bra affär för staten. Vi talar om affärer i storleksordningen 200–250 miljarder kronor. Vi räknar med en försäljning på minst 50 miljarder kronor varje år under 2007–2009.

Alliansen lovade i valrörelsen att se över det statliga ägandet om man vann valet. Det är det man gör nu. Staten ska helst stå över marknaden och inte eftersträva att själv vara en av dessa aktörer.

Den goda konjunktur som vi nu har ger ett gynnsamt tillfälle att sälja. Det är en fantastisk konjunktur, tro mig! Jag har aldrig sett en sådan konjunktur och ändå har jag arbetat hela mitt liv i näringslivet. Nu kan man få mycket bra betalt när man säljer. Detta är ett guldläge.

Med detta undviker vi också mer av statskapitalism. Staten bör inte vara stor ägare av diverse företag som arbetar på marknadens villkor och lika gärna kunde vara privata. Ett exempel är det tidigare statligt ägda Vin & Sprit. Det hade självfallet länge en naturlig plats i den svenska alkoholpolitikens monopoltänkande. Företaget har vuxit sig starkt och för länge sedan sprängt den gamla ramen. I dag fungerar Vin & Sprit på samma villkor som andra producenter på en fri marknad. Det finns inga alkoholpolitiska skäl att behålla ett sådant företag i statlig ägo.

Det överskott vi nu får i statsbudgeten på grund av försäljningen kommer att behövas i framtiden. Vi har ett ökat antal åldringar som vi måste ta hand om med väsentligt ökande kostnader. Vi har behov av stora infrastrukturella investeringar, inte minst i Stockholm och Mälardalen men även i Sydsverige och Västsverige.

Vi är på en för varje år mer globaliserad världsmarknad, vilket leder till möjligheter men också stora strukturförändringar i det svenska näringslivet och för invånarna i Sverige. Vi går från att vara ett industrisamhälle till att mer vara ett tjänstesamhälle. Det kommer att behövas stora resurser för att klara ett bra liv för dem som bor i Sverige.

Herr talman! En koncentration av statens resurser är nödvändig, och den startar med försäljningen av dessa sex företag. Jag yrkar bifall till förslaget i näringsutskottets betänkande nr 4.

Anf. 61 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! I pressen i dag finns det uppgifter om att någon rysk oligark är intresserad av att köpa Telia. Staffan Anger säger att försäljningen ska ske på ett förnuftigt sätt. Hur kan Staffan Anger se till att forskning och utveckling på IT-marknaden knuten till Telia stannar i Sverige? Hur kan Staffan Anger se till att Telias huvudkontor fortfarande är kvar i Sverige om sådana intressenter går in och vill köpa Telia?

Jag har en annan fråga också. När vi diskuterade vd-bonusar för en stund sedan nickade Staffan väldigt. Ska jag tolka de nickningarna så att även Staffan Anger är för vd-bonussystem? Jag och svenska folket tycker att vi har haft tillräckligt av det i det här landet.

Sedan har jag en tredje kort fråga. När staten börsnoterade Telia kunde man konstatera att någonstans mellan 1 ½ och 2 procent av transaktionens storlek gick åt i konsultkostnader. Nu är det helt andra belopp som vi talar om. En försiktig bedömning skulle innebära att det går åt 3–

4 miljarder för att sälja de företag som ni har säger att ni har gått till val på att sälja. Nu var det väl efter valet som ni specificerade de här 150 miljarderna. Det finns ju en konsultmarknad. Vilka konsulter kan komma i fråga som inte har eget intresse av att få del av de här statliga guldäggen?

Prot. 2006/07:74
14 mars

Statliga företag

Anf. 62 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Det är bra frågor som Alf Eriksson ställer. De är helt väsentliga. Låt mig börja med konsultmarknaden.

Jag beskrev att när man säljer en så här stor grupp av värdefulla företag är det viktigt att man vet alla parametrar som finns på marknaden, konkurrenter, utveckling och så vidare, och verkligen fattar rätt beslut. Det är inte alltid säkert att det högsta priset vinner. Det här företaget måste placeras i rätt miljö så att man ser till att det fungerar i framtiden också. Då måste man ha resurser, experter, för det som i detalj går igenom detta. Tro mig, jag har varit med och både sålt och köpt företag. Det är ett jättejobb att med *due diligence* gå igenom detta. Har man inte det så går det inte. Då ska man inte göra affärerna.

Låt mig gå baklänges till bonussystemen. Jag har varit vd i 25 år i olika företag. Jag använt bonussystem de sista 15 åren, och det har fungerat väldigt bra. Det viktigaste är att man styr de här systemen. Man får inte låta dem sticka i väg. De ska vara preciserade. För mina medarbetare innebär det exempelvis att de ska tala om exakt vad de gör och vilket resultat vi får. Det har hänt många gånger att mina medarbetare inte har fått en krona för de har inte fullföljt detta enligt den diskussion man fört. Det är det som företagen, ledningen och styrelsen måste styra, och då är det en väldig tillgång. Man kan få bra folk, och man kan få helt annat folk i företaget. Tro mig, jag har gjort det här i 15 år.

Sedan har vi detta med Telia, vem som ska köpa Telia och var huvudkontoret kommer att ligga. Det handlar naturligtvis om den här analysen som ska göras. Jag kan hålla med om att det är väsentligt var huvudkontoret ligger. Det måste man naturligtvis titta på. Det kanske inte är avgörande, men det är väsentligt. Jag har själv varit i den sitsen att någon har köpt mitt företag och huvudkontoret har hamnat utomlands. Det får göras en hel analys av det hela. Men det viktigaste är att detta görs seriöst och tar tid.

Anf. 63 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Placeringen av huvudkontoret är oerhört viktig. Min fråga var: Kan ni garantera att det inte lämnar landet? Det här hör naturligtvis ihop med var forskning och utveckling kommer att äga rum. Ni har väl inte tänkt er att forskning och utveckling på IT-området, där vi är världsledande, ska säljas ut? Det bör väl ändå även hos er finnas i tankesfären att vi ska ha kvar den i Sverige. Det vill vi. Vi vill inte sälja den delen. Då blir bekymren mindre.

När det gäller bonusarna vill jag upprepa vad jag har sagt tidigare. Det finns ingen som helst forskning som pekar på att bonussystem är positivt för företagen. Visa var de positiva effekterna finns! Det är tvärtom så att börschefen Bengt Rydén har varnat för att det kan underminera för företagen om man släpper loss bonussystem, och det gäller inte minst förtroendet för företagen.

Det är naturligtvis viktigt att utreda och skaffa sig kunskap, men detta ska ju verkställas också. Det hjälper inte om man säger att man vet att det finns risker. Hur kan ni garantera att vi får ut högsta pris, som ni säger, och samtidigt inte råkar in i de intressekonflikterna som kan finnas med aktörer på marknaden, inte minst på banksidan?

Anf. 64 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Den erfarenhet jag har av bonusar kommer från praktiskt företagande i ett ganska stort företag. Det har fungerat perfekt. Jag har fått fram resurser från mina medarbetare som jag inte kunde drömma om. Men man måste se till att göra ett bra system som fungerar. Jag är personligen för bonusar i statliga företag. Jag tror att vi kommer att behöva det. Sedan är jag också för vinstandelssystem. Jag tror att det är väldigt viktigt att de övriga anställda får del av vinsten. Jag tror att det kommer bli mer så i Sverige i framtiden. Nu är det många stora företag som har det.

Det är helt rätt vad du säger, Alf Eriksson, om forskning, utveckling och huvudkontor. När huvudkontoret flyttar i väg flyttar forskning och utveckling också ofta i väg. Men man kan aldrig ge någon garanti i affärer för vad som kommer att ske. Jag är övertygad om – vi är så pass seriösa när vi ska sälja de här bolagen – att vi gör den analysen väldigt väl. Risker är, som du säger, att flyttar huvudkontoret ut flyttar forskning och utveckling också ut. Den analysen måste göras med den bästa kunskap som finns att få på marknaden, och det kostar pengar.

Anf. 65 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Herr talman! Låt mig först yrka bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet och också yrka avslag på samtliga reservationer.

Herr talman! Statens främsta näringspolitiska uppgift är att ange ramar och regelsystem för näringslivets verksamhet och bidra till att skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt. Staten ska ge näringslivet goda förutsättningar, sätta reglerna och se till att de följs. Men det är precis som i fotboll: Domaren bör sköta sitt och inte dubblera som spelare på planen. Om staten samtidigt uppträder som ägare och som utformare av de regler som gäller för näringslivets verksamhet uppstår problem som till exempel risk för konkurrensnedvridning. Grundprincipen måste enligt Kristdemokraternas och alliansens mening vara att konkurrensutsatt verksamhet ska bedrivas i privat regi.

En privatisering av statliga företag kommer att leda till renodling av statens roll som lagstiftare och normgivare, stärkande av de privatiserade företagen, spridning av intresset för sparande i aktier till nya grupper och breddning av riskkapitalmarknaden.

Fru talman! Vi kan konstatera att svenska staten är ägare till en fjärdedel av det inhemska näringslivet. Vi menar att det är en alltför stor andel. Staten äger alltifrån monopolbolag till företag som verkar på en konkurrensutsatt marknad.

Kristdemokraterna anser att det alltid måste finnas ett tydligt formulerat skäl till att staten ska äga ett visst bolag. Regeringens styrning av bolaget ska utgå från anledningen till ägandet, och bolaget ska fokusera på sin kärnverksamhet.

Regeringskansliet förvaltar 54 företag eller koncerner av vilka 40 ägs helt och 14 ägs tillsammans med andra. Omkring 190 000 är anställda i dessa företag, som omsatte 311 miljarder kronor år 2005. Värdet uppskattades till ca 675 miljarder våren 2006.

De företag där vi genom alliansregeringen avser att minska statens ägande är bankkoncernen Nordea, där staten äger 19,9 procent, i börsföretaget OMX, där staten äger 6,6 procent, teleoperatören Telia Sonera, där staten äger 45,3 procent samt bolåneinstitutet SBAB, fastighetsbolaget Vasakronan och sprittillverkaren Vin & Sprit, där staten äger 100 procent. Dessa sex företag verkar i dag på marknader som är helt kommersiella och därmed präglas av fritt tillträde och fri konkurrens. Företagen skulle få bättre förutsättningar att utvecklas med en annan ägare än staten. Att minska statens ägande kan därmed skapa bättre förutsättningar för tillväxt och bidra till att stärka svensk konkurrenskraft och sysselsättning. Intäkterna från försäljningen kommer att användas till att betala av statskulden för att minska skuldbördan för kommande generationer.

Socialdemokraterna har kritiserat försäljningen, men jag ber att få påminna om att den dåvarande, socialdemokratiska regeringen sålde statliga företag till ett värde av 120 miljarder kronor kring millennieskiftet. Den nuvarande alliansregeringens ambition är att under de tre kommande åren sälja företag till ett värde av 150 miljarder.

Till sist välkomnar jag att regeringen nu gör en översyn av styrningen av statliga bolag. Riksrevisionen har ju under ett flertal år kommit med stark kritik om bristerna i ägarstyrningen av de statliga bolagen. Det var en bra redogörelse som Per Bolund gjorde förut, och som jag håller med om.

Anf. 66 ALF ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Ja, då har vi fått besked om att Folkpartiet är för bonusar. Moderaterna tycker att det fungerar perfekt. Vi vet att svenska folket är emot detta. Under förra mandatperioden var Kristdemokraterna starkt profilerade, inte minst här i riksdagen, mot bonusar i de statliga företagen. Min fråga till Mikael Oscarsson är: Hur är det i Kristdemokraterna i dag? Ställer ni upp i den tidigare kören, eller står ni fast vid er uppfattning att det inte ska vara några vd-bonusar i de statliga företagen?

Under våren 2006 motionerade ni kristdemokrater i riksdagen om styrningen av de statliga företagen. Ni skrev i motionen bland annat att regeringen bör utveckla dialogen om de statliga bolagens samhällsuppdrag, mål, strategier och förväntade resultat. Formuleringen var ”utveckla dialogen”. Det är just den typen av dialog som den dåvarande socialdemokratiska regeringen förde med bland annat Vattenfall för att få fram rimliga avtal om elpriser för vår elintensiva industri. Enligt uppgift har den typen av påtryckningar på Vattenfall upphört efter regeringsskiftet. Alltså är nu den kristdemokratiska motionen i högsta grad aktuell. Nu i regeringsställning följer ni inte upp den i det betänkande som vi nu debatterar, utan ni yrkar avslag på detta. Vad är det som har gjort att ni så radikalt har ändrat er inställning till styrning av de statliga företagen?

Anf. 67 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Frågan om bonusar är föremål för utredning och översyn av regeringen. Näringsministern kommer att komma tillbaka med det

man kommer fram till. Det finns fördelar med bonusar, men det finns också nackdelar. Vi kristdemokrater anser att det finns allra mest nackdelar med dem. Det finns också tillfällen där det kan vara motiverat, och vi välkomnar den översyn som Maud Olofsson nu håller på med.

När det gäller en översyn av de statliga företagens styrning har vi mycket riktigt kritiserat bristfälligheten. Vi är övertygade om att regeringen nu ser till detta och också kommer att utveckla det så att vi får en bättre styrning av de kvarvarande statliga företagen.

Anf. 68 ALF ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Nu är det så, Mikael Oscarsson, att man inte kan tycka både–och. När vi trycker på knappen i kammaren så måste man vara antingen för eller emot eller avstå. Min fråga när det gäller bonusarna är: Vilken knapp trycker Kristdemokraterna på?

Vi ska trycka på våra knappar i eftermiddag. Kl. 16 ska vi behandla bland annat vår reservation nr 4. Då har man att ta ställning för eller emot eller avstå. Vilken knapp trycker Mikael Oscarsson på?

När det gäller frågan om dialogen med de statliga bolagen hade vi faktiskt en dialog. Det framgår också av handlingar. Det var 2005 som Riksrevisionens rapport kom, och det hann göras en hel del under den tiden. Då utvecklades dialogen mellan regeringen och de statliga företagen för att nu efter regeringsskiftet ha upphört igen. Då menar jag att det väl nu är i allra högsta grad aktuellt att lyfta upp den där motionen som ni skrev. Det är ju nu som problemen finns. De fanns inte vid regeringsskiftet förra året.

Anf. 69 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Alf Eriksson undrar vilken knapp jag och Kristdemokraterna kommer att trycka på i eftermiddag. Vi kommer att trycka på ja-knappen. Vi har ingen anledning att föregå den översyn som regeringen håller på med, utan vi motser den och den balanserade samvägning som vi förväntar oss ska finnas där. Vi förväntar oss också ett förslag till en förbättrad styrning av de kvarvarande statliga bolagen.

Jag glömde att ställa en fråga till Alf Eriksson. Jag kan väl ändå ställa den trots att han inte har möjlighet till ytterligare replik. Nu ägs 25 procent av företagen av staten. Är det en rimlig nivå, eller tycker han att den borde höjas i framtiden?

Anf. 70 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! När det gäller motion 2006/07:N352, och det förslag om riktlinjer för statliga bolagsledningars löner och ersättningar som läggs fram, vill jag uttala Socialdemokraternas fulla stöd.

Näringsminister Maud Olofssons tidigare uttalande, och nu instämmanden från flera borgerliga ledamöter om att öppna för bonusavtalen, gör oss mycket oroliga. Bonusavtal med ledande företrädare i statliga bolag kommer inte att leda till mer välskötta bolag. Däremot kommer man förmodligen att försämra de statliga bolagens rykte, vilket är allvarligt i sig. Som min partikamrat Alf Eriksson påpekade har forskare inte kunnat hitta några tydliga samband mellan förekomsten av bonusavtal och företagens resultatutveckling.

När man nu öppnar för de nya bonusfästena i statliga bolag kommer det att innebära att bonusar utdelas till sådana som redan i dag har bra betalt. Vd:ar och chefer ska alltså få ännu bättre betalt. Den som har, åt honom skall varda givet. Med min bakgrund som anställd sedan tjugo år i ett statligt bolag, Posten, vet jag vilken vrede dessa bonusar kommer att väcka, och också har väckt tidigare. Därför blir jag jättebekymrad och tycker att det är allvarligt att man inte förstått den kritik som funnits i samhället kring bonusarna.

Jag yrkar bifall till reservation 4 av Socialdemokraterna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

10 § Utlåtande om grönbok rörande EU:s handelspolitiska skydds-instrument

Föredrogs
näringsutskottets utlåtande 2006/07:NU8
Utlåtande om grönbok rörande EU:s handelspolitiska skyddsinstrument.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

11 § Vissa pensionsfrågor

Vissa pensionsfrågor

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU5
Vissa pensionsfrågor (prop. 2006/07:29).

Anf. 71 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! Så har vi då ytterligare ett tillfälle att diskutera pensionsfrågor. Rubriken på dagens betänkande är *Vissa pensionsfrågor*. Ibland kan det vara betydelsefullt hur man betonar olika ord – här är det fråga om *vissa* pensionsfrågor, alltså inte alla.

Jag vill fästa uppmärksamheten på att vi för Vänsterpartiets del i anslutning till betänkandet presenterat grunderna för hur ett reformerat, i grunden förändrat, pensionssystem skulle kunna och borde se ut. Jag återkommer till det som en del av detta anförande, men jag vill redan nu, trots att jag står bakom samtliga reservationer, yrka bifall till reservation 2 under punkt 3.

Vissa *pensionsfrågor* är ett annat sätt att betona. Det är klart att det i första hand rör pensionsfrågor, men det rör också grundläggande principer för hur välfärden är organiserad. Ta exempelvis det faktum att pensionspengar i dag används för börsspekulation. Är det ett vettigt sätt att hantera människors pengar, att utan att de själva kan ta ställning till det låta dem vara föremål för spekulation på börserna? Att växa eller minska beror på hur riskkapitalister och andra placerar pengar i svenska eller utländska fonder och företag. Det är en grundläggande inställning från

vår sida att social trygghet och möjlighet till en värdig ålderdom inte ska vara föremål för den typen av spekulation.

Vissa pensionsfrågor – om man betonar på det sättet finns det förstås en mängd frågor som uppstår till den samlade alliansen. I det här fallet består den faktiskt av samtliga andra partier. En sådan fråga är varför de inte ställer upp bakom det förslag till pensionssystem som Vänsterpartiet presenterar. Här finns grunderna till ett system som inte skulle vara det gamla ATP-systemet, vilket vi ibland kritiserar för – det höll inte, det gick inte, det behövde förändras. Självfallet var det så, men det behövde inte förändras till det system vi har i dag, som åstadkommer stora problem för breda folklager. Det finns ett annat alternativ, och då uppstår frågan: Med vilka argument motverkar man i dag förslaget om ett reformerat ATP-system?

En annan fråga som uppstår är: Vem bestämmer egentligen över pensionssystemet? Formellt sett är det alltid kammarbeslut på allt, vilket varenda en i denna kammare vet. Formellt sett ligger alltid ett utskottsbetänkande till grund för ett kammarbeslut, så även där är allt i sin formellt korrekta ordning. Men det som tidigare kallades Genomförandegruppen, och som nu säkert fått något annat och fullständigt intetsägande namn, är i praktiken de fem partier som stod bakom pensionsöverenskommelsens sätt att undanhålla information och att föregripa den diskussion som sker i demokratisk ordning i riksdagens valda organ. Därför uppstår frågorna: Varför hemlighålla? Varför undanhålla? Varför inte i samma demokratiska ordning som i andra politiska frågor låta alla partier ha inflytande över processen när det gäller pensionsfrågor?

Fru talman! Låt mig sedan säga något om det förslag som vi lämnat. Jag väljer att fokusera på det, och även om vi också lämnat andra reservationer som rör viktiga delar är de trots allt mindre än den systemförändring som vi föreslår. Vi vill till att börja med finansiera pensionssystemet via skatter och sociala avgifter. Hela pensionsavgiften ska gå till inkomstpensionen och in i fördelningssystemet. De procentandelar som i dag används för spekulation ska inte längre användas för det. Det innebär att premiepensionen avskaffas, och jag har redan tidigare argumenterat för varför pengar inte ska spekuleras bort på börsen.

Vi tycker att de pengar som då finns kvar i premiepensionen i stället kan överföras till Sjunde AP-fonden. När det gäller Sjunde AP-fondens verksamhet, förutom det som sägs i betänkandet om regelförändringar och möjligheter att utveckla verksamheten, tycker vi att det också vore vettigt och nyttigt om AP-fonden använde sina pengar för mer samhällsnyttiga investeringar, kanske också för bostadsbyggande samt miljö- och infrastruktursatsningar, alltså inte bara till att satsa på det som ger största möjliga avkastning nästa vecka utan också göra det möjligt att investera på annat sätt. Låt det vara sagt: Poängen från vår sida är att vi inte ska fortsätta att ha ett system där premiepensionen växer. Nu talar jag om de pengar som trots allt redan finns hos Sjunde AP-fonden.

Vi vill både höja och värdesäkra garantipensionen. Många människor i det här landet har i dag en berättigad rädsla för hur de har det eller hur de kommer att få det på gamla dar. Det är ett jättebekymmer eftersom man skapar en otrygghet vid en tid som borde vara den tid i livet då man ska leva och må bra. Därför behövs en höjning, en värdesäkring av garantipensionen. Detta har tidigare förekommit i de budgetdiskussioner

som vi fört, och det nämns också i dagens betänkande just vad gäller vår systemförändring.

Två delar till vill jag hinna med att nämna. Vi vill återinföra den modell som gällde tidigare. De 15 bästa åren av de totalt 30 årens intjänandetid ska räknas som grund för pensionen. Enkelt uttryckt ger det en högre pension än dagens system. I linje med det kopplas inkomstpensionen till de arbetandes löner, inte till de pengar man själv satt in.

Det här är en kollektiv, gemensam lösning. Vi vill bevara det kollektiva i pensionssystemet, eller snarare återinföra det. Individualiseringen, där den pension man får alltmer avgörs av ens egen möjlighet att arbeta, ens egen möjlighet att individuellt löneförhandla och ens egen tur eller otur att hamna på den ena eller den andra anställningen, ger ett system som dels ökar klyftorna mellan människor, dels minskar den sociala sammanhållningen i samhället. Av det skälet vill vi ha en aktiv balansering som innebär att man inte automatiskt balanserar systemet. Ska man behöva vidta åtgärder för att klara av finansieringen av det system vi företräder ska det inte ske genom automatik, utan genom politiska beslut. Utskottsmajoriteten skriver att det kan vara svårt att genomföra sådana politiska beslut. Det är politisk feighet, menar jag. Man kan inte lösa detta på ett rimligt demokratiskt sätt genom att bara säga: Det löser sig om vi inför automatik. Det är inte vårt fel, det är systemets fel.

Fru talman! Det är många frågor man hade kunnat ta upp. Jag har valt att fokusera inlägget på de systemförändringar som vi vill genomföra. Jag tror att det är viktigt att ha det sagt. Det finns ett alternativ till dagens pensionssystem och till den ovärdighet som många upplever. Det förslaget har Vänsterpartiet i dag presenterat.

Anf. 72 GUNVOR G ERICSON (mp):

Fru talman! Miljöpartiet tar i motionen upp en av de frågor som rör pensionsrätt för människor som får retroaktiv utbetalning från Försäkringskassan. Där har vi en annan uppfattning i frågan än majoriteten i utskottet.

Regeringen redovisar i propositionen sin bedömning att beräkningen av pensionsgrundande inkomst även fortsättningsvis ska göras enligt kontantprincipen utifrån den inkomst som utbetalats ett visst år. Vi delar inte denna uppfattning.

En person som får retroaktiv ersättning av något slag från Försäkringskassan riskerar med dagens system att få lägre ålderspension. Enligt reglerna ger inkomster upp till sju och ett halvt basbelopp under ett år pensionsrätt. Inkomster därutöver höjer inte pensionsrätten. Det kan betyda att en ersättning som utbetalas retroaktivt från Försäkringskassan och avser ett visst år inte kommer att kunna räknas in när den framtida pensionsrätten räknas ut. Man kan säga att individen blir lidande för att systemet är sådant att rätt ersättning betalas ut fördröjt, vilket den enskilde inte har någon möjlighet att påverka.

Från 2007 har den moderatledda regeringen sänkt pensionsrätten för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning. Att som majoriteten gör i betänkandet hänvisa till informella överläggningar är demokratiskt mycket anmärkningsvärt. Eller om man så vill: De fem partier som står bakom pensionsuppgörelsen ska nu göra upp om det var ett brott mot deras uppgörelse eller ej.

Beslutet i frågan har fattats i riksdagen. Borde inte därmed frågan debatteras i denna kammare? Eller är tolkning av riksdagsbeslut något som kan ske vid sidan av?

Man skriver i betänkandet att det finns skäl att studera de sammantagna effekterna av ålderspensionsrätten, hur det blir för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning, det vill säga människor som redan har en låg ersättning, och hur det blir när retroaktiva utbetalningar av arbetska-delivränta inte heller får räknas in i underlaget för pension. Om man tycker så, varför ger man då inte regeringen uppdraget att titta över det? Vi tycker att det är fel tänkt och mycket anmärkningsvärt demokratiskt sett.

Vi anser att de människor som är beroende av utbetalningar från Försäkringskassan är i ett utsatt läge. Regeringen har på olika sätt dragit åt svångremmen för gruppen i sin iver att markera att arbete ska löna sig. Självklart ska människor kunna arbeta i större utsträckning än vad som i dag är möjligt. Många som är sjukskrivna eller har sjukersättning vill inget hellre. Men det krävs också att arbetslivet öppnar sig för människors olikhet i betydligt högre grad än vad som sker i dag. Ett feltänk är dock att regeringen vill göra denna förändring med piska mot enskilda, som om det vore en lösning. I själva verket kommer de människor som är sjuka och saknar möjlighet att återgå till arbetsmarknaden att drabbas extra hårt.

Vi är därför starkt kritiska mot att man sänkt pensionsrätten för människor med sjukersättning, mot försämringar i a-kassan med mera. Det är därför vi i denna motion föreslår att det ska införas ett system med retroaktiva utbetalningar och att det också ska kunna ge pensionsrätt. Vi anser också att detta ska gälla oavsett om man tidigare har fått ersättning från Försäkringskassan eller inte, och menar därför att regeln i 2 kap. 17 § lagen om inkomstpension också behöver ändras. Att till exempel få 100 kronor mer i månaden som pensionär är inte av marginell betydelse om man har låg pension, vilket också personer som tidvis eller under längre tid stått utanför arbetslivet riskerar att få.

Ekonomisk och social trygghet är det andra målområdet i de nationella folkhälsomål som riksdagen har beslutat om. Menar man allvar med det övergripande målet att skapa samhällliga förutsättningar för folkhälsa så ska man se till att ge förutsättningar även för ekonomisk och social trygghet. Det gör inte detta förslag, då det slår mot de sämst ställda. Detta förslag står i strid med folkhälsomålen.

Miljöpartiet är kritiskt till det nuvarande pensionssystemet bland annat för dess oöverblickbarhet. Och ännu värre är det för den som inte kan ta sig in på arbetsmarknaden.

Människor känner sig allt annat än trygga i systemet. Vi anser dock att så länge vi har det pensionssystem vi har är det viktigt att med ett underifrånperspektiv värna om dem som har lägst pension och ändra de villkor som slår särskilt illa, vilket vi anser att detta förslag gör.

Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 73 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag och Gunvor G Ericsons parti brukar vara överens om ganska mycket när det rör pensionsfrågor. Därför är min enkla fråga varför Gunvor G Ericson inte instämmer i reservation 2 av Vänsterpartiet

om utformningen av ett nytt pensionssystem. Är det några delar i detta nya pensionssystem som vi företräder som Miljöpartiet inte håller med om?

Prot. 2006/07:74
14 mars

Vissa pensionsfrågor

Anf. 74 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Vi har uppfattat det så att Vänsterpartiet förordar ett reformerat ATP-system. Vi är inte självklart säkra på att det är just en form av gammalt ATP-system vi ska ha kvar. När det gäller pensionerna är det viktigt att se till att systemet är ekonomiskt hållbart långsiktigt, både socialt och ekonomiskt. Det pensionssystem vi har i dag lämnar väldigt mycket övrigt att önska. Men vi har inte stött reservationen från Vänsterpartiet i det här betänkandet, eftersom det finns formuleringar där som vi i Miljöpartiet inte riktigt ställer upp på.

Anf. 75 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag förstår Gunvor G Ericson så att det är såväl innehållet i vår reservation som beteckningen ”reformerat ATP-system” som är problemet. Det senare är enkelt löst genom att vi nästa gång kallar det ”nytt pensionssystem”, så ni slipper poängen med ett gammalt reformerat ATP-system, om det är det som sticker i ögonen. Men den kvarvarande frågan är vilka delar av innehållet i det förslag vi lämnar som Miljöpartiet inte håller med om. Handlar det bara om beteckningen på det system vi förespråkar, eller är det också innehållslig kritik av det förslag vi har lämnat? Grunderna i förslaget redogjorde jag för från kammarens talarstol. Vi vill ha en 15–30-regel, ingen premiepension, att Sjunde AP-fonden tar över de pengar som i dag finns i PPM och att vi får en politisk – eller hur som helst inte en automatisk – balansering. Är det något av detta som Miljöpartiet inte instämmer i?

Anf. 76 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Det finns delar av detta där vi tycker ganska lika, men jag kan inte här i dag redogöra exakt för vilka delar det är.

Att kalla det ATP tror jag vore olyckligt eftersom det inte är ett ATP-system som sådant vi vill ha. Vi vill ha ett hållbart system, men vi har inte låst oss för en viss modell. Man kan fundera över om det är så klokt att vissa delar av pensionen placeras, men det kan finnas andra frågor att ta hänsyn till: Hur ska pensionen växa till? Ska det ligga inom eller utom systemet? Det är mycket som vi kan fortsätta att diskutera, men i det här läget har vi valt att inte stödja er motion.

Anf. 77 KURT KVARNSTRÖM (s):

Fru talman! Den här debatten handlar som sagt om mindre förändringar i vårt pensionssystem, men betänkandet innehåller också en del skrivningar som gäller mer grundläggande och principiella frågor. Jag har valt att använda en del av min tid också till sådant.

Jag tänkte ta upp följande frågor i mitt anförande:

- bostadstillägg för pensionärer
- pensionsrätten för den som har sjuk- och aktivitetsersättning, alltså förtidspension

- Sjunde AP-fonden
- PPM, Premiepensionsmyndigheten.

När det gäller bostadstillägg för pensionärer tycker jag att det är bra att Försäkringskassan nu får möjlighet att på ett enklare sätt ompröva det. Det blir enklare eftersom man inte alltid behöver kontakta dem som är förmånstagare i sammanhanget. Men detta leder till en frågeställning som gäller Försäkringskassan och det underlag man har när man tar ställning i sådana här ärenden.

Jag vill påstå att Försäkringskassan i mer än tio år har haft i uppdrag att precis som Skattemyndigheten på ett bättre sätt delge var och en ett underlag med de uppgifter man redan har, så att man sedan ska kunna fylla i eller bekräfta att uppgifterna är riktiga. Jag tycker att Försäkringskassan måste ta krafttag för att förbättra detta. Den här förändringen visar det, och jag vill lyfta fram det i sammanhanget. Detta borde ske i mycket större omfattning. Då skulle man lätt kunna förenkla administrationen för myndigheten och göra det enklare för den enskilde.

Den andra delen av förslaget handlar om pensioner som människor får från utlandet. Den justering det handlar om är att man först efter beskattningen tar upp den utländska pensionen, innan man prövar särskilda bostadstillägg och äldrestöd. Det tycker jag är en mycket bra förändring. Det är en förändring som behöver ske och som ligger i tiden.

Sedan vill jag ta upp pensionsrätten vid sjuk- och aktivitetsersättning. En majoritet här i riksdagen beslutade före jul mot vår vilja att sänka den här delen av antagandeinkomsten från 93 procent till 80 procent. Det är lite svårt att låta bli att ta upp den diskussionen också i den här debatten, för jag vill påstå att den smärtar.

Vårt nya pensionssystem har livsinkomstprincipen som en av sina viktigaste grunder. Den innebär att den enskilde under hela sitt liv tjänar in till den pensionsrätt som han eller hon kommer att få. Det förslag som alliansen nu röstar igenom innebär faktiskt att man bryter en av de mest grundläggande principerna i vårt pensionssystem. Man bryter sönder livsinkomstprincipen. Därför finns det anledning för mig att till alla fyra allianspartierna ställa frågan: På vilka grunder och med vilka argument genomförde ni denna försämring?

Under de senaste veckorna har företrädare för några av partierna, bland annat Centerpartiet och Kristdemokraterna, lyft fram frågan om att höja garantipensionerna. Där skulle jag i den här debatten vilja få ett klarläggande från alla partier: Hur ser man på den frågan? Det är en rätt väsentlig fråga i sammanhanget.

Från Socialdemokratiskt håll är vi inte emot en höjning av garantipensionerna. Det har på några ställen i landet hävdats att vi skulle vara av annan uppfattning, men så är inte fallet. Det vill jag tydliggöra här i talarstolen. Men för oss är det viktigt att vi innan vi använder resurser för detta faktiskt återställer den försämring som gjordes vid årsskiftet. Det bör göras innan vi går in i en diskussion om att kanske också justera garantipensionerna. Vi behöver komma tillbaka till nivån 93 procent av antagandeinkomsten, som har gällt tidigare.

Just för de grupper som har låga pensioner är bostadsbidragen en viktig faktor att ta hänsyn till i diskussionen. Där har företrädarna för alli-

anspartierna signalerat att man under mandatperioden har funderat på att höja bostadsbidragen. Jag tycker att man måste samla ihop dessa frågor och göra en samlad bedömning av inte bara bostadsbidragen utan också garantipensionerna. Då kan man överväga vad som är rimligt och vilket utrymme det finns.

Vi vet alla att just bostadsbidragen är det som är mest träffsäkert när det gäller de personer som har de lägsta pensionerna. Det är viktigt att framhålla detta, tycker jag.

Jag vill också säga några ord om Sjunde AP-fonden. Jag tycker att vi har fått en mycket bra redogörelse med information från Sjunde AP-fonden. Det finns en hel del förändringar som vi bör överväga. En sådan kan vara – även om jag inte har tagit ställning – att Sjunde AP-fonden får samma möjligheter som alla andra fonder i PPM-systemet, där man kan gå både ut och in i de fonder som finns i sammanhanget. Det skulle också innebära att det går att slå samman premievals- och premiesparfonden och därmed också lösgöra en del administrativa kostnader och i förlängningen ge pensionärerna bättre pension.

En annan möjlighet som också har presenterats vid utfrågningen är att man skapar generationsfonder, där man successivt minskar risken efter hand. Det är också något som det finns all anledning att fundera på och ta med i den här diskussionen.

PPM, Premiepensionsmyndigheten, har gett oss i utskottet mycket nyttig och värdefull information. Det verkar som om enigheten växer sig allt starkare när det gäller antalet fonder. Frågan för oss alla är på vilket sätt vi ska minska antalet fonder så att det blir överblickbart. Det är den stora frågan i sammanhanget. Jag tror att vi är överens om att minska antalet.

Jag tror också att vi behöver diskutera en lösning när det gäller de omflyttningar som görs i systemet. Jag skulle kunna tänka mig att den enskilde får bära kostnaden för dem. Kostnaden är blygsam i förhållande till att man ändå är beredd att satsa 600–700 kronor per år för att anlita ett bolag för att göra omplaceringarna. Denna fråga behöver vi lyfta fram.

Det har väl ändå aldrig varit meningen att vårt pensionssystem och vårt sätt att spara till pensionen skulle bli en ny typ av aktiemarknads-handel? Det var ju inte någon som menade det från början, har jag förstått. Vi måste hitta en form för att komma ifrån detta. Det är inte meningen att det ska vara en spekulationsmarknad. Pensioner handlar om långsiktigt sparande och ska hanteras i enlighet med det.

Jag har inget eget yrkande i sammanhanget, utan jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet. Jag hoppas på en bra debatt i dessa viktiga frågor.

Anf. 78 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Den lilla bonusen av att få komma in tidigt i en debatt ska man väl utnyttja. De borgerliga kommer säkert att svara på frågan som ställdes till dem, i första hand om höjningen av garantipensionen. Men för Vänsterpartiets del kan jag säga att vi är för en höjning av garantipensionen. Det är betydelsefullt i ett system där det är så pass låga pensioner att det ändå ges en möjlighet att successivt börja höja garantipensionen.

Det är ett välkommet besked att Socialdemokraterna inte är emot en höjning av garantipensionen. Det ska väl ändå i kammarens protokoll noteras att Socialdemokraternas position än så länge har varit att de inte är emot en höjning av garantipensionen, de bara röstar mot den. Alla förslag om höjningar som till exempel vi har lagt fram har de röstat emot därför att de har haft andra budgetförslag. Men vi ser fram emot en gemensam satsning på att höja garantipensionsdelen. Vi tror att det kan vara en betydelsefull del för att skapa en värdighet för äldre, som många upplever att de saknar.

Kurt Kvarnström frågade återigen de borgerliga partierna om premiepensionen, och här står jag och svarar! Hur ska man göra? Vilka idéer har de för att minska antalet fonder? Hur ska det gå till?

Ja, man kan avskaffa Premiépensionsmyndigheten. Det är ett fullt rimligt och realistiskt alternativ. Det kan tyckas dramatiskt för en socialdemokrat, men det är inte så konstigt egentligen om man ser till hur socialdemokratin historiskt har slagits för det gamla ATP-systemet, som var sprunget ur en av de största klasstriderna vi har haft i landet.

Det lät på Kurt Kvarnströms anförande som att han nästan var motståndare till börsspekulationen. Det var inte meningen att det skulle bli någon börsspekulation av pensionerna. Nej, men varför har man då över huvud taget infört premiepensionen? Varför vill man inte i dag, som vi föreslår, ta bort den?

Anf. 79 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Garantipensionen är ett kärt ämne och utgör en kär diskussion. Det är en verklighet som kommer i kapp oss på det området. Jag tror inte att vi har röstat emot på det sätt som Kalle Larsson säger. Det är mer fråga om att vi har haft en annan prioritering. I många stycken har vi sett bostadsbidragen som en mer träffsäker del som på ett annat sätt tar ställning till hela den ekonomiska situationen för den enskilde, inte bara pensionen utan också de förmögenheter eller tillgångar som man kan ha vid sidan om som inte vägs in när garantipensionen prövas. Därför har vi sett bostadsbidraget som en mycket tydligare och klarare inriktning för att ge dem som har låga pensioner en bättre nivå.

Kalle Larsson föreslår här ett helt nytt pensionssystem. Det finns väl någon del i det som man kan vara attraherad av och fundera på. Jag tror att alla partier funderar på det. Det kanske är så att 16 procent på sikt inte kommer att räcka för att vi ska få bra pensioner. Vi måste sannolikt på sikt ta ställning till detta. Men vi har en bit dit.

Det som talar emot är att vi har gått in i ett avgiftsfinansierat system. Det finns brett på hela marknaden, även när det gäller tjänstepensionerna. Det Kalle Larsson föreslår är ett förmånsbaserat system. Då är vi tillbaka i de fällor som fanns i de förmånsbaserade systemen som vi successivt har gått ifrån. De har så många brister att vi inte är beredda att köpa det.

Jag blir lite förvånad över Kalle Larssons reservationer. De går emot varandra lite grann. De tar bort en del förmåner som Vänsterpartiet tidigare har fört fram. Det gäller kvinnornas roll och vinst i det nya pensionssystemet. Jag är förvånad över att ni i reservation 2 tar bort barnåren och i reservation 5 vill ha in andra typer av förmåner för olika grupper.

Anf. 80 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag tar den sista frågan först. Det är klart att om man har en annan intjänandetid, de 15 bästa av de 30 år man har tjänat in, är frågan om barnåren en annan än den i det nuvarande systemet. Det är den enkla förklaringen. Det förutsätter att man genomför vårt pensionssystem. Det är därför reservationen är skriven som en helhet och inte som de delar där Kurt Kvarnström kanske skulle vilja välja den ena eller den andra.

De är ändå värt att notera att det är en lite annan ton än vi har haft tidigare i diskussionerna. Nu finns det åtminstone delar i vårt förslag till nytt pensionssystem som man kan – hur var det? – fundera på. Fundera då inte minst på den del som rör premiepensionen. Om man inte vill ha börsspekulation med pengarna, om man är orolig för att de 16 procenten inte räcker, finns det trots allt en enkel lösning. Om den sedan kommer att presenteras som att Socialdemokraterna själva har kommit på detta, som det framstår med bostadstilläggen till exempel, må det vara hänt. Det är ingen stor prestigefråga för vår del. Det viktiga är att vi får ett system som fungerar så att de framtida pensionerna blir rättvisa och utjämnande.

Prioriteringsfrågan om garantipension eller bostadstillägg innebär inte nödvändigtvis en motsättning. Vi har lagt ut fullt finansierade förslag i vår senaste budgetmotion, som vi diskuterade här i höstas. Det finns plats för både en höjning av garantipensionen – det är ingen ansenlig höjning, men det är en stegvis höjning de kommande åren – och förslag om höjning av bostadstillägg. Det är inte nödvändigtvis fråga om en antingen-eller-situation. Man måste därför inte väga det ena mot det andra. Jag har nämligen stor respekt för att om det hade varit en situation där man måste bestämma sig för det ena faktiskt väljer bostadstillägg först eftersom det är mer träffsäkert.

Men varför måste man välja, Kurt Kvarnström?

Anf. 81 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det finns mycket att önska i pensionssystemet – till exempel om nivåer, om det fanns utrymme för det. Vi tvingas att göra ett antal prioriteringar. Pensionen är sparad lön. Människor vill ha ut sin lön medan de är aktiva i livet. Det är en balansgång, och det är en svår avvägning att göra.

Det förslag Kalle Larsson tar upp, som jag reser mig lite grann mot, är att man efter kort tid vill skapa ett nytt pensionssystem igen. Det är inget enkelt att skapa ett nytt pensionssystem. Det är lite orealistiskt, Kalle Larsson, att skapa ett nytt pensionssystem när vi knappt har kommit i gång med det gamla. Vi vet att det är fråga om stora system och att de är svåra att förändra. Men det jag vänder mig mest mot är det förmånsbaserade inslaget som jag anser inte är realistiskt.

Jag vill säga några ord om det Kalle Larsson nämnde i sitt anförande om en genomförandegrupp. Det finns ingen sådan grupp i dag, Kalle Larsson. Det finns ingen genomförandegrupp. Det finns ingen ny grupp heller. För närvarande förs debatten i kammaren, och det är här vi fattar besluten. Så har det varit under resans gång. Kalle Larsson minns säkert när vi tillsammans styrde lite mer i det här landet och hade lite mer inflytande. Då hade vi ibland grupper tillsammans med Vänsterpartiet och

Miljöpartiet för att klara ut en del frågor. Jag tror inte att de borgerliga alla gånger tyckte det var så trevligt att inte få vara med vid köttgrytorna i de sammanhangen. Det är väl helt naturligt att vi har olika konstellationer där vi försöker skapa en majoritet för de idéer och förslag vi vill genomföra.

Anf. 82 MATS G NILSSON (m):

Fru talman! Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU5 – där jag härmed passar på att yrka bifall till utskottets förslag, så att jag inte glömmer bort det – behandlar proposition 2007/07:29 *Vissa pensionsfrågor* samt ett antal pensionsrelaterade motioner.

Jag tänkte inleda med att kort ta upp propositionen innan vi går in på att diskutera motionerna. Regeringen föreslår tre lagändringar. Det är ändring i lagen om garantipension, ändring i lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt ändring i lagen om bostadstillägg för pensionärer.

Den första lagändringen innebär att den som uppbär till exempel änkepension ska kunna tillgodogöra sig förmånligare försäkringstid. Den andra lagändringen innebär att den årliga uppräknings av inkomstgrundad efterlevandepension och änkepension ska göras utan hänsyn till balansindex om balanstalet understiger 1,0. Den tredje lagändringen ger Försäkringskassan rätt att omedelbart justera bostadstilläggen då vissa inkomster förändras samt att beskattade utländska inkomster ska räknas som beskattade inkomster även i Sverige. Det är, såvitt jag förstår, ett enigt utskott som står bakom de idéerna.

När det gäller motionerna som behandlas i utskottsbetänkandet yrkar vi avslag på samtliga, men det gör inte att de inte förtjänar att uppmärksammas. Såväl i en motion från Miljöpartiet som i en motion från Socialdemokraterna tas frågan om retroaktiva ej pensionsgrundande utbetalningar upp. Denna fråga har varit uppe flera gånger tidigare i kammaren. Utskottet konstaterar, med bland annat underlag från Riksförsäkringsverket, att effekterna i realiteten förmodligen är små och de drabbade förmodligen få.

Detta innebär ändå inte att det inte finns en brist i systemet. Man måste erkänna att det gör det. En förutsättning för att kunna genomföra en förändring är att en lösning inte innebär så stora administrativa problem och så väldigt höga administrativa kostnader som förefaller vara läget i dag, såvitt vi kan bedöma. Även den tidigare riksdagsmajoriteten har varit av den uppfattningen.

I en moderat motion tas frågan om översyn av kulturarbetarnas pensionsvillkor upp. Regeringen har aviserat att man avser att tillsätta en kontrollgrupp – den grupp som inte existerar, som vi hörde tidigare – för översyn och uppföljning av pensionssystemet. Denna översyn måste och ska ha ett vidare perspektiv vad gäller olika yrkesgruppers villkor, även om exempelvis kulturarbetarnas situation måste studeras.

I en motion från Folkpartiet tas frågan om automatisk delning av premiepensionsrätten mellan makar upp. Utskottet är positivt till möjligheten att överlåta premiepensionsrätten men anser även fortsättningsvis att principen måste bygga på frivillighet.

I flera motioner tas premiepensionssystemet upp. Här kan konstateras att Pensionsadministrationsutredningen, vars remisstid nu pågår, diskute-

rar förändringar av hela organisationsstrukturen. En annan utredning, Premiensionsutredningen, slår bland annat fast att det går att genomföra såväl kvalitetshöjande som kostnadssänkande åtgärder.

Premiensionsmyndigheten har fått ett uppdrag av regeringen att komma med förslag på framtida förbättringar i systemet. En angelägen motion i sammanhanget är den som skrivits av socialdemokraten Leif Jakobsson, som menar att den som ej väljer heller ej ska betala för andras fondbyten.

Utskottets uppfattning är att premiensionssystemet bör ses över. Med anledning av att systemet nu satt sig kan systemet börja utvärderas. Viktiga underlag blir då de nämnda utredningarna, som väntas bli klara under våren.

En översyn måste innebära en helhetssyn för hur premiensionsspararna får bäst avkastning, bäst trygghet, bäst information och bäst service till lägsta tänkbara kostnader. Utskottet ville inte binda upp sig för några detaljbeslut innan allt underlag fanns på bordet.

Det svenska pensionssystemet, som redan har diskuterats i sin helhet, är ett synnerligen stabilt pensionssystem med en mycket bred förankring. Systemet är följsamt mot såväl den samhällsekonomiska som den demografiska utvecklingen.

De fem partier som stod bakom uppgörelsen är en garant för pensionssystemets stabilitet och långsiktighet. Det hindrar inte, som vi hörde från Kurt Kvarnström tidigare, att det kan finnas olika uppfattningar i detaljer om hur man tolkar den överenskommelse som finns. Han riktade en fråga som insinuerade att något brott mot överenskommelsen ägt rum. Det är vår genuina uppfattning att någonting sådant inte har skett. Det är vår absoluta övertygelse, efter att ha gått igenom allt som ert parti har producerat, att något brott mot överenskommelsen inte har skett. Därmed inte sagt att vi inte ödmjukt diskuterar varenda liten sak som ert parti, som ett av fem fullvärdiga partier i överenskommelsen, tar upp. Men om man med ena handen inbjuder till en ödmjuk diskussion ska man nog låta bli att slå med den andra.

Anf. 83 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Mats Nilsson har på ett mycket förtjänstfullt sätt gått igenom nästan alla detaljer i det förslag som ligger och de justeringar som har gjorts. Men han var lite försiktig med att svara på de frågor jag ställde.

Jag har inte i mitt anförande hävdat att det skett något brott mot pensionsöverenskommelsen, för att klara ut den frågan. De orden har jag inte tagit i min mun i talarstolen i det här sammanhanget.

Jag skulle vilja höra mer om Mats Nilssons funderingar när det gäller just den grundläggande principen, livsinkomstprincipen. Det är en väldigt grundläggande och viktig princip i vårt pensionssystem. Jag har fortfarande inte fått någon bakgrund till vårt ställningstagande före jul och vilka argument ni har för att bryta upp den viktiga principen.

Den andra diskussionen som för närvarande är rätt så het gäller premiensionssystemet och vad som händer på det området. Där fick jag inte heller något ställningstagande från Mats Nilsson när det gäller hur man ser på frågan om höjning av premiensionerna. Allianspartierna

har i några fall varit ute medialt och haft klara uppfattningar om hur man ser på det.

Jag skulle också gärna vilja ha någon liten reflexion och synpunkt på den bra information som vi har fått från både Sjunde AP-fonden och PPM, i alla fall en diskussion om de frågor som ligger framför oss och som är rätt viktiga att debattera och fundera på. Jag skulle gärna se att Mats Nilsson har synpunkter både på Sjunde AP-fonden och på de förslag som växte fram och de muntliga idéer som ledningen för dessa verksamheter delgav oss vid genomgångarna.

Anf. 84 MATS G NILSSON (m) replik:

Fru talman! Om jag missuppfattade dig, Kurt, ber jag om ursäkt. Jag hoppas att jag sade att jag tyckte att du insinuerade att det var ett brott mot överenskommelsen, men om det inte ens var så ber jag verkligen om ursäkt. Det var inte meningen.

När det gäller det ställningstagande som låg bakom tycker jag att det är lite konstigt att du säger att du inte har fått någon bakgrund. Vi diskuterade det ganska länge i den här kammaren när budgeten antogs. Det jag då sade till din partikamrat Siw Wittgren-Ahl var att det här var en del av väldigt många insatser som regeringen gör i syfte att minska förtidspensionerna. Det bygger på alarmerande siffror om att man på en tioårsperiod har fördubblat antalet så kallade förtidspensionärer i åldern 20–29 år. Det finns många andra siffror som tyvärr visar på en väldigt negativ utveckling.

Det här var en av många delar. Det var satsningen på psykiatri, skolhälsovård, snabbare vårdgarantier, införande av rehabiliteringskoordinatorer, nystartsjobb, slopade arbetsgivaravgifter, lönebidragsanställningar och slopad medfinansiering av sjukpenning. Det var ett antal finansieringar av detta, och det här var en av dem, i en helhet, i ett paket.

Jag kommer inte att klara av dina andra frågor, men när det gäller livsinkomstprincipen är den ett bärande element i hela pensionssystemet. Men det testamente som finns säger inte exakt på vilken nivå antagandekomsten ska beräknas. Om vi ska ägna oss åt finliret är det nog så att även er regering har justerat.

Anf. 85 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Om jag minns rätt var det väl en enig riksdag som ställde sig bakom de regler som skulle gälla för dem som drabbas av sjukdom eller som slås ut på arbetsmarknaden när det gäller förtidspensioneringen. Det förslag som nu läggs ger ju inte speciellt många av de människorna möjlighet att över huvud taget påverka sin situation. När det gäller antalet förtidspensionärer och hela den utvecklingen delar vi nog allesammans uppfattningen att alla ska ha rätten, som jag brukar kalla det, att arbeta utifrån sin förmåga på en arbetsmarknad.

Men det är inte så naturligt. I de undersökningar som har gjorts har vi fått klart för oss att väldigt många av dem som har drabbats av sjukdomar och begränsningar inte är riktigt välkomna tillbaka till sitt jobb. Det finns många dimensioner i det här med förtidspensionerna som man verkligen behöver gå till botten med.

Jag tror inte att det blir färre förtidspensionärer om man sänker ersättningen. Det är ett cyniskt sätt att spara pengar, på en grupp som i

många fall är utslagen i förtid och som har ett helt liv framför sig. Jag tycker att förändringen är lite av en retroaktiv skjuts för många av dessa människor. De kan alltså inte påverka sin situation utan drabbas av en mycket kraftig försämring, som de själva inte råder på eller råder över, många gånger med svåra sjukdomar i botten.

Anf. 86 MATS G NILSSON (m) replik:

Fru talman! Det du kommer in på, Kurt, visar ju skillnaden mellan en ganska trött socialdemokrati och en pigg allians. Ni accepterar nämligen det här väldigt stora antalet förtidspensionärer och ser inte att det är ett strukturellt fel. Vår uppfattning är ju den att vi ger bäst resurser till dem som verkligen behöver om vi inte har alldeles för många som egentligen inte behöver. Det är den stora skillnaden mellan oss två.

Sedan säger du, för att förklara det här med antagandeinkomsten och förändringar, att du tror att det var en enig riksdag. Ja det var det. Men du avslöjar dig där, för enligt pensionsöverenskommelsen skulle den typen av beslut skickas till genomförandegruppen. Det var precis det som Kalle Larsson kritiserade oss för. Det är den gruppen. Det står mycket klart i överenskommelsen. Och det skedde inte. Så om det är några här som ska gnälla för brott mot pensionsöverenskommelsen är det vi.

När det gäller premiepensionen, som du tog upp, delar jag inte på något sätt den bild som Kalle Larsson målade upp. Och det tror jag att du förstår. Vi ser alla dessa prognoser. Det kan tyckas lite med 2 ½ procent, och personligen tycker jag att det är för lite. Jag skulle vilja ha en högre andel. Men det ska också, i så fall, tas upp tillsammans med ditt parti. Så ser överenskommelsen ut, och den beaktar jag. Men det är mycket tydligt, när vi ser de prognoser som finns för framtidens pensionärer enligt det nya pensionssystemet, att premiepensionen kommer att bli en allt större och en allt viktigare del.

Anf. 87 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Efter att ha lyssnat på föregående replikskifte börjar man ju tveka om man vill ingå i denna kontroll- eller samrådsgrupp. Men jag ska låta det vara osagt tills vidare. Jag skulle nämligen tippa att det inte är särskilt givande att diskutera om premiepensionen ska avskaffas eller inte med en person som företräder ett parti som vill öka premiepensionens andel av den totala pensionen. Så jag väljer en annan ingång, en annan punkt. Den är dessutom kanske mer demokratiteoretisk. Det handlar nämligen om den aktiva respektive den automatiska balanseringen.

Det står i utskottets majoritetstext, som ett argument mot den aktiva balanseringen, att nödvändiga justeringar av nivåer eller avgifter kan vara politiskt svåra att genomföra. Är det det enda argument ni har? Eller finns det andra?

Vår modell bygger ju egentligen på att man tar aktiv ställning i lämplig instans, rimligen Sveriges riksdag, när man behöver förändra nivåer eller justera systemet, avgiftsnivåer eller annat. Mot det ställer man då det nuvarande systemet med en automatisk balansering. Det är alltså ett system som rengör sig självt och, enkelt uttryckt, ser till att pensioner sänks om systemet inte anses vara hållbart. Är det enda argumentet mot den aktiva balanseringen att det annars är för svårt att ändra? Det är min fråga till Mats G Nilsson.

Anf. 88 MATS G NILSSON (m) replik:

Fru talman! Nej, det är inte det enda motivet. Men, Kalle Larsson, jag förstår inte varför du vill gå med i en grupp när du är emot ett självständigt pensionssystem. Du är emot det som vi betraktar och som en omvärld betraktar som ett väldigt, väldigt stabilt pensionssystem. Du vill ha – och du tillhör det parti som du gör av det skälet – fingrarna i syltburken. När du inte vill ha den automatiska balanseringen vill du gå in och ta politiska beslut. Du vill förändra pensionssystemet år efter år. Du vill förhindra det som vi andra vill se, nämligen långsiktighet, stabilitet och trovärdighet. Det är två helt skilda synsätt.

Jag får ställa en fråga tillbaka till Kalle, i och med att jag inte hade rätt till replik på dig. Du talar dig varm för Sjunde AP-fonden. Sedan talar du illa om de här spekulationerna på börsen. Sjunde AP-fonden har 90 procent på börsen. Det är ju precis det som du argumenterar emot. Hur får du ihop det?

Anf. 89 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det får jag genom en annan del av det jag anförde. Vi vill nämligen ha en annan modell för investeringar från Sjunde AP-fonden. Det finns att läsa också i vår motion, för den som är intresserad av att veta vad vi avser.

Sedan var det ett problem att jag inte vill ha ett självständigt pensionssystem. Nej, men poängen med ett självständigt pensionssystem är ju att det ska vara fritt från politiska beslut. På den här punkten om automatisk balansering, som egentligen är den tydligaste, ska man inte behöva fatta svåra politiska beslut. Det gäller framför allt politiska beslut som, som det står, kan vara svåra att genomföra.

Jag hörde nämligen inte något annat argument. Jag hörde att Mats G Nilsson sade att det fanns andra argument för en automatisk balansering, men jag hörde inte honom framföra något av dem. Jag väntar fortfarande lite grann på att få höra det.

Det är klart att frågan uppstår. Vilka andra automatiska regleringar kan vi tänka oss? Anta att kommunens ekonomi håller på att haverera. Ska vi ha en lagstiftning som säger att kommunalskatten då höjs automatiskt? Inget politiskt beslut behövs. Vi måste ju reglera systemet. Eller ska vi ha en diskussion – det skulle möjligen jag kunna företräda – i ett företag som håller på att gå med stora förluster i sin produktion där man säger: Om vi går si och så mycket back måste vi dra in på vinsterna till företagsledningen. Då sänks lönerna för verkställande direktör och ledningen. Det ska inte ske med politiska beslut utan genom en automatisk balansering. Är det tänkbara varianter på detta?

Sedan är väl poängen den att jag inte vill ha fingrarna i syltburken, som det uttrycktes. Däremot vill jag se till att hålla undan så många riskkapitalisters fingrar som möjligt från de syltburkar som är fyllda med pensionsspararnas pengar. Där skiljer vi oss måhända åt.

Anf. 90 MATS G NILSSON (m) replik:

Fru talman! Kalle! Du och jag kommer alltid att vara överens om att vi skiljer oss åt väldigt, väldigt mycket. Du och jag är oeniga om fundamenten i det här systemet. Den demokratiska förankringen i det här systemet är att systemet bara består så länge det finns en majoritet som vill

ha det, och det finns en överväldigande majoritet i denna kammare som vill ha systemet.

Systemet följer den samhällsekonomiska utvecklingen. Det betyder att systemet och våra pensioner kommer att gynnas av en god samhällsekonomisk utveckling. Det gör att politiken bör vara tillväxtorienterad. Det gör att arbetslösheten bör sänkas, så att vi får fler skattebetalare i landet. Det här är en förtjänst med systemet. Det här gillar vi, vi som vill sänka arbetslösheten, vi som gick till val på det, vi som vill få i gång tillväxten. Vi gillar det här, för det kommer att synas i framtidens pensioner.

Du vill ha ett reformerat ATP. Du vill ha ett förmånsbaserat system, vilket innebär ett politiserat system, att det ständigt är upp till politiska beslut. Det kommer att bli högre pensioner, enligt ett sådant system, när konjunkturen går upp: Och de kommer att sänkas när konjunkturen går ned. Det är inte långsiktigt. Så vill vi inte ha det.

Sedan måste jag avslutningsvis säga något på den halva minut som jag har kvar. Du beskrev inte vad du tyckte om Sjunde AP-fonden och dess 90 procent ute på börserna. Du sade: Ja, du skulle ha lyssnat lite längre eller läst lite mer. Och du sade att man skulle investera i annat än det som ger den bästa avkastningen. Kalle Larsson! Det finns nu i protokollet att vad du egentligen menar är att du på det sättet vill sänka pensionerna.

Anf. 91 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet när Mats G Nilsson pratade om en översyn av kulturarbetarnas situation. Det är inte tydligt vad Moderaterna vill i den frågan. Miljöpartiet stöder den moderata motion som tas upp i betänkandet och anser att det behövs en översyn av effekterna i pensionsystemet för kulturarbetarna. Många av de här individerna, personerna, är tvungna att gå i pension tidigt på grund av det yrke de har valt eller på grund av den kulturutövning de har haft. Med livsinkomstprincipen slår det hårt mot dem som inte kan arbeta så länge. Hur menar Mats G Nilsson och Moderaterna att det ska lösas?

Anf. 92 MATS G NILSSON (m) replik:

Fru talman! Jag kommer lika lite som Gunvor G Ericson att presentera någon lösning. Du vill se en översyn; kulturutskottet vill se en översyn. Tro det eller ej, men du och jag är faktiskt inte så oeniga i denna fråga.

Vår argumentation är att man inte ska begränsa detta till enbart kulturarbetare. Det kan gälla många andra, exempelvis idrottsmän. Det finns säkert yrkesgrupper och kategorier av människor som varken du eller jag stående här kan komma på. Då menar jag, vi och utskottets majoritet att vi vill se en bred översyn. Det kan finnas ett antal yrkesgrupper som vi i dagsläget inte kan ta ställning till. När man utvärderar och följer upp ett pensionssystem är det väl inte fel att man tittar på detta, och det har också regeringen aviserat att man avser att göra.

Anf. 93 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Tack för tydliggörandet att det behövs en översyn därför att det finns grupper som inte riktigt passar in i systemet utan faller utan-

för dess ramar som det nu är utformat! Kulturarbetarna är en sådan grupp. Idrottsmän kan ha inkomster på andra sätt som gör att de kanske behöver sprida sina inkomster över en längre tid. Det är en lite annan form av problematik. Men visst, det finns en problematik där också.

Det jag tycker är något märkligt är att det Mats G Nilsson säger inte går emot den moderata motion som finns. Då hade det varit ännu bättre om utskottet hade kunnat göra ett tydligt tillkännagivande om att denna översyn ska göras och verkligen markera för regeringen att den får ett sådant uppdrag. Det hade också givit en större stuns åt utskottets vilja att verkligen komma till rätta med problemet.

De skrivningar som finns i betänkandet just nu hänvisar till en utredning. Att man ska titta på just kulturarbetare och ha denna breda översyn kan jag dock inte läsa ut av det som står där.

Trots allt är det en väldigt problematisk situation de här individerna befinner sig i. Och de kan inte förändra systemet; det är vi här i kammaren som kan göra det.

Anf. 94 MATS G NILSSON (m) replik:

Fru talman! Jag kan inte säga så väldigt mycket mer, Gunvor. Motivet till att vi inte ställer oss bakom denna motion är att vi anser att den begränsar sig till en enskild yrkeskår, och vi vill se frågan i ett vidare perspektiv. Därför, med motiveringen att vi vill se en översyn med ett vidare perspektiv, tillstyrker vi den inte. Däremot uttrycker vi just detta. Precis som kulturutskottet anför, även om jag just nu inte hittar texten – och det är också den signal vi fått från regeringen – är detta en del av det som en kommande grupp om och när den kommer till stånd ska se över.

Anf. 95 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Pensionsfrågan är en stor och viktig fråga för oss allihop. Den rör ju vår försörjning när vi blir gamla. Den påverkas av om vi studerar, om vi är föräldralediga eller inte är arbetsföra av annan anledning eller om vi är sjuka. Det är det som berörs i det här betänkandet. Allting handlar om vilken ersättning eller pension vi ska få när vi inte kan förvärvsarbeta och få *den* inkomsten.

Jag tänkte i mitt anförande uppehålla mig vid tre saker som berörs i detta betänkande: dagens pensionssystem, premiepensionen och även garantipensionen, som vi hörde en fråga om här nyss.

Vi har i vårt land en unik överenskommelse mellan fem partier när det gäller pensionsfrågan. Den ligger utanför den kollektiva finansiering som de andra sjukförsäkringarna har, och det är alltså unikt. Det är många från övriga länder som studerar hur vi har byggt upp vårt pensionssystem. Det om något visar väl att detta är något man tror på när det gäller att lösa pensionsfrågan i framtiden inte bara här i Sverige utan även i andra länder.

Överenskommelsen är anpassad efter hur den ekonomiska utvecklingen är i landet och hur vår tillväxt ser ut. Den garanterar att vi alltid får pengar till pensionerna. Den belastar alltså inte andra generationer. Den talar inte heller om exakt vilken summa vi ska få när vi får vår pension, men den garanterar *att* vi får pension.

Om man utgår från att vi yrkesarbetar och tjänar in till vår pension finns det skillnader mot det tidigare ATP-systemet. Till exempel får vi pensionspoäng också när vi är hemma och är föräldralediga. Det är någonting som är bättre än tidigare och väldigt viktigt i den nuvarande reformen.

Dock finns det givetvis, fru talman, många frågor, stora och små, som ska lösas i det pensionssystem vi har. Det gäller bland annat kulturarbetarna, som vi nyss hörde i replikskiftet, och de studerande.

När det gäller ålderspensionsrätten har vi som tidigare sagts nu en diskussion mellan oss i alliansen och Socialdemokraterna för att lösa frågor som vi har haft synpunkter på. Jag och Centern uppskattar verkligen att vi har viljan att komma överens. Det kommer också fortsättningsvis att leda till att vi vårdar och utvecklar den pensionsöverenskommelse vi har och vår rätt till ålderspension.

Det är faktiskt förbehållet oss alla som finns i riksdagen att diskutera med vilka vi vill för att komma fram till bra lösningar. I det här fallet har alliansen valt att diskutera tillsammans med Socialdemokraterna.

Att nu Vänsterpartiet vill delta i samarbetet med kontroll- och samrådsgruppen vill jag uttrycka som surt, sa räven. Först har Vänsterpartiet alltså synpunkter på hur dåligt det nuvarande systemet är, och sedan vill man vara med och förvalta det man helt och hållet vill göra om. Det är otroligt konstigt för mig, måste jag uppriktigt säga.

Vi avsätter som sagt pengar till våra pensioner, men pengarna förvaltas av olika myndigheter eller instanser. För den enskilde medborgaren är det ganska svårt, för att inte säga näst intill omöjligt, att veta vart man ska vända sig för att få svar på hur man ska göra och vilka som är bäst. Premiépensionsutredningen föreslår att samtliga pensionssparare ska få en vägledning som gör att förvaltningen av premiépensionerna blir enklare. För min och Centerns del är tanken på en sammanhållande ålderspensionsmyndighet inte främmande. Det skulle vara ett sätt att lösa detta med att få ett enklare sätt och en enklare vägledning.

Det finns naturligtvis fler saker man ska göra. Det finns också fördelar med det system vi har i dag. Jag ser fram emot att få ta del av den remissbehandling av Pensionsadministrationsutredningen som faktiskt är på gång, för den kommer att säga en del i detta.

En annan viktig fråga för oss och för mig, fru talman, är garantipensionerna. De sämst ställda pensionärerna måste få en högre pension. Jag hoppas verkligen att vi kan få stöd för det, naturligtvis närmast i vårpropositionen. Jag uppskattar att Kristdemokraterna också driver den här frågan tillsammans med oss.

Höjningen av garantipensionen fanns inte med i alliansens överenskommelse eller i det gemensamma valmanifestet, men vi i Centern drev frågan väldigt tydligt i valrörelsen. I regeringsförklaringen står: ”Regeringen avser att förbättra de ekonomiska villkoren för de sämst ställda pensionärerna.” Det finns många sätt att göra det, men det bästa sättet för mig att uppfylla det löftet skulle vara att man höjde garantipensionerna.

Med det här, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Anf. 96 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Den sista frågan om garantipensionen har Solveig Zander själv att besvara. Varför höjer regeringen inte garantipensionen om man är så angelägen att göra det? Har ni i Centern blivit överkörda? Tyckte de andra allianspartierna att annat var viktigare? Jag tycker att det är bra att partierna även inom alliansen har olika ståndpunkter och öppet redovisar dem. Det tycker jag är hederligt och bra. Men man ska väl inte luras att tro att bara för att ett parti tycker något så kommer det sedan att genomföras. Än så länge har vi inte sett höjningen. Vi har självfallet inte ens sett några budgetmotioner från något av de borgerliga partierna, eftersom man inte lägger fram några motioner när sådana här förslag kommer.

Jag tror ändå att vi måste reda ut det här med Genomförandegruppen och samrådsgruppen. Är det så otroligt konstigt att vi vill vara med och påverka någonting som vi samtidigt tycker är fel? Ska man bara vara med och försöka påverka när man är helt överens? Det blir ju en märklig ordning.

Men detta är inte huvudfrågan. Jag har all respekt för att man bildar arbetsgrupper. Jag kanske till och med någon gång själv har ingått i en arbetsgrupp som har lagt fram ett förslag till beslut i riksdagen via den vanliga ordningen, precis som Genomförandegruppen och kontroll- eller samrådsgruppen gör. Det som är lite speciellt med det här är ändå att det öppet hänvisas till denna grupp i formella handlingar i riksdagen. I dagens betänkande finns på flera ställen hänvisningar till gruppen och att det är den som har att bereda det ena eller det andra. Detta är faktiskt något annat än att partier bildar en arbetsgrupp i allmänhet. Att man hänvisar till att *regeringen* håller på med beredningen av en fråga är fullt naturligt. Det är liksom en normal gång inom svensk statsförvaltning. Men den här gruppen saknar så att säga en demokratisk legitimitet. Det betyder inte att den inte får finnas eller bereda saker, men ett hänvisande till den i officiella sammanhang blir demokratiskt sett lite tveksamt.

Anf. 97 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra Kalle Larsson ta upp detta med att vi inte har fått igenom garantipensionen. När man bildar regering finns det otroligt många saker man vill prioritera, ta upp och få genomförda. När det handlar om ekonomin har vi inte pengar till allting. Då måste man prioritera väldigt hårt så att det kommer det bästa till del, och det vi i alliansen i första hand har riktat in oss på är att möjliggöra för folk att få arbete. Det är därför vi har satsat stora resurser på att få folk i arbete, precis som vi hörde alldeles nyss. Det betyder att frågan om garantipensionen ännu inte har fått gehör. Den var heller inte med i vårt gemensamma valmanifest, vilket jag deklarerade mycket tydligt och klart.

Jag tycker fortfarande att det är konstigt att ni vill vara delaktiga i kontroll- och samrådsgruppen. Det är svårt för mig att förstå vad du än säger, och jag kommer aldrig att vara överens med dig om att ni ska kunna ingå där. Ni ville det inte när man tog beslutet om att tillsätta en pensionsutredning för 20 år sedan, det vill säga när man skulle införa det nya pensionssystemet.

Du hänvisar också till att det inte är konstigt att vi pratar med varandra. Nej, det är inte konstigt, och vi smusslar inte med det. Därför står det också i betänkandet att vi diskuterar.

Prot. 2006/07:74
14 mars

Vissa pensionsfrågor

Anf. 98 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! För historieskrivningen var det inte alls som Solveig Zander lät påskina, alltså att Vänsterpartiet inte ville ingå i en överenskommelse, eller en diskussion, om hur pensionssystemet skulle utformas. Det som hände i pensionsarbetsgruppen, där Vänsterpartiets representant var Ulla Hoffmann, var snarare att de andra partierna började ha möten utanför den ordinarie dagordningen och utanför de kallade sammanträdestiderna för att diskutera bakom ryggen på de personer som faktiskt var utsedda. Det var där det började. Att man sedan inte ställer sig bakom ett förslag som kommer från en kommitté eller en utredning på det viset är ju inte så konstigt om man inte delar slutsatsen.

Men det vi pratar om nu är själva den demokratiskt tveksamma tillblivelsen av denna grupp och att ni fortsätter att använda er av den. Såvitt jag förstår handlar diskussionen er emellan just nu om Socialdemokraterna tänker komma till det första mötet eller inte. Det får vi väl se.

Sedan sägs det att det är mycket man ska hinna med när man ska bilda regering och mycket som ska prioriteras. Det är klart att det är! För er har det självfallet varit mycket viktigare att sälja ut statliga företag, som föregående debatt handlade om, sänka a-kassan, försämra klimatpolitiken och förstöra mycket av den generella välfärd som tidigare har fungerat någorlunda väl här i landet. Det är klart att om man gör dessa prioriteringar och väljer sådana saker först får man förstås till resultat att positiva förändringar, till exempel en höjning av garantipensionen, prioriteras väldigt lågt.

Jag har en avslutande fråga. Det sägs numera av företrädare som inte kommer från mitt parti att Centerpartiet är på väg i nyliberal riktning. Med anledning av det skulle jag vilja fråga om man möjligen kan tänka sig att gå med på en sådan nyliberal ordning att var och en själv kan få välja om man vill ingå i premiepensionen eller inte.

Anf. 99 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Jag väljer att börja med det sista påståendet och överlämnar det åt den person som gick ut och pratade om nyliberalism. Jag beklagar, Kalle Larsson, men jag tar inte på mig ansvaret att svara på det.

Du säger att vi vidtar vissa åtgärder för att sälja ut företag. Vi i regeringen, även Centern, gör allt för att se till att vi får en bättre ekonomi i vårt land, eftersom det är den bästa och största garanten för att vi ska ha råd med vårt socialförsäkringssystem och att förbättra för pensionärerna. Det viktigaste för oss är nu att vi får en tillväxt och att vi med alla medel kan förbättra så att landet och vi i vårt gemensamma ansvar för finanserna får det bättre. Det har varit viktigt för oss.

Sedan vill jag återkomma till din och min historieskrivning. Jag förbehåller mig rätten att påstå, Kalle Larsson, att Vänsterpartiet valde att stå utanför när man inte fick igenom sina förslag, idéer, sätt att jobba och så vidare. Det var ett *val* från Vänsterpartiet att stå utanför när man skulle diskutera det nuvarande systemet. Det var ingen som uteslöt er, utan ni

valde själva att stå utanför. Det är min historieskrivning, och jag tror att den är ganska rätt.

Anf. 100 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Utifrån ditt anförande, Solveig Zander, har jag några saker som jag vill lyfta fram.

En fråga som jag naturligtvis vill ha svar på är er syn på premiepensionen, och det har jag delvis fått. Jag har ändå väldigt svårt att förstå när du i ditt anförande värnar om dem som har låga pensioner. Hur kunde ni då gå till kammaren och besluta att sänka nivån för dem som har de lägsta pensionerna? Det är faktiskt så att förslaget som ni klubbade igenom här innan jul innebär att en person som är 55 år och som kanske drabbas av en svår sjukdom och inte kan gå tillbaka till jobbet mister 100 000 i pension – alltså 500 kronor i månaden i lägre pension. En person som är yngre och som kanske har en sjukdom och därför stora svårigheter att någonsin komma tillbaka till arbetsmarknaden mister 1 800 kronor i månaden med det förslag som ni klubbade igenom innan årsskiftet.

Då är det lite svårt att förstå den prioritering som Centerpartiet har gjort när det gäller att värna dem som har den svagaste situationen. Den löser man ju inte med premiepensionsfrågan på det sättet som du föreslår. Jag skulle gärna också vilja ha er syn på hur ni faktiskt ser på det jag i alla fall väldigt tydligt säger, att det är bostadsbidragen som allra mest och mest rättvist träffar de människor som har de absolut svagaste ekonomiska förutsättningarna när det gäller pension och förmögenhet, för det får man väga in i sammanhanget också.

Sedan skulle jag gärna vilja att du också utvecklar dina tankar lite mer om att förenkla premiepensionerna. Vad är du beredd att gå vidare med? En sak är att säga att du är beredd att vara med och förenkla men jag skulle gärna vilja höra vad det består av.

Anf. 101 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Du talade om att sänka för dem som nu har sjuk- och aktivitetsersättning när de blir ålderspensionärer. Ja, det är det som har varit så otroligt viktigt för oss i alliansen, att medverka till att alla människor ska få hjälp att kunna återgå i jobb, mer eller mindre. Vi har diskuterat många olika sätt, och det finns fortfarande saker vi inte har löst, för att stimulera till att den som har varit borta från arbetsmarknaden på kortare eller längre sikt ska få hjälp att kunna återgå i jobb. Ingen person – det tror vare sig du eller jag, Kurt, det är jag fullkomligt övertygad om – vill vara förtidspensionerad eller inte delta i yrkeslivet om man kan. Därför är ett sätt att använda pengar att i stället satsa på att stimulera till en återgång.

Du tar också upp bostadstillägget och att det är det bästa sättet att möjliggöra för dem som har låga pensioner att få lite mer. Jag delar inte den uppfattningen helt och hållet. Det är inte enbart hyran och kostnaden för bostaden som avgör hur mycket pengar du har disponibelt. Vi vet till exempel att många äldre kvinnor som bor på landsbygden och inte har en speciellt hög hyra ändå har en väldigt låg pension. De får inte på något sätt del i detta om man höjer bostadsbidragen.

Däremot är det väldigt viktigt att höja bostadsbidragen just för dem som har höga hyror. Därför har vi från Centern inte varit emot det heller.

Prot. 2006/07:74
14 mars

Anf. 102 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det var den frågan jag ställde som ingen riktigt har tagit upp och svarat på, funderingar över hur de tidigare utfästelserna, att man under mandatperioden hade för avsikt att återkomma och justera upp bostadsbidragen, ligger i röret. Det är ändå det mest träffsäkra systemet när man ser på helheten i ekonomin för de personer som har låga pensioner. Det väger också in om man har en stor förmögenhet. Då får man inte bostadsbidrag. Det känner vi till.

Jag tycker att de här frågorna hör ihop, både den ersättning som gäller från årsskiftet för förtidspensionärerna och garantipensionsfrågan men också bostadsbidragen. Jag är väl inte den som sätter garantipensionen som det som i första hand ska höjas, utan för mig är, som jag tidigare har sagt, livsinkomstprincipen den viktigaste grunden i vårt pensionssystem. Den är det allra viktigast att bevara på lång sikt. Jag tycker att det är synd att man bryter sönder den för en sådan stor grupp människor som ändå har haft det här med sig i sin framtid.

Även den som återkommer tappar ju ett utrymme. Även om man efter ett år frisknar till och har möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden kan de människor som drabbas av svåra sjukdomar aldrig reparera det hål som har uppstått. Därför tycker jag att det förslag som ni har lagt fram är så cyniskt. Det är väldigt svårt att förstå.

Sedan vill jag gärna komma tillbaka till förenklingen av premiepensionen, som jag inte fick någon indikation om vad den består av.

Anf. 103 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Om vi tar det här med garantipensionen igen och höjningen av bostadsbidraget kan jag säga att jag inte motsätter mig om man kommer med ett förslag till att höja bostadsbidraget. Däremot tycker jag att det är viktigt att vi diskuterar vad det får för följder att bara vidta den åtgärden. Det innebär att vi på något sätt fortfarande vill bibehålla de höga boendekostnader som vi har i vårt land. Höjer vi bostadsbidraget innebär det att pensionärerna kan klara de här höga boendekostnaderna. Vi har väldigt stora behov i dag av att få fler serviceboenden. Vi måste hitta system som gör att vi på alla sätt kan medverka till att klara att byggkostnaderna och boendekostnaderna kan bli större.

Sedan sade du återigen att du inte förstår varför vi medverkade till att sänka ålderspensionen för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning. Redan i dag är det, om jag inte missminner mig, 87 000 personer som är sjukskrivna längre än ett år. Vår målsättning är att medverka till att det ska bli färre och färre – jag kan inte säga ingen, för det är inte möjligt – som ska få sjuk- och aktivitetsersättning. Det viktigaste för oss alla är ju att se till att man kommer i gång i jobb.

När det gäller förenklingen av premiepensionerna, som du frågade mig om, kan jag inte säga mer än jag har sagt. Det tar för lång tid att utveckla det. Det skulle vi behöva ha en egen diskussion om, Kurt.

Vissa pensionsfrågor

Anf. 104 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet när Solveig Zander tog upp garantipensionen. Jag är glad att Solveig säger att både kd och Centern driver den frågan inom alliansen. Miljöpartiet hade i sin budget i höstas ett sådant förslag där vi faktiskt också lyfte fram att det behövs en höjning av garantipensionerna.

Men det jag inte förstår är hur det går ihop med tanken att värna de sämst ställda att samtidigt inte gå med på att ändra regelsystemet så att man får tillgodoräkna sig retroaktiva utbetalningar och att sänka pensionerna för dem som är sjuka. Alla människor vill jobba, men alla kommer inte att kunna göra det. Det blir fortfarande en ganska stor grupp människor som av olika skäl inte har möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

När det gäller möjligheten att förändra på arbetsmarknaden så att fler kan komma in har ni tagit bort friåret. Vad har ni gjort i stället för att människor ska kunna få plats på arbetsmarknaden fastän de har funktionshinder eller inte är en hundra procentare enligt ert sätt att se?

Anf. 105 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Från Miljöpartiet undrar man nu varför vi har tagit bort friåret när det var en möjlighet för funktionshindrade att komma in på arbetsmarknaden. Men det stämmer inte, Gunvor. Det var inte de som kom in när vi hade friår. Det betydde att personer som hade det ganska väl ställt hade möjligheter att göra vad de ville under ett år. Och det rimmar inte med alliansens syn på att man faktiskt ska kunna vara delaktig i arbetsmarknaden.

Det är viktigt att vi har många människor som jobbar och inte går hemma när de är arbetsföra. Vi behöver alla bidrag som finns på arbetsmarknaden. Vi har ju brist på arbetskraft i dag. Då kan vi inte ha ett system med friår som möjliggör för människor att vara hemma. Vi ska i stället stimulera på alla sätt så att man ska kunna vara ute och arbeta.

Sedan tog du också upp, Gunvor, varför vi inte ställde upp på retroaktiva utbetalningar. Det är väl självklart att man inte ska få tillgodoräkna sig en inkomst man inte har haft. Om man får göra det retroaktivt betyder det att man får för någonting som man inte har haft. Det är ju inte möjligt i något annat system, vad jag vet. Det är när man får inkomsten som man får ut något för den. Retroaktiviteten måste jag uppriktigt sagt säga att vi inte håller med Miljöpartiet om, vilket jag också sade tidigare.

Anf. 106 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Det sistnämnda, om retroaktiviteten, låter skrämmande i mina öron. Det handlar inte alls om det som Solveig Zander pratar om. När man får pengar retroaktivt kanske det skulle ha varit inkomst under flera år. Det handlar alltså om en inkomst som man faktiskt har haft rätt till, men man får den utbetald i klump senare. Att man då inte skulle få räkna pension på den tycker jag är anmärkningsvärt.

Jag vill gå tillbaka till friåret, som faktiskt var den arbetsmarknadsåtgärd som gav flest människor möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och få en fast anställning. Det visar den statistik som är gjord. Men uppenbarligen krävs det lite nytänk för att i stället för att fokusera på dem

som gör någonting annat fokusera på dem som får en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Det var det jag menade.

Sedan kan man notera att Solveig Zander i sina svar tidigare i frågerundan hänvisade till tillväxt utan att prata om någon form av långsiktigt hållbar tillväxt, utan tillväxt skulle lösa problemen inom socialförsäkringssystemen.

Anf. 107 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! För att börja med det jag slutade med senast var det säkert så att jag inte tog upp exakt det jag hade skrivit. Där står det ”att det garanterar långsiktighet och hållbarhet över tid”. Jag glömde förmodligen den bisatsen i sammanhanget, men nu har vi rätt ut det. Det är självklart oerhört viktigt att det är hållbart över tid.

Jag vill gå tillbaka till det här med friår. Det gav några fasta jobb, men det gav inte den utdelning som man hade förväntat sig. Så många blev det inte som fick fast jobb eller tillsvidarejobb. Nu har man från den här regeringen valt bland annat, det senaste, att göra de svarta hushållsnära jobben vita. Det, tror vi, ska garantera att det blir betydligt fler som får en anställning. Man förväntar sig att det ska vara mellan 3 000 och 19 000 arbetstillfällen som ska kunna skapas genom detta. Det är ingen liten del i förhållande till vad man fick ut av friåret, bara som en första insats.

Återigen: Om vi får fler som bidrar till att på den vita vägen få inkomster för att täcka våra gemensamma utgifter får vi också mer att fördela till de sämst ställda. Det är det som är det viktiga, och det är det vi vill allihop.

Friåret var nog inte det allena saliggörande i detta sammanhang, och det är vi medvetna om, både du och jag.

Anf. 108 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Under februari och mars månad får sex miljoner svenskar ett orangegult kuvert hem i brevlådan. I det här kuvertet berättas hur mycket pengar som den enskilda har tjänat in till sin pension, och det ges också en prognos för den framtida pensionen. Naturligtvis är den här prognosen mer tillförlitlig ju närmare pensionsåldern man befinner sig.

Det här är det mest synbara tecknet på att vi har ett nytt pensionssystem. Det här orangegula kuvertet är bevis på lysande pedagogik. Det visar nämligen att ju längre du arbetar, desto högre pension får du. Det visar också att ju bättre ekonomisk tillväxt vi har, desto högre pension får vi alla.

Det här är en av de stora fördelarna med det nya pensionssystemet. Det tar sin utgångspunkt i grundläggande ekonomiska samband. I längden kan inget pensionssystem överleva om utgifterna långsiktigt är större än inkomsterna. Problemet med det gamla ATP-systemet var just att det inte var långsiktigt ekonomiskt hållbart. Det gamla systemet ställde ut löften till pensionärer som alla insåg inte skulle kunna infrias. Det var därför inte bara en bred politisk majoritet utan i stort sett alla bedömare sade att det gamla pensionssystemet inte var hållbart, utan vi måste ha ett nytt pensionssystem.

Därför är jag i dag väldigt glad för att vi har en pensionsöverenskommelse som sträcker sig över den så kallade politiska blockgränsen.

Det innebär att det är långsiktigt, inte bara ekonomiskt utan också politiskt, stabilt. Jag vill gärna ge den erkänslan till Socialdemokraterna att jag tycker att Socialdemokraterna gjorde en stark insats genom att sluta upp kring den här kompromissen och att delta i det här samarbetet som är så viktigt för Sverige. Det är en styrka inte bara för pensionssystemet utan också för den svenska demokratin att fem partier, med lite olika utgångspunkter för vad ett bra pensionssystem skulle innebära, ändå lyckades samsas om en gemensam lösning. Det skapar stabilitet och trygghet, inte bara för samhällsekonomin utan också för framtidens pensionärer.

Det nya pensionssystemet har många fördelar. Det är långsiktigt ekonomiskt hållbart. Det bygger på en tradition som en bred majoritet av den här riksdagen har slagit fast under väldigt många år, arbetslinjen. Det ska löna sig att arbeta. Arbete är grunden för välfärd och grunden för pensioner. Det bygger på ett delat ansvar. Jag som individ har ett ansvar för hur min pension ser ut, men det finns också ett ansvar för samhället att se till att vi alla får goda pensioner. Det bygger på solidaritet. Det bygger på samma princip som övriga socialförsäkringssystem, nämligen att det är olika risk och att det behövs en riskutjämning. De som har större risker får delar av de mindre risker som andra kan ha i systemet. Man behöver inte ha någon hälsoprövning till exempel för att man ska få reda på vilken pension man ska ha, utan det beror på helt andra saker. Det finns en solidaritet inbyggd i systemet. Det är en mycket stor styrka.

Det här nya pensionssystemet har också vunnit internationell ryktbarhet. Det är ett system som i stort sett alla länder tittar på när de ska reformera sina pensionssystem. Tidigare fanns det ett annat system ute i världen, det chilenska systemet, som många länder tittade på. Nu har det visat sig att det inte är lika framgångsrikt, och i stället tittar man nu på Sverige.

Sanningen att säga har det här alternativet inga realistiska utmanare i den svenska debatten, vad än Kalle Larsson säger. Det är nästan rörande att de två partier som är motståndare till systemet inte ens kunnat enas om ett alternativ. Det är humor på hög nivå.

Det här systemet måste naturligtvis kontinuerligt utvärderas. Vi måste dra nytta av de erfarenheter som finns. Det gäller bland annat hur premiepensionen ska administreras. Det finns förslag i det här betänkandet som behöver diskuteras och som vi måste fundera vidare på. Det ska också ske, det har regeringen utlovat.

I den principiella diskussion som bland annat Kalle Larsson tog upp talar Kalle Larsson enligt gammal kommunistisk klasskamp retorik om börsspekulation. Jag måste säga att det är väldigt spännande. Det som Kalle Larsson i praktiken säger är att han tycker att det inte är så viktigt att de pengar som vi sätter in i pensionssystemet ska ha största möjliga avkastning. Han är alltså beredd att sänka pensionerna i jämförelse med det system som vi har i dag. All historisk erfarenhet säger att om vi vill spara på lång sikt är aktierna ett av de absolut bästa sätten att få bra avkastning på pengarna. Jag skulle gärna vilja höra Kalle Larsson hålla torgmöten där han säger till dem så lyssnar: Om jag får min vilja igenom tänker jag sänka din pension.

Det finns några punkter som har tagits upp i debatten och som jag vid sidan av detta tänkte kommentera något närmare.

En gäller kulturarbetarnas pensioner, som jag tycker det är viktigt att vi tar upp i betänkandet. Där finns det motioner. Kulturutskottet har behandlat frågan och har sagt att det är bra att det sker en utredning. Jag tror att vi alla är överens om att kulturarbetare och andra motsvarande grupper har en särskild situation som vi måste lösa. Ingen av oss har den perfekta lösningen här i dag. Jag har inte heller sett den i den reservation som Miljöpartiet har lagt, utan Miljöpartiet vill också ha en fortsatt utredning. Varför man ändå måste ha en reservation om man säger att vi måste ha en utredning överlämnar jag naturligtvis åt Miljöpartiet att reda ut.

Sedan har Kurt Kvarnström tagit upp frågan om förtidspensionerna och huruvida dessa skulle vara ett brott mot pensionsöverenskommelsen. Som alla vet för vi diskussioner och försöker lösa den här frågan i gott samförstånd mellan de fem partier som står bakom pensionsöverenskommelsen. Jag ser fram emot de överläggningarna och är övertygad om att om vi alla visar god vilja kan vi lösa frågan. Får jag dock i det här sammanhanget säga att argumentet att det som regeringen har gjort skulle strida mot livsinkomstprincipen är felaktigt. Också med den förändring som regeringen nu har genomfört kommer de som är förtidspensionärer att få en högre pension i förhållande till den inkomst som de faktiskt har tjänat in under livet. Sedan kan vi tycka olika om det är bra eller dåligt i sak, men att det skulle bryta mot livsinkomstprincipen är ett felaktigt argument.

Kurt Kvarnström tar också upp frågan om garantipensionen och hur det ska bli med den. Det enklaste svaret på det är att det får Kurt Kvarnström se när regeringen lägger fram sin vårproposition. Jag noterade också att Kurt Kvarnström, som efterfrågade tydliga och klara svar från regeringspartierna, själv inte kunde ge något tydligt svar. Det enda besked vi fick från Kurt Kvarnström var att Socialdemokraterna åtminstone inte var emot att garantipensionen skulle höjas. Det är ett besked, men vi fick inget besked om Socialdemokraterna verkligen tänkte agera för att garantipensionen skulle höjas.

Så länge som Socialdemokraterna själva inte kan precisera sin hållning i frågan, kanske man ska vara lite försiktig med att kritisera regeringspartierna för att inte ha några tydliga svar.

Frågan om friåret har smugit sig in i den här debatten. Det är något egendomligt med tanke på att vi debatterar pensionsfrågor. Men det finns en koppling däremellan, för friåret ledde ju till att många människor under en period fick betydligt lägre inkomster, vilket ledde till att de också fick lägre pensioner. På så sätt hör frågorna samman. Friåret var en både moralisk och ekonomisk katastrof. Det var en tankelapsus av största dignitet.

Lösningen på problemet med ett stort utanförskap, stora problem med att människor känner sig utanför i det svenska samhället och inte känner sig behövda, är inte att vi ska arbeta mindre. Det är arbete som skapar välfärd. Arbete skapar bra förutsättningar också för pensioner. Vi behöver inte ha mer ledighetsreformer i Sverige. Vi behöver mer reformer som skapar arbete.

Till sist har frågan om demokratiaspekten av processen för att ta fram ett nytt pensionssystem tagits upp av flera talare. Jag tänker bara säga något kort om detta.

Gunvor G Ericson var inne på att den här frågan inte fick debatteras, att det gjordes upp i slutna rum. Det är väldigt märkligt att ta upp detta just en dag som denna när vi gör just det som Gunvor G Ericson förespråkar, att vi debatterar den. Det är fullt möjligt att ställa interpellationer och skriftliga frågor till statsråd, och Miljöpartiet kan kräva en extra riksdagsdebatt. Det finns alla möjligheter att kräva debatt om den här frågan. Och vill Gunvor G Ericson ha en annan debatt med mig om pensionssystemet utanför denna kammare, ställer jag upp när som helst. Säg bara till, så ska vi nog försöka hitta en tid!

Kalle Larsson har problem med sin position i kontroll- och genomförandegruppen. Å ena sidan är det nya pensionssystemet så vedervärdigt och måste omedelbart ändras, å andra sidan vill han sitta med och ratta i systemet. Det är en position som är, precis som Solveig Zander varit inne på, rätt svårbegriplig. Jag har också märkt glidningar i Kalle Larssons argumentation i de replikskiften som tidigare har varit. Nu är tydligen det huvudsakliga problemet att det i betänkandetexten hänvisas till att det finns en kontrollgrupp som eventuellt skulle kunna jobba med vissa frågor. Kalle Larsson kan gärna få säga emot mig, men jag skulle tro att Kalle Larsson skulle bli ännu mer ilsken och kritisk om vi hade en kontrollgrupp där vi diskuterade de här frågorna och detta inte nämdes. Det hade för min del varit en mer rättmätig kritik om det skulle smusslas undan, om vi inte skulle låtsas om att det fanns en arbetsgrupp. Jag tycker att det här är ett mer demokratiskt smakfullt alternativ.

Avslutningsvis, fru talman, ber jag för sakens skull att få yrka bifall till propositionen och avslag på samtliga motioner och reservationer.

Anf. 109 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Låt mig börja med att korrigera Tobias Krantz på en punkt. Jag är inte ilsken, jag är förbannad. Skillnaden ligger här i att det är en genuin kritik som är ganska väl grundad. Det är ingen tillfällig ilska över något utan det handlar om att vara långsiktigt förbannad, om vi ska göra en skiljelinje mellan dessa saker.

Jag tycker att jag var tydlig i mitt replikskifte med att kritiken inte i huvudsak gäller den demokratiska legitimiteten för denna genomförandekontroll-samrådsgrupp eller något sådant. Jag tycker att det finns en för statsvetare och andra av oss intressant diskussion att föra där, men jag förstår att mitt replikskifte inte räcker för att göra frågan rättvisa och lämnar den därför därhän.

Det problematiska med Tobias Krantz hela upplägg är att han vill införa arbetslinjen bakvägen. Det vore en sak om man såg till att full sysselsättning var målet för politiken, om man såg till att alla hade rätten till arbete. Då hade man ändå behövt fylla på med några år när människor fött barn, varit sjukskrivna eller gjort något annat i livet och se till att de perioder när de inte förvärvsarbetat blir pensionsgrundande.

Nu går man den andra vägen. Man skapar egentligen ganska få arbeten. Konjunkturen hjälper till lite på traven – vi såg redan under den tidigare majoritetens sista månader att konjunkturen var på väg i den riktningen. I stället låtsas man kunna genomföra arbetslinjen genom att skapa ökade incitament, som det brukar kallas, det vill säga ökad press på människor för att de annars inte har någon lust att arbeta. Det är just detta som ligger bakom. Om vi inte tar hela din livsinkomst som grund

för din pension, kommer du att vilja arbeta mindre. Alltså tar vi hela livsinkomsten, så vi tvingar och pressar dig att arbeta mer, för egentligen har du ingen lust att arbeta. Är det riktigt uppfattat undrar jag, fru talman, att det är så Tobias Krantz uppfattar det?

Prot. 2006/07:74
14 mars

Vissa pensionsfrågor

Anf. 110 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Det finns en grundläggande skillnad mellan mig och Kalle Larsson i synen på pensionssystemet. Som jag sade i mitt anförande kan inget pensionssystem långsiktigt överleva om utgifterna är större än inkomsterna. Så är det. Det enda som gör att vi långsiktigt kan skapa välfärd och goda pensioner är att så många som möjligt arbetar och också att fler människor arbetar längre. I det senare fallet är det dessutom så att medellivslängden ökar, så vi borde rimligtvis kunna jobba längre i genomsnitt. Sedan finns det naturligtvis människor som inte kan göra det, men genomsnittligt borde vi kunna jobba längre.

Kalle Larsson försöker hela tiden undvika att de här tydliga sambanden finns: att arbete skapar förutsättningar för välfärd, att arbete skapar förutsättningar för pensioner. Kalle Larsson försöker låtsas som att vi kan ha hur höga pensioner som helst även om vi inte arbetar. Det är Kalle Larssons hela argumentation när han förespråkar det så kallade reformerade ATP-systemet. Det här måste Kalle Larsson försöka reda ut för sig själv och för alla dem som lyssnar: Hur ska ett alternativt pensionssystem se ut som inte bygger på att vi arbetar så länge som möjligt och att så många som möjligt arbetar? Det är ändå det som är grunden för att vi ska ha bra pensioner. Vi kan diskutera teknikaliteter fram och tillbaka, men i grunden är det detta som det nya pensionssystemet bygger på. Det som är poängen med det är också att den enskilde ser de tydliga sambanden direkt i sitt orangegula kuvert som kommer regelbundet och där dessa tydliggörs. Problemet med det gamla systemet var att de enskilda individerna inte såg detta samband.

Nu syns detta tydligt. Det innebär att vi alla blir medvetna om att dessa grundläggande ekonomiska samband finns. Vad Kalle Larsson försöker göra är att låtsas som att sambanden inte existerar och försöker utlova högre pensioner än vad han rimligen kan erbjuda.

Anf. 111 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Ett välbekant debattrick är att säga något fullständigt självklart och sedan låtsas som att ens motståndare inte håller med om det. Jag ska ge ett exempel. Tobias Krantz slips är blå. Om han försöker vägra att säga att den är blå är det faktiskt han som måste förklara sig. Han påstår här att den är i någon annan färg, men att den är blå ser vi ju. Det är samma argumentation som Tobias Krantz nu använder.

Ingen har ifrågasatt att det finns en koppling mellan hur många som arbetar och vilka möjligheter till framtida pensioner vi har. Det är ju en självklarhet. Ingen har företrätt att vi skulle ha kvar det gamla ATP-systemet i oförändrad form. Vi har tvärtom lagt fram förslag på hur det skulle kunna reformeras. Och vi har på en rad andra områden lagt fram förslag om hur rätten till arbete och full sysselsättning som mål för den ekonomiska politiken skulle kunna genomföras, så det finns ingen principiell oenighet där.

Däremot är problemet för Tobias Krantz att han har uppfattningen att det måste synas i det orangegula kuvertet vilken pension man får för att man ska ha lust att arbeta ihop till den. Jag har inte den uppfattningen. Min människosyn är en annan. Jag är ganska övertygad om att människor vill delta, vill arbeta, vill vara en del av samhällsgemenskapen på det sätt som ett arbete faktiskt innebär. Sedan kräver man också rimliga löner och vettiga arbetsvillkor, men i grunden är människor, om de får chansen, väldigt positiva till att delta i arbete.

Tobias Krantz sade i sitt anförande att samma princip gäller här som för övriga socialförsäkringar. Det är precis det som det inte gör. Socialförsäkringarna bygger på att du får en viss ersättning när du blir sjuk till exempel. Här bygger det på att du får en viss ersättning om du har jobbat ett visst antal år. Inom de övriga socialförsäkringarna kvalificerar du dig och har sedan tillgång till systemen.

Nej, med tanke på en tidigare debatt, det enda friår vi behöver är ett för den borgerliga regeringen.

Anf. 112 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Självfallet finns det skillnader mellan pensionssystemet och de övriga socialförsäkringssystemen. Men det som är avgörande, och som handlar om solidaritetsprincipen, är att vi alla ingår i systemet. Också de som har sämre hälsa får tillgång till pensionssystemet och straffas inte för att de har sämre hälsa beroende på saker och ting som exempelvis en privat försäkringsgivare skulle ta hänsyn till när pensionen bestämdes. Poängen är riskspridningen i systemet som liknar den i övriga socialförsäkringssystem.

Kalle Larsson säger att vi alla är överens om att arbete skapar välfärd och förutsättningar för pensioner. Ändå ägnade Kalle Larsson stora delar av sitt anförande och stor del av sin repliktid till att argumentera mot det förkastliga i livsinkomstprincipen som handlar just om detta. Arbetar vi mer och längre – dels att fler personer arbetar, dels att varje enskild person arbetar längre – skapas förutsättningar för bättre pensioner. Det sambandet kommer vi inte ifrån, men det är det sambandet som Kalle Larsson vill slå sönder genom att byta bort livsinkomstprincipen mot någon annan princip, kanske den gamla 15–30-principen som Kalle Larsson tidigare talade om.

En av de stora fördelarna med att ha livsinkomstprincipen inbyggd i systemet är att det är en princip som vi aldrig kan komma ifrån. Får fler människor arbete och varje människa arbetar längre får vi större möjligheter till goda pensioner. Det är en av de stora fördelarna med systemet, och det är det som Kalle Larsson vill slå sönder.

Jag tror att människor vill arbeta. Det är därför som vi i regeringen har lagt om politiken. Fler människor ska få chansen att arbeta, en chans som den gamla majoriteten inte lät människor få i tillräckligt stor utsträckning.

Anf. 113 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Om jag börjar med diskussionen om pensioner och kravet på att komma in på arbetsmarknaden så var det utifrån det som jag lyfte fram debatten om friår och möjligheten att se friår som ett sätt för fler

människor att få in en fot på arbetsmarknaden. Jag vill bara tydliggöra det.

Det är intressant att se att friår väcker så otroligt mycket känslor och att det uppenbarligen är svårt för liberaler att acceptera att våga tänka nytt.

Prot. 2006/07:74
14 mars

Jag begärde ordet för att jag reagerade på uttrycket som Tobias Krantz använde i sitt inledningsanförande om att utgifterna ekonomiskt måste gå ihop. Ja, det anser Miljöpartiet också. Men vi kan inte bara räkna utgifterna i monetära termer, vi måste också se till de sociala termerna. Ett liv i social utslagning leder också på sikt till monetära kostnader.

Står Folkpartiet för solidaritet med dem som har kommit till vårt land på äldre dagar och med den som inte har kommit in på arbetsmarknaden? Står ni för solidaritet med dem som inte kan piskas in på arbetsmarknaden genom sänkta ersättningar?

Kulturarbetarna var också en fråga som du lyfte fram och hänvisade till mig. Jag sade att jag tyckte att det behövdes ett tillkännagivande. Vi tycker inte att det bara ska gälla kulturarbetarna. Det är bra att man bredade det. Men det ligger ingen motsättning i att bifalla motionen som vill titta på kulturarbetarna och göra en översyn. Varför kan man då inte göra ett tillkännagivande till regeringen om denna översyn av kulturarbetares med fleras situation?

Anf. 114 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Vi börjar bakifrån. Jag recenserar i den meningen inte Miljöpartiet. Miljöpartiet får göra som Miljöpartiet vill. Men jag hade tyckt att det hade varit konstigt om jag hade samma uppfattning som majoriteten och ändå valde att lämna en reservation. Men det är som sagt upp till Miljöpartiet att hantera den frågan.

Gunvor G Ericson lanserar friåret som en ny tanke, men det är en otroligt gammal tanke, nämligen att välfärd skapas genom att vi delar på jobben. Jag tillhör dem som tror att välfärd växer fram om vi får fler människor att arbeta och att jobb är någonting som inte ska ransoneras utan som så många som möjligt ska få ta del av. Ju fler människor som arbetar, desto större möjlighet har vi till god välfärd.

Miljöpartiet har en annan uppfattning. De tror att jobb är något som ska ransoneras, att det finns en viss mängd jobb och dem ska vi solidariskt dela på. Det är i grunden helt fel tänkt. Det är en mycket gammal tanke och inte uttryck för något nytänkande.

Det leder också till konstiga moraliska signaler. Många av dem som fick chansen till friår var unga människor. Trots att det när reformen genomfördes sades att det skulle vara människor som hade jobbat och kämpat ett helt yrkesliv som skulle få friår var det många unga människor som fick ta del av det. Det var ungdomar som fick som första signal i arbetslivet att de inte behövde arbeta. När alla andra människor gick upp klockan åtta en måndag morgon för att släpa sig till jobbet, trots att det kanske känns tungt en februarimorgon och de hellre skulle ligga på en strand i Thailand, fick vissa människor ganska många tusenlappar i månaden för att vara lediga.

Vad är det för moraliska signaler som vi sänder ut i samhället till unga människor om det ska handla om att vara ledig så mycket som möjligt? Ska vi klara framtidens välfärd och ha goda pensioner måste fler människor arbeta. Vi kan inte vila oss ur den arbetslöshetskris som ni har skapat. Vi måste jobba oss ur den.

Anf. 115 GUNVOR G ERICSON (mp) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra Folkpartiet som en moralens väktare.

När det gäller arbete menar och tror vi att människan vill och kan ta ansvar och inte vill något hellre än att kunna försörja sig själv. Det handlar om olika människosyn. Vi tror faktiskt att människor kan ta det ansvaret om de ges möjligheten att växa i det.

Friår hade en stor effekt sett till det antal individer som kom in på arbetsmarknaden med hjälp av friår. Ni fokuserar på dem som var lediga, vi fokuserar på dem som fick jobben. Dessutom kan vi se att personer som fick möjlighet till friår, som kanske hade jobbat i kommunal sektor i många år, kände det som en möjlighet till en nystart och en utveckling i sin professionella roll eller till att starta ett eget företag inom en helt annan bransch. Vi ser inget problem med det. Vi ser det snarare som en utvecklingsmöjlighet för människor. Och om det nu innebär att enskilda individer som inte annars hade kommit in på arbetsmarknaden får plats på arbetsmarknaden ser vi det som en del av ett pussel. Det är inte en absolut lösning för alla, det är en del i ett större pussel.

Ni fem partier som står bakom pensionssystemet talar ganska tyst om att man egentligen inte vet vad man kommer att få i pension. Visserligen får man det orange kuvertet men det är en prognos. Går man ut och frågar människor på stan är det inte självklart att de känner till effekterna och hur de ska få ihop totalsumman på slutet, trots det orange kuvertet. Det är ett svåröverskådligt system som behövs göras tydligare. Det kanske till och med är så att det handlar om ett slags grundpension för väldigt många. Vågar ni säga det högt?

Anf. 116 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag börjar med den sista delen först. Gunvor G Ericson säger att man i det nya systemet inte vet exakt vad man får för pension.

Jag utgår från att Gunvor G Ericson jämförde med ett annat tänkt alternativt system, antingen något slags variant av det gamla systemet eller något nytt tänkt system. Det intressanta är att Gunvor G Ericson inte presenterar något eget samlat system som vi som står bakom pensionsöverenskommelsen kan granska. Vi kan inte jämföra olika system eftersom Gunvor G Ericson inte har presenterat något.

Om vi utgår från det system som fanns tidigare, och en tänkbar reform av det, kunde man inte heller i det gamla systemet veta exakt vilken pension man skulle få, just av den anledningen att det inte var långsiktigt ekonomiskt hållbart. Visst kunde man formellt få ett besked om hur mycket man skulle få i pension, men om systemet inte var långsiktigt ekonomiskt hållbart och politikerna ändå så småningom måste ändra på reglerna och kanske sänka pensionerna visste man inte heller vilken pension man skulle få.

Poängen med detta system är att det ger större förutsägbarhet och de enskilda medborgarna vet vad det är som gör att man kan få en högre pension om man vill, vilket de flesta förstås vill.

Det är ett par faktorer som påverkar detta, dels den allmänna ekonomiska tillväxten, dels att man som enskild individ kan påverka pensionen genom att arbeta längre. På så sätt är det nya systemet bättre än det gamla ATP-systemet och olika tänkbara varianter av det.

Vissa pensionsfrågor

Gunvor G Ericson återvänder till frågan om jobben. Jag talar gärna om jobbpolitiken. Det var ett av Miljöpartiets, Vänsterpartiets och Socialdemokraternas allra största misslyckanden under den förra mandatperioden. Trots brinnande högkonjunktur fortsatte utslagningen av människor från arbetslivet. Förtidspensioneringarna ökade, sjukskrivningarna ökade och allt fler människor slogs ut från arbetsmarknaden. Därför genomför regeringen sådana saker som nystartsjobb, förenklingar för företagen och lägre skatter på olika sätt för människor som arbetar.

Anf. 117 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag vill först tacka Tobias Krantz för det erkännande vi fick. Historien är att den tidigare borgerliga regeringen hade försatt sig i en ganska omöjlig ekonomisk situation. Vi tog i det läget ett stort ansvar för landets pensionärer och landets invånare över huvud taget. Det var grunden till att vi träffade överenskommelsen en gång i tiden. Det är viktigt att påminna om.

Jag kommer tillbaka till min diskussion om livsinkomstprincipen. Många av oss upplever ett behov av att, när det finns utrymme, successivt förbättra pensionssystemet. Det första ni gör i regeringsställning är att försämma pensionssystemet för en väldigt stor grupp.

Vi hade många diskussioner och många funderingar om på vilket sätt var och en ska bidra och hur mycket avgifterna direkt från arbetsgivarna ska belastas för att vi ska bygga ett stabilt system. Vi landade så småningom på de 7 procent som var och en står för. Det är mitt sätt att se på detta. Det är en viktig del i den livsinkomstprincip som vi har som grund för detta. Jag tycker att det är viktigt att upprätthålla den.

Ni rycker undan mattan för den här stora gruppen. Det är mer än en halv miljon människor som påverkas av det förslag som ni har drivit igenom.

Jag var tydligen otydlig när jag deklarerade min ståndpunkt när det gäller garantipensionen. Om jag inte minns alldeles fel sade jag att när vi har återställt nivån för förtidspensionärerna är vi också beredda att titta på garantipensionen och bostadsbidragen. Det är lite förvånande att Tobias Krantz säger: Du får besked i vårpropositionen. Är det på det sättet som alliansen tänker fortsätta att driva pensionsfrågan?

Anf. 118 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag börjar med den sista frågan. Mitt besked är inte mindre klagande än Kurt Kvarnströms. Vi får inte heller under den här debatten besked av Kurt Kvarnström om hur han ser på om det ska bli en höjning av garantipensionen. Kurt Kvarnström svävar också på målet om hur Socialdemokraterna tänker prioritera den här frågan i sin budgetmotion, som jag utgår ifrån att Socialdemokraterna tänker lägga fram i samband med att den borgerliga regeringen lägger fram sin proposition.

Det är bra att avkräva besked och kritisera för bristande besked, men man kanske då ska ha ett eget besked att lämna. Det har inte Kurt Kvarnström. Han säger att vi ska vara beredda att titta på det. Vi är beredda att titta på allt. Det intressanta är, precis som har klagjorts tidigare i debatten, vilka prioriteringar man gör. Det kommer Kurt Kvarnström att få se i vårpropositionen. Vi som tillhör regeringssidan kommer att få se Social-

demokraternas prioriteringar i deras vårbudgetmotion. Då får vi se om de högtidliga orden efterlevs.

När det gäller livsinkomstprincipen vill jag säga att vi nu för diskussioner om förtidspensionärernas ålderspensionsrätt. Jag är övertygad om att vi kommer att komma överens. Jag har uppfattat konstruktiva tag från alla sidor. Alla är överens om att det är viktigt att slå vakt om pensions-systemet.

Man kan vara för eller emot. Jag respekterar hållningen. Det jag vände mig mot var argumentet att det skulle bryta mot livsinkomstprincipen.

Också med den sänkning från 93 procent till 80 procent som den borgerliga regeringen har genomfört när det gäller förtidspensionärernas pensionsrätt får de högre pension i förhållande till sin inkomst än vad andra grupper i samhället får. Det kan inte rimligen anses som ett brott mot livsinkomstprincipen. Alla inkomster i livet räknas också för förtidspensionärerna.

På den punkten kan jag inte hålla med Kurt Kvarnström.

Anf. 119 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag har tydligen svårt att framföra mitt tydliga besked på ett riktigt sätt. När vi har återställt nivån för förtidspensionärerna finns det ekonomiskt utrymme att fortsätta att diskutera garantipensionerna. Jag sade också att ni i en tidigare debatt har lyft upp frågan att återkomma under mandatperioden när det gäller bostadsbidragen.

Jag tycker att de frågorna hör ihop när vi pratar om de personer som har låga pensioner och om att förbättra systemet i den änden.

Jag tycker att det är lite förvånande att Folkpartiet inte följer inkomstbortfallsprincipen och de grunder i våra socialförsäkringar som vi egentligen har varit rätt så överens om, nämligen att vi inte i vare sig pensionssystemet eller sjukförsäkringssystemet kommer ned på en grundtrygghetsnivå för dem som drabbas av svåra sjukdomar.

Det förvånar mig att Folkpartiet inte tydligare ser den konsekvensen.

Det handlar om att vi alla vill skapa utrymme för att förbättra pensionerna framöver. Då känns det lite magstarkt att vi för första gången med en god ekonomisk situation försämrar för en stor grupp och sänker pensionerna. Det är oerhört förvånande att man gör det.

Jag har förstått att inget av de borgerliga partierna har någon uppfattning när det gäller Sjunde AP-fonden och PPM och utvecklingen på det området. Jag hade hoppats att vi skulle ha ett utbyte i de frågorna. Vi har fått en bred och bra information inför det betänkande som vi står bakom och där vi på några punkter är överens, åtminstone i texten.

Anf. 120 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag börjar från slutet. Det står i betänkandet att vi är beredda att diskutera förändringar av administrationen när det gäller preiepensionen.

De fyra regeringspartierna och Socialdemokraterna är överens om att vi ska granska och utreda detta. Vi kan ju sätta i gång förhandlingarna här från talarstolen, om Kurt Kvarnström tycker att det är ett ändamålsenligt och effektivt sätt att lösa frågan. Jag tycker inte det. Jag tror att det är bättre att vi försöker lösa detta och komma fram till kloka lösningar i

den form som skisseras i betänkandet och att de gemensamma organ som vi har inrättat för att hantera pensionsfrågorna får lösa dem.

Vi är beredda att konstruktivt delta i de diskussionerna och debatterna.

Det är självklart viktigt och angeläget att höja nivån och standarden för dem som har det sämst ställt i samhället. På den punkten råder det inga skiljaktigheter. Det handlar naturligtvis om vilka prioriteringar som görs.

Jag konstaterar att det är en viktig målsättning för den nya regeringen att förhållandena för de sämst ställda pensionärerna ska förbättras. Det står i regeringsförklaringen, som Solveig Zander sade i ett tidigare inlägg.

Kurt Kvarnström får ingen vårbudgetproposition av mig här i dag. Jag konstaterar att inte heller Kurt Kvarnström har kunnat redogöra för om det socialdemokratiska budgetförslaget som kommer att läggas fram efter det att vårpropositionen har lagts fram kommer att innehålla en höjning av garantipensionen. På den punkten har vi inte heller fått något besked i dag.

Kurt Kvarnström frågar om vår syn på socialförsäkringarna och pensionssystemet och om vi står bakom inkomstbortfallsprincipen. Svaret på frågan är ja. Vi är en av de starkaste tillskyndarna till att socialförsäkringarna ska bygga på principen om standardtrygghet. Det innebär en solidarisk utjämning av risker. Om man övergav den principen och lät alla teckna privata försäkringar skulle det leda till att de som löper stor risk att bli sjuka och har behov av att vara borta mycket från arbetsmarknaden skulle få betala mycket höga premier för sina sjukförsäkringar och eventuellt inte få någon försäkring alls. Ja, vi står bakom den principen.

Anf. 121 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Det är bra att komma så här på slutet. Då kan man avgöra hur länge man ska behålla folk i kammaren och låta nästa utskott ta vid.

Jag ska försöka avrunda detta med tanke på att mycket redan har sagts. Som vi redan har hört berör detta betänkande vissa delar i pensionssystemet. I huvudsak föreslås en del tekniska justeringar som de flesta ställer sig bakom. Det handlar om förmånligare försäkringstid vid beräkning av ålderspension i form av garantipension för personer med änkepension, förbättringar för efterlevandepension och änkepension för vissa personer med bostadstillägg och så vidare.

I tidigare debattinlägg har utskottets olika ställningstaganden och de reservationer som finns i betänkandet ventilerats. Jag väljer att enbart lyfta fram det som jag tycker är grundläggande för hela betänkandet.

Den stabila grund som betänkandet egentligen vilar på är en pensionsöverenskommelse mellan fem riksdagspartier. Den varar därmed över tid.

Därmed finns det också en stabil grund att bygga vidare på. Och representanter från andra länder som har studerat det svenska pensionssystemet framhåller hur bra vårt system är och fungerar. De tycker att det är ett föredöme för deras egna framtida pensionssystem.

Fru talman! Nu finns det inget system som en gång för alla är perfekt eller färdigt, utan det krävs återkommande justeringar efterhand. Den så kallade Genomförandegruppen, som har diskuterats här tidigare, som nu

har avslutat sitt arbete måste få en fortsättning och kommer att få det. Alliansregeringen förbereder just nu tillsättandet av en ny grupp som ska ges i uppdrag att fortsätta arbetet där Genomförandegruppen slutade. Det finns fortsatt en del frågeställningar som man måste arbeta vidare med.

Vi kristdemokrater ser gärna att man i det fortsatta arbetet också ser över nivån och beräkningsgrunderna för garantipensionen. Nivån på garantipensionen måste höjas och uppräkningsreglerna harmoniseras med övriga indexeringar.

Vårt nya pensionssystem bygger på en väl fungerande ekonomisk utveckling i samhället. Det är därför också viktigt att arbete och självförsörjning får ett ökat inslag i den förda politiken. Den nya regeringen har klart uttalat att man har en inriktning på arbetslinjen. Det är också den enda säkra grunden och tryggheten för det nya pensionssystemets funktion, trovärdighet och uthållighet.

Som vi tidigare har hört här har det varit en del diskussioner i olika ämnen. Men det finns ingen anledning för mig att kommentera det nu, utan jag avslutar mitt anförande med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 122 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Garantipensionen förefaller vara den allra viktigaste frågan för Kristdemokraterna. Jag skulle vilja ställa en enkel fråga till Lars Gustafsson om garantipensionen i förhållande till förtidspensionärerna. Hur argumenterar du för arbetslinjen, som är så viktig för alliansen, i det sammanhanget? Jag ser förtidspensionen, eller sjuk- och aktivitetsersättningen som det heter, som mer kopplad till arbetslinjen än det rena bidraget blir i förhållande till en garantipension.

Anf. 123 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Den här regeringen avsatte 2 miljarder till lönebidragsanställningar för att just upprätthålla arbetslinjen. Vi talar ju ofta om människor som har deltidsarbete och så vidare. Så det har gjorts mycket för dessa människor. Vi har genomfört skattesänkningar för att de lättare ska komma in på arbetsmarknaden. Vi har tagit bort medfinansieringen för företagarna, vilket gör att dessa människor har lättare att komma in på arbetsmarknaden och att handikappet inte blir ett problem när de ska anställas som det var när man hade medfinansiering. Det finns många sådana delar som ingår i ett stort paket från regeringen.

Det som har blivit huvudfixeringen är talet om sänkningen från 93 procent till 80 procent. Men det stora problemet i det svenska samhället, vilket vi hörde i går när vi hade en hearing med Försäkringskassan, är att det finns människor som väntar sju åtta år på besked om huruvida de ska rehabiliteras. Akter försvinner, papper läggs undan, och fel besked ges. Detta är ett stort problem som man måste ta itu med. Och det ska inte skyllas på någon regering eftersom det handlar om myndighetsutövning. Men på punkt efter punkt försöker vi bearbeta de brister som har funnits och förbättra detta.

Vi hörde tidigare att det talades om friår. Om man räknar ut hur mycket den som väljer att ta ett friår får i pensionsgrundande inkomst så är det 74 procent. Den personen får 80 procent av lönen, och 93 procent av detta blir ungefär 74 procent netto. Om man ska tala om arbetslinjen

så tycker jag att den här regeringen verkligen försöker att sätta arbetslinjen i fokus och försöker att få in dem som står utanför arbetsmarknaden. Jag har exempelvis talat mig varm för Socsamförsök för att försöka få människor som står utanför systemet att komma in på arbetsmarknaden så att de får en egenförsörjning och en hundra procentig inkomst eller åtminstone del av en riktig inkomst. Därmed får de också en bättre pension.

Anf. 124 KURT KVARNSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Många av de saker som Lars Gustafsson nämner har vi inte delade uppfattningar om, till exempel att ge olika former av stöd till människor som behöver det. Arbetslinjen är nämligen väldigt stark och har varit det, och det är fortsatt en väldigt viktig faktor.

Men du svarade inte alls på min fråga, nämligen hur man så att säga kan sätta en garantipension före det som är kopplat till jobb.

Det är ändå så att de människor som drabbas av sjukdom tjänar in mindre pengar till sin pension än de människor som har ett riktigt jobb. De förlorar alltså inte bara skillnaden mellan lön och sjukpenning, utan de förlorar också en del av sin pension när de är sjuka. Det tror jag att väldigt många människor är medvetna om i dag. Då tycker jag att det är orättfärdigt att de ska förlora ännu mer. Jag ser detta väldigt starkt kopplat till att man faktiskt har en drivkraft att komma tillbaka.

När det gäller de stöd som finns i olika sammanhang skulle vi kunna tala länge om de finansiella samordningsförsök som sker i dag. Dessvärre tycker jag att Försäkringskassan med regeringens riktlinjer snävar in detta område så enormt mycket redan under detta år att möjligheterna att fortsätta att utveckla finansiell samordning inte finns. Man har satt ett tak ute i de olika länen när det gäller vilka pengar som får användas för att utveckla finansiell samordning. Det beklagar jag verkligen. Den diskussionen skulle jag gärna föra. Där tror jag nämligen att det finns en väg för väldigt många människor att komma tillbaka till ett riktigt jobb. Men det behövs mer stöd än ekonomiska bedömningar från myndigheterna för att hjälpa människor tillbaka till arbetslivet.

Men såvitt jag har förstått står Lars Gustafsson vid en prioritering som innebär att garantipensionen är viktigare än att de som drabbas av svåra sjukdomar också får en hyfsad pension.

Anf. 125 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Det är en mycket märklig debatt. Vi hörde Kurt Kvarnström i ett tidigare replikskifte säga att det är 500 000 människor, alltså en halv miljon, som berörs i Sverige. Men hur många av dessa förtidspensionärer får del av just en höjning av garantipensionen? Det är precis därför som vi ägnar oss åt dem som har det sämst. Och jag träffar många sådana människor. Det är därför som vi från Kristdemokraterna och från andra partier tycker att det är viktigt att höja den för de sämst ställda eftersom det är dem som vi är mest angelägna om. Samtidigt gör vi insatser för människor som har stått utanför arbetsmarknaden och som försöker komma tillbaka till arbetet.

Vi har nyss hört utredaren Anna Hedborg tala om hur många människor som förhindras att komma tillbaka till jobb genom de system som finns. På Försäkringskassan finns det i dag inte ens en möjlighet att redo-

visa hur många människor som håller sig kvar i sjukskrivning och som är arbetslösa. De vågar inte övergå från att vara sjukskrivna till att ställa sig i en arbetslöshetskö därför att de är rädda att hamna utanför och att gå från en ersättningsnivå på 80 procent till en ersättningsnivå på 65 procent. Det är inte vi som har hittat på detta. Vi försöker faktiskt göra det bästa av detta. Sedan kan man diskutera huruvida ersättningsnivån för de förtidspensionerade ska vara 80 procent eller 93 procent. Men det är å andra sidan en något sekundär situation jämfört med en halv miljon människor som i dag står utanför, och dessa människor har vi faktiskt ärvt av er.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

12 § Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.

*Allmänna motioner om
inkomstskatter m.m.*

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU10
Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.

Anf. 126 ANNICKA ENGBLOM (m):

Fru talman! Det svenska skattetrycket är högst i världen. Höga skatter minskar människors trygghet. Höga skatter minskar också människors frihet och oberoende. Utan möjlighet att bygga upp ekonomiska reserver blir människor som mister sitt jobb eller genomgår andra förändringar i livet otrygga.

Ett system med höga skatter driver betydande mängder kapital ut ur landet samtidigt som det dämpar företagandet i landet, kapital som skulle kunna stanna i landet och skapa nya arbetstillfällen.

De höga skatterna minskar köpkraften och gör det dyrt för privatpersoner att anlita hjälp med vardagssysslor, till exempel hjälp i hemmet. I praktiken är det bara förmögna personer som har råd att betala vitt för hushållsnära tjänster. Så kommer det inte att bli i framtiden.

Ett system med höga skatter gynnar brottslighet och svartarbete. En skatt ska vara rättvisande och välmotiverad för att människorna som betalar den ska känna förtroende för den. Medborgarna måste tydligt kunna följa och se att den inbetalade skatten används på ett så optimalt sätt som möjligt för det som vi har gemensamt i samhället. Här, förstår ni, har vi mycket att göra.

Alliansens långsiktiga vision är att sänka skattetrycket rejält. Denna sänkning måste ske på ett ansvarsfullt sätt och gå hand i hand med starka offentliga finanser som säkerställer ett uthålligt lägre skattetryck.

Målet är att den offentliga sektorns bruttoskuld sänks och möjliggör stabila skattesatser på en märkbart lägre nivå i förhållande till hur det är i dag. På så sätt skapas de bästa förutsättningarna för en hög och uthållig tillväxt och för en rättvis välfärdsutveckling.

För alliansen är det självklart att välfärden ska finansieras av oss alla via skatter.

Fru talman! Skatteutskottets betänkande 10 omfattar 39 motioner, och till betänkandet har fogats 13 reservationer.

Skatteutskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen angående värdering av förmån av fri bil. Skatteutskottet anser att alkohol inte ska påverka bilens förmånsvärde.

Jag överlämnar härmed ärendet om skatteutskottets betänkande 10 angående allmänna motioner om inkomstskatter med mera till kammaren för debatt.

Anf. 127 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Tyvärr måste jag inleda med att något beklaga att den som här presenterat betänkandet inledde med att också beskriva ett antal partiets uppfattningar avseende skattefrågor. Men vi har faktiskt varit överens i denna kammare om att den som presenterar ett betänkande ska göra just en presentation av betänkandet, inte gå in i den partipolitiska debatten. Jag vill inledningsvis göra denna markering. Det här kommer jag att ta upp på nästa sammanträde med skatteutskottet så att vi får klara ut hur reglerna ska vara avseende skatteutskottets presentation av sina betänkanden här i kammaren.

För närvarande har vi en väldigt stark ekonomisk tillväxt i landet. Det har vi haft framför allt under den senaste tiden. Vi kan se tillbaka på ett år med en tillväxt på ungefär 4 ½ procent, alltså på ett rekordår. Man får gå tillbaka till 60- och 70-talen för att hitta år med en så hög tillväxt i Sverige. Visserligen går den enligt Riksbanken ned med kanske någon procent i år och år 2008 kanske ytterligare något, men det går ändå ganska bra för Sverige.

Sysselsättningen har också ökat väldigt kraftigt – med 158 000 personer från januari för ett år sedan till januari i år och detta med den politik som den avgående socialdemokratiska regeringen har fört. Den har varit väldigt lyckosam för det svenska samhället. Det har varit en framgångsrik politik.

Nu har vi fått en borgerlig regering som successivt genomför förändringar på en lång rad olika områden, inte minst på det skattepolitiska området. Stegvis går man ifrån skatteöverenskommelsen 1990/91 om skatternas utformning: Vi ska ha en skatt som bygger på breda skattebaser, och vi ska utgå från enkla och tydliga skatteregler. Man betalar skatt efter bärkraft. Med skattesystemet försöker vi minska orättvisorna i samhället och de ekonomiska klyftorna.

Det kan vara intressant att notera att det med det skattesystemet har varit inte bara en väldigt kraftig tillväxt utan också en oerhört stark produktivitetsökning i Sverige sedan år 1990.

Jag har tagit del av en artikel i den senaste LO-tidningen där man har gjort en jämförelse. Det är en amerikansk studie av tio EU-länder under åren 1990–2005 – alltså under den period vi haft skattereformen. Produktiviteten i svensk industri har enligt studien ökat med hela 156 procent. Inget annat land i Europa har enligt den här undersökningen haft en tillnärmelsevis så stor produktivitetsökning. Närmast efter kommer Frankrike med 90 procent. Sedan får man gå till våra grannar söder om oss, till exempel till Tyskland med 62 procent. Danmark ligger lite lägre.

Det här visar att det svenska skattesystemet med breda skattebaser och med enkla och tydliga regler har varit oerhört framgångsrikt också när produktivitetssökningarna inom svensk industri diskuteras. Det svenska skattesystemet har alltså varit ett företagervänligt skattesystem.

Det är detta som de borgerliga partierna nu i en högkonjunktur efter hand successivt raserar. I dag ska vi i och för sig diskutera enbart ett antal skattefrågor som har att göra med föreliggande betänkande. Å andra sidan är det tre betänkanden från skatteutskottet som ska behandlas. Men det första betänkandet som vi i dag ska ha en debatt om handlar om ett antal motioner som besvarats på olika sätt.

Det är ändå ganska intressant att notera att de skatteförslag som vi nu har att ta ställning till i väldigt stor utsträckning handlar om att bryta upp delar i den skatteomläggning som gjordes 1990/91. På område efter område ökar man successivt möjligheterna till avdrag och till att slippa betala skatt.

Lite kortfattat ska jag kommentera några av punkterna.

Under punkt 1 handlar det om allmänna skatteskalor, grundavdrag med mera. För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 2. Jag har alltså inte några yrkanden beträffande övriga reservationer eller motivetexten utan tänker enbart kommentera övriga punkter.

Vi kan ta den punkt som handlar om förmånsbilar och möjligheten till alkoholås. Den borgerliga majoriteten vill där ha ett tillkännagivande. Man kan fråga sig varför vi socialdemokrater inte vill gå med på det. Nej, det enkla skälet är att vi anser att en bils alla säkerhetsutrustningar ska vara sådant som förmånsbeskattas eftersom bilen ska kunna jämföras med bilar på marknaden i övrigt. Andra som inte har förmånsbil får ju vara med och ta den fulla kostnaden. Varför ska man öka skattesubventionen bara på det området?

Som ett exempel kan jag nämna Västra Götalandsregionen. Där har man nu beslutat sig för att samtliga förmånsbilar ska ha alkoholås – detta utan att ta hänsyn till diskussionen om skattebefrielse för det här. Man anser det vara en väldigt viktig fråga att se till att bilarna har alkoholås – precis som man i många andra sammanhang från en del företags, regioners och kommuners sida för diskussioner om att införa alkoholås för bussar till exempel. Vi är inte mot alkoholås. Däremot är vi mot att man inför skattebefrielse.

Under punkt 6 handlar det om personalförmaner. Det är på samma sätt här. Man vill utvidga detta med att vi – som vi under en längre tid har kunnat göra – ska ha möjlighet till friskvård subventionerad från samhällets sida. Det är väl en bra åtgärd. Det innebär att motion och friskvård ökar i samhället. Det tycker vi är oerhört positivt.

Men varför utöka detta och börja glida i formuleringarna, som ju majoriteten gör, och börja prata också om golfsport? Det finns väldigt många möjligheter till sport, vilket i sig naturligtvis är positivt. Men jag har svårt att se att golfsport, ridsport och lite annat sådant direkt har med friskvård med anknytning till arbetsplatsen att göra. Därför avvisar vi även det förslaget.

Vi ser också en annan glidning här från utskottsmajoriteten. Det handlar då om gåvor till ideella ändamål. Man vill öppna upp för skatteavdrag för gåvor till kyrkor, föreningar och liknande. Även denna glidning avvisar vi. Vi tycker att ekonomiskt stöd som ges ska vara föremål

för en demokratisk process. Ekonomiskt stöd som indirekt ges via skattekollektivet hamnar utanför denna process.

Ytterligare en punkt är den om utökade möjligheter för skattefrihet vid uthyrning av privatbostad. Också det tycker vi är fel. Varför ska vi utöka där? Vi kan tänka oss en översyn av själva schablonavdraget och dess storlek. Men att – som majoriteten, framför allt i sina motioner, talar om – ge skattefrihet ser vi som någonting som är oerhört olyckligt.

Jag stannar där eftersom talartiden är slut. Men vi har ytterligare någon punkt som jag kan återkomma till i en senare replik. Under alla förhållanden anser vi att den genomgång som det här lilla betänkandet visar på är ett uttryck för att den borgerliga majoriteten har en väg som handlar om att skapa en utökad skattebefrielse. Därmed kommer vi att få ett orättvisare skattesystem.

I detta anförande instämde Birgitta Eriksson, Hans Olsson, Raimo Pärssinen och Britta Rådström (alla s).

Anf. 128 ANNE-MARIE WALLOUCH (v):

Fru talman! I dag ska jag inte prata om lekens betydelse för barns lärande och utveckling, individuella utvecklingsplaner eller för den delen genusmedvetna pedagogers värde i förskolan – som jag annars brukar göra i mitt jobb som just förskollärare. I dag ska jag vara Marie Engströms ersättare, och då handlar det om skatter. Förvisso kan man se att dessa två helt olika områden påverkar varandra.

Fru talman! Betänkandet om motioner från den allmänna motionstiden innehåller en lång rad olika skattefrågor. Jag ska ta upp några saker som vi i Vänsterpartiet har i våra reservationer.

Sveriges ekonomi påverkas alltmer av en fortgående internationalisering. De ekonomiska aktiviteterna över gränserna ökar. Dessa faktorer påverkar underlaget för de enskilda skatterna – skattebaserna. Den ökade internationaliseringen bidrar också till att olika länders förutsättningar, exempelvis skattenivåer, jämförs i högre utsträckning än tidigare. Olika heter i skatteupptag kan avspegla olika ambitionsnivåer i välfärdsåtaganden mellan länder. Det kan också vara ett uttryck för att en förmån i ett land kan hanteras som en skattereduktion, medan den i ett annat land kan vara en skattepliktig ersättning. Det senare är vanligt bland annat i Sverige.

Målsättningen för Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, att trygga välfärden och att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade välfärden. Vi vill därför bygga vidare på den modell som Sverige har valt för att organisera och finansiera den generella välfärden, och samtidigt ta hänsyn till kvinnors och mäns olika ekonomiska förutsättningar.

I Sverige har vi hittills betalat en stor del av våra välfärdssystem via skatterna. Vi har valt att ha offentliga socialförsäkringssystem i stället för privata. I Sverige är dessutom många av transfereringarna skattepliktiga, till exempel sjukförsäkringen. Vi har bidrag på områden där andra länder har skatteavdrag, exempelvis när det gäller barnbidraget.

Detta bidrar till att den svenska skattekvoten är högre än i andra länder med liknande storlek på offentlig sektor. Inom OECD har man upp-

märksammat problemen med att göra jämförelser mellan länder, och man arbetar med att hitta metoder som ger bättre jämförbarhet. Vänsterpartiet vill, som jag nyss nämnde, bygga vidare på den modell som Sverige hittills har haft för att organisera och finansiera den generella välfärden. I det sammanhanget är det viktigt att hitta en långsiktig och varaktig finansiering.

Vänsterpartiet menar därför att välfärdsåtagandena redan nu måste diskuteras ur ett långsiktigt perspektiv. Med en oförändrad ambitionsnivå för offentliga åtaganden stiger utgifterna från år 2015 och framåt som en följd av att andelen äldre ökar.

Skattebasutredningen kom för några år sedan fram till att det finns förutsättningar för att bibehålla välfärden på dagens ambitionsnivå – i vart fall på medellång sikt. Breda och stabila skattebaser kommer att bli nödvändiga, menade man. Utredningen ifrågasatte skatteavvikelser och förespråkade mer generella system.

Det som det svenska folket hittills har sett av alliansens skattepolitik går dock stick i stäv med breda, stabila skattebaser och restriktivitet med skatteavvikelser. Högeralliansen är till exempel på väg att rasera skattebaser och har redan infört högre skatt för arbetslösa och pensionärer jämfört med för dem som arbetar. I det senare fallet handlar det om en kraftig skatteavvikelse, men även om en bestraffningspolitik som vi kraftigt tar avstånd från. Var finns medmänskligheten i denna politik? Var finns solidariteten med dem som har oturen att drabbas av arbetslöshet?

Det är fråga om en ren och skär bestraffningspolitik som vi inte anser hör hemma vare sig i vår skattelagstiftning eller i svensk arbetsmarknadspolitik. Lika stora inkomster ska beskattas med samma summa oavsett om de kommer från en anställning, från pensionssystemet eller från arbetslöshetsförsäkringen!

Högeralliansen är i sin iver att snabbt sänka skatter på väg att förstöra några av de viktigaste grundbultarna, som det funnits en relativt stor samsyn om, i det hittillsvarande skattesystemet.

Fru talman! Jag kan inte komma fram till något annat än att den nuvarande regeringens skattepolitik är kortsiktig i förhållande till de krav som de kommande decennierna ställer på våra välfärdssystem.

Mot bakgrund av vad som nyss har sagts är det dags att genomföra en ny översyn av skattesystemet. Majoriteten av inkomsttagarna betalar enbart kommunalskatt. Jag menar att det finns möjlighet att öka inkomsterna från statlig inkomstskatt genom att begränsa möjligheten att göra grundavdrag vid högre inkomster. Det är en viktig fördelningspolitisk åtgärd.

I likhet med vad som anförs i Vänsterpartiets budgetmotion anser jag att det är nödvändigt att i samband med den översyn av skattesystemet som vi anser vara nödvändig ta fram en modell som har en klar fördelningspolitisk profil för beräkning av inkomstskatt. I en sådan översyn bör utformningen av dagens LO-puckel ifrågasättas, dels för att den inte gynnar de inkomstgrupper som avsågs från början, dels för att den i kombination med andra regler kan bidra till marginaleffekter.

Vi vill också begränsa avdragsrätten för pensionssparande vid högre inkomster. I en översyn av skattesystemet måste också den skattemässiga behandlingen av de pensionssystem som kompletterar den allmänna pen-

Prot. 2006/07:74
14 mars

*Allmänna motioner om
inkomstskatter m.m.*

sionen ingå. Reglerna behöver förenklas och likformigheten och neutraliteten i beskattningen öka.

Vidare anser jag att skatternas betydelse för att utjämna ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män måste beaktas i en kommande översyn av skattesystemet.

Fru talman! Jag står givetvis bakom alla våra reservationer men väljer här att yrka bifall till reservation 1.

I detta anförande instämde Egon Frid (v).
(forts. 15 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.47 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 1 mars

MJU7 Landsbygdsutveckling m.m.

Punkt 4 (Konkurrensvillkor)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

3. res. 4 (mp)

Förberedande votering:

110 för res. 2

18 för res. 4

167 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

152 för utskottet

110 för res. 2

36 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 86 m, 23 c, 22 fp, 20 kd

För res. 2: 109 s, 1 v

Avstod: 18 v, 18 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 6 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 5 (Mobila slakterier m.m.)

1. utskottet
2. res. 5 (v, mp)

Votering:

260 för utskottet

39 för res. 5

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 108 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd

För res. 5: 2 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Tomas Eneroth (s) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 7 (Subvention till vin- och tobaksodling)

1. utskottet
2. res. 7 (v, mp)

Votering:

262 för utskottet

37 för res. 7

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd

För res. 7: 19 v, 18 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 8 (Energifrågor i ett uthålligt jordbruk)

1. utskottet
2. res. 8 (mp)

Votering:

278 för utskottet

19 för res. 8

1 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 85 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 17 v

För res. 8: 1 v, 18 mp

Avstod: 1 v

Frånvarande: 20 s, 12 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 11 (Skogsvård m.m.)

1. utskottet

2. res. 11 (v)

Votering:

162 för utskottet

22 för res. 11

113 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 9 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 1 mp

För res. 11: 3 s, 19 v

Avstod: 96 s, 17 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Ameer Sachet (s) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU2 Museer

Punkt 1 (Samernas konst)

1. utskottet

2. res. (v)

Votering:

277 för utskottet

19 för res.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 86 m, 23 c, 21 fp, 20 kd, 17 mp

För res.: 18 v, 1 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 6 c, 7 fp, 4 kd, 4 v, 1 mp

Punkterna 2–4

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU3 Mediefrågor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU4 Övergripande kulturfrågor

Punkt 1 (Ungas kultur)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

Kammaren biföll utskottets förslag genom uppresning.

Punkt 2 (HBT-kompetens inom kulturlivet)

1. utskottet
2. res. 2 (v)

Votering:

278 för utskottet

19 för res. 2

2 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 109 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 17 mp

För res. 2: 19 v

Avstod: 1 s, 1 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 3 (HBT-museum m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (v, mp)

Votering:

260 för utskottet

37 för res. 3

2 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 108 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd

För res. 3: 19 v, 18 mp

Avstod: 2 s

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 5 (Feministisk handlingsplan för jämställd kultur m.m.)

1. utskottet
2. res. 4 (v)

Votering:

262 för utskottet

19 för res. 4

17 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 109 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 1 mp

För res. 4: 19 v

Avstod: 17 mp

Frånvarande: 21 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 9 (Namnsdagslängd)

1. utskottet

2. mot. 2006/07:Kr238 (mp)

Votering:

280 för utskottet

11 för mot.

6 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 86 m, 23 c, 22 fp, 20 kd, 18 v, 1 mp

För mot.: 11 mp

Avstod: 1 v, 5 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 6 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU5 Idrottsfrågor

Punkt 3 (Stora idrottsevenemang m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (s)

Votering:

187 för utskottet

110 för res. 3

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 23 c, 22 fp, 20 kd, 19 v, 18 mp

För res. 3: 110 s

Frånvarande: 20 s, 12 m, 6 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 6 (HBT-frågor m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (v, mp)

Votering:

259 för utskottet

38 för res. 4

1 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 108 s, 86 m, 23 c, 22 fp, 20 kd

För res. 4: 1 s, 19 v, 18 mp

Avstod: 1 s

Frånvarande: 20 s, 11 m, 6 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU5 Klimatpolitik m.m.

Punkt 6 (Åtgärder för att påverka EU:s miljöarbete)

1. utskottet

2. res. 6 (mp)

Votering:

281 för utskottet

18 för res. 6

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 19 v

För res. 6: 18 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 7 (Tillämpning av EU:s system för handel med utsläppsrätter)

1. utskottet

2. res. 7 (mp)

Votering:

281 för utskottet

18 för res. 7

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 19 v

För res. 7: 18 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 9 (Kolsänkor)

1. utskottet

2. res. 10 (s)

Votering:

187 för utskottet

109 för res. 10

1 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 18 v, 17 mp

För res. 10: 108 s, 1 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 10 (Utveckling och efterlevnad av klimatmålet)

1. utskottet
2. res. 11 (s)

Votering:

152 för utskottet

110 för res. 11

37 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd

För res. 11: 110 s

Avstod: 19 v, 18 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 13 (Nytt miljö kvalitetsmål Begränsad miljöpåverkan i andra länder)

1. utskottet

2. res. 16 (v)

Votering:

280 för utskottet

19 för res. 16

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 18 mp

För res. 16: 19 v

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU11 Utlåtande om diplomatiskt och konsulärt skydd av unionsmedborgarna i tredjeland

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU4 Statliga företag

Punkt 1 (Regeringens skrivelse och synen på statligt ägande)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

3. res. 2 (v)

4. res. 3 (mp)

Förberedande votering 1:

19 för res. 2

17 för res. 3

262 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

112 för res. 1

19 för res. 2

168 avstod

50 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

151 för utskottet

109 för res. 1

36 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 23 c, 22 fp, 20 kd

För res. 1: 109 s

Avstod: 19 v, 17 mp

Frånvarande: 21 s, 11 m, 6 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Statens ägarutövning)

1. utskottet

2. res. 4 (s)

3. res. 5 (v)

4. res. 6 (mp)

Kammaren fastställde med acklamation res. 4 som kontraproposition i huvudvoteringen.

Votering:

150 för utskottet

110 för res. 4

37 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 24 c, 22 fp, 19 kd

För res. 4: 110 s

Avstod: 19 v, 18 mp

Frånvarande: 20 s, 12 m, 5 c, 6 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU5 Vissa pensionsfrågor

Punkt 2 (Pensionsgrundande inkomst vid retroaktiva utbetalningar)

1. utskottet
2. res. 1 (v, mp)

Votering:

261 för utskottet
37 för res. 1

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 109 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd

För res. 1: 19 v, 18 mp

Frånvarande: 21 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 3 (Pensionssystemets utformning m.m.)

1. utskottet
2. res. 2 (v)

Votering:

278 för utskottet
19 för res. 2

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 109 s, 86 m, 24 c, 22 fp, 20 kd, 17 mp

För res. 2: 19 v

Frånvarande: 21 s, 11 m, 5 c, 6 fp, 4 kd, 3 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Allmänna motioner om
inkomstskatter m.m.*

15 § (forts. från 12 §) **Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.**
(forts. SkU10)

Anf. 129 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Det är svårt att diskutera inkomstskatter utan att diskutera fördelningspolitik. Hur ser vi egentligen på fördelningspolitiken? Vill vi ha ett samhälle där rika delar med sig till fattiga, eller tycker vi att de som har oturen att tjäna lite eller inte har något jobb alls får skylla sig själva? För Miljöpartiet är det ganska självklart att vi inte accepterar ett samhälle där de ekonomiska klyftorna ständigt ökar.

Tyvärr är det det som blir resultatet av alliansens politik. Det hjälper inte hur många gånger man säger att man satsar på låg- och medelinkomsttagare – det blir inte mer sant för det. Det hjälper inte att finansministern säger att 30 av de 40 miljarder kronor jobbskatteavdraget omfattar går till dem som har de lägsta inkomsterna, om man är tvungen att räkna in alla som tjänar mindre än 375 000 kronor om året bland dem med de lägsta inkomsterna för att få den ekvationen att gå ihop. Det kanske ser lite speciellt ut i det här huset, men om man går utanför Riksdagshuset är det nog väldigt få som känner igen sig i att en inkomst på 375 000 kronor om året skulle höra till de lägsta.

I Miljöpartiets budgetförslag förde vi i stället fram en skattesänkning som verkligen var för låg- och medelinkomsttagare. Inkomstskatten sänks genom förhöjt grundavdrag, vilket gör att pengarna hamnar hos dem som behöver dem i stället för hos oss som redan har mer än vad vi kan göra av med. Vårt skattesänkingsförslag vill vi heller inte finansiera genom att slå mot sjuka och arbetslösa, utan genom höjda miljöskatter som gör det mer lönsamt att vara miljövänlig.

Men nu ska vi inte ta om hela budgetdebatten, utan försöka hålla oss till det betänkande som vi har att diskutera i dag. Vi börjar med förmånsbilarna. Jag är glad att utskottet föreslår att man inte ska få högre förmånsvärde om man installerar alkolås i sin förmånsbil. Det är fullt rimligt att den som installerar olika former av tillval för att öka bekvämligheten ska få ett högre förmånsvärde och på så sätt beskattas högre, men däremot är det inte rimligt att den som installerar alkolås och därmed bidrar till att göra vägarna säkrare – inte bara för sig själv utan också för övriga trafikanter – ska bestraffas genom högre förmånsvärde och högre skatt. Om vi vill att alkolås ska kunna slå igenom på bred front bör inte installationen av alkolås påverka förmånsvärdet.

Förslaget om att bilförmånssystemet ska ändras så att det baseras på bilarnas miljöpåverkan är klart intressant. Dagens regler är alldeles för gynnsamma för den som köper en tung och bränsletörstig bil, vilket har bidragit till att våra bilar är bland Europas bränsletörstigaste. I Vänsterpartiets förslag är det dock lite oklart om det är total miljöpåverkan eller endast koldioxidutsläpp som avses och om också andra faktorer ska vägas in. Därför är jag inte beredd att yrka bifall till det här och nu, men jag tycker definitivt att vi bör titta närmare på det.

Personalvårdsförmånerna har mest blivit en fråga om golf eller inte golf. Egentligen är frågan lite större än så. Man kan hålla med om att de regler vi har i dag har blivit föråldrade. Man ska göra listor på vilka motionsformer som brukar vara billiga och vilka som brukar vara dyra och därför inte ska kunna rymmas inom begreppet skattefria friskvårdsförmån. Problemet är att kostnaderna varierar inom aktiviteter likaväl som mellan aktiviteter. Så länge vi har ett system där man gör upp listor på vilka sporter som är godkända och icke godkända kommer vissa att tycka att det är orättvist. Därför vore det kanske rimligare att ha en beloppsgräns som är lika för alla sporter i stället för att göra listor. Jag gör dock inget yrkande om det här och nu, utan nöjer mig med att hoppas att den allmänna uppföljning och översyn som alliansen sätter sin tilltro till även ska kunna titta på sådana här saker.

Sedan har vi bostadsfrågan. För mig som Uppsalabo är bostadsbristen ett högst påtagligt problem, även om det har blivit väsentligt bättre sedan jag flyttade dit. Jag har gamla kursare som varit tvungna att hoppa av sin utbildning därför att de inte fått någonstans att bo. Samtidigt finns det många äldre som bor kvar i villan trots att barnen flugit ut och har tomma rum som de egentligen kanske skulle kunna hyra ut till någon student om de bara fick en liten puff, till exempel genom skattefrihet för hyresintäkterna. Det är klart att man som student kanske hellre vill bo i korridorssrum eller i en liten etta om man får välja själv, men om alternativet är att inte få någon bostad alls tror jag nog att det faktiskt är bättre att vara inneboende. För att i alla fall lindra den mest akuta bostadssituationen tycker jag att det vore rimligt att skattebefria hyresintäkter för privatpersoner som hyr ut en mindre del av bostaden.

Innan jag slutar vill jag säga någonting om boendes självförvaltning. Miljöpartiet är väldigt positivt till att hyresgäster på olika sätt är delaktiga i sitt boende och får inflytande över det. Självförvaltning är ett praktiskt exempel. Det kan handla om att man planterar blommor på gården och krattar och håller fint. Det bidrar till granngemenskapen, och det är också så att man är rädd om det man själv har varit med om att göra fint. För att främja ökad självförvaltning vill vi att boendes egna arbetsinsatser ska vara skattefria upp till ett basbelopp.

Jag står givetvis bakom alla våra reservationer, men nöjer mig med att yrka bifall till reservation 2.

Anf. 130 FREDRIK SCHULTE (m):

Fru talman! Bakom varje förslag och varje ställningstagande som en enskild politiker eller ett politiskt parti tar fram finns det alltid en bakomliggande bild, en bakomliggande beskrivning av hur man ser på samhället. För oss i den borgerliga alliansen är den bilden mycket klar och tydlig när det kommer till det kanske viktigaste område som vi har att ansvara för inom politiken, nämligen det som handlar om att bygga ett välstånd som kan finansiera vår gemensamma välfärd och bekosta det som vi vill betala gemensamt via staten.

I dag är det så att uppemot en och en halv miljon människor står utanför arbetsmarknaden eller inte arbetar så mycket som de skulle vilja. De här människorna kan inte påverka sin egen situation. De står inte på egna ben och lever i utanförskap.

Det är den verkligheten som vi ser. Det är en beskrivning av Sverige, en bild av Sverige som vi ser när vi formulerar vår politik och när vi lägger fram våra förslag. Nu när vi i stora delar har genomfört den politik som vi gick till val på har vi också lagt grunden för att komma till rätta med de problem som Sverige står inför, i synnerhet utanförskapet på arbetsmarknaden. Det handlar kanske först och främst om att det ska löna sig att arbeta och att det inte längre ska vara minimal skillnad mellan att gå till arbetet och att leva på bidrag. Vi har bland annat åstadkommit detta genom att genomföra en av den samtida svenska historiens största skattesänkningar genom det så kallade jobbvdraget, som har inneburit att en vanlig inkomsttagare har fått upp till 1 100 kronor mer i plånbocken. Det är en politik som kommer att innebära förändringar för många människor.

Jag brukar ta ett exempel med en deltidsarbetande tvåbarnsmamma som tjänar hälften av sina pengar genom lönekuvertet och hälften genom bidrag och står inför alternativet att ta ett heltidsjobb. Tidigare har det varit minimal skillnad. När bidragen försvann och marginalsatserna slog in var skillnaden minimal. Det har vi nu kommit till rätta med. Vi har skapat en politik som ökat drivkrafterna för att söka sig ut på arbetsmarknaden. I stället för att tvinga in människor i utanförskap och få dem att fastna där har vi lagt grunden till en politik som skapar nya arbetstillfällen. Den kombinerar vi med ett brett program för att underlätta för företagande, för att underlätta för företag att anställa och för att uppmuntra företag att stanna kvar och växa här i Sverige.

Mot det här har Socialdemokraterna reagerat mycket skarpt, kanske ryggradsmässigt skulle jag vilja säga. Man fortsätter att negligera problemet och låtsas som att det inte finns. Man tycks nästan tycka att alla de människor som befinner sig i utanförskap och inte har jobb trivs ganska bra med det; i alla fall är det inget problem. Det är en beskrivning som vi aldrig kommer att acceptera och som vi alltid kommer att motsätta oss. Det är också väldigt lamt med egna förslag. Vi hörde tidigare hur Socialdemokraternas företrädare i princip bara ägnade sin tid åt att kritisera alliansens förslag och prata om att vi skapar krångliga skattesystem. Det känns lite märkligt med tanke på att man under så lång tid har varit delaktig i att bygga upp en av världens mest byråkratiska och överreglerade ekonomier. Det finns vissa trovärdighetsproblem.

Det ska bli intressant att se vilket vägval Socialdemokraterna gör med Mona Sahlin som ny partiordförande. Man kan inte hålla inne med beskedet hur länge som helst. Det vore jättekul att redan nu få en förning om vad som ska komma.

Om du fick bestämma i dag, Lars Johansson, skulle du då ta tillbaka våra skattesänkningar? Skulle du på nytt göra det olönsamt att jobba? Vill du tillbaka till ett samhälle där det knappt lönar sig att gå till jobbet?

Vänsterpartiet är däremot mycket tydligt i sin agenda. Man pratar mycket om att målsättningen är att sätta människor i arbete, men de konkreta lösningarna är fortfarande skattehöjningar, och man är fullständigt ointresserad av att reflektera över att det är den privata sektorns välstånd och framåtskridande som skapar förutsättningar för att man ska kunna bygga en offentlig sektor.

Man pratar om att man ska skapa en mer fördelningspolitisk profil genom att höja skatter för höginkomsttagare. Det är alltid lösningen! Det är lite märkligt att man aldrig lägger fram förslag om skattesänkning för låginkomsttagare. Det bevisar egentligen bara en sak: Att hjälpa dem som är mest utsatta i samhället är underprioriterat i förhållande till att bygga ut staten och statssocialismens expansion.

Det är också ganska kul att notera hur oppositionen har agerat gemensamt i utskottet. Jag roade mig med att titta på hur man har reserverat sig. Sossarna och Vänsterpartiet har reserverat sig tillsammans fyra gånger och sossarna tillsammans med Miljöpartiet två gånger. Vänstern har reserverat sig enskilt fem gånger, och då har man i princip hållit med majoriteten på en punkt när det gäller alkohol, men man har gått emot sossarna. Sossarna har reserverat sig en gång på en punkt där man i princip håller med majoriteten men går emot Miljöpartiet. Miljöpartiet har

reserverat sig två gånger. Inte en enda gång har man reserverat sig gemensamt!

Man har lite olika konstellationer och tycker olika i olika frågor. Oenigheten är total. Jag frågar er i Socialdemokraterna: Sådär kan ni väl knappast göra anspråk på att regera Sverige eller styra i skatteutskottet? Oenigheten är total. Hur tänker ni lösa detta? Tänker ni fortsätta att agera som en enpartirörelse i opposition under devisen ”ensam är stark”, eller tänker ni på allvar försöka komma överens och ha ett gemensamt förslag?

I alliansen är vi helt överens om det här betänkandet.

I betänkandet tar vi också upp frågan om alkohol. Jag tycker att det är ett bra tillkännagivande. Det handlar om att förebygga att människor faller offer och dör på grund av rattfylleri. Vi tycker att det är en bra åtgärd. Helena Leander har argumenterat väl för det.

Hur svarar då Socialdemokraterna? Jo, man pratar om gränsdragningsproblem och krångel. Man pratar om att förmånsvärdet faktiskt ska motsvara bilens värde. Man är så uppfylld av att upprätthålla systemets och byråkratins olika regler, hur bisarra de än må vara, att arbetet för att rädda mänskligt liv får stå tillbaka. Det är uppenbarligen inte lika intressant. Det stärker mitt intryck av att sossarna har blivit ett visionslöst, systemkonservativt betongparti.

Vi har också några positiva skrivningar i betänkandet bland annat gällande gåvor och bidrag till ideella ändamål. Vi tycker att det är något mycket positivt, men vi får återkomma till den frågan när regeringen har lagt fram ett förslag. Det är ju något som fanns med i regeringsförklaringen.

Vi tror att det är viktigt att stödja det civila samhället, som är en lika oumbärlig del av vår välfärd som den offentligt finansierade välfärden. Vi har också en positiv skrivning om detta med personalförmaner. Vi hoppas att regeringen tar initiativ till en öppnare och modernare lagstiftning på den här punkten.

Avslutningsvis konstaterar jag att vi väl knappast lär få några besked från Socialdemokraterna om vad som gäller för framtiden: Är det skattehöjningar och olönsamhet att arbeta som ska gälla? Att begära besked är väl att begära för mycket. Vi får tålmodigt invänta att Mona Sahlin blir vald till partiledare och tillkännager den nya linjen.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 131 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Ja, Fredrik Schulte, det är intressant att lyssna på ditt anförande, som väldigt mycket handlar om rallarsvingar mot socialdemokratin. Jag förstår att ni inte vill prata särskilt mycket om den egna politiken särskilt mycket i det läge ni nu befinner er.

Du pratade om utanförskap och sade att jobbavdraget är lösningen på utanförskapet. Då har du tydligen inte tagit del av vad riksdagens utredningstjänst har kommit fram till när man där gick igenom jobbavdraget. Man konstaterade att det var de med de högsta inkomsterna som gynnades av det så kallade jobbavdraget.

Du har antagligen heller inte tagit del av att jobbskatteavdraget innebär ökade skillnader mellan människor som har jobb och dem som inte har jobb. Exempelvis leder det till att de som är sjuka eller arbetslösa, de

som är frånvarande på grund av arbetsskada och de som går i pension inte bara får lägre inkomst utan också högre skatt. Det löser knappast utanförskapet. Den skattepolitik som ni i den borgerliga majoriteten presenterar skapar större problem med utanförskapet.

Vi är verkligen inte ointresserade av vad som sker i samhället. Tvärtom. Det är därför vi kritiserar den orättvisa skattepolitik som den borgerliga regeringen företräder.

På väldigt många områden drar ni in stödet till människor som har behov av stöd för att komma ut på arbetsmarknaden. Det handlar om vuxenutbildning, särskilda rekryteringsbidrag eller kanske plusjobb för att få möjlighet att praktisera för att komma in på arbetsmarknaden. Sådant drar ni undan. Ni ökar utanförskapet med er politik.

Jag inledde med att säga: Med den skattepolitik som Socialdemokraterna har företrätt har sysselsättningen ökat kraftigt under föregående år. Produktiviteten har ökat under de senaste 15 åren – bäst i Europa!

Anf. 132 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Det är alltid kul att hänvisa till riksdagens utredningstjänst. Jag skulle vilja hänvisa till ett annat pm som RUT har tagit fram. Det är ett pm som vi i Moderaterna gav utredningstjänsten i uppdrag att ta fram, och det gäller de fördelningspolitiska konsekvenserna av Socialdemokraternas budgetalternativ. Vi kunde se att det hade en tydlig profil där man gynnade höginkomsttagare. Innan du pekar finger, sopa rent framför egen dörr!

Du nämnde LO-tidningen i ditt huvudanförande, och då är det ganska roligt att konstatera att även LO har gett oss stöd i argumentationen, för den genomsnittliga LO-familjen tjänar faktiskt på vår politik. Nu har jag inte med mig tidningen, men det fanns ett jättekul uppslag om detta i julas. Där räknade man på vad man tjänar och får över i plånboken efter att de nya skattehöjningarna är genomförda och skattesänkningarna är på plats. Där kunde man alltså konstatera att medelfamiljen tjänar på vår politik.

Du påstår att vi drar undan stödet för människor som vill söka sig ut på arbetsmarknaden. Det vi har gjort är att vi har tagit bort smååtgärderna – plusjobb, rekryteringsbidrag och liknande – och ersatt det med ett enhetligt, enkelt och lättöverskådligt system som kallas nystartsjobb. Vi får se hur det faller ut. Jag tror att det kommer att falla väl ut, men det återstår att se. Det är i varje fall ett enklare system som helt klart är att föredra framför alla de lappåtgärder som ni tidigare har vidtagit.

Du har fortfarande inte svarat på mina frågor: Vilken linje kommer ni i Socialdemokraterna att driva? Är det skattehöjningar? Vill ni ta tillbaka jobbavdraget? Vill ni att det på nytt ska bli olönsamt att arbeta? Det vore kul att få besked.

Anf. 133 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Vår skattepolitik kommer att fortsätta att bygga på breda skattebaser där man betalar skatt efter förmåga. Skattesystemet ska utjämna skillnader över livet och mellan inkomsttagare i Sverige och på det sättet öka rättvisan och minska inkomstklyftorna. Det är den socialdemokratiska skattepolitiken. För den politiken har vi också vunnit ganska stort stöd.

Vi kommer att fortsätta arbeta för detta. Vi ser också hur allt fler människor reagerar mot den orättvisa skattepolitik som ni företräder. Vi kommer senare, i andra betänkanden, att diskutera fastighets- och förmögenhetsskatt och andra exempel på skattepolitik där ni gynnar dem som redan är välbeställda i samhället.

Skattepolitiken är ett väldigt viktigt instrument för att utjämna skillnader. Om man för en annan politik ökar skillnaderna. Det är bättre att ni erkänner att det är så.

Ni krånglar till skattesystemet genom att införa olika avdragsbegränsningar som gör att man kommer att få olika skatt beroende på till exempel vilka tjänster man köper. Människor kommer att få olika skatt beroende på om de förvärvsarbetar eller inte förvärvsarbetar. Det kommer att bli avgränsningsproblem. Vi pratade tidigare om byråkratisering. Det är det här som kommer att öka byråkratiseringen.

Skatteverket sade redan höstas i sina remissvar om de skatteförändringar som den borgerliga regeringen då förberedde att detta kommer att öka omfattningen av kontrollfunktionen hos Skatteverket. Det kommer att bli svårare att klara ut vilken skatt enskilda människor ska betala när skattesystemet krånglas till på det sättet ni gör. Det kommer att bli ökade svårigheter och ökad skattebyråkrati med den borgerliga skattepolitiken. Det kommer inte att gynna tillväxten i samhället. Det kommer heller inte att minska skillnaderna. Tvärtom kommer de att öka mellan dem som har det bättre och dem som har det sämre i samhället. Det är det stora problemet med den skattepolitik ni företräder. Jag tycker att ni ska erkänna att det är resultatet i stället för att påstå något annat.

Anf. 134 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Lars Johansson företräder ett parti som har en fördelningpolitisk profil som gynnar höginkomsttagare. Det finns ett pm från RUT som tydligt visar detta efter en genomlysning av den budget ni lade fram i höstas. Sopa rent framför egen dörr innan du kommer och pekar finger åt oss.

Det är lite uddlöst att påstå – du gjorde det i ditt inledningsanförande, och du återkommer till det nu – att våra skattelättnader för privatpersoner skulle skada det privata näringslivet och på något sätt skapa en byråkratisk överbyggnad som inte bidrar till att göra det mer lönsamt att arbeta eller bidrar till nyföretagande och liknande. Det blir kanske lite krångligare för skattemyndigheten, men då får vi väl ta det då. Huvudsyftet med vår politik – och det är det relevanta i sammanhanget om man också ska koppla ihop hela debatten till begreppet rättvisa – är att det ska vara lönsamt att arbeta. Det är inte rättvist att en person som arbetar hårt, sliter och går upp tidigt på morgonen, jobbar åtta timmar om dagen, inte får något för det i förhållande till att vara hemma och leva på bidrag. Däri ligger den stora orättvisan. Det är något vi har kommit till rätta med.

Ni föreslog tidigare när ni satt vid makten, och också när ni skulle gå till val, att man skulle höja bidragen för de rika som inte arbetar. Vari ligger rättvisan att en person som är höginkomsttagare får vara sjukskriven för 26 000 när en ensamstående tvåbarnsmamma som jobbar som vårdbiträde tjänar 16 000? Var ligger rättvisan i det?

Anf. 135 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag har stor sympati för Fredrik Schultes ambition att underlätta för människor i utanförskap och se till att de kan komma tillbaka och få ett arbete. Men om målet är att det ska löna sig för den ensamstående småbarnsmamman att ta ett jobb, varför sänker man skatten mest för dem som redan har mycket pengar? Det är knappast de som tjänar mycket pengar som förlorar på att de tappar sitt bostadsbidrag utan det är låginkomsttagarna. Då är det där man måste satsa.

Vi diskuterar nu vad riksdagens utredningstjänst har kommit fram till. Utredningstjänsten har kommit fram till att hela 64 procent av ert jobb-skatteavdrag går till de 30 procent av befolkningen som har den högsta inkomsten. Jämför man det med Miljöpartiets ekonomiska politik är det nästan helt omvänt. 60 procent av vår totala inkomstförstärkning går till de 30 procent som har de lägsta inkomsterna.

Vi vill också sänka skatten för människor som har det knapert. Vi har full sympati för att det kan vara svårt att få det att gå ihop i slutet av månaden. Det är klart att det ska löna sig att ta ett jobb. Men det ska inte innebära att man ger mest pengar till dem som redan har och samtidigt slår mot dem som trots er fantastiska politik inte fick något jobb utan blev kvar i utanförskapet.

Anf. 136 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Vi kan stå och älta frågan om vem som tjänar på vårt nuvarande förslag.

Det finns fortfarande inte något förslag, som jag känner till, som har inneburit en så stor skattesänkning för låg- och medelinkomsttagare som jobbadraget har inneburit. Du får gärna hänvisa till någon. Ni i Miljöpartiet har kanske lagt fram ett förslag som någon gång har inneburit en större skattesänkning, men i övrigt är det faktiskt den största skattesänkningen för låg- och medelinkomsttagare som jag känner till. Det tycker jag ändå är värt något.

Även de som har bra inkomster bör få ta del av skattesänkningar. Jag tycker att alla människor är betjänta av mer frihet, att i större utsträckning få påverka sitt eget liv och att få rå om sin egen plånbok mer än i dag. Jag tycker inte att man ska exkludera en ganska stor grupp som faktiskt bidrar mycket till Sverige och säga att de inte bör få ta del av skattesänkningar.

Apropå människor som trots allt inte kommer att få jobb och att de blir lidande av lägre bidrag ska vi komma ihåg att när Göran Persson precis tillträtt som statsminister sänkte han ersättningsnivåerna till en låg nivå. Det är en nivå som i praktiken är jämförbar med den nivå vi befinner oss på nu. Återigen: Om oppositionen ska rikta kritik mot oss på olika punkter tycker jag att man först ska sopa rent framför egen dörr.

I övrigt tycker jag att du har agerat mycket bra i utskottet. Du har reserverat dig enbart mot vår grundläggande skattepolitik. I övrigt har du tagit ställning med oss i nästan alla frågor. Det är positivt, och jag hoppas att vi kan ha en bra dialog framöver med Miljöpartiet.

Anf. 137 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag ska också göra mitt bästa för att vara konstruktiv i de frågor där vi faktiskt tycker likadant. Man behöver inte bråka för sakens skull, även om det kan bli roliga debatter.

Låt oss återgå till frågan om det i historien har funnits förslag som har gett mer pengar till låginkomsttagare. Vi behöver bara gå till Miljöpartiets budget. Vi sänker inkomstskatten med ca 1 800 kronor om året för alla som tjänar upp till ca 320 000 om året. Om man tittar på ert jobb-skatteavdrag, det vill säga den utredning som riksdagens utredningstjänst har gjort, framgår det att de inkomstgrupper som tjänar upp till ungefär 150 000 om året får som mest 1 400 i genomsnittlig förändring av nettoinkomsten. Nog kan vi konstatera att det går att utforma skattesänkningar som faktiskt bättre riktar sig till dem som behöver dem. Jag tror att vi ändå har försökt att sopa rent framför vår egen dörr när vi kritiserar er fördelningspolitik.

Anf. 138 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Herr talman! Det är bra att vi har samma ambition att sänka skatten. Det är något positivt, och det är något som innebär att människor får mer frihet.

Jag är lite tveksam till huruvida den budget ni lade fram gick ihop eller inte. Men det är väl jättebra om ni har lagt fram förslag som innebär större skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare. Vi tycker att även de människor som har det relativt gott ställt ska få ta del av de skattesänkningar som genomförs. Det måste ändå finnas någon rättvisetanke bakom detta. Även de som tjänar mycket betalar mycket i skatt och är också betjänta av skattesänkningar.

Det är bra att vi har samma ambition. Det är bra att vi ändå har ett relativt gott samtalsklimat oss emellan. Jag tror, inte minst mot bakgrund av att Moderaterna är på väg att ompröva sin miljöpolitik, att vi kan fördjupa samarbetet mellan alliansen och Miljöpartiet ännu mer. Ni kanske inte behöver fastna i vänsterfällan utan sakta men säkert kan röra er in mot det borgerliga alliansblocket.

Anf. 139 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Betänkandet *Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.* behandlar de motioner som har inkommit under den allmänna motionstiden. Det är alltså förslag från enskilda ledamöter, kommittémotioner och partimotioner. Jag vill redan inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag till beslut på samtliga punkter.

Jag ska inte kommentera det dagspolitiska läget utan bara kommentera några frågor som berörs i betänkandet.

Oppositionen har framfört i sina skrivelser att skatternas uppgift är att finansiera den allmänna välfärden *och* via skattesystemet omfördela från dem som har till dem som saknar samt att styra samhället mot en hållbar utveckling. Jag instämmer i stort i den beskrivningen. Jag ser detta dessutom som den inriktning som alliansen har visat på i praktisk politik i de förslag som har lagts fram under de gångna veckorna.

Jag vill i det här sammanhanget också passa på att framhålla att jag avvisar tankar som har framförts i motioner om ett platt skattesystem, som enligt min uppfattning inte till fullo uppfyller det grundläggande kravet om en solidariskt utformad skattepolitik.

Det här är viktigt att betona, för alltför ofta framställs det i debatten som att Centerpartiets inriktning i skattepolitiken är ett platt skattesystem. Så är det inte. Den debatt som har förts under senare tid är alltså fel i sak.

Herr talman! Det finns tre motioner där frågan om idrottsutövarkonto tas upp, och samtliga kommer från Centerpartiet. Utskottets skrivning kring de här motionerna är positiv, och utskottet framhåller att det förutsätter att regeringen bereder frågan skyndsamt och i positiv anda.

Som jag ser det är den här frågan något av vårt lands dåliga samvete. Det är beklämmande att vi inte kan erbjuda våra hjältar ett boende på hemmaplan utan landsförvisar dem till exempel till Monaco. Namn som Ingemar Stenmark, Pernilla Wiberg och Anja Pärson är några i raden av våra hjältar som förvisats till andra länder. Är det här rimligt? Är det fult att under en kort idrottskarriär tjäna stora pengar? Är det så här svensken i gemen vill ha det? Jag är övertygad om att svaret är enhälligt nej.

Den här frågan är inte ny. Den lyftes fram första gången i mitten av 70-talet av dåvarande idrottsministern och centerpartisten Rolf Rämgård. Det är alltså en 30-årig långbänk som vi nu börjar se slutet på.

Jag välkomnar den här åtgärden och är glad över att utskottet är enigt i frågan.

Herr talman! Riksdagen har tidigare beslutat om en höjning av fribeppet för plockning av bär, kottar och svamp. Det skedde bland annat genom en motion av Göran Persson i Stjärnhov. Beslutet här i kammaren var enhälligt. Det gäller alltså hobbyplockningen.

Beträffande den affärsmässiga plockningen finns det andra regler, och här har ett problem uppstått för utländsk arbetskraft som under en kortare tid kommer till landet för att plocka bär. Den tolkning som skattemyndigheterna gör av de här gästarbetarnas korta visit i landet innebär att bärindustrin i Sverige riskerar att läggas ned. Här behövs alltså en översyn, och en del av den översynen kan göras i samband med införande av F-skattsedel. Den frågan är fortfarande under beredning, och vi får avvakta hur lösningen blir för bärbranschen i den här frågan.

Vi kan konstatera att dagens situation inte är tillfredsställande. Jag ser därför fram emot förslag från regeringen i den här frågan. Samtidigt vill jag betona att vi behöver en snabb lösning på det här problemet för att inte riskera att en hel näring slås ut.

Herr talman! I Vänsterpartiets reservation framhålls, riktigt, att vi påverkas av en fortgående internationalisering och att aktiviteterna över gränserna ökar. Man säger att ”den ökade internationaliseringen bidrar också till att olika länders förutsättningar, exempelvis skattenivåer, jämförs i högre utsträckning än tidigare”. Det är helt rätt.

Det är en helt riktig beskrivning, men mot den här bakgrunden kan man fråga sig varför Vänsterpartiet styvnackat säger nej till en gemensam bolagsskattebas på EU-nivå, och framför allt att vi inte ska vara med och se över förutsättningarna för det. I och med att vi ser över förutsättningarna kan vi också hitta lösningar som är alternativ till en gemensam bolagsskattebas.

Nu begär jag inte att Anne-Marie Wallouch ska kunna svara på den här frågan, eftersom det förmodligen är Marie Engström som har skrivit reservationen i detta ärende. Jag begär därför inget svar. Men ta ändå med frågan: Hur ställer ni er egentligen till det här? Vad är er egentliga inriktning och ert syfte med skrivningen i reservationen? Den talar ju helt för en gemensam bolagsskattebas på EU-nivå.

Anf. 140 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det var intressant att Jörgen Johansson tog upp en fråga som jag själv hade tänkt ta upp i min replik, och det var just frågan om platt skatt. Jag tänkte på det eftersom det är två centerpartistiska riksdagsledamöter som har motionerat om platt skatt. Vi har undrat lite grann var Centern står i den här frågan, och jag noterar att Jörgen Johansson är väldigt tydlig.

Men jag har också noterat att det inte bara är vi som har funderat lite grann på var Centerpartiet står i frågan om platt skatt utan även folkpartisterna. Deras partisekreterare gick häromdagen ut i en ganska hård artikel om Centern och Centrerns diskussion kring platt skatt, också bland ledande företrädare. Det vore bra att få den frågan utklarad. Jag hoppas att Jörgen Johansson talar för hela Centerpartiet i den här frågan.

Den andra frågan jag tänkte ställa gäller den ökade skattebyråkratisering som vi nu kan se. Fredrik Schulte sade i sitt sista inlägg tidigare att det är klart att det kommer att bli lite krångligare nu och att man får ta det. Då är min fråga till Jörgen Johansson: Innebär det att ni förbereder ökade anslag till Skatteverket så att de klarar den ökade skattebyråkratisering som ni är med om att genomföra?

Anf. 141 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Givetvis ska man följa utvecklingen av vilka krav och belastningar vi lägger på våra myndigheter, och om det fordras tillskott ska de naturligtvis ges. Men målet är givetvis att det här inte ska innebära någon ökad byråkrati, utan vi ska försöka förenkla regelverket så mycket som möjligt.

Över till begreppet platt skatt. Det intressanta är att innan vi för den här diskussionen måste vi bestämma oss för vad vi menar med platt skatt. Reser vi i de baltiska länderna, som skatteutskottet gjorde för något år sedan och bland annat diskuterade begreppet, konstaterar vi att det finns olika tolkningar av det. Vi diskuterade det även när vi var på besök i England och träffade skattefolk. Jag var med finansutskottet i Ryssland och diskuterade det där. Jag har analyserat Islands system och även hur republikanerna i USA har diskuterat i frågan. Jag konstaterar att det är olika innebörd i begreppet platt skatt.

Det vi först bör göra är att skaffa oss en uppfattning om vad vi egentligen menar så att vi alla talar samma språk. Men grundläggande är att skatt ska tas ut efter bärkraft. Med min tolkning av begreppet platt skatt – och som jag har uppfattat också är den tolkning som ekonomerna i övrigt i landet gör – är det svårt med såväl ett slopande av det kommunala självstyret som en enhetsskatt rakt över i landet. En sådan utveckling har vi i Centerpartiet över huvud taget inte diskuterat. Det ligger så långt ifrån de grundvärderingar vi har att man inte kan säga att vi har någon partilinje om att införa platt skatt. Helt klart nej!

Anf. 142 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det är intressant att även Jörgen Johansson konstaterar att med de skatteförändringar som tas fram kommer det att kunna innebära – så långt får jag erkännandet i alla fall – en ökad skattebyråkratisering och att vi skulle behöva skjuta till pengar om det erfordras. Ungefär så uppfattade jag svaret. Det är ett viktigt konstaterande att det blir ett krångligare skattesystem. Det är precis det Skatteverket har sagt. Med all sannolikhet, såvitt jag har kunnat bedöma, kommer ytterligare förslag som kommer att göra det krångligare för skattemyndigheterna och för enskilda människor att veta vad det blir för skatt.

En del av de här frågorna har dragits i långbänk, till exempel hur det ska bli med fastighetsskatten. Det är en fråga som man inte riktigt vet hur man ska hantera, just på grund av att det förmodligen kommer att krångla till det. Det är uppenbart att vi där kommer att se en förändring. Det går nu med ganska stora steg från ett enkelt skattesystem till ett krångligare skattesystem.

När vi talar om platt skatt är min uppfattning den att vi talar om en skatt som inte ska vara progressiv. Jag menar att skattesystemet ska vara progressivt. Vi kanske kan vara överens om att det handlar om att platt skatt är lika skatt för alla, medan ett skattesystem efter bärkraft är ett skattesystem som bygger på ekonomisk bärkraft och ska vara progressivt, framför allt att den statliga skatteskalen ska vara progressiv. Det är ett väldigt viktigt fundament i vårt svenska skattesystem. Överger man en sådan linje blir det ett helt annat skattesystem.

Även om jag inte har rest runt och studerat skattesystem lika mycket som Jörgen Johansson har jag varit i några länder och kunnat konstatera att man till exempel i Baltikum har väldigt låga skatter. Det innebär också att man har ett helt annat välfärdssystem än vad vi har i Sverige. Det är nämligen det som blir effekten: mindre välfärdssystem med platt skatt.

Anf. 143 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! När man diskuterar med de baltiska staterna är de helt klara över att det här systemet kan vara positivt att ha under en uppbyggnadsperiod, men det är inget system som man kan ha när man närmar sig den sociala struktur som vi har exempelvis i Sverige.

Vad gäller motionen som sådan är det ju så att vi har högt i tak. Enskilda ledamöter får motionera om vad de vill och också ta ansvar för de motioner de väcker. Jag kan konstatera att ingen kommittémotion och ingen partimotion någonsin har väckts i Sveriges riksdag om platt skatt. Det är intressant att notera att det faktiskt är så. Det är enbart enskilda motioner som har väckts.

Sedan, Lars Johansson, gällde det byråkratin och så vidare. Både du och jag har varit med i politiken så länge att vi vet att man ödmjukt ska närma sig problemen. Målsättningen är givetvis att man inte ska öka någon byråkrati inom skatteförvaltningen. Om det nu, mot förmodan, skulle bli så måste man naturligtvis vara öppen för att ta upp diskussionen. Det blir inte alltid precis som vi har sagt. Och skulle det nu behövas extra resurser för att man, förhoppningsvis under en övergångsperiod, ska klara av någon topp måste vi också se till att täcka upp det. Det är

ganska naturligt att man får lov att hantera en fråga så när man sitter i en majoritetssits.

Anf. 144 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Det vi nu behandlar gäller inkomstskatterna. Vanliga familjer har oftast en inkomst, även pensionärer. Och det finns tre utgiftsslag som är väldigt stora för varje familj i vårt land. Det handlar om bostaden, en mycket stor utgift. Det handlar om maten, och det handlar om skatten. Jag kanske skulle tillägga att det finns en fjärde stor utgift som nästan alla har. Det handlar om resor med bilen eller på annat sätt till och från jobbet. Där har vi dock dessbättre i extrema fall avdrag. Jag kan också notera att uppvärmningskostnaderna blev väldigt höga under den förra mandatperioden.

Jag ska inte påstå annat än att det finns annat än skatterna som i hög grad har påverkat detta, naturligtvis. Jag vill inte göra den tidigare majoriteten ansvarig för alltihop. Men det är klart att den gröna skatteväxlingen var en svartväxling i väldigt stor utsträckning för väldigt många människor i det här landet. Jag tror att det var väldigt bra, herr talman, att vi kunde avbryta den här gröna skatteväxlingen innan de sista 12 miljarderna lades på vanliga familjer.

I det här betänkandet behandlas många motioner. När det gäller den allmänna inriktningen av skattepolitiken har jag rakt motsatt synpunkt i förhållande till vad Lars Johansson framförde tidigare.

Jag menar att man när man tittar på skattepolitiken lite bakåt åtminstone bör gå tillbaka till 1990 och den stora skattereformen, som Folkpartiet och Socialdemokraterna stod bakom. Vad vi nu gör är att vi går tillbaka några små steg från de väldiga avvikelserna från den här skattereformen. Vi var överens om den mellan Socialdemokraterna och Folkpartiet, men under ett antal år förfuskades den med olika motiveringar. Det gällde framför allt på inkomstskattesidan. För de högsta inkomsterna blev det inte bara 50 procents marginalskatt. Det blev väldigt raskt, när Socialdemokraterna kom i majoritet med andra partier, 55 procent, en marginalskattehöjning. Genom att också kommunalskatterna kom att stiga från de beräknade 30 procenten kom vi att få marginalskatter på upp till 57–58 procent. Det är otroligt långt ifrån de 90 procent som det var en gång i tiden och som föranledde den dåvarande finansministern Kjell-Olof Feldt att beteckna det egna skattesystemet, som den regeringen hade byggt upp, som ett perverst skattesystem. Vi alla var delvis ansvariga för det, naturligtvis. Man ska aldrig försöka att helt fria sig själv, för det finns olika omständigheter. Men man kunde leva på lån och inte på lön.

Det var otroligt viktigt att vi kom ifrån detta, och det fanns olika faktorer som gjorde att det var möjligt. Framför allt handlade det om att vi fick koll på inflationen. Inflationen var fruktansvärd. Jag kommer själv ihåg hur man i slutet av 1980-talet från mitt parti, Folkpartiet, drev igenom att vi skulle ha indexreglerade skatteskalor. Tillsammans med TCO var man förespråkare för detta. Man lyckades så småningom med det. Detta gjordes beroende på att inflationen härjade så fruktansvärt i skatteskalorna.

Från början, Lars Johansson, var Folkpartiet och Socialdemokraterna överens om att högst 10 procent av skattebetalarna skulle betala statlig

skatt. När vi tittar mot slutet av er mandatperiod ser vi att det inte längre är 10 procent. Det har gått långt. Det gäller Saco, vanliga företagare, TCO:are och så vidare. Det var nästan 25 procent. Det beror lite på hur man räknar, men det var väldigt många fler som kom att få betala statlig skatt. Det är den stora avvikelser.

Man kan använda olika tekniker för att återta detta. Folkpartiet har varit förespråkare för att vi skulle sänka den högsta marginalskatten. Det är en metod. Vi tycker fortfarande att den hade varit den bästa. Det finns andra metoder som man har använt nu, nämligen jobbskatteavdraget, som verkligen är effektivt och gör det lönsammare att jobba. Det är en stor reform som går i samma riktning som den som Folkpartiet och Socialdemokraterna stod bakom 1990.

Jag tycker att det är oklokt av er att säga att det är en höjning av skatterna för vissa inkomstgrupper, för det är det inte. Grunden för detta är att det åter kommer att bli lönsammare att jobba för vanliga löntagare och pensionärer. Ni socialdemokrater påstår att det blir höjd skatt för pensionärer. Det är faktiskt inte sant, även om det står i er reservation. Det är inte sant. Jobbskatteavdraget sänker skatten för betydande grupper.

När man läser den RUT-promemoria som Socialdemokraterna har beställt måste man komma ihåg att ett stort problem i Sverige är att vi har så få höginkomsttagare. Det är alldeles riktigt som ni säger. På grund av att marginalskatterna är så höga i Sverige – och ni vill ju i grund och botten höja dem ännu mer – får de som har högst inkomster också de största inkomstsänkningarna, i kronor räknat. Det är alldeles korrekt. Men man kan se till hela jobbskatteavdraget. Tre fjärdedelar ligger på dem som har ganska låga inkomster.

Och jag skulle vilja ställa en fråga till er på den här punkten: Tänker ni ta bort det här för låginkomsttagarna? Tänker ni ta bort detta för tre fjärdedelar av skattebetalarna? Det är 30 miljarder kronor som det handlar om för människor som har de lägre inkomsterna. Tänker ni ta bort detta? Jag tror att många skulle vilja ha ett svar på den frågan. Tänker ni ta bort dem och höja skatterna med 30 miljarder kronor?

Då kommer i och för sig de 10 miljarderna för dem med allra högst inkomst också att försvinna. Men det viktiga beskedet för vanliga löntagare, vanliga tjänstemän, TCO-medlemmar med en lön under 25 000 kronor och så vidare handlar om frågan: Tänker ni ta bort jobbskatteavdraget, eller tänker ni låta det vara lönsamt för dem även i fortsättningen att jobba?

Det finns mycket man kan diskutera.

Låt mig gå in på några saker där jag ändå noterar att det sker väldiga förändringar. Det gäller synpunkter på avdrag för inköp av datorutrustning. Detta har Socialdemokraterna och de andra partierna hela tiden värnat om tidigare. Jag noterar nu att det inte längre finns någon reservation om detta. Man har bytt åsikt på den här punkten, helt enkelt. Ni måste medge att ni har bytt åsikt på den här punkten. Det är samma sak med flygskatten. Den övergav ni redan i höstas. Det är nu bara Miljöpartiet som står kvar vid denna flygskatt. Den blev dessbättre aldrig införd, men den hade den fantastiska konstruktionen att det var per flygstol.

Vi är också för införande av flygskatt på bränslet. Det tycker vi ska införas i hela EU. Men konstruktionen var sådan, Miljöpartiet, att hade

motsvarande skatt införts på bilar skulle det ha varit per passagerare eller per hjul. Det är helt groteskt, helt enkelt. Man måste ju se till, det som ni pläderar för i alla andra sammanhang, att man har skatt efter vilka utsläpp och imissioner som görs.

Låt mig gå in på en annan fråga, nämligen frågan om golfsport eller inte, bland personalvårdsförmånerna. Socialdemokraterna har en helt fantastisk skrivning i en reservation på den här punkten. Den står på s. 39 i betänkandet. Det är alldeles klart att Socialdemokraterna inte vill att man ska införa golf här, men det är enligt gällande principer från 1988 som man tycker detta. De principerna har ju blivit förlegade. Det har blivit principlöshet i stället för principer.

Jag är absolut ingen golfspelare. Jag tänker aldrig spela golf. Dock måste jag medge att om man går ut på en golfbana är det en form av motion och friskvård. Det finns nästan ett klasstänkande i det här. Jag säger inte att man ska införa golf och så vidare, men man måste ha en mer fördomsfri inställning. Det är inte vilka olika former av sporter man utövar, om man promenerar eller vad man nu gör, som ska vara avgörande. Jag tycker att det är klokt att man har en mer fördomsfri inställning än den som kommer till uttryck hos er.

Låt mig sedan gå över till bär, svamp och kottar, herr talman. Det finns en del saker som är ganska roliga i det här betänkandet. En sådan formulering finns i Socialdemokraternas reservation nr 2: "Skattesystemet ska vidare bygga på breda skattebaser och låga skattesatser samt enkla och tydliga regler." Det visar att humorn ännu inte har försvunnit från skattepolitiken. Det är verkligen en rolig formulering, för var det någonting det socialdemokratiska skattesamhället präglades av var det ju inte att skattebaserna var breda. Så omfattande skattefusk som vi hade under 1990-talet har vi väl aldrig haft. Att så många avstod, visserligen illegalt, från att betala skatt är helt fantastiskt. Att skattesatserna skulle ha varit låga under 1990-talet stämmer inte heller. De har ju höjts under 1990-talet. Det är ju det som är problemet. Jag tycker att vi måste fundera på om vi inte måste gå ännu längre här.

Men så kommer jag till reservation nr 13 om bär, svamp och kottar. Den är en höjdpunkt i det här betänkandet, måste jag säga. I slutet av maj förra året, 2006, väckte jag och dåvarande vice ordföranden i skatteutskottet Anna Grönlund Krantz ett förslag om ett utskottsinitiativ om att höja den skattefria gränsen för bär, svamp och kottar. Detta förslag nedgjordes jäms med fotknölarna, eller ända nere där man plockar kottar. Det fanns inga som helst utsikter. Det var det dummaste förslag man hört.

Vi gav oss emellertid inte på den här punkten. Den 21 juli skrev jag en ny skrivelse till dåvarande ordföranden i skatteutskottet om att vi borde göra detta i alla fall därför att det var en nationell fråga om kottar, svamp och framför allt bär skulle plockas eller inte. Det var detta det handlade om. Denna fråga är helt inaktuell, var svaret jag fick. Det kommer aldrig på fråga!

Sedan gick det inte så lång tid efter valdagen, herr talman. Vem väcker då en partimotion om detta? Jo, herr Göran Persson i Stjärnhov! Han väcker en motion med exakt den innebörd och ordalydelse som mitt förslag, som avstyrkts den 30 maj i skatteutskottet och den 21 juli av

ordföranden i skatteutskottet, om att skatteutskottet skulle ta detta initiativ.

Detta visar någonting som jag vill avsluta med, herr talman: Det är inte hopplöst att vara i opposition. Jag vill önska er lycka till. Ni kommer säkert att ha stora framgångar. Arbetar man bra och konkret kan man få igenom de mest oväntade saker, herr talman.

Anf. 145 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Trots Gunnar Andréns långa inlägg här är det uppenbart att han var frånvarande vid debatten i veckan med anledning av statsministerns rapport från det senaste ministerrådsmötet, där koldioxidfrågorna var uppe till mycket ingående behandling. Hur vi ska få ned koldioxidutsläppen är en fråga som oroar alla regeringar i Europa. Naturligtvis kan man raljera om detta med flygskatten, men jag är ganska övertygad om att de europeiska länderna på något sätt kommer att diskutera hur vi ska belasta också flyget med tanke på de koldioxidutsläpp som flyget i dag står för. Vi har ju olika former av punktskatter på andra transportslag med tanke på utsläppen av koldioxid. Sedan kan man diskutera om det förslag om flygskatt som vi hade i regeringsställning tillsammans med våra dåvarande samarbetspartier var det allra bästa, men poängen är att man måste belasta olika transportslag efter de koldioxidutsläpp de ger.

Väldigt mycket av den gröna skatteväxlingen handlar om detta. Jag tycker att den är viktig. Jag tycker också att om Sverige ska medverka till den globala utvecklingen så ska den vara uthållig. Då måste man diskutera även grön skatteväxling, som jag tror är en framgångslinje.

Avslutningsvis i detta första replikskifte vill jag säga att det är intressant att Gunnar Andréns ändå försöker hålla fast vid den skattereform som Folkpartiet var med och lanserade för 15–16 år sedan. Men det är faktiskt inga små steg ni tar ifrån den. Ni tar stora steg ifrån den, i samverkan med de övriga partierna i den borgerliga regeringen. Det är det vi kritiserar. Vi hade för avsikt att starta en skatteöversyn om vi hade fått fortsätta att regera det här landet.

Anf. 146 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tackar för det. Jag tog visserligen inte upp det förslag som vi hade i våras. I stället för ert förslag om flygskatt baserat på antalet stolar föreslog alla partier från den dåvarande oppositionen att vi genom EU skulle arbeta för att inlemma utsläppsskatt på flyget. Det var vår linje. Det var en helt annan linje, och det är den som Fredrik Reinfeldt nu driver. Jag tycker att det är bra att ni har anslutit er till den. Jag noterar också att ni har släppt det gamla förslaget.

Jag bestrider dock inte att även Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har ett ansvar. Alla partier har ett gemensamt ansvar för miljön och vill naturligtvis se till att det blir en rimlig beskattning av utsläpp från flyget. Vi har aldrig sagt någonting annat. Men man får inte vidta fel åtgärder för den sakens skull. Problemet i den här frågan är inte Sverige, vill jag påstå, utan problemet ligger i att det finns många starka intressen ute i Europa som inte vill ha detta. Det finns alltför många friåkare inom flyget som vill ta marknadsandelar i stället.

Jag tror inte att det finns något lika starkt sätt att arbeta med detta som att få ihop alla Europas länder. Då kommer det att bli dyrt för de

flygföretag som vill åka och tanka utanför Europa. Det ska vi se till att det blir. Sedan får jag kanske diskutera med någon annan om EU är ett starkt inslag här eller inte.

Jag bestrider inte att ni hade en god ambition, men jag tycker att ni använde fel metod. Vi står dock fast vid samma linje som vi hade, och det är jag väldigt tacksam för. Vi har inte ändrat åsikt från maj till i år. Vi står fast vid att EU ska se till att det blir beskattning av allt flygbränsle på utsläppsbasis.

Anf. 147 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Tack för det, Gunnar André! Jag vill gärna gå vidare, för jag fick inte svar på det här med skattereformen och om du fortfarande tycker att detta är små steg. Jag anser att det är ganska stora steg. Om två parter har varit med och genomfört en skattereform och den ena parten säger att det är stora steg vore det ju intressant att höra vad den andra parten säger när vi tittar på de olika skatteförslag som ni nu lägger fram.

Jag har noterat att Folkpartiets partisekreterare också är orolig över att det finns partier i den nuvarande regeringen som har ledamöter, inte i regeringen men i riksdagen, som talar om platt skatt. Även om Jörgen Johansson från Centerpartiet tidigare tillbakavisade denna kritik och sade att det inte var en partiuppfattning är man uppenbarligen inom Folkpartiet väldigt orolig för den uppfattning som finns hos, som man uttrycker det i Dagens Nyheter, ledande företrädare för Centerpartiet som talar om platt skatt.

Då är min fråga till Gunnar André: Är detta en allmän uppfattning inom Folkpartiet, eller är det bara en uppfattning som partisekreteraren torgför? Jag antar att partisekreteraren i Folkpartiet har en sådan position – han har ju dessutom tidigare suttit i riksdagen – att han talar för om inte hela partiet så åtminstone delar av det. Är det en sådan del som Gunnar André tillhör?

Anf. 148 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tillhör Folkpartiet – det är riktigt. Men jag vill gärna intyga att Jörgen Johansson i slutet av förra mandatperioden med lika stor tydlighet som i dag markerade att Centerpartiet liksom Folkpartiet och övriga partier i den här kammaren är emot platt skatt och för skatt efter bärkraft. Det är bara att läsa i protokollet: Jörgen Johansson stod just i den här talarstolen förra året och sade just detta. På den punkten finns det inget som helst tvivel.

Sedan har vi som står bakom skatt efter bärkraft, och det är ju en linje som både Folkpartiet, Centerpartiet och Socialdemokraterna och fler partier anser vara den allra viktigaste principen i hela skattesystemet, alltid anledning att vara en smula oroade för betydande avvikelser från denna princip. Jag tolkar Erik Ullenhags artikel som ett uttryck för den oro som han kan känna för detta. Men jag känner lika stor oro för en del av Vänsterpartiets skrivningar, nämligen att de starkt vill öka skatterna på vanliga inkomster. Jag tycker att det är ett lika oroande inslag. Jag vill inte alls göra andra ansvariga för vad Vänsterpartiet sysslar med i sina skrivningar och reservationer, men de talar ju om borttagande av LO-puckeln och allt möjligt. Detta innebär mycket kraftiga skattehöjningar

på vanliga inkomster, medan alliansregeringen – även om det kan finnas avvikande synpunkter på en eller annan detalj och olika avvägningar att diskutera – vill gå vidare med sänkta skatter på arbete.

Sedan kan man diskutera om stegen är stora eller små, men jag tycker ändå i huvudsak och i motsats till Lars Johansson, herr talman, att det är steg i rätt riktning. Det var det jag inledde med. Det blir mer lönsamt för de flesta människor i det här landet att arbeta.

Nu vill jag fråga även om jag inte förväntar mig något svar: Tänker Socialdemokraterna ta bort jobbavdraget så att det blir mindre lönsamt för vanliga människor att arbeta?

Anf. 149 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Gunnar Andrén upprepar det jag nyss försökte dementera. Tre fjärdedelar av jobbskatteavdraget går inte till låginkomsttagare – om man inte menar att den som tjänar 375 000 kronor om året är låginkomsttagare. Det är nog inte en verklighetsbeskrivning som människor utanför det här huset känner igen sig i.

Miljöpartiet står därför fast vid den gröna skatteväxling som vi har fört fram. Den har en mycket bättre fördelning när det gäller vart inkomstkattesänkningarna går än jobbskatteavdraget, som ger mest till dem som redan har. Den gröna skatteväxlingen innebär ju inte bara sänkta inkomstskatter för låg- och medelinkomsttagare utan också höjda skatter på olika former av miljöpåverkan.

Det vänder sig nu Gunnar Andrén emot, och han är glad över att de har tagit bort det. Det lustiga är att Gunnar Andrén särskilt fokuserar på uppvärmningen av bostäder där man kan se att den gröna skatteväxlingen kanske har varit som mest effektiv. Där ser man hur människor i stor skala byter ut oljepannor och direktverkande el till pellets pannor, fjärrvärme och alla möjliga alternativ som är betydligt bättre, mer resurseffektiva och som använder förnybara bränslen. Där kan man verkligen se att vi har lyckats få ned koldioxidutsläppen. Varför skulle det vara dåligt?

Vi är alla överens om att den tidigare utformning av flygskatten som man valde inte är optimal. Problemet är att om man ska vänta på att kunna inlemma flyget i EU:s handel med utsläppsrätter, vilket alliansen förespråkar, kommer det att dröja ända till nästa handelsperiod, alltså till 2013. Dessutom skulle prispåslaget på biljetten vara så lågt att det blir försumbart. Den flygskatt som vi har föreslagit, och som inte är optimal men ändå bättre än ingenting, skulle enligt Sika minska de årliga koldioxidutsläppen med 100 000 ton. Det vill ni alltså inte säga ja till.

Anf. 150 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det är säkert riktigt att den skulle minska utsläppen med 100 000 ton. Den skulle dessutom flytta en massa jobb från Sturup till Kastrup. Den har alltså ingen verkan i Europa, och min motfråga måste då bli: Är det rimligt att vi ska vidta åtgärder som bara flyttar jobb? Man måste väl använda EU. Varför vill ni gå ur EU och inte använda EU? Man ska använda EU till det här. Det finns inget annat sätt att minska de här utsläppen radikalt i det här landet.

När det gäller oljepannor är det nog alldeles riktigt att vi håller på att gå över till annat. Det finns dock inget som har betytt så mycket för

övergången från oljepannor som att oljepriset har stigit, och det är ju ganska bra. Dr Henry Kissinger sade på 1970-talet: Det finns inget som är så effektivt för en övergång till andra bränslen som att oljepriset i USA stiger. Jag tror att det fortfarande är alldeles riktigt. Det finns ingenting som är så effektivt.

I den bemärkelsen tycker jag naturligtvis att grön skatteväxling är bra – att man driver fram modernare teknik. Det tycker jag är jättebra. Men den utformning som den fick blev helt felaktig. Jag tycker att det fanns ett fantastiskt bevis på detta mot slutet, nämligen att den förra regeringen och riksdagsmajoriteten var tvungna att införa ett förhöjt grundavdrag i Norrlands inland just med motiveringen att den gröna skatteväxlingen hade fördyrat uppvärmningen så mycket för vanliga människor att man måste öka grundavdraget i dessa områden av det skälet. Det visar ju att den här reformen inte var väl genomtänkt. Det var en politisk eftergift till Miljöpartiet, och jag är helt övertygad om att Socialdemokraterna – som säkert är minst lika miljövänliga som ni är – skulle ha kommit på andra, mycket bättre metoder. Jag är helt övertygad om att den här riksdagen, inte bara den här regeringen, kommer att hitta på nya former.

Jag lägger märke till att Fredrik Reinfeldt kommer med nya förslag om bensinskatteshöjningar, och det tror jag är en klok politik. Inte för att vi önskar bensinskatteshöjningar, men det är ett nödvändigt ont.

Anf. 151 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Är det inte bättre att stödja glesbygden genom ett glesbygdssavdrag än genom att ge dem billig el som innebär att glesbygden inte får samma incitament som vi i storstäderna att effektivisera vår energiförbrukning? Det måste väl vara mycket smartare.

Sedan var det detta med uppvärmningspriserna. Det är alltså helt okej att det blir dyrare att värma upp sitt hus om det beror på att oljepriserna stiger men inte om det beror på grön skatteväxling. För den som betalar tror jag att det spelar en ganska liten roll.

Däremot kan man tänka sig att de människor som nu ser hur oljepri- serna stiger och troligtvis kommer att fortsätta stiga i takt med sinande tillgång är väldigt glada att vi redan har börjat att genom den gröna skat- teväxlingen ge människor en chans att ställa om i tid.

Visst är det också så att vi måste jobba internationellt med att minska koldioxidutsläppen och klimatpåverkan. Nu är ju inte EU den enda are- nan i världen, utan länder har ju både före och utanför EU samarbetat på olika sätt inom ramen för FN och genom mellanstatliga avtal. Det tror jag absolut att vi kan göra även i fortsättningen, men så länge vi är med i EU ska vi självklart se till att driva på så att vi får en offensiv klimatpolitik. Där imponerade ni ju inte direkt när ni smög i väg till Bryssel och för- sökte tigga större tilldelning av utsläppsrätter för den svenska industrin.

Anf. 152 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! När det gäller övergången till ny miljövänlig teknik tror jag att det finns många orsaker, men att som Miljöpartiet till den 1 janu- ari 2006 driva fram fem olika skattehöjningar på elektricitet, inklusive mervärdesskatten, kan inte vara optimalt. Elektricitet är en förnämlig vara över huvud taget, och det hade kanske varit bättre att lägga mervär- desskatten på olja och annat.

Jag tror inte att det har varit så bra. De där väldiga skattesänkningarna för vanligt folk blev 100 eller 200 kronor per år på grundavdraget. Tyvärr blev det inte mer. Jag tror att väldigt många kände att den gröna skatteväxlingen i själva verket var en svartväxling.

Låt mig också, herr talman, säga att Agneta Berliner kommer att tala om förmånen av fri bil senare.

Allra sist vill jag göra en rättelse. När vi diskuterade i höstas råkade jag säga att en höjning av reseavdraget innebär en skattesänkning. Laila Bjurling var vänlig nog att i samband med det, trots att jag inte hade någon slutreplik, påpeka att jag hade sagt fel. Jag vill gärna få fört till protokollet att en höjning av reseavdraget i själva verket inte innebär någon skattesänkning utan tvärtom. Jag tänkte fel, och nu har jag sagt detta.

Anf. 153 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Herr talman! Jag vill å Kristdemokraternas vägnar yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och också yrka avslag på samtliga reservationer.

Sedan 1932 har skattetrycket i vårt land förändrats. Det har förändrats åt ett håll. Vi kan alla här i kammaren fundera över om det hållet är uppåt eller nedåt.

Socialdemokraterna kom i regeringsställning 1932 i ett läge där vi hade ett skattetryck på 12 procent. Jag hävdar inte, med viss riktning åt Lars Johansson, skatteutskottets vice ordförande, att det kanske finns något politiskt parti i kammaren som i dag förfäktar ett skattetryck på 12 procent, inte ens två motionärer som indirekt har blivit omnämnda i den här debatten. Men skattetrycket var 12 procent 1932. 30 år senare, 1962, var vi uppe i 30 procent och 1970 i 40 procent. Vi har därefter passerat 50 procent. Det har alltså fortsatt i den riktningen.

I mitten av 1970-talet kan man säga att högskattesamhället är här. På Nuteks hemsida kan man läsa att ”jämfört med 1970 har Sveriges relativa position avseende BNP per invånare försvagats kraftigt”, alltså vår relativa position. Och skattetrycket har ju fortsatt att öka rejält även sedan högskattesamhället var på plats runt 1970.

Olika politiska initiativ och försök att lätta på skattetrycket för att ge näringslivet luft under vingarna, att göra något så förhatligt som att sänka inkomstskatten, det vill säga vad människor knegar ihop, och förslag att delegera makt från staten har ganska generellt och tyvärr ofta reflexmässigt resulterat i hårda ord från den socialistiska politiska sidan. Det är beklagligt. Det som stod på Nuteks hemsida om vad som har hänt sedan 1970 kan tåla att repeteras, att ”Sveriges relativa position avseende BNP per invånare försvagats kraftigt”.

Allians för Sverige och Kristdemokraterna menar att skatter ska fungera som medel för att solidariskt finansiera vår gemensamma välfärd samt styra den ekonomiska utvecklingen i en socialt och ekologiskt hållbar riktning. Vi menar samtidigt att statsmakterna måste visa respekt för grundläggande etiska värden och skatterättsliga principer och inte bara ha ett skattemaximerande perspektiv för ögonen. Ja, jag sade skattemaximerande perspektiv. Skatter måste alltid kunna försvaras och försvaras ur ett moraliskt och legitimt perspektiv.

Det finns mycket att kommentera bland alla motioner och utlåtanden som vi i utskottets majoritet har presenterat i detta betänkande. Jag tänkte särskilt uppehålla mig kring motioner från kristdemokratiskt håll, från moderat håll och från miljöpartistiskt håll avseende gåvor och bidrag till ideella ändamål.

Det tillhör väl inte de mest folkligt förankrade begreppen i det svenska samhället att tala om subsidiaritetsprincipen. Men jag har lärt mig att uttala begreppet efter ett antal år. Att stärka det civila samhället är vad subsidiaritetsprincipen ytterst handlar om, det vill säga att stödja det människorna kan skapa själva utan att politiska församlingar styr, hur kloka just vi än är, oavsett majoritet. Oavsett politiska beslut ska människor ändå kunna forma sin framtid i så stor utsträckning som möjligt genom självständiga beslut, individuella beslut eller i samverkan med andra i föreningar, kooperativ, folkrörelser, kyrkor, välgörenhetsorganisationer eller vad det än handlar om.

I den aktuella debatt som finns med här och som utskottet belyser i SkU10 vill jag lyfta fram att idealitet, som handlar om personligt ansvar, om solidaritet och empati, förmåga att känna in andra människor, är grundläggande värden som alla samhällen, även det svenska, behöver. Och det krävs för att vi ska kunna bygga ett varmt och omtänksamt samhälle.

Om Sverige ska få en växande ideell sektor måste det skapas möjligheter för ett ökat engagemang och ett ökat givande till den ideella sektorn. Staten ska inte detaljstyra den ideella sektorn med föreningsliv, hjälporganisationer, kyrkor och samfund, utan man ska sätta upp spelregler som gynnar den ideella sektorns utveckling.

Sverige är i dag ett av få länder i den europeiska unionen där det inte finns något skatteavdrag för ideella gåvor. Att måla ut sig på denna punkt är inte något som jag tycker att Sverige ska eftersträva för sin framtid eller som vi ska känna är en merit för vårt land.

Det är alltså inte alltid lätt att bedriva ideell verksamhet i vårt land. Många ideella organisationer gör imponerande insatser, och det kanske är fel att i en kammare nämna några vid namn. Jag gör ändå det: Rädda Barnen, Bris, Röda Korset, scouterna, idrottsrörelsen, kyrkorna, och de jag glömde må så förlåta. Självklart måste nykterhetsrörelsen nämnas, eftersom jag också är engagerad där.

Kristdemokraterna har länge drivit kravet att det ska införas en avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer. Den åsikten är inget som Kristdemokraterna har monopol på. Varför motionerar moderater? Varför motionerar miljöpartister i detta? Varför backar Centern och Folkpartiet upp detta i utskottets mycket positiva skrivning? Jo, därför att vi gemensamt är för detta. Att införa avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer skulle definitivt öka föreningslivets och den ideella sektorns möjligheter att bli en starkare del i samhällsbygget, i att bygga landet tillsammans.

Danmark har ett system som tillåter att man gör avdrag för gåvor till olika typer av ideella föreningar och kyrkor. Det är ett stort stöd för denna typ av organisationer, eftersom deras verksamhet till stor del byggs upp på givande från medlemmar, ett frivilligt givande och ett givande som inte bygger på att politiska församlingar med majoritetsbeslut har kommit fram till det ena eller det andra.

I vårt västra grannland Norge ges möjlighet för enskilda personer att göra avdrag för gåvor till frivilligorganisationer. Dessa frivilligorganisationer ska inte ha näringsverksamhet som ändamål. De ska bedriva särskilt angivna verksamheter såsom omsorgs- och hälsofrämjande arbete för barn och ungdomar, religiös verksamhet, verksamhet till värn för människors rättigheter samt katastrofhjälp.

I Sverige har vi Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, Frii. De organiserar 79 organisationer med så kallade 90-konton. Dessa har föreslagit att ideella gåvor och bidrag till dessa konton görs avdragsgilla i privatpersoners och företags självdeklarationer.

Herr talman! Med de nämnda länderna som förebild skulle avdragsrätten också kunna bestämmas till viss verksamhet i stället för till en viss typ av kontonummer. Som lagstiftare har vi alltid möjlighet att styra vilka beloppsnivåer som skulle vara avdragsgilla.

Skatteutskottet ger motionärerna från moderat, miljöpartistiskt och kristdemokratiskt håll rätt i att det frivilliga engagemanget i föreningslivet är en omistlig del av samhällsgemenskapen. Det skapar trygghet och välfärd för många som annars skulle hamna i utanförskap. Frivillig hjälpverksamhet i ideella föreningars regi bidrar också till att lindra nöd och elände på många håll där de offentliga insatserna inte räcker till. Ett ökat givande skulle alltså stärka de frivilliga organisationerna och deras möjligheter att växa i omfattning samtidigt som verksamheten inte blir lika beroende av politiska beslut.

Låt mig repetera detta; jag tror att det kan understrykas hur många gånger som helst: Föreningar skall inte vara så beroende som i dag av politiska beslut, politiska konjunkturen, då det lätt blir ett politiskt godtycke vad man vill stödja och vad man inte vill stödja för stunden. Därför pekar skatteutskottet på att denna uppfattning ligger i linje med den som regeringen har givit uttryck för i regeringsförklaringen.

Herr talman! Jag ska inte förbruka alltför mycket tid till, men jag vill ändå, eftersom vi lever i en levande demokrati och för en dialog med varandra, kommentera den reservation som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gemensamt har lämnat in och där Miljöpartiet inte finns med. Miljöpartiet är för detta och har motionerat i den riktning som alliansen också vill.

I reservationen talar man från socialdemokratisk och vänsterpartistisk sida om att man vill att den demokratiska processen ska styra detta. Min fråga och undran är på vilket sätt det är mindre demokratiskt att medborgarna, människorna i vårt samhälle, hundratusentals människor i en rad olika beslut, bestämmer att de genom sina egna gåvor vill stödja en viss organisations frivilligarbete. Varför skulle det vara mindre demokratiskt?

I reservationen talas det också om att det skulle minska utrymmet för det samhälleliga stödet och öka dessa viktiga verksamheters beroende av enskilda personers förmögenheter, förmåga och vilja att bidra. Det är lysande om förmögna människor använder sina pengar till att stort och rikligen skänka till ideella organisationer, välgörenhetsorganisationer, folkrörelser, kyrkor eller vem de än vill. Det är bra att de använder sina förmögenheter och sina höga inkomster på detta sätt. Är det en nackdel?

Det talas vidare om att det skulle bli ökad kontroll, som ni skriver i er reservation, och att det skulle vara svårt att hantera den här typen av stöd

från Skatteverkets sida. Det här går i Danmark och i Norge. Varför ha så dåligt självförtroende att tro att vi svenskar skulle klara detta sämre?

Anf. 154 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Låt oss ta diskussionen kring frågan om ideella föreningar. Du inledde ditt inlägg med att säga att den ideella sektorn kan ha stor betydelse för vår gemensamma välfärd. Jag kan gärna hålla med om det. Jag tillhör också dem som är engagerade i det ideella föreningslivet på olika sätt. Det Lennart Sacrédeus inte talar om är att föreningar av olika slag har väldigt många olika former av stöd från samhället. Man kan få lönebidragsanställning, som är statligt finansierad. Man kan få kommunala bidrag. Man kan få pengar via Allmänna arvsfonden för olika projekt och insatser som man gör. Man kan få sponsring från företag, vilket förekommer i stor omfattning, framför allt inom idrottsrörelsen. Man bedriver dessutom second hand-verksamhet i väldigt stor omfattning, och alltmer. Dessutom är det så med second hand-verksamheten, som är en växande verksamhet i Sverige, att om man bedriver den på ideell basis, alltså bedriver försäljningsverksamhet ideellt utan anställda och utan föreningsaktiva, är man skattebefriad. Dessutom har man medlemsavgifter.

På många olika sätt kan det ideella föreningslivet frodas i Sverige, vilket också sker. Det är inte så att det har gått tillbaka, tvärtom. Verksamheten har ökat. Det är oerhört positivt för samhället. Därför ska vi inte dra slutsatsen att man inte ska betala den skatt som var och en ska betala. Varför ska man ha avdragsmöjligheter när man vill stödja en ideell förening? Det kan man göra ändå och använda sitt konsumtionsutrymme till att satsa på en ideell förening i stället för att köpa varor. Det är hur svenskt som helst att göra på det viset. Vad är nackdelen med det?

Anf. 155 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Varmt tack till Lars Johansson för hans replik. Samtidigt har jag svårt att förstå på vilket sätt alla de olika stödformer som finns i dag med någon automatik skulle försvinna. Åtminstone är det långt ifrån samtliga som skulle göra det.

Det vi från alliansens sida menar, något som jag personligen känner väldigt starkt för, är att man som medborgare – ja, jag vill använda ett mindre högrävande ord – som människa känner ett stöd och känner att samhället tycker att det är bra och vill uppmuntra en. Jag är säker på att Lars Johansson från fotbollsstaden Göteborg är mycket engagerad i föreningsliv, och det är jag för egen del också och säkert många andra här i kammaren. Vi vill att människor känner ett stöd och en uppmuntran från samhället, och jag vill använda ordet bekräftelse på att man vill att vi verkligen skänker till föreningslivet. Jag tror inte att vi ska underskatta vilken ryggrad det är i det svenska samhället med alla dessa föreningar, folkrörelser, kyrkor och andra som lägger en grundbult och grundplatta i det gemensamma samhällsbygget. Jag tror att man i dag när man skänker pengar känner att samhället ärligt talat ställer sig neutralt eller näst intill, kanske inte ens är positivt, till det. Det handlar om att bekräfta.

Sedan vill jag påminna, när Lars Johansson talar om second hand-butiker, om att det inte är länge sedan det var på tapeten – jag tror att det var förutvarande finansminister Bosse Ringholm som ville det – att

momsbelägga även den ideella försäljningsverksamheten i second hand-butiker. Man fick rycka ut från deras sida och uttrycka sin oro.

Prot. 2006/07:74
14 mars

Anf. 156 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det var inte något som Bosse Ringholm eller regeringen önskade. När det gäller second hand-verksamheten är det en fråga som har diskuterats inom EU. Det handlar om konkurrensneutralitet. Den frågan är mig veterligt inte avgjord, utan det är en fråga som den nuvarande regeringen har ärvt. Hur man kommer att hantera den vågar jag inte svara på, men det är en sådan diskussion. Det är ingenting som vi socialdemokrater har tagit upp i meningen att vi vill beskatta second hand-verksamhet, tvärtom. Vi tycker att det på många sätt är en väldigt bra verksamhet. Det är viktigt att den får utvecklas.

Vad Lennart Sacrédeus gjorde tidigare i sitt inlägg och som han återkommer till är att jämföra med andra länder utan att jämföra med helheten. Jag påtalade förut ett antal exempel där vi på olika sätt stöder det ideella föreningslivet i Sverige. Inom till exempel den sociala sektorn, frivilligt socialt arbete, pågår det väldigt mycket aktiviteter där ideella organisationer arbetar aktivt med stöd från samhället och med stöd oftast från kommunerna och medverkar i socialt arbete för missbrukare och andra människor som är i behov av stödinsatser, sysselsättning och liknande i samverkan med till exempel arbetsförmedlingarna för att få loss pengar för olika sysselsättningsåtgärder. Detta har vi i Sverige, och vi måste komma ihåg att om man ska införa ett annat system med avdragsmöjlighet för enskilda människor kommer det att ifrågasättas. Varför ska de få bidrag från två håll? Det blir indirekt så att om vi har avdragsmöjligheter är det det övriga skattekollektivet som mer indirekt finansierar det bidraget till den ideella sektorn. Då minskar också utrymmet från stat och kommun att stå för bidrag till den ideella sektorn. Det finns en baksida av den politik som Lennart Sacrédeus förordar. Jag tror inte det är rätt väg att gå.

Anf. 157 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för de kommentarer som Lars Johansson har givit. Att den europeiska unionen med sin grundläggande fredstanke har synpunkter på second hand-butiker i Katrineholm, Göteborg eller Mora kanske är en aning långt bort från den 9 maj 1945 när vi fick fred i Europa. Det är olyckligt att Europeiska unionen ska in på dessa domäner. Jag har väldigt svårt att förstå det, men det är en annan debatt, en Europadebatt. Därmed avstår jag från att lasta Socialdemokraterna och Bosse Ringholm från Enskede för detta, eftersom de inte ska lastas, utan Europeiska unionen. Tack för det klarläggandet!

Vad gäller bidrag från två håll – dels en avdragsrätt, dels de bidrag och stöd som Lars Johansson nämner finns i dag – tror jag inte att detta är ett stort samhällsproblem. Jag tror inte att föreningslivet skulle bada i pengar och ha för stora ekonomiska resurser och växa sig för starkt i samhället. Tvärtom finns det ett utrymme för tillväxt, om jag får använda det ordet, inom den sektorn. Skulle de bli för rika och skulle det bli för gynnsamt i Sverige får man självklart titta på bidragssidan.

*Allmänna motioner om
inkomstskatter m.m.*

Jag vill nämna ett exempel. Evangeliska frikyrkan, som tidigare hette Örebromissionen och som gått samman med Helgelseförbundet, har en ungdomsrörelse som heter EFK Ung. De har av Ungdomsstyrelsen fått 3 miljoner kronor per år. Nu sitter en tjänsteman på Ungdomsstyrelsen och konstaterar att här uppfylls inte reglerna. 3 miljoner blir 0 kronor. Sedan löser man det med ett tillfälligt bidrag på 2,1 miljoner. 30 procent bara försvann till följd av politiska beslut eller tjänstemannabeslut. Det här skapar en otrygghet. Givandet direkt från medlemmar är en bättre bas.

Jag vill att Socialdemokraterna kommer ut i den här frågan. Stöd Miljöpartiet och alliansen framöver! Det tror jag att ni kommer att göra.

Anf. 158 AGNETA BERLINER (fp):

Herr talman! Jag tycker att Lennart Sacrédeus hade en väldigt intressant inledning om utvecklingen av skattetrycket i Sverige, och jag vill gärna hänga på några meningar där.

Vi har förvisso ett oerhört högt skattetryck i det här landet. Ni känner alla igen broschyren som skatteutskottets kansli har tagit fram och som i alla fall jag fick som nybliven ledamot i skatteutskottet. Jag tycker att den är väldigt talande. Sverige ligger alltså i topp bland OECD-länderna. Mer än hälften av vår bnp består av skatteintäkter. Det höga skattetrycket är inte jag speciellt förtjust i, men nu ska jag inte debattera det i dag. Men det är en sak som jag vill ta upp som hänger ihop med det.

Många gånger när jag lyssnar på socialdemokrater får jag en känsla av att skatten är norm och att allt eller åtminstone det mesta ska beskattas. Om man sänker en skatt eller tar bort en skatt är det att betraktas som en subvention eller en belöning. Det synsättet delar inte jag.

Däremot behöver vi självklart skatteintäkter för att ha pengar till de saker som vi gemensamt har bestämt att vi vill ta ett gemensamt samhällsansvar för – skola, sjukvård och ett bra flyktingmottagande, för att nämna några exempel.

Vi använder också skatten som ett instrument för att stimulera vissa saker och beteenden som vi tycker är bra men också för att motverka andra som vi inte tycker är bra för samhällsutvecklingen. Och nu börjar jag komma till saken, nämligen till detta med alkohol. Och nu börjar jag komma till saken, nämligen till detta med alkohol.

Att betala mer skatt för sin förmånsbil för att den har alkohol tycker jag är bakvänt. Det innebär att man i stället för att premiera alkohol, eller åtminstone hålla sig neutral till det, bestraffar det. Som jag uppfattar det är det detta som Socialdemokraterna vill fortsätta med i och med att de reserverar sig till den delen i betänkandet.

Varje dag kör ungefär 16 000 personer i Sverige onyktra, och varje år dör omkring 150 personer i alkoholrelaterade olyckor. Mer än 2 000 personer skadas svårt i trafiken i samband med olyckor där alkohol är inblandat på något vis. Det motionerna om alkohol och förmånsvärdet handlar om är att vi måste göra allt för att minska antalet personer som kör rattfulla. Då är det viktigt att alla åtgärder som man vidtar för att förhindra rattonykterhet premieras och inte bestraffas.

Jag tycker inte att införande av alkohol i bilar ska höja förmånsvärdet. Därför ställer jag mig mycket nöjd bakom skatteutskottets betänkande och tillstyrker de motioner som vill ta bort regeln om att höja förmånsvärdet för tjänstebilar som har alkohol.

Anf. 159 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Låt mig först kort konstatera att vi inte är emot alkoholås. Det måste vara en fullständig missuppfattning. Men vi har inget belägg för att de som har förmånsbilar har större problem med alkohol i trafiken än de som inte har förmånsbil. Eller har Agneta något sådant?

Anf. 160 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! Några belägg finns inte. Alkoholås har ju inte funnits i någon större omfattning så väldigt länge. Men tycker inte ni att man ska göra allt för att bejaka att man sätter in alkoholås?

Anf. 161 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Om regeringen kommer med ett förslag som stimulerar till alkoholås för alla som äger en bil är det en helt annan diskussion. Vad vi har sagt är att när det gäller förmånsbilar kan vi inte se varför man ska göra ett särskilt undantag för just alkoholås.

Det sker väldigt mycket förändringar när det gäller hur bilar kommer att utvecklas framöver. Det finns redan vissa sensorer som gör att du inte kan backa på bakomvarande utan att det ljuder i bilen. Det utvecklas nu också en teknik med sensorer som gör att man inte kör på framförvarande. Det förekommer tester, bland annat på nya E 45 som byggs mellan Göteborg och Trollhättan där man förmodligen ska sätta upp sensorer utefter vägrenarna på bägge sidor. Om man riskerar att köra av vägen kommer det att tjuta. Det finns massor av sådana exempel. Detta kommer naturligtvis att öka kostnaden för den som äger bilen.

Vi kan inte varje gång gå in från riksdagens sida och säga: Nej, det här behöver ni inte betala när ni får en förmånsbil, men andra människor som inte har en förmånsbil ska få betala vad det kostar. Vi tycker att det är en orättvis skattepolitik. Vi vill ha generella, enkla regler i skattepolitiken. Här är ett område där ni återigen krånglar till det och dessutom, som jag tycker är lite allvarligt, påstår att människor med förmånsbil har större alkoholproblem än andra.

Anf. 162 AGNETA BERLINER (fp) replik:

Herr talman! När det gäller det sistnämnda tycker jag att det är obehagligt när någon lägger ord i munnen på någon annan. Det är en märklig debatteknik som jag inte hade väntat mig att man skulle använda i riksdagen.

Vi får väl se om det kommer någon typ av åtgärder som innebär att alkoholås bejakas generellt sett. I så fall ser vi fram emot ett brett stöd också från Socialdemokraterna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU11
Allmänna motioner om företagsbeskattning m.m.

Anf. 163 LENA ASPLUND (m):

Herr talman! I betänkandet 2006/07:SkU11 *Allmänna motioner om företagsbeskattning m.m.* behandlar utskottet ett 50-tal olika motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2006, av vilka flertalet innehåller förslag med anknytning till beskattning av företag. Betänkandet behandlar även några motioner om fastighetsskatt och förmögenhetsskatt.

Med bifall till ett yrkande i en motion från Centern om att införa tonnageskatt för sjöfartsnäringen föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att arbetet med en sådan lagstiftning måste påskyndas. I övrigt avstyrks motionsyrkandena.

Utskottet hänvisar i många fall till arbetet som redan påbörjats för att göra det mer lönsamt att arbeta och driva företag, för att ersätta den statliga fastighetsskatten med en lägre fastighetsavgift med kommunal anknytning och för att avveckla förmögenhetsskatten.

En motion från Vänsterpartiet om klassificering av äldreboende vid fastighetstaxeringen anses tillgodosedd genom att denna fråga redan har aktualiserats i Regeringskansliet. Utskottet ser därför inget behov av att rikta ett tillkännagivande till regeringen.

Till betänkandet har lämnats 17 reservationer.

Herr talman! Därmed överlämnar jag detta betänkande för debatt.

Anf. 164 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! En viktig utgångspunkt för den socialdemokratiska skattepolitiken är att det svenska näringslivet ska kunna ha en förmåga att skapa starka och livskraftiga företag som i sin tur bidrar till en positiv ekonomisk utveckling, ger nya jobb och välfärd som kommer alla till del. Skattepolitiken ska utformas så att den främjar en sådan utveckling. Goda villkor för investeringar och företagande är avgörande för att vi här i Sverige ska kunna möta allt hårdare konkurrens från omvärlden. Vi vill eftersträva breda skattebaser och begränsa olika former av särregler för att kunna hålla nere marginalskatterna på strategiska områden som är av betydelse för en god ekonomisk utveckling.

Herr talman! Sveriges ekonomi är mycket god. Det slogs rekord i antalet nystartade företag, både under 2005 och 2006. Tillväxten är stark, och arbetstillfällena har växt till under hela förra året och fortsätter att göra så under innevarande år.

Detta är ett kvitto på att det är den socialdemokratiska politiken med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet som har varit lyckosam och genomtänkt. Det är vi alla här i kammaren säkerligen glada över.

Företagens vinstmarginaler är goda och ägarutdelningarna är höga. Exportindustrin går på högvarv, den inhemska efterfrågan är stark och den offentliga ekonomin är god. Lars Johansson har berättat om den enorma produktivitetsutveckling som har gett Sverige en outstanding plats i världen.

Tidigare har lagts stor energi på att anpassa reglerna till de mindre företagens villkor. Vi har utökat möjligheterna att göra avsättningar till periodiseringsfonder och förlängt tiden för vilken en reservering kan kvarstå obeskattad. Arbeta har lagts ned på att reformera de så kallade 3:12-reglerna, vi har stimulerat nyanställningar och underlättat generationsskifte, bland annat genom att slopa arvs- och gåvoskatten.

Vi socialdemokrater påbörjade tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet ansatserna till en grön skatteväxling för att lyfta ambitionsnivån och rikta den mer mot miljöfrågorna. Vi har gjort det eftersom vi vet att en uthållig tillväxt aldrig kan ske på bekostnad av miljön.

Regelförenklaringsarbetet har också varit en viktig del. Det är många förslag som har genomförts. Samtidigt har det skett ett målmedvetet arbete för att motverka svartarbete och skattefusk.

Herr talman! Skattesystemet ska vara effektivt utformat så att det främjar rättvisa. Genom generellt inriktade åtgärder undviks snedvridning av ekonomin och avgränsningsproblem. Utgångspunkten, som har hörts här tidigare i dag, är att skapa så enkla, neutrala och likformiga skatteregler som möjligt. Det säkrar den långsiktiga finansieringen av vår gemensamma välfärd.

I dag går politiken tyvärr i motsatt riktning. Den moderatstyrda regeringen inför nya subventioner, nya undantag och nytt krångel. Genom dess oförmåga att vårda stabila skattebaser kommer välfärdens finansiering att hotas. Regeringen inför riktade skattesubventioner till enskilda branscher. I stället för att ge alla branscher och företag likvärdiga villkor pekar man ut i vilka branscher som jobben ska komma. Det gör man genom särregler. Det är rimligt att anta att tjänstesektorn kommer att vara en växande andel av vår framtida ekonomi. Men att bygga in skattesubventioner i den sektorn riskerar att på sikt undergräva välfärdssamhällets finansiering.

Rättvisan i skattesystemet minskar även på andra sätt. En på sikt eller kanske snart kommande orättvisa: Ett slopande av förmögenhetsskatt och fastighetsskatt gynnar dem som redan har det bra här i livet, samtidigt som det offentliga tappar resurser. Det tycker vi socialdemokrater är det tydligaste tecknet på en dålig fördelningspolitik. Det kommer att regna manna från staten över dem som redan är förmögna, samtidigt som dem som har det sämre ställt hamnar ute i kylan.

Låt oss för en kort stund titta på fastighetsskatten och de förändringar som är gjorda. Statistiska centralbyrån, SCB, har gjort en studie av regel- förändringarna. Resultatet är slående. 67 procent av hushållen får en oförändrad fastighetsskatt eller en minskning som ligger under 500 kronor per år. Samtidigt är det 1,4 procent av hushållen som får en minskning med 10 000 kronor eller mer. Var bor dessa riktiga vinnare? De bor i Danderyd, Lidingö, Vaxholm, Täby, Nacka, Sollentuna, Tyresö, Järfälla och Upplands Väsby i Stockholms län samt i Lomma i Skåne. Där har vi tio-i-topp-listan. Husägarna i dessa kommuner tjänar mellan 4 000 och 9 000 kronor per år. Det motsvarar en sänkning av fastighetsskatten med

*Allmänna motioner om
företagsbeskattnings
m.m.*

mellan 36 och 41 procent. Dessa hushåll ligger också inom den åttonde, nionde och tionde decilen när man tittar på inkomsterna. Fördelningsprofilen är solklar. *Money talks*.

OECD kritiserar Sverige och regeringen för förändringarna i fastighetsskatten. Man skriver att ur ekonomisk synvinkel vore det bättre att inrikta skattesänkningarna på områden som är viktiga för sysselsättning och företagande och att det bästa vore att behålla nivån för löpande boendebeskattning.

Hur blir det med detta? I dag kan vi både läsa och höra från Ekot i radion att de borgerliga partierna i regeringen är osams om hur slopandet av fastighetsskatten ska gå till. Kampen verkar förutsägbar, vi vet vem som står vid regeringsrodret.

Herr talman! Vi socialdemokrater finner starka skäl att bibehålla fastighetsskatten. Det är en del av kapitalinkomstbeskattningen. Det bör finnas någon typ av likformighet och enhetlighet mellan beskattning av en fastighet och beskattning av avkastning av övriga kapitaltillgångar. Vi får aldrig glömma att fastighetsskatten inbringar staten 25 miljarder kronor, vilket gör den till en mycket viktig och betydande inkomstkälla.

Samtidigt är det viktigt att nivån avvägs så att skatten inte ger orimliga effekter på hushållen. Man kan möta prisstegringar med sänkning av skattesatserna och införa dämpningsregler och begränsningsregler för hushåll med små inkomster så som vi har gjort.

Vi anser att fastighetsskattens effekter ska övervakas noga för att man ska kunna göra nödvändiga justeringar.

Låt mig avslutningsvis, herr talman, kommentera några andra saker i dagens betänkande.

Vi socialdemokrater är tillfreds med att utskottet ger regeringen i uppdrag att återkomma med förslag till tonnageskatt. Att införa tonnageskatt skulle ge den svenska näringen likartade villkor som dess konkurrenter och då kan arbetstillfällena och kunskapsutvecklingen i Sverige utvecklas.

När det gäller frågan om klassificering av byggnader för äldreboende vid fastighetstaxering var det faktiskt så att vi i utskottet var helt överens i sittande sammanträde. Vid mötet därefter hade majoriteten ändrat sig. Vi är nog överens i själva sakfrågan, men till skillnad från majoriteten kan vi stödja Vänsterpartiets krav på att regeringen ska återkomma med förslag på lösning av problemet.

Till sist vill jag bara säga att vi motsätter oss ett avskaffande av fastighetsskatten, och det gör vi utifrån fördelningspolitiska skäl.

Herr talman! Vi står bakom alla våra reservationer men vill yrka bifall till reservationerna 1, 11, 14 samt 15.

I detta anförande instämde Birgitta Eriksson och Britta Rådström (båda s).

Anf. 165 ANNE-MARIE WALLOUCH (v):

Herr talman! När vi debatterade skatteutskottets betänkande SkU10 redogjorde jag för varför Vänsterpartiet anser att det behövs en översyn av inkomstskatterna.

Nu ska vi debattera företagsbeskattningen. Även när det gäller skatter för företag anser Vänsterpartiet att det behövs en översyn.

I en presenterad undersökning från organisationen Företagarna som Sifo har genomfört ser vi att förtroendet för regeringens företagarpolitik enligt uppgift har sjunkit sedan tillträdet. Var fjärde företagare saknar förtroende för den nuvarande regeringens politik när det gäller företagande.

Sverige har nästan 700 000 verksamma företag inom den privata sektorn och de sysselsätter närmare 2,7 miljoner personer. 99,2 procent av dessa företag har färre än 50 anställda och sysselsätter ca 1,4 miljoner personer. De små företagen är därmed Sveriges främsta arbetsgivare och står för hela 52 procent av den privata sysselsättningen och för nära en tredjedel av den totala sysselsättningen. Sju av tio svenska företag är enmansföretag.

Att få mindre företag att vilja investera och nyanställa skulle få mycket positiv effekt på sysselsättningen. En satsning på mindre företag är också en viktig regionalpolitisk åtgärd.

Precis som Raimo Pärssinen redogjorde för har vi tillsammans verkat för att sänka skatten.

Borttagande av arvs- och gåvoskatt för att underlätta generationsskiften, skattereduktion för forskningssatsningar och reformering av 3:12-regler är exempel på sådant som Vänsterpartiet har medverkat till.

Vi kan faktiskt också vara med och sänka skatten, men våra skattesänkningar inriktar sig på att skapa nya jobb inte på att ge mer pengar i plånböckerna åt dem som redan har mycket. Vi låter absolut inte de arbetslösa och sjuka betala hela kalaset med motiveringen att det ska löna sig att jobba. Jag vill hävda att det alltid har lönat sig att jobba, även innan vi bytte regering. Jag förstår inte argumentet och verklighetsbeskrivningen att det nu helt plötsligt lönar sig att jobba och att det aldrig har gjorts det förut. Det har alltid varit väldigt stor skillnad mellan om man har haft ett jobb eller om man har varit arbetslös eller sjukskriven.

Vänsterpartiet föreslog i sin budgetmotion för 2007 begränsade avdragsmöjligheter för pensionssparande. Vi anser att regler som gäller egenföretagare måste ses över ytterligare innan eventuella förändringar görs. Vänsterpartiet föreslog i budgetmotionen också en höjning av bolagsskatten från 28 procent till 30 procent. Vi anser att Sverige inte påtagligt försämrar sin konkurrenskraft med det. Det är dock viktigt att i en översyn av skattesystemet väga in hur olika beslut i EG-domstolen kan komma att påverka enskilda länders möjlighet att utforma skatter.

År 1997 genomfördes en generell nedsättning av arbetsgivaravgifterna. Syftet var att stimulera sysselsättningen. Riksdagens revisorer har i en rapport till riksdagen ifrågasatt värdet av de reducerade arbetsgivaravgifterna och pekat på att ingen mätbar ökning av sysselsättningen har uppnåtts. Förra året beslutade riksdagen om en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter för enmansföretag i syfte att öka viljan att göra nyanställningar. Tyvärr har den nuvarande regeringen avbrutit försöket. Det hade annars kunnat vara en god värdemätare på i vilken utsträckning en mer riktad nedsättning av arbetsgivaravgifterna hade haft inverkan på sysselsättningen.

Vänsterpartiet har i flera sammanhang tagit upp frågan om att införa en schablonskatt. Vi menar att det kan vara en viktig del i förenklingsarbetet eftersom det skulle underlätta för såväl skattemyndigheterna som den enskilde företagaren. Framför allt skulle vi få ett system som på ett

effektivt sätt skulle förhindra skatteundandragande. Skatteundandragandet innebär att vi får minskade inkomster till vår gemensamma välfärd. Det försämrar också allvarligt seriösa företagens möjligheter att konkurrera på lika villkor. Det är bekymmersamt eftersom det i förlängningen hämmar tillväxten.

Schablonbeskattning lämpar sig bäst i kontantbranscher som till exempel restaurang-, frisör- eller taxibranscherna. Vi kan tänka oss att som ett första steg införa schablonbeskattning på försök i en eller flera branscher. En övergång till schablonbeskattning bör främst vara ett frivilligt val och möjligheten att använda konventionell beskattning ska kunna finnas kvar. Det finns förebilder från andra europeiska länder där man genomfört förändringar med gott resultat.

Skatteverket har i rapporter skisserat hur schablonbeskattning ska kunna användas i kontantbranscher med få anställda. Nyligen har också en utredning gjort ytterligare översyn av vilka förändringar i riktning mot schabloniserade system som kan vara möjliga. Både slutsatser och mottagande har varit varierande.

I många fall finns invändningar mot att en schablon inkräktar på kravet om rättvis beskattning och innebär mindre exakthet för den enskilde. Vissa menar att rättstryggheten kan sättas ur spel. Man bör vara medveten om att en schablon i sig innebär att träffsäkerheten blir mindre exakt. Å andra sidan menar vi att fördelar som förenkling och att det ges allt färre möjligheter att undandra skatt överväger mycket klart.

Vänsterpartiet vill behålla fastighetsskatten, men vi vill att den görs om för att bli mer neutral och rättvis oavsett boendeform. Beskattningen bör i framtiden ske utifrån upplåtelseform och inte som i dag utifrån hustyp.

Precis så som tidigare gällde för bostadsrättsföreningar är hyresrätter dubbelbeskattade eftersom de också betalar bolagsskatt. Vi anser att det inte finns skäl att särbehandla boende i hyresrätter på detta sätt. Fastighetsskatten på hyresrätter bör därför på sikt fasas ut.

Vi vill också se över andra delar av fastighetsskatten. När det gäller småhus bör dels dagens system med bland annat begränsningsregeln och dämpningsregeln utvärderas dels bör andra system prövas. Vi har till exempel föreslagit att byggnadens värde kunde vara geografiskt neutralt, det vill säga att samma hus får samma värde oavsett om det ligger i Kristinehamn eller i Stockholm.

Eventuellt kan detta kombineras med ett tak för markvärde. Vi är också öppna för att diskutera andra lösningar.

Översynen ska också omfatta beskattning av bostadsrätter. Vi föreslår att varje bostadsrätt ska värderas för sig och att den samlade värderingen blir underlag för bostadsrättsföreningarnas fastighetsskatt.

I dag får alla nya byggnader ett avdrag på fastighetsskatten under de första fem åren. Vi anser att man bör se över hur avdragets storlek skulle kunna kopplas till befintliga byggnader eller på annat sätt stimulera energieffektiva investeringar.

Det är inte en bra ordning att Skatteverket måste bedöma om en byggnad ska klassificeras som vårdbyggnad och därmed vara befriad från fastighetsskatt. Regeringen bör ta tag i detta problem och återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder som undanröjer osäkerheten om hur

de blandade boendeformerna inom äldreomsorgen ska klassificeras vid fastighetstaxeringen.

Handeln med utsläppsrätter har inneburit konkurrensfördelar för kärnkraft och vattenkraft. Det har resulterat i stora vinster för kärnkrafts- och vattenkraftsbolagen. Vänsterpartiet anser därför att de skatter som infördes för dessa bolag 2006 ska höjas ytterligare. Den termiska effekt-skatten på kärnkraft ska enligt vårt förslag höjas med 300 miljoner kronor och fastighetsskatten på vattenkraft ska höjas med ett lika stort belopp.

Förmögenhetsskatten har stor betydelse ur fördelningssynpunkt. En sänkning eller ett avskaffande av förmögenhetsskatten kommer att öka de ekonomiska klyftorna ytterligare. Särskilt markant blir detta om regeringen gör allvar av sina planer att sänka förmögenhetsskatten på alla andra kapitaltillgångar än den egna bostaden. Förmögenhetsskatten bör därför finnas kvar även i framtiden. Men det kan finnas skäl att göra olika förändringar för att skatten inte ska få oönskade effekter.

Under senare tid har frågan om överskottslikviditet i onoterade bolag uppmärksamrats. Vänsterpartiet anser att det finns skäl att så snart som möjligt beakta den latent skatteskulden vid förmögenhetsvärderingen av ägares aktier i onoterade bolag. Vi satte av 15 miljoner kronor för detta ändamål i vår budgetmotion för 2007. Förslaget röstades emellertid ned i riksdagen, och den nuvarande regeringen har ännu inte presenterat ett färdigt förslag som löser problemet.

Åtgärder måste också sättas in för att motverka att det öppnas för olika möjligheter till skatteplanering vad gäller pensionsförsäkringar. Jag tänker då närmast på planering i syfte att komma undan förmögenhetsskatten i samband med att skattereglerna för pensionsförsäkring arbetas om; detta till följd av EG-domstolens dom i det så kallade Danmarksmålet.

Herr talman! Jag står givetvis bakom alla våra reservationer men väljer här att yrka bifall till reservationerna 2 och 14.

Anf. 166 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Runt om i vårt avlånga land finns det en massa kreativa människor som har bra idéer som de skulle kunna omsätta till ett företag. Jag tror inte att någon av oss vill att den lilla människan ska mötas av en mur av krångliga regler som hindrar idéerna att utvecklas till blomstrande företag.

Jag tror att vi alla vill att vi ska ha ett skatte- och regelsystem som uppmuntrar de människor som vill ta steget att starta och driva ett eget företag. Ibland krockar den goda ambitionen om ett gott företagsklimat med andra angelägna samhällsmål. Under den gångna mandatperioden har vi ändå tagit en hel del steg, som Raimo Pärssinen redan har redovisat, för att förbättra för framför allt de små företagen. De små företagen är ju otroligt viktiga för att vi ska få ett allsidigt och inte så sårbart näringsliv.

Jag tvivlar inte på regeringens goda intentioner när det gäller att förbättra för de små företagen, men man blir lite rädd när man ser hur det går nu. Många småföretagare blir oroliga när de ser hur de utlovade skattesänkningarna byts i skattehöjningar.

En sektor som alltför ofta glöms bort i den här diskussionen är den sociala ekonomin, det vill säga olika former av kooperativ, föreningar, stiftelser och liknande sammanslutningar som drivs av allmännyttiga eller medlemsnytta och inte av vinstintressen. Det kan vara verksamheter för barn och ungdomar, för funktionshindrade, för före detta missbrukare och andra verksamheter som är ovärderliga insatser för samhället.

Det faktum att de verksamheterna inte drivs av vinstintressen innebär inte att de aldrig har behov av att lägga undan lite pengar för att kunna möta oväntade kostnader eller spara för investering. Då kan vår skattelagstiftning lägga hinder i vägen.

Visserligen finns det i dag vissa undantag för barns och ungdomars vård och fostran, understöd för undervisning och så vidare där man inte behöver skatta bort detta överskott. Men för en rad allmännyttiga verksamheter har oklarheter i skattelagstiftningen lett till ständig ovisshet och kanske segslika skatteprocesser. Det är därför väldigt angeläget att vi kan skapa tydliga regler för den sociala ekonomin, så att dessa allmännyttiga verksamheter som drivs utan vinstintresse, och där ett eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten, konsekvent skattebefrias.

Fastighetsskatten är onekligen en het potatis i denna debatt och var det redan i budgetdebatten. Jag ska inte återupprepa våra förslag om sänkt fastighetsskatt som vi då drev eller de begränsningsregler som vi redan har fått igenom. Jag nöjer mig med att konstatera att fastighetsskatten visserligen är problematisk men att den onekligen ger väldigt mycket pengar till statskassan och att det därför i dagsläget är svårt att på ett ansvarsfullt sätt avskaffa den.

Ett förslag som vi däremot har att ta ställning till i dag är i vilken utsträckning som olika former av miljöinvesteringar i fastigheter ska påverka fastighetsskatten. Det är onekligen lite konstigt att de fastighetsägare som väljer att vidta olika former av åtgärder för att reducera sin energiförbrukning och minska sin miljöpåverkan visserligen får höra att det är jättebra att de gör det men sedan får en högre fastighetsskatt. Tvärtom borde det vara så att de fastigheter som har förnuftiga uppvärmningssystem och låg energiförbrukning ska gynnas, medan de som använder energikällor som inte är miljövänliga och läcker väldigt mycket energi borde ha en högre fastighetsskatt.

Ett förslag till lösning är att man till exempel skulle låta de fastigheter som vid en energiinspektion eller energibesiktning har visat sig ha en väldigt låg energiförbrukning ska få en rabatt på fastighetsskatten, så att man reglerar fastighetsskatten mer utifrån miljöpåverkan, och i så fall har den mer som ett styrmedel för en effektivare energiförbrukning för bostadssektorn. Därför yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation 13, även om jag givetvis står bakom alla våra andra reservationer också.

Alliansens förändringar av fastighetsskatten däremot visar på en mycket olycklig fördelningspolitik, där man ser att de största skattesänkningarna går till välbeställda villaägare i Danderyd, Lidingö och andra finare förorter utanför Stockholm.

Förslaget om sänkt förmögenhetsskatt fortsätter på samma spår. Det finns problem med dagens förmögenhetsskatt, inte minst i fråga om överlikviditet i onoterade bolag som tidigare har tagits upp. Men om man ska göra någonting åt förmögenhetsskatten så måste man göra det på ett fördelningspolitiskt ansvarsfullt sätt. När man nu ser att alliansen samti-

dig sänker skatten mest för dem som redan har mest och gynnar de välbeställda på bekostnad av dem som har det sämre är det väldigt magstarkt att samtidigt påbörja en avveckling av förmögenhetsskatten när det är sjuka och arbetslösa som får stå för finansieringen. Det tar jag avstånd från.

Anf. 167 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till skatteutskottets förslag till beslut i betänkande 11.

Det finns vissa som tror att statens inkomster dimper ned från himlen och att alla medel som behövs för att upprätthålla vårt välstånds alla mekanismer kommer från en aldrig sinande källa belägen i ingenmansland. Så är ju inte fallet. Välståndet i vårt land är uppbyggt genom hårt arbete. Nyckeln är entreprenörerna.

I Sverige har vi en stark tradition av företagsamhet, en tradition av människor som är beredda att testa sina idéer i praktiken, personer med en livsdröm som med en stor portion mod, initiativ- och skaparkraft förvandlar idén till en rörelse, ett företag.

Alla dessa företagare och de som arbetar i dem är ryggraden i vårt Sverige. De bidrar alla, såväl stora som små, till att skapa arbetstillfällen som får samhällets hjul att snurra.

Det är inte vi politiker som skapar dessa jobb, även om man ibland kan tro det av vissa partiers argumentation. Men det är viktigt att den politik som förs, de ramar och regler som vi politiker sätter upp, stimulerar till entreprenörernas initiativförmåga. Det måste vara lätt att starta och driva företag i Sverige, så att företagarna kan agera på en marknad med ett regelverk som både är lättöverskådligt och begripligt. En kraftfull politik som karakteriseras av innovation och nyföretagande kommer att ge resultat i framtiden. Regeringen har i sin regeringsförklaring lagt fram konkreta förslag för att detta ska kunna omsättas i praktiken. Det om detta.

Nu vill jag, herr talman, tala om fastighetsskatten. Alliansregeringen kommer att avskaffa fastighetsskatten, den statliga fastighetsskatten. Där skulle jag kunna sätta punkt. Men det finns all anledning att fortsätta resonemanget eftersom vänsterpartierna vill behålla fastighetsskatten av olika skäl, främst för att den inte kan flytta på sig. Det är cyniskt.

Dagens konstruktion av fastighetsskatten gör att den stiger på ett sätt som är omöjligt att förutse, och det gör den oerhört orättvis. Den tar inte heller några som helst hänsyn till människors betalningsförmåga. Den statliga fastighetsskatten är orättfärdig, och den ska bort.

Vad händer nu? I ett första steg – jag poängterar att det är ett första steg – fryses taxeringsvärdena och skatteuttaget på förra årets nivå. Det införs ett tak i beskattningen för att kapa topparna där taxeringsvärdena har stigit mest. Och det görs genom att skatten på markvärdet begränsas till högst 2 kronor per kvadratmeter eller 5 000 kronor per år. För flerbostadshus ska taxeringsvärdena frysas och skattesatsen sänkas från 0,5 till 0,4 procent.

Låter detta krångligt? Ja, det är det. Men det är övergående. Bättre och tydligare förslag kommer. Detta är ett första steg. Det är vi också medvetna om i skatteutskottet.

Efter år 2007 kommer den statliga fastighetsskatten att ersättas med en kommunal avgift, precis som har aviserats i alliansens valmanifest.

Det finns en beredningsgrupp i Rosenbad under ordförandeskap av vår finansminister Anders Borg som just i detta nu arbetar väldigt intensivt med denna fråga. Och om allt går som det ska så finns det en regel­förändring redan vid årsskiftet.

Herr talman! Till sist vill jag ta upp förmögenhetsskatten. Regeringens förslag till halvering av förmögenhetsskatten är nu ute på remiss, och förändringarna förväntas genomföras i slutet av året. Under mandatperioden kommer förmögenhetsskatten att helt avskaffas. Regeringens syfte med detta är att öka tillgången på kapital, riskkapital, och därmed också tillgången på kapital för företagens investeringar som kan växa. Vi torde vara fullkomligt överens om att det är det som vi vill ska ske.

Detta vänder sig vänsterpartierna mot, och det är föga förvånande. Här har vi en ideologisk skillnad. De ser det egna ägandet som något negativt och kapitalet som något ondskefullt. Men egentligen är ju kapitalet vår vän. Utan kapitalet kan vi inte bygga eller driva några skolor, sjukhus eller äldreboenden. Utan kapitalet hade vi inte haft konsten. Vad hade Mozart varit utan kapitalstarka och entusiastiska sponsorer?

Denna avoga inställning till kapital och ägande har alltför länge varit förhärskande i vårt land och lett till en utarmning av statens finanser. Välkomna hem, säger nu den nya regeringen till alla dem som har valt att investera i andra länder än vårt eget. Välkomna hem till arbetet att stärka vårt företagande, vår välfärd och vår sysselsättning. Vinden har vänt. Framtidstron går nästan att ta på. Och allra tydligast märks denna klimat­förändring hos ungdomarna.

I flera motioner i detta betänkande lyfter man fram problematiken när det gäller att ett stort antal småföretagare kommer att gå i pension under de närmaste åren och att tillströmningen av nya och yngre företagare har varit för dålig.

Men det finns en ljusning. Nya siffror från Nutek pekar på en radikal attitydförändring hos de unga när det gäller att driva företag. Hela 73 procent kan tänka sig att bli egna företagare. Vad är det som har hänt? Det är ju helt andra siffror än för bara några år sedan. Då visade siffrorna det motsatta.

Jo, för företagarna handlar det om lusten att pröva idéer, att vara sin egen lyckas smed och att våga nytt och satsa. Att det är något som tilltalar unga kan vi väl vara överens om?

Det som hindrar är oftast osäkerhet och byråkrati. Regeringens tydligt aviserade inriktning på att underlätta för företagande och förenkla byråkratin har stor del i denna förändring. Fåmansbolagsreglerna, 3:12-reglerna, ska reformeras, och lex Uggle avskaffas redan i år.

I vårt land handlar det från statsmakternas sida mycket om att återupprätta förtroendet för att man verkligen vill uppmuntra människor till att driva egna företag i stället för att fälla dem. Här har vi alla ett ansvar.

Vi i riksdagen kan göra mycket genom de lagförslag som vi lägger fram och genom de regelförändringar som vi genomdriver. Men minst lika viktigt är arbetet ute i regioner, kommuner och landsting när det gäller att uppmuntra människors initiativkraft genom att vara behjälplig beträffande avknopningsarbetet och genom att vara tillmötesgående

med servicen till företagen. Här behöver vi alla kavla upp ärmarna och hugga i.

Attitydförändringen hos de unga och en ny politisk inställning lovar mycket gott inför framtiden!

Anf. 168 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Visst är det så, Annicka Engblom, att det går med en väldig fart i Sverige i dag. Viss är det så att ett stort antal nya företag har bildats både 2005 och 2006. Viss är det så att börserna slår rekord. Är det inte också så att en tredjedel av börserna är utlandsägd?

Och visst är det så att Sveriges läge internationellt sett är väldigt gott när det gäller produktivitetens utveckling, när det gäller framstående företag, när det gäller miljöteknik och så vidare. Sverige är ett gott företagland att finnas i.

Visst är det också så att Sverige vid en internationell jämförelse är ett land som inte betecknas av en stor byråkrati – så är det ju – och att det är gott att ha ett företag i Sverige.

Denna utveckling har faktiskt vi socialdemokrater tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet lagt grunden för. Men så fort ni i den moderatledda regeringen ska göra en sak skjuter ni in er på att sänka skatten, för där ligger lösningen och där finns nyckeln. Det är klart att vi kan jämföra oss med en massa andra länder internationellt sett som har ett lägre skatteläge än vi. Men hur är det då egentligen med utvecklingen i de länderna och med de ländernas tillstånd vid en jämförelse? Och vem är det som faller företagen nu när vi har en så enorm tillväxt med nya företag och nya jobb samtidigt som arbetslösheten drastiskt sjunker?

Slutligen vill jag fråga, Annicka Engblom: Vad har den borgerliga regeringen gjort – vilka beslut har ni tagit – för att den utveckling vi har i dag har kunnat komma till stånd? Vad har ni gjort?

Anf. 169 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Som vanligt känner man igen retoriken från Socialdemokraterna. När det går bra för Sverige är det Socialdemokraternas förtjänst. Det har inget med internationella konjunkturen att göra. Det har inget att göra med att börserna i USA går bra. Nej, det är Socialdemokraterna som driver utvecklingen i det här landet.

Men går det dåligt för Sverige då är det minsann inte Socialdemokraternas fel. Nej, då är det lågkonjunkturen och den dåliga dollarkursen som helt plötsligt är den stora boven i dramat. Lite självkritik tycker jag att Socialdemokraterna bör ta på sig.

Ni har haft tolv år på er för att göra det som jag under de första tre minuterna av Raimo Pärssinens inledning här fullkomligt kunde skriva under på – absolut! Det gäller då regelförenklingar för företagen och allt det ni så gärna vill.

År 1997, alltså för tio år sedan, tillsatte den dåvarande socialdemokratiska regeringen något som hette Småföretagsdelegationen. Har ni hört talas om den? Jag känner till hur det verkligen är. Ordföranden för Småföretagsdelegationen bor nämligen i min kommun. Man lade fram 80 mycket bra förslag om regelförenklingar – det var alltså för tio år sedan. Men vad har man genomfört? Ja, i praktiken ingenting! Det duger inte att

stå här och säga att ni så gärna vill så mycket och så vidare. Ni har ju haft tolv år på er att handla, men ingenting har hänt.

Man bör tänka sig för när man säger att vi nu har suttit med en borgerlig regering som i första hand vad gäller hösten har satsat på dem i utanförskap. Vårbudgeten kommer till stora delar att handla om företagen. Det är ett halvt års arbete! Vad gjorde ni under tolv år?

Anf. 170 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Apropos retorik skulle jag vilja fråga Annicka Engblom: Har inte de andra länderna som konkurrerar med oss befunnit sig i samma konjunktur? Har inte de påverkats av samma internationella konjunktur som vi? Hur kan det komma sig att Sverige lyckas så bra? Är det inte så att politik faktiskt gör skillnad?

Jag ska inte gå så långt tillbaka som en del andra gör. Jag går tillbaka till 1990-talet då Moderaterna senast ledde vårt land. Det var inget lysande exempel. Men visst är det så att vi i Sverige lyckas ganska bra? Det finns ingenting i de beslut som regeringen nu har tagit om vilket vi på något vis kan säga att det är därför som vi i dag ligger så långt framme och har så hög tillväxt.

Det går inte att bara säga att det är den internationella konjunkturen som har lett oss hit. Den har ju även verkat för våra konkurrenter. Men vi klarar oss lite bättre. Vi har haft en enorm produktivitetsökning. Vi har haft en reallöneutveckling i det här landet som är den främsta i Europa. Det finns *ett* land som kan jämföras med vårt land, och det är Sydkorea. I övrigt ligger vi långt framme när det gäller innovationer. Vi ligger också långt framme när det gäller investeringar. Vi har en börs som slår rekord, och vi har ett stort utlandsägande hos oss. Vi är ett öppet land, och vi klarar konkurrensen och globaliseringen på ett bra sätt. Självklart finns det, Annicka Engblom, politik i detta, så kom inte och säg att det bara är konjunkturen som har gjort det här!

När det gäller regelförenklningarna önskar jag Annicka Engblom och den moderatledda regeringen lycka till. Vi får se vad som kommer ur detta. Det har ju varit ett enormt brus från Svenskt Näringsliv och andra om att ingenting görs. Nu ska vi se vad som görs. Vad ni gör nu är att ni ger er in på skattesänkningar. Ni försvårar gränsdragningar. Ni lägger in särregler och så vidare. Men det är den politik som vi haft gemensamt med Vänsterpartiet och Miljöpartiet som har lett till det läge vi i dag har.

Anf. 171 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Grejen är den, Raimo Pärssinen, att många av de regelförenklningar som regeringen kommer att presentera för riksdagen kommer att vara plockade från de punkter som togs fram i Småföretagsdelegationen. De kommer faktiskt att effektueras – detta efter ett halvår i regeringsställning! Det ska inte behöva ta tio år. Som småföretagare kan man inte vänta i tio år.

När det gäller den självbild av det förträffliga företagarklimatet som Raimo Pärssinen nu målar upp undrar jag om småföretagarna och andra företagare här i landet känner igen sig. Ja, inte är det den kritik man får från företagarna själva eller som man får från Svenskt Näringsliv som tillika frågar vad som händer med Småföretagsdelegationens förslag. På punkt efter punkt radas man upp saker som visar på tillkortakommanden

från den tidigare socialdemokratiska regeringens sida – saker som inte lett till någonting. Den självbild som ges stämmer inte med verkligheten. Det beklagar jag.

Jag måste få ta upp en sak som Raimo Pärssinen tog upp i sitt inledningsanförande och som jag tycker är ganska fantastisk. Det gäller det här med skattesubventioner till tjänstesektorn. Det görs en märklig tankekurva från socialdemokratin. Det gick ju alldeles utmärkt med skattesubventioner när det gällde det så kallade ROT-avdraget, det vill säga med skattesubventioner till den manligt dominerade sektorn. Men när det i första hand handlar om kvinnor i de företag som kan startas av kvinnor vad gäller den hushållsnära sektorn går det minsann inte alls bra. Nej, då är det skattesubventioner som är av negativ art! Vad är det för argumentation från ett parti som dessutom vill kalla sig för feministiskt?

*Allmänna motioner om
företagsbeskattnings
m.m.*

Anf. 172 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! I morse på tunnelbanan läste jag att min generation – 80-talisterna – har en väldigt positiv inställning till att starta företag, precis som Annicka Engblom var inne på. Liksom Annicka Engblom blev jag väldigt glad av att läsa att det finns en tilltro bland oss unga om att det faktiskt går att starta företag även med det företagsklimat vi har i dag.

Någonting som jag dock inte tror framgick av artikeln är om denna positiva omsvängning bland ungdomar har skett efter regeringsskiftet eller om även tidigare majoritet har varit delaktig i att stärka tron på att det går att starta företag.

Som jag har varit inne på är fastighetsskatten inte på något sätt oproblematiske. Jag vill dock ändå vända mig mot Annicka Engbloms beskrivning att den inte har någonting med betalningsförmågan att göra. Det är ju ändå så att om man har råd att köpa en villa i Danderyd speglar det kanske också ens förmåga att betala fastighetsskatten. Dessutom har den tidigare majoriteten genomfört begränsningsregler som gör att man inte ska behöva betala mer än en viss procentsats av sin inkomst i fastighetsskatt. Detta infördes för att inte slå undan benen på till exempel fattiga pensionärer i skärgårdskommuner som har fått se hur fastighetsvärdena ökat väldigt mycket och därför kanske skulle ha blivit tvungna att flytta om begränsningsreglerna inte fanns.

Jag blir alltid lite fundersam när det pratas om vänsterpartierna och om vi ska räknas in där eller inte. Jag hävdar att Miljöpartiet varken är höger eller vänster, men för säkerhets skull vill jag understryka att vi inte hatar ägande, och vi hatar inte kapital. Däremot har vi synpunkter på hur ägandet och kapitalet fördelas. Visst finns det problem med förmögenhetsskatten, men ska man avveckla den får man göra det på ett fördelningspolitiskt vettigt sätt. Man kan inte bara avveckla den samtidigt som man på alla sätt och vis gynnar höginkomsttagare, och också genom förmögenhetsskatteavvecklingen stärker en väldigt fördelningspolitiskt – i mitt tycke i alla fall – otrevlig utveckling.

Anf. 173 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Jag kan tala om att attitydförändringen har skett efter regeringsskiftet. Jag är väldigt engagerad vad gäller Unga Företagare som jag tycker har en oerhörd mission i våra skolor när det gäller att lyfta

fram företagandet och låta unga få prova på att starta och driva egna företag.

Jag ska avslöja att jag aldrig har drivit företag – jag har till största delen jobbat i den statliga sektorn. Jag har inga egna erfarenheter av att driva företag. Egentligen borde Unga Företagare motsvaras av ”Aktiva Politiker”, där vi också kan få starta och driva företag för att förstå mekanismerna bakom.

Min egen erfarenhet blir att jag har två öron och en liten mun, och jag lyssnar och för fram väldigt mycket av det som jag träffar på när jag rör mig bland småföretagen, bland mina vänner och bekanta och bland folk som jag inte känner. De berättar om olika sorters hinder för att företagen ska kunna växa, etableras och utvecklas.

Jag har också kommit i kontakt med många ungdomar i det här fallet. Attitydförändringarna märks också ute bland ungdomarna när jag har talat med dem ute i valrörelsen både före och efter regeringsskiftet.

Det är liksom en annan luft att andas! Det är en annan approach till företagande som gör att vindarna har vänt. Det gläder mig sannerligen allra mest!

Låt mig byta spår och gå över till fastighetsskatten. Ni pratar bara om dem som bor i de rikaste kommunerna. Men ni pratar inte om att trots begränsningsreglerna som den förra, socialdemokratiska regeringen införde är det barnfamiljer – som under tio år har plöjt ned hela sin förmögenhet i sitt boende där man inte kan bo kvar – och pensionärerna som fortfarande blir missgynnade av detta.

Anf. 174 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Om det är så att attityden till företagande har svängt bland unga just efter regeringsskiftet vill jag ge regeringen en eloge. Jag tycker att ni har tagit upp frågan om företagande på ett väldigt bra sätt. Det är också ett exempel på ett område där Miljöpartiet och alliansen samarbetade framgångsrikt en hel del under förra mandatperioden. Jag hoppas att vi kommer att fortsätta på det spåret och se till att detta med att starta företag blir ett i högsta grad realistiskt och attraktivt val – inte bara för ungdomar utan också för den äldre generationen.

Men så har vi fastighetsskatten. Visst finns det problem, det erkänner vi alla. Men begränsningsreglerna har faktiskt bidragit till att minska problemen för barnfamiljerna och pensionärerna. Känner man att det är framför allt dem man vill nå kanske man kan utforma sin fastighetsskattesänkning på ett sätt som bättre når dem som behöver pengarna, i stället för att som man gör nu faktiskt gynna dem som bor i de rika kommunerna. De som gynnas mest är i första hand de som bor i de rika förortskommunerna runt Stockholm. De har i alla fall uppenbarligen haft råd att köpa villan.

Anf. 175 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med om – och det tror jag att vi alla kan vara överens om – att det fortfarande är ett första steg i ett avskaffande av den statliga fastighetsskatten, och därmed är det inte ett fullständigt förslag. Det är givetvis inte heller optimalt.

Saken är den att tanken bakom fastighetsskattens konstruktion, som både Helena Leander och också Socialdemokraterna via Raimo Pärssinen

framförde här i talarstolen i sina inledningsanföranden, var just att man ska behålla fastighetsskatten för att det inbringar så mycket till staten. Om det är det övergripande målet – om man inte ser till betalningsförmåga eller om man börjar införa en massa begränsningsregler, regler på det, toppregler och allt vad det är, för att den har en skadlig inverkan – är den i grunden felkonstruerad. Det är det vi vänder oss emot.

Moderaterna har sedan länge velat avskaffa fastighetsskatten. Det finns en tanke i detta. I princip är fastighetsskatten en skatt på en utgift för oss som inte äger våra fastigheter. Det är banken som äger dem. Det är ju dagen då jag säljer mitt hus och går vidare till ett annat boende som det egentligen – om värdet på min fastighet har ökat och jag har gått med vinst – finns någon anledning för mig att göra rätt för mig i skattehänseende.

Vi har kommit överens om i alliansen att detta ska övergå till en kommunal fastighetsskatt. Det pågår ett mycket intensivt arbete i regeringen för att göra den optimal – och inte så hög som möjligt – så att den inte drabbar på det sätt som fastighetsskatten tidigare har gjort. Detta kan Helena Leander vara fullkomligt övertygad om.

Anf. 176 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Inom inkomstbeskattningen är det stora skillnader mellan opposition och regeringsallians. Detsamma gäller inom kapitalbeskattningen. Ändå är det säkert så ute hos allmänheten att skillnaderna inte upplevs som så skriande eftersom de berör minoriteter på ett annat sätt än när det gäller inkomstskatten.

När det gäller fastighetsskatten tycker jag man ska komma ihåg att alliansregeringen har gjort väldigt mycket hittills. Jag tror att det allra viktigaste är att man beslutade att sänka skatten i flerfamiljshus med 20 procent, från 0,5 procent till 0,4 procent redan från den 1 januari 2007.

Det är en betydande skatteförändring. Framför allt markerar den tillsammans med skattestoppet att den här regeringen inte accepterar att fortsatta skattehöjningar ska resultera i högre hyror för vanliga familjer. Det finns andra saker som påverkar hyrorna, men skattehöjningar ska inte längre göra det.

Totalt sett, fru talman, har skatten på flerfamiljshus och villor sänkts med ungefär 4 miljarder jämfört med om man inte hade gjort någonting. Formellt sett ser det i statsbudgeten ut som om det är fråga om någon miljard, men det är mycket mer än om inget hade gjorts.

Det största problemet med fastighetsskatten är att den har blivit så våldsamt hög utan att man egentligen har gjort någonting. Det är det stora problemet. Folkpartiet var med och lade om beskattningen den 1 januari 1990 – 1990 års skattereform. Den är, som alla vet, en del av kapitalbeskattningen. Vad man inte kunde förutse var att taxeringsvärdena på framför allt småhusen skulle bli så våldsamt höga. Det har helt enkelt blivit våldsamma höjningar. I tre avseenden, fru talman, har det blivit nästan omöjligt för vanliga villaboende att förutse hur hög skatten ska bli på det egna boendet.

För det första har principen skatt efter bärkraft helt kommit bort. Den finns inte längre. Det finns inte längre något samband mellan vilken skatt man blir debiterad och vilken inkomst man har. Det bryter mot symme-

trin i skattesystemet. Det är det grundläggande i hela det svenska skattesystemet.

För det andra bryter skatten mot likviditetsprincipen, nämligen att man blir debiterad en skatt på en intäkt som man inte har. Det var väl för många överkomligt när skatten var låg, men när den blir flera tusen kronor om året, flera hundra kronor i månaden, måste man ta av sina arbetsinkomster, ovanpå det som finns för mat, räntor och allt annat. Det har blivit ett jättelikt problem. Däremot har det aldrig funnits något som helst tvivel om att vi har förespråkade skatt på realisationsvinster.

För det tredje – och det är det som har skapat väldiga problem – har det varit helt oförutsebart och opåverkligt vilken skatt man skulle få på grund av att skatten beror på vilket värdeområde man bor i och vilka grannar man har. Jag har själv varit utsatt för det. Jag har blivit så rik att jag inte har haft råd att bli rikare därför att jag har fått så fina grannar. Så är det för många människor.

Socialdemokraterna har med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet vidtagit en lång rad åtgärder för att motverka detta. Det har varit så många åtgärder att det inte går att räkna dem alla. Det har varit 5 procent, 4 procent och sedan begränsningsregler upp och ned och överallt. Men någonstans måste man säga stopp och belägg och se till att något annat görs.

Det är inte lätt, fru talman, att ta bort hela fastighetsskatten eftersom det är fråga om så otroligt mycket pengar – 25 miljarder. Ni tycker att vi redan har gjort mycket, men ni hör att det handlar om sammanlagt kanske 4–5 miljarder. Men det återstår 15–20 miljarder av skatten. Problemet är att det är få människor som har drabbats av jättelika skattehöjningar.

Jag ska berätta en liten anekdot. Jag blev upprörd för några år sedan av en person som bodde i Orsa – av alla platser. Han hade en fastighet som var taxerad till 300 000 kronor. Han undrade om jag kunde hjälpa honom med en sak, nämligen att skänka den till den dåvarande finansministern. Han hade en utgift varje år för den på 3 000 kronor, men han hade ingen intäkt. Det var ingen som ville köpa den av honom. Det säger lite grann om den desperation som man kan känna om man inte har en likviditet. Jag frågade finansministern, men han ville inte ha fastigheten.

Man måste inse att förmögenhetsskatten har blivit vad nuvarande generaldirektören vid Skatteverket Mats Sjöstrand sade vid en utfrågning i skatteutskottet, nämligen en i princip frivillig skatt. Men det är inte det som är det största problemet med förmögenhetsskatten. Problemet är att den redan har flyttat ut så mycket kapital från det här landet. Vi kan inte fortsätta med detta. Vi måste få en likställighetsprincip med andra länder på området.

Jag har aldrig bestridit att förmögenhetsskatten är en i grund och botten god liberal princip. Det skulle finnas något rättvist i förmögenhetsskatten om alla betalade den lika. Då skulle det vara skatt efter bärkraft. Jag står bakom att i grund och botten är förmögenhetsskatten en riktig skatt, det vill säga skatt efter bärkraft. Men omständigheterna har blivit sådana, fru talman, att vi inte ensamma kan behålla den. Vi måste ta bort den för att få tillbaka en del av förmögenheterna till Sverige. Däremot är jag personligen emot att ha en skatteamnesti. Jag tycker att vi som har skött

oss – jag vågar säga så – inte ska betala det som andra har låtit bli att betala.

En helt bisarr del av förmögenhetsskatten, och som Mats Sjöstrand påpekade, är att olika tillgångar värderas så olika. Det mest bisarra i sammanhanget är om man råkar ha en Zorntavla – de flesta har inte det, inte jag heller – för 10 miljoner så ska den i princip tas upp till förmögenhetsbeskattnings om den förvaras i bankfacket, för då är den en investering. Men om den hänger på väggen är den ett bruksföremål. Då behöver man inte ta upp den till beskattning. Det här visar hur bisarr skatten är.

Allra sist måste jag ta upp en annan fråga. Jag ser att det nu finns en glädjande enighet om ett införande av tonnageskatt. Vi är nu för tiden eniga om detta. Det här är första tillfället under den här mandatperioden att få vissa saker på det här området beslutat och få det fört till kammarens protokoll. Det hände mycket under den förra mandatperioden på det här området. I den dåvarande oppositionen var vi eniga om att så småningom få tonnageskatten införd.

Den 4 juni 2003 ställde jag en fråga till dåvarande finansministern om att införa tonnageskatt. Jag fick den 18 juni följande svar från den dåvarande finansministern: En tonnageskatt skulle komma att strida mot principerna bakom vårt skattesystem. Den skulle vidare ge upphov till avgränsningsproblem eftersom ofta endast en del av rederiföretags verksamhet skulle kunna schablonbeskattas. All annan verksamhet som företaget bedriver måste beskattas på vanligt sätt. Det är inte aktuellt att föreslå en övergång till tonnageskatt.

Han delade den uppfattning som riksdagen intagit – dåvarande majoriteten – när den så sent som den våren avslög en motion om införande av tonnageskatt.

Så gick det ett halvår. Sedan ställde Claes-Göran Brandin från Socialdemokraterna den 2 februari 2004 följande fina fråga:

”Allt fler länder inom EU har infört så kallad tonnageskatt. Kommer finansministern att låta utreda frågan för att så också ska ske i Sverige?”

Samma finansminister svarade den 11 februari 2004: 12 av de 15 medlemsstaterna har numera ett system med tonnageskatt. Med hänsyn till det ville han förutsättningslöst titta på detta. Regeringen avsåg därför att tillsätta en utredning i frågan.

På mindre än sex månader byter den förra regeringen totalt åsikt. Man kan undra om det beror på vem som har ställt frågan – jag eller Claes-Göran Brandin. Det är inte ointressant. Om det skulle vara så att den nuvarande regeringen tar hänsyn till vem som ställer frågor under en viss tid är det alldeles förfärligt. Det här handlar om stödet till svensk sjöfartsnäring.

Jag noterar att vi numera är eniga om detta. Utredningen lades fram den 8 juni 2006, och den har remissbehandlats. Regeringen tillträdde först den 6 oktober 2006. Det här kan ta en viss tid. Det har tagit flera år – fyra fem år. Det är bra att vi nu har enats om principen om att vi behöver samma villkor för den svenska sjöfartsnäringen. Exakt när detta kan införas kan alltid diskuteras. Det kan finnas olika avvägningar som vi inte är på det klara med. Men det är en stor framgång.

Jag ville få med detta, fru talman, av den anledningen att jag än en gång tycker att detta visar – som jag sade i mitt förra anförande – att opposition faktiskt kan löna sig. Hav hopp!

Anf. 177 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Fru talman! Jag tänkte passa på att ställa en fråga till Gunnar Andrén. Vi vet alla att en mandatperiod på fyra år i regel innehåller en hög- och en lågkonjunktur. Blir det så också under den här mandatperioden? Hur kommer då det ekonomiska läget att se ut 2010? Det kan vara en viktig fråga.

När det gäller statens intäkter vet vi att 25 miljarder är mycket pengar. Det är inte alls som Annicka Engblom vill göra sken av, nämligen pengarnas vikt på det sättet. Det är därför skatten ska vara kvar. Det handlar om hur vi långsiktigt ska finansiera välfärden.

Då är frågan: Hur ska ni inom högerregeringen finansiera de här 25 miljarderna om ni ska förändra fastighetsskatten?

Apropå det Lars Johansson tidigare tog upp i en replik till Gunnar Andrén gäller det avsteg från skattereformen 1990.

Vi fick höra samfällt i skatteutskottet av generaldirektör Mats Sjöstrand att fastighetsskatten i det förslag som nu genomförs är så krånglig att han knappt kunde klara av att räkna ut den. Det är ju en pikant detalj. Det kan vara krångel.

Men frågan är, Gunnar Andrén, om vi om ett antal år har en lågkonjunktur, vilket är ganska troligt: Hur tänker ni finansiera den här förändringen av fastighetsskatten?

Anf. 178 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag skulle först vilja vända mig mot språkbruket. Jag skulle själv aldrig använda ordet högerregering. Det har jag sagt till Thomas Östros tidigare. Jag talar alltid om alliansregeringen. Ni får använda vilka beteckningar som helst, men jag betackar mig för att tillhöra någon högergruppering. Det var en bisak.

Jag håller helt med Raimo Pärssinen om att konjunkturer går upp och ned. Det får man alltid vara beredd på, och man ska ha beredskap. Just nu befinner vi oss, bland annat tack vare en god ekonomisk politik både i Sverige och utomlands, i en mycket gynnsam ekonomisk situation. Den nuvarande regeringen har naturligtvis stor glädje av att sysselsättningen är på väg uppåt och att många saker pekar uppåt. Så var det inte när vi tog över 1976 eller 1991. Då hade det varit socialdemokratiska regeringar tidigare, och det var nedgång. Det är en väldigt viktig skillnad. Framför allt är det viktigt för de människor som nu får jobb i stället.

Alliansregeringen har sagt att alla skatteförändringar måste finansieras på ett rimligt sätt inom den sektor som de görs. Det pågår olika beräkningar inom Regeringskansliet, som jag inte kan i detalj, av hur man ska kunna finansiera det här enligt den principdeklaration som gjordes i Visby 2006 under Almedalsveckan. Man ska alltså byta från ett system med statlig fastighetsskatt till ett system där olika komponenter kommer att ingå men där en kommunal avgift kommer att vara en viktig del i finansieringen. Hur hög den kommer att bli och om det kommer till andra saker kan jag inte svara på.

Jag håller helt med Raimo Pärssinen – om det var det som var avsikten – om att vi inte ska göra så att vi driver upp budgetunderskottet eller någonting sådant. Om det är någonting som vi i vårt land har lärt oss är det att höga räntor ska vi absolut inte ha. Villaägare, boende i flerfamiljshus, bostadsrättsinnehavare och så vidare är icke betjänta av det, utan det drabbar bara hyrorna.

Anf. 179 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Fru talman! Nej, jag räknar inte in Gunnar Andrén som person i en högerregering. Jag vet att Gunnar Andrén står för de socialliberala värderingarna. Det vill jag säga först.

Det är klart att det kliar i fingrarna hos många nu när vi har ett gott ekonomiskt läge och när vi kan redovisa överskott. Man säger så här: Nu har vi inom den borgerliga regeringen – det säger jag enbart därför att det är Gunnar Andrén som står här – en massa prioriterade projekt som vi vill göra, och det handlar väldigt mycket om skattesänkningar. Det ena partiet vill göra en sak, och så vidare. Då kan man hamna i den situationen att man tar i för mycket, och det är ett bekymmer. Vi vet också att vi då kommer att hamna i ett sämre ekonomiskt läge.

Sedan finns det alltid en X-faktor. Vi vet inte vad som händer i omvärlden. Vi kommer ihåg vad som hände den 11 september 2001, då ekonomin bara stagnerade. Det måste alltså finnas ett starkt värn om intäkterna som gör att vi kan upprätthålla välfärden.

Men det är också fråga om fastighetsskatten. Vi kunde höra på Ekot i dag att partierna inom den borgerliga alliansen är osams om hur det ska finansieras. Eftersom det här är ett starkt vallöfte också från Kristdemokraterna blir frågan: Kan Gunnar Andrén här garantera – som socialliberal kan han säkert göra det – att högerregeringen inte spiller ut de här pengarna och att man klarar av en lågkonjunktur utan att försämra för mycket i välfärden? Det är det som oroar oss socialdemokrater kraftigt.

Anf. 180 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag vill säga till Raimo Pärssinen att jag inte är tillräckligt radioaktiv för att ha lyssnat på Ekot i morse, så jag vet inte riktigt vad som sades om hur osams de olika partierna är. Jag kan tyvärr inte svara på detta.

Däremot behöver det inte vara någon hemlighet att vägen till att finansiera så här mycket pengar, oavsett var man tar dem, är förenad med stora problem. Det måste göras under mycket ansvarsfulla former. Det är till och med viktigare än Visbyöverenskommelsen för min del. Vi ska nämligen se till att inte göra någonting som riskerar att räntor och annat åker upp i vårt land, att sysselsättningsökningen riskeras. Det finns olika saker.

Jag håller gärna med Annicka Engblom, som var uppe här alldeles nyss, om att målet är att nå så långt man någonsin kan på en mandatperiod. Raimo Pärssinen vet, precis som jag, att ibland når man inte ända fram. Men vi har i alla fall nått en bit på vägen. Det är en sak vad man exakt säger om att uppfylla alla vallöften, men om det blir så som det ofta blir att det tillkommer omständigheter som gör att man inte når ända fram får man vara nöjd med att komma en bit på vägen.

Jag vill gärna deklarerat att det för min del är viktigare att se till att vi klarar sysselsättningen, industrisamhället, tjänstesektorn och allt möjligt framför ytterligare sådana här skattesänkningar. Jag menar att det finns ett annat vallöfte, och det ska också uppfyllas. Det ska inte finnas några ofinansierade skattesänkningar.

Sedan kan man alltid diskutera exakt vad som är viktigast, men i princip ska det inte finnas några ofinansierade skattesänkningar, inte ens inom bostadssektorn.

Anf. 181 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag vill från kristdemokratisk sida yrka bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet och samtidigt yrka avslag på samtliga reservationer.

Det är en rad viktiga frågor som behandlas i det här betänkandet, och jag tänkte inleda med fastighetsskatten, som var en viktig fråga i valrörelsen, som har nämnts i debatten här. Den förutvarande statsministern, som är Socialdemokraternas partiledare fram till helgen, menade att det var den frågan som avgjorde valet. Jag är inte övertygad om att det är en uppfattning som delas inom Göran Perssons parti, men det var ändå vad Göran Persson menade.

Att alliansen har gått till val på och nu är på väg att avveckla fastighetsskatten – det sker stegvis – har att göra med att vi inte vill ha en beskattning som bygger på fiktiva värden, som inte är förutsägbara och som gör att den enskilde villaägaren inte kan planera sin ekonomi. Vi tycker att det är olyckligt att människor har beskattats i sitt eget boende på ett sätt som de inte har kunnat påverka och som de inte har kunnat styra. De regelverk som infördes av den dåvarande regeringen och majoriteten har hela tiden behövt justeras för att följa med i den prisutveckling som fastighetsmarknaden har präglats av.

Vi menar att en total rättvisa aldrig går att uppnå vad gäller fastighetsskatten, beskattning eller avgifter vad gäller boendet. Man kan alltid lägga in olika aspekter på vad som är rättvisa. Men förutsägbarhet och att fastighetsvärdenas prisutveckling inte ska kunna allvarligt påverka låginkomsttagares ekonomiska situation tycker vi är en bärande princip för att avskaffa fastighetsskatten.

Nu sker detta successivt. Det finns många ledamöter i kammaren – och jag tillhör dem – som tycker att det som sker i form av övergångsreglerna är en aning komplicerat, men det är i rätt riktning och det är något vi alla får leva med fast under en kortare tid.

Man kan se på de reservationer som har lämnats in angående fastighetsskatten från socialdemokratiskt håll, från Miljöpartiet och också från Vänsterpartiet. Man kan då konstatera att det i den socialdemokratiska reservationen, sista stycket, står följande:

Vi anser det vara mycket viktigt att fastighetsskattens effekter också i fortsättningen övervakas noga för att det ska finnas en beredskap att göra de justeringar som kan behövas.

Jag tycker att det åtminstone är ett halvt medgivande. Det är kanske mer än så, tre fjärdedels medgivande. Längre vågar jag inte sträcka mig. Ni socialdemokrater erkänner ändå att den nuvarande konstruktionen med fastighetsskatten rymmer betydande problem.

Om man hela tiden behöver bevaka och justera innebär det att det inte finns en långsiktighet. Därmed tycker jag att man tappar just det planeringsperspektiv och den framtidshorisont som varje enskild fastighetsägare behöver. Jag tycker alltså att ni i stor utsträckning ger oss rätt på denna punkt, att något måste göras.

Vi kan då lämna fastighetsskatten, som väldigt många väljare har varit engagerade i och som Göran Persson, som sagt, ansåg var en så stor fråga i valrörelsen att det ledde till ett regeringsskifte. Det var säkert en av de frågor som bidrog till detta. Men jag kan säga att det i breda väljargrupper är välmotiverat att det sker en förändring och att denna fråga förs över till kommunal nivå. Det är heller ingenting märkvärdigt och konstigt att fastighetsskatten avskaffas till förmån för en lägre kommunal avgift och att en avgift tillfaller just kommunerna.

När själva denna växling ska äga rum är det självklart att detta är väl utrett och att detta så långt som möjligt är kostnadsmässigt neutralt också avseende kommunernas finansiella ställning.

Fru talman! Låt mig gå över till förmögenhetsskatten. Man kan se på reservationerna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Gång efter annan betonas att ett avskaffande av förmögenhetsskatten är fördelningsmässigt olämpligt och orättvist.

Socialdemokraterna menar i sin reservation att förmögenhetsskatten fyller en viktig fördelningspolitisk funktion. Men frågan är samtidigt om den är ekonomiskt effektiv och om den leder till lösningar av andra bekymmer som finns på den svenska företagsmarknaden. Socialdemokraterna väljer också att skriva i sin reservation: Att avskaffa förmögenhetsskatten skulle leda till ökade klyftor i samhället och förstärka den snedvridning mellan olika grupper som den nuvarande regeringen redan har åstadkommit med bland annat införandet av ett jobbskatteavdrag.

Det är lite synd att ni är emot att vi sänker skatten för människor som har arbete, men det är inte det som debatten gäller nu. Ni säger att ett avskaffande av förmögenhetsskatten skulle förstärka en snedvridning mellan olika grupper. Men i dag har vi ett system där Stefan Persson – inget ont om honom och hans familj och allt vad de har byggt upp av jobb och företagande i Sverige inom Hennes & Mauritz eller H&M – är skattebefriad vad gäller förmögenhetsskatten. Onoterade aktier är skattebefriade vad gäller förmögenhetsskatten. Och ett tag ville ett antal bolag föra över även större bolag till Stockholmsbörsens O-lista för att vara förmögenhetsskattebefriade.

Jag vågar nog påstå att ingen i denna kammare har den förmögenhet som Stefan Persson har, men han är förmögenhetsskattebefriad. Och då är det just de snedvridningar som ni talar om som finns. Det enklaste sättet att ta bort den typen av snedvridning är att se till att förmögenhetsskatten faktiskt försvinner.

Sedan genomförde Socialdemokraterna den gångna mandatperioden också ett borttagande av gåvo- och arvsskatten. Det säger jag inte för att kritisera det tidigare regeringspartiet. Det var en reform som alliansens fyra partier också stödde. Men i någon bemärkelse kan man väl säga att ett borttagande av gåvo- och arvsskatten också var fördelningspolitiskt orättvist och felaktigt, om man endast lägger den synpunkten på frågan och inte ser på ekonomisk effektivitet och på förmågan att från en generation till en annan föra över vad tidigare generationer har byggt upp.

Vad är logiken i att arvs- och gåvoskatten avskaffades men att man ur fördelningspolitisk synpunkt anser att förmögenhetsskatten fortsatt ska vara kvar?

Det står också i reservationen från socialdemokratisk sida att det finns vissa problem med skattens tekniska utformning som kan leda till orättvisor i beskattningen. Jag ska citera något ytterligare: ”För att undvika detta måste det, liksom när det gäller fastighetsskatten, finnas en beredskap att justera reglerna för att de inte ska leda till oönskade effekter.”

Jag menar alltså att ni i bägge era reservationer – ni får självklart med all kraft replikera på detta – tillstår att det är bekymmer med att behålla både fastighetsskatten och förmögenhetsskatten som de är i dag och att de inte heller är höjden av rättvisa som de är i dagens situation.

Fru talman! Det finns andra viktiga områden som behandlas av utskottet, och jag tänkte avsluta med ideella föreningar och stiftelser. Utskottet för denna fråga framåt, och regeringen har också uttalat att man är beredd att agera på detta område. Det gäller även sponsringsområdet, som är väldigt viktigt inom kulturområdet och även inom andra sektorer. Det har vi debatterat i debatten om förra betänkandet. När det gäller införandet av tonnageskatt är vi överens i utskottet, samtliga sju partier och 17 ledamöter, om att det vore en viktig reform. Det handlar naturligtvis om möjligheter för redelinäringen att planera sin verksamhet. Det handlar om viktiga investeringsbeslut som står för dörren och om att kunna undvika utflaggningar. Där hjälps vi åt, samtliga, att skapa jobb inom redelinäringen och sjöfarten i Sverige.

Fru talman! Jag ber om ursäkt för att jag går tillbaka till förmögenhetsskatten. Om svenskt kapital som i dag är placerat utanför landets gränser vänder hem igen vore det oerhört positivt om delar av det kunde investeras i företag i vårt eget land – riskkapital. Vi tror också från utskottets majoritets sida att detta inte minst skulle kunna gynna småföretag som har svårt att få riskkapital från den internationella kapitalmarknaden.

Jag har den största förståelse för ert engagemang i fördelningsfrågorna, och det är en viktig aspekt. Men det finns också en annan aspekt. Det handlar om ekonomisk effektivitet och vad som kan leda till fler jobb i vårt land. Jag är övertygad om – och jag är säker på att vi delar den uppfattningen inom alliansen, bland våra fyra partier – att ett avskaffande av förmögenhetsskatten kommer att leda till en bättre riskkapitalbildning i Sverige. Det kommer att gynna de små företagen, och det kommer att stärka det inhemska ägandet.

Anf. 182 ULF BERG (m):

Fru talman! Jag vill inleda med att säga att det finns åtskilliga viktiga argument för att förmögenhetsskatten bör slopas, och de flesta har redan diskuterats åtskilliga gånger, även just här i kväll. Men jag tänker hålla mig till förmögenhetsskatten. Jag tänker visa på aspekter som bör framhållas igen för att vi ska kunna avveckla förmögenhetsskatten.

Förmögenhetsskatten utgör ett mycket allvarligt hot mot Sveriges tillväxt och utveckling. Den utgör en av våra mest skadliga skatter och borde slopas så fort som möjligt för att man inte ska gå miste om viktiga arbetstillfällen då kapital förflyttas utomlands. Detta måste förhindras. I stället för att stimulera till nyinvesteringar och nyföretagande riskerar vi

att förlora dem. Detta är inte acceptabelt, och det är inte heller syftet med vår politik. Utan att gå in för djupt på detaljer kan vi fundera över de siffror som finns på hur mycket av vårt kapital som befinner sig utanför Sveriges gränser. Man pratar om summor mellan 500 och 1 000 miljarder kronor som är placerade utomlands.

Oavsett vad den exakta siffran är kan vi fråga oss vad vi kan dra för slutsatser av detta. För de allra flesta är det väldigt uppenbart att förmögenhetsskatten är destruktiv till sin karaktär. Detta är ingen nyhet. Om vi vill infria vårt löfte om att skapa fler jobb, vilket är vår främsta uppgift, måste vi avskaffa förmögenhetsskatten så fort som möjligt, detta för att behålla jobben och trygga vår välfärd framöver. Vi behöver se till att resurser och nytänkande inte flyr landet. I stället måste vi stimulera och uppmuntra företagare att våga satsa och utvecklas här.

Förmögenhetsskatten bestraffar just det slags beteende som vi vill stimulera. Det ska löna sig för den enskilde att anstränga sig och ta ansvar för sin framtida trygghet genom att bygga upp eget kapital. I stället straffbeskattas dessa individer och entreprenörer. Är detta hållbart?

Det finns framför allt fyra direkt skadliga konsekvenser av förmögenhetsskatten, nämligen att den missgynnar kapitalbildning, riskvillighet, investeringar och nyföretagande.

Även näringslivets organisationer och framför allt småföretagare vittnar om förmögenhetsskattens negativa konsekvenser för villigheten att våga investera och hur negativt det påverkar nyföretagande. Skatteverket pekar också på denna problematik, som hindrar företagens förmåga att utvecklas. Företagare riskerar ofta att betala förmögenhetsskatt på kapital som är nödvändigt för att de ska kunna nyanställa och investera.

Detta är icke längre hållbart. Vi måste se till att det blir mer attraktivt för företag att våga satsa på nyinvesteringar på hemmaplan eftersom det skapar arbetstillfällen och gynnar hela vår arbetsmarknad. Om förmögenhetsskatten inte förändras fortsätter vi att jaga ut kapital ur landet till våra grannländer inom EU som redan har övergett förmögenhetsskatten. På så sätt fortsätter vi också att bidra till att utanförskapet förstärks. Således har förmögenhetsskatten allvarliga konsekvenser på ett flertal viktiga områden.

Det är också oerhört viktigt att peka på en annan mycket negativ biverkning av förmögenhetsskatten, nämligen att den de facto är missvisande och slår hårt mot fel personer. Förmögenhetsskatten är inte, som namnet antyder, en skatt för förmögna. Vissa av de allra mest förmögna är nämligen också de som är befriade från att bli beskattade, medan ”vanliga” människor – småföretagare, pensionärer, småhusägare och andra som har lyckats spara ihop ett kapital som överstiger 1,5 miljoner kronor – klassas som rika. Detta är oerhört missvisande och en förlegad dubbelmoral i en tid när allt fler vanliga människor väljer att äga sitt boende och flitigt amorterar ned sina skulder utan att för den skull kunna klassas som rika, samtidigt som de riktigt rika ofta slipper undan.

Därmed är det också befogat att tala om det sista allvarliga problem som bör nämnas i sammanhanget, nämligen att förmögenhetsskatten inbjuder till oanade möjligheter till skatteplanering. Den skattskyldige kan välja att utnyttja såväl lagliga som olagliga metoder för att flytta ut kapital ur landet. Det finns i dag många sätt för individer att genom ut-

flyttning och placering undandra sig förmögenhetsskatten. Förmögenhetsskatten fyller därmed inte den funktion den är ämnad att fylla.

Förmögenhetsskatten är därmed en felaktig och i viss mån verkningslös skatt som bör avskaffas. Argumenten som har lagts fram här i dag må vara debatterade förut, men de är inte desto mindre betydelsefulla. Det finns allvarliga skäl att vara bekymrad över förmögenhetsskattens negativa konsekvenser för framtiden. Givetvis måste avvecklingen av förmögenhetsskatten ske successivt och på ett ansvarsfullt sätt i enlighet med regeringens förslag. Därför är det med stor glädje vi nu ser att regeringen prioriterar denna viktiga fråga och påbörjar arbetet med att förändra förmögenhetsskatten.

Fru talman! Jag yrkar därmed bifall till skatteutskottets förslag i betänkandet 2006/07:SkU11 och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 183 KARIN NILSSON (c):

Fru talman! Jag hade räknat med att min vän Per Åsling skulle ha varit här i dag med sitt inlägg. Varken han eller jag hade förstås kunnat förutse att han skulle sitta fast i en hiss i kväll. Jag hoppas att han är företagsam nog att ta sig därifrån. Det tror jag att han är, men det blir nog inte i den takt jag hade hoppats. Men därför hade jag i min planering av detta anförande begränsat det till att handla väldigt snävt om småföretagande.

Det har varit mycket pratsamma sällskap i kammaren hela dagen i dag, vilket gjort att vi har hamnat i en väldigt sen timme. Jag hade hoppats hinna träffa företagare i kväll och höra vilka förslag de har att komma med när det gäller regelförenklingar och dessutom privata entreprenörer inom vården. Detta är viktiga grupper för att vi ska kunna genomföra det utvecklingsarbete och de regelförenklingar som vi strävar efter.

Vi i Centerpartiet har gått till val på löftet att underlätta för småföretagen. Vi har också i en gemensam regeringsförklaring från alliansens fyra partier satt upp som övergripande mål att driva en ekonomisk politik som skapar förutsättningar för fler jobb och fler växande företag. Vi har tidigt bestämt oss för att småföretagandet är en verksamhet som ska stå i fokus. De små och medelstora företagens möjlighet att expandera ska underlättas och tjänstesektorns tillväxtkraft utnyttjas, bland annat genom att det ska bli enklare och mindre kostsamt att anställa. Allt det här står i vårt material, och det är självklart sådant jag ställer mig bakom.

Då budgetförslaget för 2007 behandlades i höstas antog riksdagen ett antal skatteförslag som en inledning till ett helt program med regelförenklingar. Det var också därför jag i kväll hade velat använda öronen till att lyssna på företagare. Regelförenklingarna ska tillsammans med andra åtgärder göra det enklare, lönsammare och därmed också roligare att driva och äga företag. Det måste finnas positiva drivkrafter för att man ska ta ansvaret att driva ett företag. Man ska inte behöva känna att skattelagstiftningen är ett oöverstigligt hinder eller skrämmas av den administrativa arbetsbördan och rädslan för att göra fel.

Skatteförslagen handlar bland annat om att underlätta generationsskifte i ägande av företag. Regeringens aviserade förslag om att successivt avveckla förmögenhetsskatten kommer också att bidra till förbättrade förutsättningar för de mindre företagens kapitalförsörjning. I ambit-

ionen om bättre villkor för entreprenörskap, företagande, investeringar och innovationer för att ge ökad sysselsättning och lägga grunden för utvecklingskraft i hela Sverige inryms naturligtvis också behovet av ny energiproduktion och energieffektivisering.

När jag läser utskottets övervägande om företags- och kapitalbeskattningen, där två motioner från Moderaterna och en från Folkpartiet om åtgärder för småföretagande inleder texten, och när jag dessutom vet med vilken kraft vår partiledare och näringsminister Maud Olofsson har förespråkat regelförenklningar och åtgärder som ska stimulera till ökat entreprenörskap och småföretagande, kan jag inte låta bli att förvånas när jag sedan i slutet av betänkandet läser vad Helena Leander från Miljöpartiet skriver i sitt ställningstagande till stöd för sin reservation: ”Vi känner emellertid en oro för vissa inslag i den nuvarande regeringens företags-satsning, som inte har den småföretagarinriktade profil som vi eftersträvar. Skattepolitiken måste mer inriktas på småföretagandet.”

Jag tvivlar inte alls på att Miljöpartiet var pådrivande i de här frågorna då regeringen bestod av socialdemokrater, men som centerpartist känner jag ändå stor tillförsikt i att vi nu är fyra partier som gemensamt jobbar med de här frågorna.

Den nuvarande regeringens skattepolitik har en inriktning och en fokusering på småföretagandet och det som krävs för att unga människor ska våga satsa både sig själva och sin ekonomi och tro på en möjlighet och en framtid som egna företagare.

Jag tycker att skatteutskottet har kommit fram till ett mycket bra betänkande som uttrycker en vilja till anpassningar för att underlätta företagandet och vill därför yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande, SkU11, i sin helhet och avslag på motionerna.

Anf. 184 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag ska erkänna att vi kanske börjar smyga över den magiska gränsen mellan skatter och sociala avgifter, men det jag framför allt tänkte på i min reservation handlar om det här: att de småföretagare som blivit lovade sänkta skatter nu får se hur ni tar bort den generella nedsättningen av arbetsgivaravgiften och hur ni tar bort nedsättningen av arbetsgivaravgiften för soloföretagare som anställer sin första person. Det här är exempel på sådant jag tror känns väldigt tydligt för många småföretagare som hade så stora förhoppningar på den nya regeringen. Nu vågar man inte riktigt lita på att det blir som man hade hoppats.

Jag har ändå stor tilltro till att ni har goda ambitioner, och jag hoppas att vi kommer att få se att det också förverkligas i goda förslag framöver.

Anf. 185 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Ambitionerna saknas som sagt var inte, och jag har ju precis som Helena Leander hört att det finns en saknad efter de här avdragen. Som vi nu också har sett och hört finns det även prioriteringar där många av dem som har stått utanför arbetsmarknaden ska få en möjlighet att ta sig in. Där finns förslag på skattelättnader just för invandrare, ungdomar och dem som varit arbetslösa en längre tid. Det är dessa som har varit den första prioriteringsordningen.

Sedan kan jag hålla med om att alla lättnader vid den allra första anställningen är viktiga. Det gäller både den första anställningen för den unga person som ska in och den första anställningen i ett enmansföretag. Det är en otroligt hög tröskel att kliva över, och jag hoppas att vi ska kunna fortsätta med olika åtgärder som kan ge de effekter och det företagsklimat som leder till att vi kan få en större tillväxt och fler företag i vårt land.

Anf. 186 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag vet inte om det var nystartsjobben som åsyftades när Karin Nilsson sade att invandrare och unga ska in på arbetsmarknaden genom olika skattelättnader. I så fall skiljer de sig inte så mycket i sak från de anställningsstöd som nu tas bort och som i vissa fall till och med går längre i den här frågan och ger starkare subventioner för att få in människor som tidigare stått utanför arbetsmarknaden.

Däremot har Karin Nilsson rätt i att ni också föreslår och kanske så småningom kommer att kunna genomföra sänkta arbetsgivaravgifter just för ungdomar. Man kan förstås alltid diskutera om arbetslösheten i stort egentligen minskar när man flyttar arbetslösheten från lite yngre ungdomar till lite äldre ungdomar.

Anf. 187 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Stora ungdomsgrupper står i dag utanför arbetsmarknaden. Med tanke på den situation vi kommer att få framöver då väldigt många går i pension är varje insats för att få en ung människa i arbete otroligt värdefull. Den prioritering som nu görs är att få in dem som i dag i väldigt stor utsträckning har stått utanför arbetsmarknaden på en arbetsplats så att de kan få den erfarenhet som krävs för att de också ska kunna etablera en roll i arbetslivet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 mars)

17 § Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU13
Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.

Anf. 188 ULF BERG (m):

Fru talman! Jag tänkte först klara ut med Lars Johansson att påpekan- det att det inte blev helt lyckat var riktigt. Detta är nu tillrättat, och det finns full kunskap hos ledamoten i fråga om rådande rutiner för ett inledningsanförande. Vi ber om ursäkt för det inträffade och hoppas att Lars har förståelse för det.

Nu ska vi behandla skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU13 gäl- lande allmänna motioner om mervärdesskatt med mera. I betänkandet behandlar utskottet ca 35 motioner från den allmänna motionstiden hö-

ten 2006. Motionerna rör mervärdesskatteområdet samt taxerings-, skattebetalnings- och folkbokföringsfrågor.

Inom mervärdesskatteområdet finns förslag som gäller de reducerade skattesatserna, beskattningen av ideella föreningar, företagens anskaffning av skåpbilar, fastighetsskötsel i egen regi, förluster vid stöld och rån samt vindkraftkooperativens avdrag för kooperativ utdelning.

Vidare finns förslag som gäller skatte- och avgiftskontrollen, införandet av servicecheckar, beviljande av F-skattsedlar, information på skattsedeln om uttaget av sociala avgifter och processen vid uttag av skattetillägg.

Förslagen som rör folkbokföringen gäller till exempel införandet av ett nytt sockenbegrepp, folkbokföring hos annan utan medgivande, skyddet för uppgifter om förföljda personer, arkivering av folkbokföringsuppgifter samt hanteringen av SPAR-registret.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag. I betänkandet finns sex reservationer och ett särskilt yttrande.

Med detta, fru talman, överlämnas betänkandet till riksdagen för debatt och beslut i ärendet.

Anf. 189 HANS OLSSON (s):

Fru talman! Jag tänkte uppehålla mig lite grann vid skattekontroll, F-skattsedlar och så vidare. Vi verkar ju vara ganska överens om många andra saker i det här betänkandet.

Låt mig först, fru talman, inleda med något som inte verkar vara speciellt trendigt för tillfället, åtminstone inte här i kammaren just nu. Jag tänkte bara prata lite väl och gott och stolt om Sverige. Det hör man inte så ofta nu för tiden.

Jag skulle vilja påstå att Sverige faktiskt är ett fantastiskt land, helt oberoende av vad många andra säger. Om vi skulle kunna flyga med en helikopter som tog oss väldigt högt och därifrån titta ned på jorden skulle vi se ett land långt uppe i norr – ett litet land med få invånare. Men jag skulle också vilja påstå att många av jordens övriga människor skulle vilja byta plats med oss som bor i det här lilla landet. Hur kan det komma sig? Är det någon osynlig hand som har gjort det ganska gott att leva i det här landet som vi kallar Sverige och som jag är väldigt stolt över?

Jag vill påstå att det kanske beror på politiska beslut. Det kan bero på människors drömmar. Landet Sverige som jag är så stolt över består av många människors olika drömmar. Vi som är politiskt aktiva här i landet har också olika drömmar och visioner om hur vi vill forma det framtida Sverige och fortsätta att göra ett bra land ännu bättre att leva i på ett oroligt hav.

Vi styrs också av våra egna upplevelser. Vad har vi upplevt i livet? Det kanske också påverkar vilken tyngd vi lägger vid olika frågor. Det är klart att ju längre upp i livet man kommer desto mer har man upplevt som har skapat någon form av erfarenhet.

Jag har själv upplevt sjukdomens härjningar. Det var inte så länge sedan, bara drygt ett år, som en mycket nära vän till mig gick bort i ALS, en fruktansvärd sjukdom. Det tog ett år, och till slut kvävdes hon till döds. Jag fick i alla fall se de enorma resurser som samhället hade att sätta in för denna människa som inte hade så mycket mer än sin pension.

Men det var aldrig någon tvekan om att allt skulle ställas till hennes förfogande, och hon fick ändå en värdig död.

Jag har tre barn i skolan och har alltså sett den svenska skolan med både fördelar och nackdelar. Överlag måste jag säga att det har varit positivt.

Det är klart att jag önskade att det hade funnits ännu mer resurser att sätta av till skolans värld.

Så här kan man gå igenom sitt liv och titta på hur man har det och vilka upplevelser man har haft.

Två av mina bästa vänner är småföretagare. Vi diskuterar mycket, ska ni veta, speciellt lite sent på kvällen när vi löser de flesta av våra bekymmer. Det är många momsfrågor som är mycket viktiga.

Som politiskt aktiva skulle jag kunna tro att vi också ser de framtida behoven utifrån nuet. Utifrån våra upplevelser ser vi framtida behov. Självt kan jag se oerhörda kostnader framför oss när det gäller att hitta lösningen på problemen med den globala uppvärmningen. Jag tror att det kommer att vara stora kostnader för att ställa om, för att klara de problemen.

Jag tror också att vi kommer att se framtida stora kostnader när det gäller den åldrande befolkningen, stora behov inom sjukvården.

Infrastruktursatsningar kommer framöver, järnvägar, vägar och så vidare. Vi har alltså stora behov i detta land framöver.

Jag tror också att det i ett litet land i en orolig värld är viktigt att vi håller ihop. Och vi som är politiskt aktiva och har visioner vill ju ha möjlighet att påverka utvecklingen. Därför är det viktigt för oss att ha en bra skattebas och gott om inkomster.

Det är klart att det överallt finns de som fuskar. Min son är oerhört intresserad av fotboll. Vi tittar ibland och då säger han: Titta, nu slängde han sig. Nu lurade han domaren. Nu fuskade han till sig en frispark. Det finns till och med de, tro det eller ej, som fuskar i kortspel. Jag har gjort det en gång. Men jag vann över frun då.

Så är det också i skattesystemet. Det finns de som fuskar också i skattesystemet. Det är klart att vi som kämpar och har visioner blir arga och upprörda, därför att vi vet hur oerhört mycket gott och bra vi skulle kunna göra med de skattekrona om vi kunde använda dem till att förbättra för oss alla, till att kanske, som någon tycker är viktigast av allt, sänka skatterna, men att vi ändå hade någonting.

Nu är det ju så att man har räknat ut att det mellan inkomsterna och hur mycket vi konsumerar saknas ungefär 150 miljarder kronor som bara på något vis flyter omkring. Vad skulle det innebära i skatteintäkter? Det kanske är 50 miljarder. Fundera en liten stund, smaka på det – 50 miljarder i skatteintäkter. Vad skulle vi inte kunna göra med det? Jag tror att jobbvadraget gick på 38 miljarder eller något sådant för er. Tänk er 50 miljarder till – varje år! Bygga ut äldreomsorgen, satsa på sjukvården, göra det allmänt bättre att leva. Det är väldigt mycket pengar, och det tror jag är viktigt.

Det är därför, fru talman, som jag ändå känner att vi socialdemokrater vill gå längre än den borgerliga regeringen. När man läser kan man se att det står ungefär: vi vill avvakta, vi väntar, vi litar på en regering som vi hoppas tar tag i de här frågorna. Men vi litar inte lika mycket på den regeringen. Det är därför, fru talman, som vi vill gå längre.

Självklart står vi bakom samtliga våra reservationer, men för att göra en tidsvinst yrkar jag bifall till endast reservation nr 4 under punkt 10, F-skattsedlar. Vi kan nog aldrig helt komma ifrån fusket, men vi kan ändå, tycker jag, göra det så besvärligt som möjligt för dem som tycker om att fuska.

I detta anförande instämde Birgitta Eriksson, Lars Johansson och Britta Rådström (alla s).

Anf. 190 ANNE-MARIE WALLOUCH (v):

Fru talman! Nu ska vi ta upp några frågor om skatte- och avgiftskontroll. Även på det här området vill Vänsterpartiet i Sk278 se en översyn av skatter. Det är alltså ett stort problem med skattefusk, ca 100 miljarder går staten miste om. Det gäller att motarbeta svartjobb som ger otrygga anställningsförhållanden för den enskilde. Det är väldigt viktigt att vi kommer åt skatteundragandet för att få de inkomster som vi behöver och för att göra konkurrensen likvärdig.

Alliansen har ju stor tilltro till det förslag som läggs fram om hushållsnära tjänster, bland annat att många svarta jobb genom det ska bli vita. Men det man har sett från Frankrike och Finland, där man redan har sådana skattereducerade hushållsnära tjänster, är att det inte har blivit så. De som köper svarta hushållstjänster väljer att fortsätta. Varför ska man betala mer när man ändå tycker att det är okej att köpa svart städhjälp?

Alliansen tror också att vi ska bli mer jämställda om vi får en skatte-reduktion på hushållsnära tjänster. Vi hörde förut Annicka Engblom berättat att hon ser att det här är de nya jobben för kvinnorna. Alliansen beskriver också hur det här ska bli en hjälp för just kvinnorna. Det befäster snarare synsättet att det är kvinnorna som ska städa, och då är det alltså kvinnorna som blir av med sitt jobb, eftersom det är kvinnornas ansvar att städa hemma. Det osynliggör ju själva grundproblematiken, hur vi värderar vad som är manligt och vad som är kvinnligt.

Jag yrkar bifall till reservation 2 men står naturligtvis bakom alla våra reservationer.

Anf. 191 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! En av anledningarna till att alliansen vann valet var att vi såg problemet med alla människor som står utanför arbetsmarknaden, i utanförskap. För att människor ska kunna komma tillbaka till jobb och en vanlig vardag krävs flera arbeten. För att skapa de arbetena krävs det att flera startar företag samt att de som finns vågar anställa flera. Att då, som Socialdemokraterna vill, försvåra att få F-skattsedel är helt fel väg att gå.

Hans Olsson nämnde helt rätt att det skattefuskar för ca 150 miljarder. Det är något som vi i alliansen håller med om inte är acceptabelt. Men det är viktigare att använda andra metoder för att stävja skattefusk. Det som annars drabbas hårt är seriösa, goda och innovativa idéer.

Vänstern vill att innehavet av F-skattsedel ska tidsbegränsas och bara beviljas för ett år i taget. Det är ett onödigt byråkratiskt regelkrångel. Det alliansen i stället vill är att man ser över kravet på självständighet. Det hindrar många från att få en F-skattsedel.

Jag yrkar avslag på dessa motioner.

Fru talman! År 1994 infördes den så kallade luftspaltregeln när det gällde avdragsrätt vid inköp av lätta lastbilar och bussar. Denna regel innebär att mellan förarhytten och lastutrymmet måste finnas en luftspalt. De får med andra ord inte vara hopbyggda. Orsaken till den här regeln är att lagstiftaren ville eliminera möjligheter att avdragsgilla fordon skulle användas för privat bruk. Hur denna luftspalt kan utgöra ett hinder för det här jag, fru talman, lite svårt att förstå. Det enda den gör är att eliminera olika märken som kan inköpas.

Inom EU finns det skiftande bestämmelser när det gäller avdragsrätt för yrkesmässigt utnyttjande av fordon. EG-kommissionen har tidigare lagt fram förslag om förenklade regler för återbäring av moms för bland annat lätta lastbilar och andra tjänstefordon. Förslaget har ett brett stöd i parlamentet.

I rådet har dock budgetkonsekvenserna för några medlemsstater gjort att någon enighet inte har kunnat uppnås. Enligt utskottets uppfattning är nuvarande reglering onödigt byråkratisk och krånglig. Vi anser att det bör finnas en möjlighet att förändra reglerna så att företag kan köpa eller hyra lätta lastbilar och bussar utan att ta hänsyn till särreglerna när det gäller avdragsrätten för mervärdesskatt.

Utskottet avstyrker dock motionen och utgår från att regeringen kommer att uppmärksamma denna möjlighet till förenkling av reglerna.

Ett antal motioner både från oppositionen och från majoriteten, dock med lite olika inriktningar, tar upp frågan om ändrade momsatsar eller en återgång till en enhetlig momsats. Efter ett tillkännagivande från riksdagen 2002 tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att göra en översyn av tillämpningen av den reducerade skattesatsen. Den utredningen är nu klar, *På väg mot en enhetlig mervärdesskattesats*, SOU 2006:90. Ett av förslagen där, nämligen att sänka momsen på skidliftar från 12 till 6 procent, har redan antagits av riksdagen under hösten.

Enligt utskottets mening har ordningen med reducerade skattesatser och undantag genomgått en grundläggning, kartläggning och analys. Det är önskvärt att sträva efter ett system med så få undantag och områden med reducerad moms som möjligt. Samtidigt är det dock viktigt att väga in samhällsbehov.

Utredningen förordar en höjning av matmomsen till normalskattesatsen och som en konsekvens av det en sänkning av normalskattesatsen till 22,9 procent. Vi i alliansen och Moderaterna har dock inte gått till val på att höja någon matmoms, så jag ser inte det som aktuellt.

Utskottet utgår dock från att regeringen nu överväger förslagen i Mervärdesskatteutredningens betänkande och avstyrker samtliga motioner.

Jag tänker inte heller förlänga debatten den här sena skattekvällen, utan jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner.

Anf. 192 HANS OLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag ska ta upp två saker som Lena Asplund nämnde när hon kommenterade det jag sade. Hon sade att vi vill försvåra för en att få F-skattsedel. Det är också så att det inte ska vara för enkelt. När man är 50 plus kommer man inte ihåg exakt, men jag tror att det är så där någonstans kring 74 000 personer som söker F-skattsedel per år. Av dem bevil-

jas 98 procent F-skattsedel. När det är så många som söker och 98 procent får det beviljat tycker jag inte att det verkar speciellt svårt.

Du nämnde att krånglet drabbar seriösa företag. Jag skulle vilja säga tvärtom. Fusket och att man inte har bra koll är det som drabbar seriösa företag. Jag har goda vänner som är ensamföretagare inom olika branscher och som är vansinniga på fusket och svartarbetet. Det drabbar dem, för de vill vara seriösa. Är det någonting som drabbar seriösa företag är det just det.

Det står att ni förväntar er att regeringen överväger olika förändringar i regelverket kring F-skattsedeln. Då skulle jag vilja fråga om du kan utveckla vilka förändringar det är. Kan du möjligtvis också säga när de kommer?

Anf. 193 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Jag håller med om att skattefusk drabbar alla, speciellt dem som har en god vilja, och det snedvrider konkurrensen. Det leder till utanförskap, sociala problem och orättvisor mellan skattebetalarna. Regeringen har därför för avsikt att återkomma med åtgärder för att bekämpa ekonomisk brottslighet med skatteanknytning.

Jag sade att vi ville se över reglerna för F-skattsedeln. Det handlar om kraven – det finns tre olika krav för att få F-skattsedel. Det handlar om självständighet. Utskottet har skrivit i sitt ställningstagande att om du till exempel är utövande sjukgymnast och har ett antal vårdcentraler som du arbetar för, är privat med F-skattsedel och vårdcentralen tillhör lands-tinget så har du inte självständigheten. Du har en arbetsgivare. Det finns andra sådana fall också som man bör se över. Däremot bör vi sträva efter att det inte ska krångla till sig.

Ni har skrivit i ert ställningstagande att ni dessutom anser att den personkrets som kan granskas vid prövning av F-skatt ska utökas till att omfatta även andra personer i företaget än företagsledaren. Det känns för mig lite barockt, ska jag säga. Vad ska man granska? Okej, om han har åkt dit för bokföringsbrott, någon annan än den som ska driva företaget. Det är lite svårt att veta var man ska dra gränsen för brottet i fråga.

Vi har en bra regel i dag, och det är att man får näringsförbud om man har gjort någonting, och den är alldeles ypperlig.

Anf. 194 HANS OLSSON (s) replik:

Fru talman! Det jag egentligen var lite nyfiken på att få svar på var just översynen av reglerna för F-skattsedel. Är det för att förenkla, som du uttrycker det, för att göra det lättare att få en F-skattsedel?

Det finns också en annan verklighet, det beror lite grann på vilka nätverk det är och vad det rör sig om. Men jag ser också en stor fara. Det finns många exempel på att man utnyttjar möjligheten och säger till sin anställd: Vi kan inte låta dig ha jobbet kvar. Du kan inte köra skogsmaskinen åt oss längre. Men om du säger upp dig och skaffar en F-skattsedel kan du få jobb som underentreprenör.

Vi ser en fara att en förändring skulle leda till att fler människor blir utnyttjade. De får säga upp sig mot sin vilja och blir tvungna att skaffa en F-skattsedel för att på något vis få behålla sitt jobb.

Finns det ingen rädsla, eller ser man från regeringens sida en fara, att något sådant skulle kunna inträffa?

Anf. 195 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Vi har i dag väldigt bra arbetsrättsliga regler i det här landet. Jag tror inte att någon blir uppsagd mot sin vilja av de orsakerna. Du måste nog som arbetsgivare ha lite bättre på fötterna om du ska säga upp någon som sedan ska komma tillbaka och jobba som egenföretagare. Däremot finns det säkert väldigt många som vill göra det. Vill man göra det ska man ha den möjligheten. Den valfriheten är upp till dig själv. Vill du vara egenföretagare eller vara anställd, eller rent krasst, vill du ta riskerna? Det gör man alltid som egenföretagare. Man tar en stor risk. Det är inte alldeles lätt. Det är bekvämare många gånger att vara anställd, göra sitt jobb, få sin lön och gå hem. Som egen företagare ska du sköta din bokföring, hålla reda på dina skattebetalningar och dina momsdeklarationer. Det är inte alldeles enkelt. Vi har ett stort regelkrångel i det här landet för företagare. Det är det som alliansregeringen vill titta på och minska regelkrånglet och göra det enklare.

Jag ser ingen fara i det som du säger, utan jag ser att det i stället finns en möjlighet för många som vill knoppa av och bli egna.

Anf. 196 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Frågan om mervärdesskatt kan av många upplevas som tämligen ointressant. Men faktum är att väljarkontakterna om just mervärdesskattefrågan är rätt omfattande. Det är en fråga som berör alla. Men det gör också beteckningen ”med mera” på betänkanudet, och jag ska börja med att säga några ord om just ”med mera”.

Det finns en centerpartistisk motion om folkbokföringen. Den behandlar den geografiska indelningen för folkbokföringen och därmed sockenbegreppet. Det är en fråga som vi diskuterade rätt livligt i utskottet föregående mandatperiod. Bakgrunden är att sockenbegreppet håller på att försvinna, då de geografiska områden som är basen för bokföringen alltmer slås samman. Folkbokföringen ska vara knuten till de kyrkliga församlingarna, och ju mer församlingarna slås samman desto mer utarmas just sockenbegreppet. Då begreppet socken är viktigt ur såväl forskningssynpunkt som för Lantmäteriets fastighetsbildning är det viktigt att begreppet finns kvar.

Utskottet tillfrågade förra året 14 intressenter om sockenbegreppets vara eller inte vara. Samtliga ansåg att indelningen i socknar ska bestå. Utskottets förslag till behandling av ärendet i dag innebär en tydlig påminnelse till regeringen om att vi väntar på att ärendet slutligen ska komma på vårt bord för avgörande i positiv riktning.

Åter till frågorna om mervärdesskatt. De kontakter som tas i de här frågorna handlar bland annat om moms på dans, moms på camping kontra mariner, moms på skidliftar och liknande. Alla diskussioner är givetvis intressanta eftersom det hela tiden är härklyverier.

Beträffande frågan om skidliftar har regeringen gjort en korrigerande till skidåkarnas glädje.

Beträffande ideella föreningars krav på mervärdesskatt är man givetvis från deras sida intresserade av att bli helt befriade från skattekrav. Det är därför viktigt att betona att tillämpningen av skatteinstrumentet ska ge så mycket lättnader som möjligt för att stimulera verksamheter som har ett allmännyttigt ändamål. Det är sektorer som har stor betydelse för det svenska samhället, exempelvis på sociala, religiösa, politiska, idrottsliga

och kulturella områden. Utskottets uttalande om att vi förutsätter att regeringen delar den uppfattningen är därför bra. Vi vill inte se förslag som vi exempelvis såg för något år sedan om moms på kommunal uthyrning av idrottsanläggningar till de ideella organisationerna. En sådan inriktning skulle skada hela den svenska idrottsrörelsen.

Fru talman! En kommentar till frågan om luftspalten som Lena Asplund var inne på. Jag kan inte nog betona den livliga debatt som vi hade under föregående period också i den frågan. Det är bra och jag välkomnar att en översyn på det här området kommer att göras.

Fru talman! Jag själv har en motion som har avstyrkts av utskottet. Jag har förståelse för det mot bakgrund av de skäl som utskottet anför vad gäller mervärdesskatteredovisning vid stöld och rån.

I dag måste en näringsidkare som rånas betala mervärdesskatt även på de varor som har stulits. Förhållandet framstår för den logiskt tänkande som helt absurt, men gällande EU-regler lägger hinder för att göra en annan bedömning än den som utskottet nu gör. Men som jag ser det är frågan av stor principiell vikt, så vi får väl hitta ett annat angreppssätt till kommande år och i kommande motioner i den här frågan. Här finns det enligt min uppfattning mycket kvar att göra, men, som sagt, vi återkommer till frågan.

Fru talman! Oppositionen har framfört synpunkter på ett antal områden, bland annat om inrättande av F-skattsedel. Jag är väl medveten om frågans komplexitet. Utskottet betonar också att gränsdragningen mellan anställning och näringsverksamhet måste ses över. Nu ligger frågan på regeringens bord. Låt oss därför avvakta och se vad resultatet blir innan vi klart och tydligt säger: Nej, vi ska inte göra det här.

En annan fråga är uppgifter om arbetsgivaravgifter på slutskattsedeln. Jag är något förvånad över att man reagerar över ökad öppenhet. Syftet är att upplysa de anställda om den totalkostnad som det innebär för arbetsgivaren att ha en anställd. Givetvis bör alla få den information de vill ha. Eller ska vi mörka? Om det finns intresse av detta ska det också redovisas. Vill företagen att de anställda ska ha den informationen måste vi välkomna den typen av initiativ.

Avslutningsvis blir jag något konfunderad över det särskilda yttrande som lagts i frågan om skatt- och avgiftskontroll. Skribenten är inte övertygad om att regeringen kommer att driva frågan om att komma till rätta med skattefusk och bedrägerier. Man kan ju fundera över om man har sett sådana tendenser under de drygt fem månader som regeringen har funnits på plats. Regeringen har däremot i budgetpropositionen framhållit att skattefusk som snedvrider konkurrensen och leder till utanförskap, sociala problem och orättvisa mellan olika skattebetalare ska bekämpas. Regeringen har också aviserat att man återkommer med ett tydligt åtgärdsprogram för hur man ska bekämpa den grova ekonomiska brottsligheten med skatteanknytning. Jag rekommenderar skribenten att avvakta detta initiativ innan kritiken ges.

Jag upplever trots allt att vi i sak är helt överens om att fusk som förekommer i samhället ska beivras kraftfullt. Sådana tendenser är helt oacceptabla. Men efter fem månader slår man på trumman och säger: Vi vill gå längre. Vi vill vara bäst i klassen på det här. Jag tycker att när vi nu är överens i en fråga ska vi sitta stilla i båten och vänta till dess att vi

ser det slutliga förslaget om hur vi ska gå till väga i sak. När den propositionen kommer tar vi debatten.

Anf. 197 HANS OLSSON (s) replik:

Fru talman! Jörgen Johansson säger att vi vill bli bäst i klassen. Om du hade känt till lite grann om min skolgång hade du förstått att det hade känts väldigt gott att få bli bäst i klassen någon gång. Det är det jag jobbar på nu.

För att börja med det särskilda yttrandet förstår väl jag som alla andra att allting inte kan göras på fem månader. Jag förstår också att Jörgen Johansson hyser ett större förtroende för regeringen än vad jag gör. Något annat vore inte speciellt smart.

Men det står något mer i det särskilda yttrandet. Om vi skulle vara så överens i de här viktiga frågorna, som jag också känner lite grann att vi är, vore det väl inte så konstigt, som vi skriver i det särskilda yttrandet, om vi skickade en signal till regeringen att vi i utskottet tar de här frågorna på största allvar – gör någonting! I det särskilda yttrandet uppmanar vi också regeringen att göra något för att upplysa folk om vad skattefusket ställer till med i välfärdslandet Sverige. Det hade väl inte varit så märkvärdigt egentligen, Jörgen, om vi hade kunnat bli överens i skatteutskottet om att vi ser så allvarligt på detta att vi ber regeringen att titta på detta skyndsamt och gärna dra i gång en kampanj för att tala om hur det undergräver solidariteten i samhället.

Anf. 198 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag hade i den här frågan faktiskt ett visst förtroende för den gamla regeringen. Jag har också ett stort förtroende för den nya regeringen. Jag tror inte att vi skiljer oss åt i sak i den här frågan, för vi är alla intresserade av att våra medborgare följer det regelverk som finns.

Vad regeringen har gjort under de här fem månaderna är att man klart och tydligt har aviserat i budgetpropositionen att man återkommer i den här frågan och kommer att vidta åtgärder.

När det gäller ett annat område – Försäkringskassan, sjukskrivningar och mygel i de sammanhangen – har man varit mycket tydlig och, som jag uppfattar det från oppositionen, ibland till och med övertydlig med att man inte accepterar den typen av fusk.

Jag delar inte uppfattningen att regeringen inte har visat vilken väg man ska gå.

Anf. 199 HANS OLSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller fusk inom välfärdssystemen handlar det om vilka signaler vi skickar. Ska vi skicka signalen till killar och tjejer som är beroende av socialförsäkringssystemen att nu jäklar kommer vi att kontrollera dem hela tiden, är det nog viktigt att samtidigt skicka signalen att vi försöker göra vad vi kan för att komma åt skattefuskar. Annars känns det som att vi skickar signaler till fel människor, till dem som har det sämst men inte till dem som lever ganska gott och inte betalar skatt. Därför tror jag att signalerna är så viktiga. Det är vikten av de signalerna som vi vill att utskottet ska understryka för regeringen, och det är väl inte så väldigt allvarligt.

Jag ställde en fråga till Lena Asplund om översynen av F-skattsedlarna. Jag tror att du sade något i ditt anförande om att ni säger nej till översyn, om jag minns rätt.

(JÖRGEN JOHANSSON (c): Nej.)

Då missförstod jag.

Kan du hjälpa mig att reda ut vad det är denna översyn ska leda till när det gäller F-skattsedlarna? Är det för att underlätta att få F-skattsedel eller kommer översynen också att handla om de problem som vi pekar på när folk använder F-skattsedlarna för att sko sig och fuska? Vad är det för typ av översyn? Det är intressant. Jag är helt enkelt nyfiken på att se om man tar ett totalgrepp från regeringen eller om det bara är för att underlätta.

Jag har pratat lite med folk och jag ska inte nämna företagets namn, men ett av världens största företag i städbranschen...

Anf. 200 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Hans Olsson, det är roligt att du för kammaren framhåller signalverket som instrument, för jag delar uppfattningen att signalverket från den politiska församlingen, och kanske framför allt från Sveriges riksdag, är oerhört viktigt och kraftfullt. Det borde vi nyttja mer än vad som görs.

När det gäller frågan om fusk så upplever jag att när jag träffar folk ute på gatan har de en uppfattning att den nya regeringen är betydligt hårdare och mer restriktiv mot fusk än vad den tidigare regeringen var. Man upplever alltså att det har stramats åt på detta område. Jag delar inte uppfattningen att signalverket inte har fungerat, tvärtom skulle jag vilja hävda.

Vad gäller F-skattsedeln sade jag att frågan är komplex och gränsdragningen mellan anställning och näringsverksamhet måste ses över. Jag delar den oro som du tidigare gav uttryck för i ditt replikskifte med Lena Asplund. Det finns en risk, och vi måste se över hur man ska kunna åtgärda den. Det är en av de saker som man nu håller på att titta på.

Anf. 201 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag kan gärna hålla med Jörgen Johansson om att ett betänkande om allmänna motioner om mervärdesskatt med mera inte väcker några heta känslor. Likväl är det på det sättet, fru talman, att i detta utskottsbetänkande behandlas en mycket viktig del av skattepolitiken. Och för att ge ett perspektiv vill jag för en intresserad allmänhet och för åhörare säga att totalt beräknas mervärdesskatten dra in 282 miljarder kronor för 2007.

Tobaksskatten drar in 10 miljarder. Starkspritskatten drar in 4 miljarder. Skatten på vin och öl drar tillsammans in 7 miljarder. Energiskatterna får man in mer på, 39 miljarder. Koldioxidskatten ger 25 miljarder, och det är lika mycket som hela fastighetsskatten. Alla andra mervärdesskatter ger ungefär 25 30 miljarder. Det säger något om vikten av att vi har en mervärdesbeskattning som är bra.

Ett av de problem som vi har, inte bara i Sverige utan i Europa, är att utformningen och kontrollen av mervärdesskatten gör att det finns ett

ganska betydande skatteundrandragande på detta område. Det är naturligtvis viktigt att man på Särskilda skattekontoret i Ludvika gör stora insatser. Men så länge vi har en skattesituation i Europa med det sjätte mervärdesskattedirektivet – som vi i skatteutskottet kan – och det laboreras något alldeles otroligt med olika skattesatser och helt oräkneliga undantag, har vi ingen bra situation. Vi måste därför diskutera hur vi ska komma ifrån det som är mycket dåligt på mervärdesskatteområdet.

Nuvarande finansministern har sagt att den utredning som kom i oktober förra året, och som Lena Asplund var inne på, inte ska föranleda några förändringar. Det var *På väg mot en enhetlig mervärdesskatt* SOU 2006:90, som nu är föremål för remissbehandling. Utredningen tillsattes av den förra regeringen i november 2002, efter att ett enigt skatteutskott hade bifallit en motion, fru talman, av den folkspillra som då fanns som hette Folkpartiet i form av Karin Pilsäter och Lennart Kollmats. De hade väckt frågan och ville att man skulle ta upp denna diskussion.

Ska man föra en intellektuell och bra debatt baserat på fakta måste man fundera på en del saker som finns i *På väg mot en enhetlig mervärdesskatt* för att komma åt en del skattefusk, för det förekommer det mycket av. Nu diskuterar vi små saker, men när jag läser utredningen måste jag ändå konstatera att med de skattesatser som vi har, nämligen 25, 12 och 6 procent, är det nedsättningen av livsmedelsskatten till 12 procent som är den helt avgörande frågan bland alla skattenedsättningar.

Skattenedsättningar representerar totalt sett ungefär 29 miljarder, enligt utredaren Lennart Hamberg. Av dem står livsmedelsskatten för 18 miljarder. Tar man bort nedsättningen av skatterna och alla undantag är den faktiska mervärdesskattenivån i vårt land inte 25 procent utan 21,7 procent. Tar man bara bort livsmedelsskatten skulle den bli 22,9 procent.

Det är klart att det är svårt att genomdriva en sådan förändring. Det inser jag också. Då måste man gå till en del bilagor i utredningen och se vad det är man kommer fram till när det gäller fördelningsmönstret på livsmedelssidan. Jag ska inte tynga kammaren eller åhörarna med att gå in på alla utredningar som bland annat Bengt Assarsson och Astri Muren har gjort om skatteincidens på marknader i imperfekt konkurrens, med särskild vikt på livsmedelssektorn i Sverige. Den har också beräkningar som inte heller jag riktigt förstår.

Det är ändå så att slutsatserna är viktiga för att vi ska kunna ha en bra mervärdesskattediskussion i Sverige.

För de hushåll som har de lägsta inkomsterna är skattenedsättningen ungefär 2 000 kronor, men för hushåll med de högsta inkomsterna är nedsättningen 4 000 kronor per hushåll. Detta går att korrigera. Man skulle kunna göra tvärtom. De 18 miljarder som jag har pratat om är något mindre än barnbidraget, som är ungefär 25 miljarder i Sverige. Om man växlade detta till barnbidrag skulle man få mycket högre effekt. Det visar Bengt Assarsson i utredningen. Man skulle kunna ta från de rika och ge till dem som har större konsumtionsbehov.

Fru talman! Jag ville bara relatera till detta och läsa in det i kammarens protokoll, för det är viktigt att man fattar beslut på riktiga grunder. Och man kan styra konsumtionen med bland annat riktade barnbidrag. Denna utredning visar väldigt tydligt att det inte är på det sättet att den sänkta livsmedelsmomsen leder till det vi tror, utan kanske snarare tvärtom. Därför är det viktigt att vi åtminstone har i minnet att en enhetlig

mervärdesskatt har andra effekter än att vi gör en massa skatteplane-ringsadvokater arbetslösa. Det är en god sak men det är inte den enda effekt man får.

I betänkandet är det olika motioner. Jag vill särskilt nämna att under rubriken *Reducerad mervärdesskatt för vissa varor och tjänster* finns en motion av ledamoten Allan Widman.

I motsats till vad man möjligen kan få intryck av under den här rubriken handlar det inte om dansmusik och skattenedsättning. Det handlar om motsatsen. Nämligen att man ska sträva efter en enhetlig moms-kattesats. Det blir något missvisande i sammanställningen. Det är en bagatell i sammanhanget.

Jag vill ta upp något som Jörgen Johansson var inne på. Det gäller en motion av Jörgen Johansson och Jan Andersson om butiksägare som råkar ut för rån. Det gäller också en motion av Torkild Strandberg, tidigare ledamot av denna kammare, om stöld och rån.

Det är alldeles riktigt som Jörgen Johansson säger att man kan godta avslagsmotiveringarna på den här punkten. Men jag håller med Jörgen Johansson om att man måste angripa detta på annat sätt. Just på den här punkten strider den nuvarande lagstiftningen mot sunt förnuft. Det är ett problem att vi har en lagstiftning som gör att man tvingas betala skatt på varor som man har blivit avhänd på olagligt sätt.

Det strider mot det allmänna rättsmedvetandet. Jag menar att det är bra att vi gör så här nu, men vi måste komma tillbaka till detta. Det är inte en god politik som jag tror att något parti egentligen stöder.

Jag välkomnar Jörgen Johanssons och Torkild Strandbergs motioner på den här punkten.

Fru talman! Jag vill också ta upp en motion som handlar om folkbokföringen. Det handlar om arkivbeständig folkbokföring. Det föreslås avslag på den också. Jag har inga andra synpunkter på det.

Motionen har väckts av Lars Elinderson. Det är motion Sk213. Den handlar om arkivbeständig folkbokföring. Här har vi ett gemensamt ansvar för framtiden. Vi vet att datalagring klarar viss tid när det gäller färgbeständighet med mera. Men jag tror att det är viktigt att vi har klart för oss att sådant som har tryckts – där är folkbokföringen central – håller i väldigt många hundra år. Jag tycker att Lars Elinderson är inne på rätt väg. Vi måste bevara detta för framtiden innan vi är absolut säkra på att datalagringar håller under lång tid. Vi vet att papper är en produkt som klarar lagring under väldigt långa tider. Därför tycker jag att Lars Elinderson har skrivit en bra motion.

Anf. 202 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Den statliga utredningen *Mervärdesskatt i ett EU-rättsligt perspektiv* (SOU 2002:74) föreslog att såväl second hand-verksamhet som kyrkkaffe skulle momsbeläggas.

Den ideella sektorn reagerade med omfattande protester mot förslaget. Man fann det orimligt, helt enkelt. Det skulle drabba ideella föreningar, organisationer och kyrkor mycket hårt. En stor del av vinsten från second hand-verksamheten används dessutom till bistånd och utveckling i tredje världen.

Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.

Momsuttaget på ideella organisationer och deras second hand-försäljning är en ytterst försumbar skatteintäkt i ett nationellt perspektiv. Samtidigt är den katastrofal för berörda aktörer och för de många människor för vilka dessa ideella organisationer i dag utgör ett hopp om ett dragligt liv.

Utan att fastna i detta kan man ändå säga att det inte var helt förankrat i det allmänna rättsmedvetandet och skattemedvetandet ute i landet att exempelvis kyrkkaffe skulle momsbeläggas. Det fann inte en allmän resonansbotten bland vanligt folk oavsett vilken politisk blocktillhörighet man har.

Second hand-verksamheten är också ett redskap i arbetet med att bygga ett ekologiskt hållbart samhälle byggt på återanvändning – det är väl det second hand handlar om – att förmedla sociala hjälpinsatser, bidra till katastrofinsatser med mera.

I flera medlemsländer inom den europeiska unionen är ideella organisationer redan garanterade befrielse från moms på second hand-försäljning.

I denna allt senare timme kan det vara av värde att framhålla att det är ett enigt utskott som menar att föreningslivet och det ideella arbete som bedrivs i föreningar i syfte att främja vissa allmännyttiga ändamål som sociala, välgörande, religiösa, politiska, idrottsliga, konstnärliga eller liknande kulturella ändamål har en lång tradition i vårt land. Deras stora betydelse för det svenska samhället och internationellt kan inte nog understrykas.

Det är därför angeläget att de allmännyttiga ideella föreningarna och trossamfunden även i fortsättningen får en så positiv behandling som möjligt vid en eventuell momsbeläggning. Alla möjligheter till lättnader i mervärdesbeskattningen – eller helst en total befrielse – som står till buds inom ramen för den gemenskapsrättsliga lagstiftningen inom EU på detta område måste tas till vara.

Ett enigt utskott utgår från att regeringen har samma inställning och anser att resultatet av regeringens beredning nu bör avvaktas.

Fru talman! Låt mig i denna enighetens harmoni också lyfta fram värdet av den motion som ledamoten i utskottet Jörgen Johansson från Västmanland har författat om ett nytt sockenbegrepp i folkbokföringen.

Det är värdefullt att man som riksdagsutskott agerar. I både utskottets betänkande och motionen om sockenbegreppet och församlingsbegreppet historiska förankring påpekas att det är en del av kulturarvet. Det handlar om tillhörighet, identitet, närhet och om att kunna känna sig som en del av ett mer begränsat geografiskt område. Vi kan inte försöka allt detta bara för att vi har förändrade relationer mellan svenska kyrkan och staten. Vi ska behålla det i fastighetsbeteckningarna och i folkbokföringen.

Ett sätt att lösa detta som jag vill nämna här i kammaren är att regeringen tittar på om församlingsbegreppet kan få vara kvar som ett kyrkligt begrepp och att vi knyter sockenbegreppet, som går tillbaka till att man sökte sig till en viss kyrka, till fastighetsbeteckning och folkbokföring. När det försvinner församlingar i Svenska kyrkan genom sammanslagningar och genom att man går upp i större enheter finns ändå det geografiska område kvar som var socknen. Sockenbegreppet är det begrepp som vi använder för fastighetsbeteckning och i folkbokföring.

Därmed kan vi knyta an till gamla sockennamn som i dag har försvunnit eller slagits samman i större enheter när svenska kyrkan reglerar detta själv.

Därför är det positivt att utskottet lyfter fram att man önskar att regeringen framgent löser frågan på lämpligt sätt.

Vi kan inte göra oss urarva genom att bara tillhöra en kommun. Jag talar i huvudsak om områden utanför storstäderna men även i en storstad som Stockholm kan sockenbegreppet ha betydelse för min identitet och min plats på jorden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

Prot. 2006/07:74
14 mars

*Allmänna motioner om
mervärdesskatt m.m.*

18 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2006/07:50 Vissa frågor om trafikförsäkring och rättsskyddsförsäkring

2006/07:53 Genomförande av EG-direktivet om offer för människohandel

2006/07:66 Angrepp mot informationssystem

2006/07:67 Lagen om elektromagnetisk kompatibilitet och det nya EMC-direktivet

Skrivelser

2006/07:81 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under 2006

2006/07:82 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under år 2006

Redogörelse

2006/07:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling

Motion

med anledning av framst. 2006/07:RRS17 Riksrevisionens styrelses framställning angående regeringens uppföljning av överskottsmålet

2006/07:Fi3 av Ulla Andersson m.fl. (v)

19 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 14 mars

2006/07:408 Nedskärningarna på Universitetssjukhuset i Lund

av *Morgan Johansson* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:409 Förbättrad hantering av beslut om GMO

av *Tina Ehn* (mp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:410 Nya uppgifter om genmodifierad majs

av *Tina Ehn* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:411 Barnomsorg på obekväm arbetstid

av *Helena Frisk* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:412 Utförsäljningen av Vin & Sprit

av *Eva-Lena Jansson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:413 Merkostnadsersättningen för plusjobb

av *Tommy Ternemar* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 14 mars

2006/07:843 Plundring av fornminnen

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:844 Attack mot kristna i Turkiet

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:845 Situationen i Zimbabwe

av *Mikael Damberg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:846 Operativa krav för beredskapsförändring gällande ubåt

av *Peter Rådberg* (mp)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:847 Akademiska Hus AB

av *Krister Hammarbergh* (m)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:848 Anpassning av den svenska läkarutbildningen till EU:s direktiv

av *Barbro Westerholm* (fp)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:849 "Bed and Breakfast"-skyltning

av *Jan-Evert Rådström* (m)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:850 Tv-mottagning och program

av *Gunnar Andrén* (fp)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:851 Tillgång till grannlands-tv
av *Christer Nylander* (fp)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Prot. 2006/07:74
14 mars

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 13 mars

2006/07:818 Ett sekulärt EU
av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

den 14 mars

2006/07:772 Åtgärder för arbetslösa ungdomar
av *Carina Hägg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:806 Gränsbunden föräldraledighet
av *Hillevi Engström* (m)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:808 Elcertifikat till småskalig vattenkraft

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:809 Fungerande telekommunikationer

av *Stefan Wikén* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:810 Turkiet och yttrandefriheten

av *Yilmaz Kerimo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:811 Organiserat jämställdhetsarbete

av *Sylvia Lindgren* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:812 Åtgärder för förbättring av länsväg 288

av *Agneta Gille* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:813 USA och Iran

av *Maryam Yazdanfar* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:816 Platsbrist på ungdomshemmen

av *Johan Pehrson* (fp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:817 Europarådet och Afrikanska unionen

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:819 Väsentider för abort

av *Christer Engelhardt* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:820 Jämställt skattesystem

av *Esabelle Reshdouni* (mp)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:821 Möjligheten att ombilda hyresrätter till bostadsrätter

av *Cecilia Magnusson* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:822 Gemensamma hönsbursregler till 2012

av *Cecilia Widegren* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:823 Lokalisering av EU:s trafiksäkerhetsmyndighet till Göteborgsregionen

av *Annelie Enochson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:824 Brottsförebyggande arbete

av *Helena Bouveng* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:825 Arbetsmarknadsutbildning

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:826 Förtydligad introduktion

av *Luciano Astudillo* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:827 Reguljär skolundervisning som arbetsmarknadsutbildning

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:828 Svensk designstrategi

av *Luciano Astudillo* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:829 Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet

av *Esabelle Reshdouni* (mp)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:830 Återsändande av flyktingar till Demokratiska republiken Kongo

av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:831 Skolinspektioner

av *Lars Hjalmered* (m)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:832 Fria universitet och högskolor

av *Lars Hjalmered* (m)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:833 Samarbete med Palestina

av *Peter Hultqvist* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:834 Västerdalsbanans behov av elektrifiering

av *Lena Olsson* (v)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:835 Citybanan

av *Mats Berglind* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:836 Fornfynd från hela Sverige

av *Ulf Nilsson* (fp)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:837 Definition av minoritetsskolor

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:838 Klassning av narkotika

av *Betty Malmberg* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:839 Besöken på de statliga museerna

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:840 Färjeförbindelsen mellan Holmön och fastlandet

av *Gunilla Tjernberg* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:841 En samlad samepolitik

av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:842 Alfabassans kvinnor i Olofström

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

22 § Kammaren åtskildes kl. 20.49.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanrådets början till och med 7 § anf. 26 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 65 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 112 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 133 (delvis),
av talmannen därefter till och med 16 § anf. 172 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Aktuell debatt: Klimatet	1
Anf. 1 CARL B HAMILTON (fp)	1
Anf. 2 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	1
Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp)	5
Anf. 4 ANDERS YGEMAN (s)	6
Anf. 5 SOFIA ARKELSTEN (m)	8
Anf. 6 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	10
Anf. 7 WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	11
Anf. 8 PETER ERIKSSON (mp)	12
Anf. 9 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	14
Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp)	15
Anf. 11 ANDERS YGEMAN (s)	16
Anf. 12 SOFIA ARKELSTEN (m)	17
Anf. 13 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	17
Anf. 14 WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	18
Anf. 15 PETER ERIKSSON (mp)	19
Anf. 16 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	19
Anf. 17 TALMANNEN	20
Anf. 18 CARL B HAMILTON (fp)	20
Anf. 19 ANDERS YGEMAN (s)	21
Anf. 20 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	21
2 § Avsägelse	22
3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	22
4 § Beslut om förkortad motionstid	22
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	22
6 § Förnyad bordläggning.....	23
7 § Klimatpolitik m.m.	23
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07: MJU5	23
Anf. 21 LENA HALLENGREN (s)	23
Anf. 22 JACOB JOHNSON (v)	26
Anf. 23 TINA EHN (mp)	28
Anf. 24 SOFIA ARKELSTEN (m)	30
Anf. 25 LENA HALLENGREN (s) replik	32
Anf. 26 SOFIA ARKELSTEN (m) replik	32
Anf. 27 LENA HALLENGREN (s) replik	33
Anf. 28 SOFIA ARKELSTEN (m) replik	33
Anf. 29 ERIK A ERIKSSON (c)	34
Anf. 30 LENA HALLENGREN (s) replik	37
Anf. 31 ERIK A ERIKSSON (c) replik	37
Anf. 32 LENA HALLENGREN (s) replik	37
Anf. 33 ERIK A ERIKSSON (c) replik	38
Anf. 34 ANITA BRODÉN (fp)	38
Anf. 35 JACOB JOHNSON (v) replik	41
Anf. 36 ANITA BRODÉN (fp) replik	41

Anf. 37 JACOB JOHNSON (v) replik	41
Anf. 38 ANITA BRODÉN (fp) replik	41
Anf. 39 LENA HALLENGREN (s) replik	42
Anf. 40 ANITA BRODÉN (fp) replik	42
Anf. 41 LENA HALLENGREN (s) replik	42
Anf. 42 ANITA BRODÉN (fp) replik	43
Anf. 43 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	43
(Beslut fattades under 14 §.)	45
8 § Utlåtande om diplomatiskt och konsulärt skydd av unionsmedborgarna i tredjeland	45
Utrikesutskottets utlåtande 2006/07:UU11	45
(Beslut fattades under 14 §.)	45
9 § Statliga företag	45
Näringsutskottets betänkande 2006/07:NU4	45
Anf. 44 ALF ERIKSSON (s)	45
Anf. 45 KENT PERSSON (v)	47
Anf. 46 PER BOLUND (mp)	49
Anf. 47 KENT PERSSON (v) replik	51
Anf. 48 PER BOLUND (mp) replik	51
Anf. 49 KENT PERSSON (v) replik	52
Anf. 50 PER BOLUND (mp) replik	52
Anf. 51 KARIN PILSÄTER (fp)	53
Anf. 52 ALF ERIKSSON (s) replik	55
Anf. 53 KARIN PILSÄTER (fp) replik	55
Anf. 54 ALF ERIKSSON (s) replik	56
Anf. 55 KARIN PILSÄTER (fp) replik	56
Anf. 56 KENT PERSSON (v) replik	57
Anf. 57 KARIN PILSÄTER (fp) replik	57
Anf. 58 KENT PERSSON (v) replik	58
Anf. 59 KARIN PILSÄTER (fp) replik	58
Anf. 60 STAFFAN ANGER (m)	59
Anf. 61 ALF ERIKSSON (s) replik	60
Anf. 62 STAFFAN ANGER (m) replik	61
Anf. 63 ALF ERIKSSON (s) replik	61
Anf. 64 STAFFAN ANGER (m) replik	62
Anf. 65 MIKAEL OSCARSSON (kd)	62
Anf. 66 ALF ERIKSSON (s) replik	63
Anf. 67 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	63
Anf. 68 ALF ERIKSSON (s) replik	64
Anf. 69 MIKAEL OSCARSSON (kd)	64
Anf. 70 EVA-LENA JANSSON (s)	64
(Beslut fattades under 14 §.)	65
10 § Utlåtande om grönbok rörande EU:s handelspolitiska skyddsinstrument	65
Näringsutskottets utlåtande 2006/07:NU8	65
(Beslut fattades under 14 §.)	65
11 § Vissa pensionsfrågor	65
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU5	65

Anf. 71	KALLE LARSSON (v)	65
Anf. 72	GUNVOR G ERICSON (mp)	67
Anf. 73	KALLE LARSSON (v) replik	68
Anf. 74	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	69
Anf. 75	KALLE LARSSON (v) replik	69
Anf. 76	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	69
Anf. 77	KURT KVARNSTRÖM (s)	69
Anf. 78	KALLE LARSSON (v) replik	71
Anf. 79	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	72
Anf. 80	KALLE LARSSON (v) replik	73
Anf. 81	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	73
Anf. 82	MATS G NILSSON (m)	74
Anf. 83	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	75
Anf. 84	MATS G NILSSON (m) replik	76
Anf. 85	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	76
Anf. 86	MATS G NILSSON (m) replik	77
Anf. 87	KALLE LARSSON (v) replik	77
Anf. 88	MATS G NILSSON (m) replik	78
Anf. 89	KALLE LARSSON (v) replik	78
Anf. 90	MATS G NILSSON (m) replik	78
Anf. 91	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	79
Anf. 92	MATS G NILSSON (m) replik	79
Anf. 93	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	79
Anf. 94	MATS G NILSSON (m) replik	80
Anf. 95	SOLVEIG ZANDER (c)	80
Anf. 96	KALLE LARSSON (v) replik	82
Anf. 97	SOLVEIG ZANDER (c) replik	82
Anf. 98	KALLE LARSSON (v) replik	83
Anf. 99	SOLVEIG ZANDER (c) replik	83
Anf. 100	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	84
Anf. 101	SOLVEIG ZANDER (c) replik	84
Anf. 102	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	85
Anf. 103	SOLVEIG ZANDER (c) replik	85
Anf. 104	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	85
Anf. 105	SOLVEIG ZANDER (c) replik	86
Anf. 106	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	86
Anf. 107	SOLVEIG ZANDER (c) replik	87
Anf. 108	TOBIAS KRANTZ (fp)	87
Anf. 109	KALLE LARSSON (v) replik	90
Anf. 110	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	91
Anf. 111	KALLE LARSSON (v) replik	91
Anf. 112	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	92
Anf. 113	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	92
Anf. 114	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	93
Anf. 115	GUNVOR G ERICSON (mp) replik	94
Anf. 116	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	94
Anf. 117	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	95
Anf. 118	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	95
Anf. 119	KURT KVARNSTRÖM (s) replik	96

Anf. 120 TOBIAS KRANTZ (fp) replik	96
Anf. 121 LARS GUSTAFSSON (kd)	97
Anf. 122 KURT KVARNSTRÖM (s) replik	98
Anf. 123 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	98
Anf. 124 KURT KVARNSTRÖM (s) replik	99
Anf. 125 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	99
(Beslut fattades under 14 §.)	100
12 § Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.	100
Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU10	100
Anf. 126 ANNICKA ENGBLOM (m)	100
Anf. 127 LARS JOHANSSON (s)	101
Anf. 128 ANNE-MARIE WALLOUCH (v)	103
Forts. 15 §)	105
Ajournering	105
Återupptagna förhandlingar	105
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 1 mars	105
MJU7 Landsbygdsutveckling m.m.	105
KrU2 Museer	107
KrU3 Mediefrågor m.m.	107
KrU4 Övergripande kulturfrågor	108
KrU5 Idrottsfrågor	109
14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	110
MJU5 Klimatpolitik m.m.	110
UU11 Utlåtande om diplomatiskt och konsulärt skydd av unionsmedborgarna i tredjeland	111
NU4 Statliga företag	111
NU8 Utlåtande om grönbok rörande EU:s handelspolitiska skyddsinstrument	113
SfU5 Vissa pensionsfrågor	113
15 § (forts. från 12 §) Allmänna motioner om inkomstskatter m.m. (forts. SkU10)	113
Anf. 129 HELENA LEANDER (mp)	113
Anf. 130 FREDRIK SCHULTE (m)	115
Anf. 131 LARS JOHANSSON (s) replik	117
Anf. 132 FREDRIK SCHULTE (m) replik	118
Anf. 133 LARS JOHANSSON (s) replik	118
Anf. 134 FREDRIK SCHULTE (m) replik	119
Anf. 135 HELENA LEANDER (mp) replik	120
Anf. 136 FREDRIK SCHULTE (m) replik	120
Anf. 137 HELENA LEANDER (mp) replik	121
Anf. 138 FREDRIK SCHULTE (m) replik	121
Anf. 139 JÖRGEN JOHANSSON (c)	121
Anf. 140 LARS JOHANSSON (s) replik	123
Anf. 141 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	123
Anf. 142 LARS JOHANSSON (s) replik	124
Anf. 143 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	124
Anf. 144 GUNNAR ANDRÉN (fp)	125

Anf. 145	LARS JOHANSSON (s) replik.....	128
Anf. 146	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	128
Anf. 147	LARS JOHANSSON (s) replik.....	129
Anf. 148	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	129
Anf. 149	HELENA LEANDER (mp) replik.....	130
Anf. 150	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	130
Anf. 151	HELENA LEANDER (mp) replik.....	131
Anf. 152	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	131
Anf. 153	LENNART SACRÉDEUS (kd).....	132
Anf. 154	LARS JOHANSSON (s) replik.....	135
Anf. 155	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik.....	135
Anf. 156	LARS JOHANSSON (s) replik.....	136
Anf. 157	LENNART SACRÉDEUS (kd) replik.....	136
Anf. 158	AGNETA BERLINER (fp).....	137
Anf. 159	LARS JOHANSSON (s) replik.....	138
Anf. 160	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	138
Anf. 161	LARS JOHANSSON (s) replik.....	138
Anf. 162	AGNETA BERLINER (fp) replik.....	138
	(Beslut skulle fattas den 15 mars.).....	138
16 §	Allmänna motioner om företagsbeskattning m.m.	139
	Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU11	139
Anf. 163	LENA ASPLUND (m).....	139
Anf. 164	RAIMO PÄRSSINEN (s).....	139
Anf. 165	ANNE-MARIE WALLOUCH (v).....	141
Anf. 166	HELENA LEANDER (mp).....	144
Anf. 167	ANNICKA ENGBLOM (m).....	146
Anf. 168	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik.....	148
Anf. 169	ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	148
Anf. 170	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik.....	149
Anf. 171	ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	149
Anf. 172	HELENA LEANDER (mp) replik.....	150
Anf. 173	ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	150
Anf. 174	HELENA LEANDER (mp) replik.....	151
Anf. 175	ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	151
Anf. 176	GUNNAR ANDRÉN (fp).....	152
Anf. 177	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik.....	155
Anf. 178	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	155
Anf. 179	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik.....	156
Anf. 180	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	156
Anf. 181	LENNART SACRÉDEUS (kd).....	157
Anf. 182	ULF BERG (m).....	159
Anf. 183	KARIN NILSSON (c).....	161
Anf. 184	HELENA LEANDER (mp) replik.....	162
Anf. 185	KARIN NILSSON (c) replik.....	162
Anf. 186	HELENA LEANDER (mp) replik.....	163
Anf. 187	KARIN NILSSON (c) replik.....	163
	(Beslut skulle fattas den 15 mars).....	163
17 §	Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.	163

Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU13	163	Prot. 2006/07:74
Anf. 188 ULF BERG (m).....	163	14 mars
Anf. 189 HANS OLSSON (s)	164	<hr/>
Anf. 190 ANNE-MARIE WALLOUCH (v)	166	
Anf. 191 LENA ASPLUND (m).....	166	
Anf. 192 HANS OLSSON (s) replik	167	
Anf. 193 LENA ASPLUND (m) replik.....	168	
Anf. 194 HANS OLSSON (s) replik	168	
Anf. 195 LENA ASPLUND (m) replik.....	169	
Anf. 196 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	169	
Anf. 197 HANS OLSSON (s) replik	171	
Anf. 198 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	171	
Anf. 199 HANS OLSSON (s) replik	171	
Anf. 200 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	172	
Anf. 201 GUNNAR ANDRÉN (fp)	172	
Anf. 202 LENNART SACRÉDEUS (kd)	174	
(Beslut skulle fattas den 15 mars.).....	176	
18 § Bordläggning.....	176	
19 § Anmälan om interpellationer.....	176	
20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	177	
21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	178	
22 § Kammaren åtskildes kl. 20.49.....	180	

Tryck: Elanders, Vällingby 2007